UCHWAŁA NR LV/316/2023
RADY GMINY GRABOWIEC

z dnia 28 czerwca 2023 r.

w sprawie uchwalenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 12 ust. 1, art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.), w związku z uchwałą Nr XL/214/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec, zmienioną Uchwałą nr XLII/230/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 lipca 2022 r.,

Rada Gminy Grabowiec uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się IV zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec, przyjętego uchwałą Nr XX/91/2000 Rady Gminy Grabowiec z dnia 15 listopada 2000 r., zmienionego uchwałą nr XIII/65/2007 Rady Gminy Grabowiec z dnia 6 grudnia 2007 r., uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r. oraz uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r. zwaną dalej "zmianą studium".

2. Załącznikami do niniejszej uchwały są:

1) **załącznik nr 1** – tekst jednolity „Część I. Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Polityki realizacji studium na wyodrębnionych obszarach funkcjonalnych”;
2) **załącznik nr 2** – tekst jednolity „Część II. Uwarunkowania, diagnoza stanu. Polityka rozwoju”;
3) **załącznik nr 3** – rysunek jednolity „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” w skali 1:10000;
4) **załączniki nr 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 –** rysunki „Uwarunkowania” w skali 1:10000;
5) **załącznik nr 27 –** rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych uwag wniesionych do projektu IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
6) **załącznik nr 28** – dane przestrzenne aktu planowania przestrzennego.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabowiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Elżbieta Czata

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

IV ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC

GRABOWIEC 2023 ROK

Zapisy IV zmiany studium wyróżniono niebieskim kolorem tekstu [ ][3]

RADA GMINY GRABOWIEC

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

III ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC

GRABOWIEC 2019 ROK

Ustalenia III zmiany studium wyróżniono czerwonym kolorem tekstu [ ][2]

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

POLITYKI REALIZACJI STUDIUM NA WYODRĘBNIONYCH OBSZARACH FUNKCJONALNYCH

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec zostało uchwalone przez Radę gminy w Grabowcu uchwałą Nr XX/91/2000 z dnia 15 listopada 2000 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec zostało zmienione przez Radę gminy w Grabowcu uchwałą Nr XIII/65/07 z dnia 6 grudnia 2007 r.
(zmianę oznaczono kursywą)

Załącznik nr 1
do uchwały nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 7 lutego 2014 r.

Zapisy wyróżnione szarym kolorem dotyczą zakresu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec, przyjętej uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

GRABOWIEC 1999-2000 R.

ZESPÓŁ AUTORSKI

GENERALNI PROJEKTANCI

- mgr inż. arch. Maria Maciejewska
  upr. urb. 739/88
- inż, Wojciech Czuryszkiewicz
  upr. urb. 744/88
- mgr inż. arch. Maria Talma
  upr. urb. 1320/93

PROJEKTANCI

- mgr Wiaczesław Michalczuk
- inż. Krystyna Borzęcka
- inż. Alicja Depa
- mgr. inż. Tadeusz Kontek

WSPÓŁPRACA TECHNICZNA

- tech. bud. Teresa Jędruszak

Opracowanie zmiany studium:

BUDPLAN

BUDPLAN Sp. z o.o.
04 – 390 Warszawa, ul. gen. Ludwika Kickiego 26B/10
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: budplan@vp.pl, www.budplan.net

zespół autorski w składzie:
główny projektant: mgr inż. Anna Bereś, członek WOIU z siedzibą w Warszawie – WA 355
mgr inż. Ilona Musiałek
mgr inż. Rafał Musiałek
inż. Łukasz Pladzyk[1]

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[OPRACOWANIE III ZMIANY STUDIUM:

GISLINE
ul. Korkowa 159A lok. 159
04-549 Warszawa
e-mail: kontakt@gisline.pl
tel. 692 351 282, 509 617 977

OPRACOWANIE IV ZMIANY STUDIUM:

EMSYSTEM
ul. Środkowa 13
05-205 Ostrówek
e-mail: emsystemm@gmail.com
tel. 509 617 977

Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec oraz polityki realizacji „Studium" na wyodrębnionych obszarach funkcjonalnych zostały zapisane w formie graficznej i opisowej.

MATERIAŁ GRAFICZNY: mapa w skali 1 : 1 0 000

SPIS TREŚCI TEKSTU:

I. Tok formalno - prawny opracowania „Studium"

II. Dane ogólne

III. Powiązania gminy z obszarem

IV. Charakterystyka gminy

V. Kierunki rozwoju gminy wynikające z uwarunkowań środowiska przyrodniczego

VI. Obszary i obiekty objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych - sfera kulturowa

VII. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

1. Cele rozwoju rolnictwa
2. Kierunki rozwoju rolnictwa
3. Przestrzenne rozmieszczenie produkcji rolniczej
4. Obszary skoncentrowanej obsługi gospodarki rolnej i rybackiej
5. Zabudowa zagrodowa

VIII. Obszary zabudowane

IX. Obszary przeznaczone pod zabudowę - kierunki rozwoju gminy

1. Tereny potencjalnego rozwoju funkcji przemysłowej
2. Tereny potencjalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej
3. Tereny usług ponadpodstawowych
4. Obszary koncentracji usług i mieszkalnictwa
5. Miejsca wypoczynku i rekreacji

X. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania

XI. Komunikacja, infrastruktura techniczna, cmentarze

1. Tereny i urządzenia związane z komunikacją i transportem
2. Tereny i urządzenia związane z infrastrukturą techniczną
3. Zieleń, cmentarze

XII. Ustalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec"

1. Główne cele rozwoju
2. Podstawowe kierunki polityki gminnej
3. Realizacja zamierzeń polityki gminy

XIII. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW7

*[**XIII.1** Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW]* [3]

XIV. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

XV. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m2 oraz obszary przestrzeni publicznej

XVI. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

XVII. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

XVIII. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

XIX. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej

XX. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

XXI. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym

XXII. Interpretacja zapisów studium

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

XXIII. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

XXIV. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań[1]

[**XXV.** Uzasadnienie zawierające objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń III zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec][2]

[**XXVI. U**zasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wpływu uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, oraz bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę na te kierunki][3]

I. TOK FORMALNO - PRAWNY OPRACOWANIA „STUDIUM”

1. Uchwala Nr 5/XXIV/99 Rady Gminy Grabowiec z dnia 25 lutego 1999 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec".

2. Zawiadomienia Zarządu Gminy Grabowiec znak: BN-7356/10799 z dnia 11 sierpnia 1999 r. o przystąpieniu do sporządzania „Studium", celem zgłaszania wniosków i zamierzeń do organów i instytucji, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

3. Zapoznanie Zarządu Gminy Grabowiec w dniu 2 grudnia 1999 r. i zaopiniowanie „Uwarunkowań, diagnozy stanu i polityki rozwoju"

4. Zawiadomienie Zarządu Gminy Grabowiec znak: BN-7356/ /2000 z dnia sierpnia 2000 r. w sprawie udostępnienia „Studium" do zaopiniowania i uzgodnień w dniach od 31 sierpnia do 28 września 2000 r.

5. Przekazanie „Studium" w dniu 2000 r. Zarządowi Gminy celem skierowania na sesję Rady Gminy w sprawie uchwalenia

6. Podstawą prawną opracowania zmiany studium są:

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2010 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717) zastępująca ustawę z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Z 1999 r. Nr 15, poz. 139 wraz ze zmianami), dokonane zmiany także i w innych przepisach regulujących politykę przestrzenną – powodują zasadność przystosowania zapisu studium do aktualnych wymogów formalno-prawnych.
- ✓ Uchwała nr XXXVIII/191/2010 Rady Gminy Grabowiec z dnia 19 sierpnia 2010 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec dla obszarów położonych w miejscowości Grabowiec-Góra
- ✓ Uchwała nr XXXVIII/193/2010 Rady Gminy Grabowiec z dnia 19 sierpnia 2010 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec dla obszarów położonych w miejscowości Dańczypol
- ✓ Uchwała nr XXXIX/200/2010 Rady Gminy Grabowiec z dnia 25 października 2010 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr IV/13/2011 Rady Gminy Grabowiec z dnia 17 lutego 2011 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XII/69/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 2 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunkowo zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec zmieniona uchwałą Nr XXVI/158/2013 Rady Gminy Grabowiec z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XII/69/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 2 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XIV/78/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 12 kwietnia 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XVIII/96/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 16 sierpnia 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XIX/109/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 września 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ [Uchwała nr XXVI/129/2017 Rady Gminy Grabowiec z dnia 12 października 2017 roku w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XXXII/166/2018 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec][2]
- ✓ [Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. 2021 r. poz. 2405),

- ✓ Uchwała nr XL/214/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 czerwca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec.
- ✓ Uchwała nr XLII/230/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 lipca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec][3]

7. Tok formalno – prawny opracowania zmiany studium przyjętej uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r. przeprowadzony został zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.) co zostało udokumentowane w sporządzonej dokumentacji prac planistycznych.[2]

8. [Tok formalno – prawny opracowania zmiany studium zwanej III zmianą studium przyjętej uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r. przeprowadzony został zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018, poz. 1945) co zostało udokumentowane w sporządzonej dokumentacji prac planistycznych][2]

9. [Tok formalno-prawny opracowania zmiany studium zwanej IV zmianą studium przyjętej uchwałą LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r. przeprowadzony został zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023, poz. 977) co zostało udokumentowane w sporządzonej dokumentacji prac planistycznych][3]

II. DANE OGÓLNE

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec" wykonane zostało na podstawie „Umowy o dzieło" zawartej w dniu 15 lipca 1999 r. pomiędzy Zarządem Gminy Grabowiec a Zespołem Autorskim reprezentowanym przez generalnych projektantów:

mgr inż. arch. Marię Maciejewską,
inż. Wojciecha Czuryszkiewicza,
mgr inż. arch. Marię Talma.

W wyniku zmian w systemie planowania przestrzennego wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym - Rada Gminy Grabowiec uwzględniając stanowisko Zarządu Gminy w dniu 25 lutego 1999 r. podjęła uchwałę Nr

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

5/XXIV/99 w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec".

Studium sporządzone zostało w problematyce przewidzianej ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999 r. Dz. U. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami).
Składa się ono z części graficznej w skali 1:10 000 (Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno - Kartograficzne w Lublinie - wtórnik mapy sytuacyjno-wysokościowej wykonany został na podstawie materiałów źródłowych L.dz. ewid. 9/78/147.314 - zaewidencjonowano pod nr 39/88 - Urząd Wojewódzki w Zamościu Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami, Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjno - Kartograficznej Filia w Hrubieszowie -18.IV.1998 r.) oraz części opisowej.
W związku z brakiem planu zagospodarowania przestrzennego kraju, uwarunkowania polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa wprowadzono poprzez uwzględnienie uwag i opinii służb Wojewody i Zarządu Województwa Lubelskiego w toku zgłaszania wniosków i zamierzeń oraz uzgodnień.

Studium ma do spełnienia trzy funkcje:

- kształtowania polityki rozwoju przestrzenno - gospodarczego gminy,
- koordynację ustaleń planów miejscowych - integracja przestrzeni jako całości gminy,
- promocja gminy na zewnątrz.

Studium ze względu na unormowania prawne trybu jego uchwalania jest nowym i samodzielnym aktem planistycznym stanowiącym podstawę opracowania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 6 ust. 7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym Studium nie jest przepisem gminnym, co przesądza o tym, że uchwała Rady Gminy w sprawie przyjęcia studium nie wymaga ogłoszenia. Wydaje się, że upowszechnienie jej i uspołecznienie może być bardzo pożądane (promocja gminy na zewnątrz), wiedza zaś społeczności lokalnej o ustalonych zasadach polityki przestrzennej jest ze wszech miar uzasadniona.

Opracowanie Studium poprzedzone zostało wykonaniem diagnozy zawierającej problematykę dotyczącą uwarunkowań gminy w zakresie:

- dotychczasowego użytkowania, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, stosunków społecznych i ekonomicznych,
- środowiska przyrodniczego i historyczno - kulturowego,

Diagnoza uwarunkowań, analiza mocnych i słabych stron posłużyła do sformułowania głównych tez rozwoju gminy i wskazała na ewentualne zagrożenia tego rozwoju.

Diagnoza stanowi część II opracowania i zawiera:

- <u>materiały graficzne:</u>

- sytuacja gminy na tle województwa	skala	1: 100 000
- więzi ekologiczne z obszarem	skala	1: 50 000
- więzi infrastrukturalne i komunikacyjne z obszarem	skala	1: 50 000
- środowisko przyrodnicze	skala	1: 25 000
- układ funkcjonalno - przestrzenny: - hipsometria - dotychczasowe przeznaczenie - zagospodarowanie - uzbrojenie terenu	skala	1: 10 000
- obszary i obiekty objęte ochroną	skala	1 : 10 000
- bonitacja glebowa i pochodzenie gleb, surowce mineralne, stan władania	skala	1 : 10 000
Uwarunkowania (załączniki od 4 do ~~15~~26)[1][2][3]	skala	1: 10 000

- materiały opisowe

- uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
- diagnoza stanu, polityka rozwoju.

III. POWIĄZANIA GMINY Z OBSZAREM

Gmina Grabowiec położona jest w południowej części województwa lubelskiego, w powiecie Zamość i graniczy z gminami:

- od północy	Kraśniczyn, Wojsławice, Uchanie,
- od wschodu	Trzeszczany,
- od południa	Miączyn,
- od zachodu	Skierbieszów

oraz w środkowej części mezoregionu Działy Grabowieckie należącego do Wyżyny Wschodniowołyńskiej i makroregionu Wyżyna Wschodniowołyńska w strefie wododziałowej Wieprza i Bugu.

Obszar gminy zaliczany jest do subwołyńskiego okręgu botanicznego z bogactwem gatunków kierunkowych i geograficznych oraz krajowego węzła ekologicznego K-22 w sieci PL-EKONET.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Występuje tu unikalna fauna i flora kserotermiczna - rezerwaty, pomniki przyrody oraz Skierbieszowski Park Krajobrazowy.

Gmina posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno - usługowy dla ludności gminy i rolnictwa w miejscowości Grabowiec (siedziba władz samorządowych, ponadlokalny ośrodek w zakresie szkolnictwa średniego i obsługi turystyki), ośrodkami wspomagającymi są Szystowice i Tuczępy. Pozostałą sieć osiedleńczą gminy tworzą wsie ulicówki.

Gmina jest dość dobrze skomunikowana, siedziba gminy Grabowiec oddalona jest ok. 32 km od siedziby powiatu i ok. 100 km od siedziby województwa. Układ dróg powiatowych i gminnych zapewnia dogodne połączenia z miejscowościami gminy i drogami wojewódzkimi położonymi poza jej granicami.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo - produkcja żywności. Gmina posiada gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych należące do najbardziej urodzajnych w kraju.

Atrakcyjność krajobrazowa obszaru gminy - urozmaicona rzeźba terenu, duże walory rekreacyjne lasów oraz zasoby obiektów zabytkowych kultury stanowią szansę rozwoju rekreacji i turystyki.

IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Powierzchnia gminy wynosi 12 888 ha, obejmuje 26 miejscowości, które wchodzą w skład 24 sołectw.

2. Ludność gminy określa się na 5400 mieszkańców, w okresie kierunkowym ± 5 %, przy realizacji założonej polityki rozwoju.

3. Podstawowe funkcje gminy, to:

   - rolnictwo: położenie w obszarze o wysokiej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, produkcja zdrowej żywności (głównie zboża i produkcja zwierzęca) w oparciu o bardzo dobrej jakości gleby

   - możliwość wykorzystania istniejącej bazy magazynowej do rozwoju przemysłu rolno - spożywczego i przetwórczego w oparciu o miejscowe produkty pochodzenia roślinnego i zwierzęcego

   - usługi związane z bliskością międzynarodowej trasy Zamość - Hrubieszów - Zosin oraz drogami wojewódzkimi - w zakresie gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych z możliwością organizacji miejsc obsługi ruchu międzynarodowego,

4. Gmina posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno -usługowy w miejscowości Grabowiec z zabytkowym układem ulicznym w jego centrum.

Stanowi siedzibę władz samorządowych oraz pełni funkcję skoncentrowanego ośrodka usługowego mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej oraz rozwoju drobnego przemysłu, przetwórstwa płodów rolnych i materiałów budowlanych oraz ponadlokalnego ośrodka w zakresie szkolnictwa średniego i turystyki.

Ośrodkami wspomagającymi są Szystowice i Tuczępy ze względu na ich funkcje w obszarach i istniejącą zwartą zabudowę. Pozostałe miejscowości - głównie produkcja żywności i usługi podstawowe, we wsiach położonych malowniczo i krajobrazowo możliwość rozwoju funkcji wypoczynku - wsie letniskowe, agroturystyka.

V. KIERUNKI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Surowce mineralne

- Uznaje się za niewskazaną eksploatację węgla kamiennego ze względu na zagrożenie zachwiania stosunków wodnych i występowanie gleb chronionych.
- Wprowadza się zakaz eksploatacji torfów dla celów eksploatacji w dolinie Wolicy i Kalinówki z wyjątkiem pozyskiwania torfów z czaszy projektowanych zbiorników retencyjnych.

2. Rzeźba

- Zaleca się wykorzystanie wysokich walorów krajobrazowych na obszarze Działów Grabowieckich poprzez promowanie rozwoju turystyki rowerowej i pieszej.
- Wymagane są działania w zakresie zapobiegania erozji wodnej
- powierzchniowej i wąwozowej

- obszary o spadkach > 20% powinny zostać wyłączone z gospodarki ornej i przeznaczone na użytki zielone lub pod zalesienia (w dalszej kolejności objęte ochroną jako lasy glebochronne)
- tereny o spadkach 10-20% wymagają kompleksowych zabiegów przeciwerozyjnych.
  W ramach kompleksowych zabiegów przeciwerozyjnych zalecane są scalenia:
  bardzo pilne - na obszarach bardzo silnie rozdrobnionych oraz silnie i bardzo silnie zagrożonych erozją **i** gęstą siecią głębocznic;
  pilne - na obszarach silnie rozdrobnionych oraz średnio i umiarkowanie zagrożonych erozją - zalecane z/w krajobrazowych zachowanie układu pól
- na obszarach o nachyleniu < 10% zaleca się prowadzenie zabiegów agrotechniki przeciwerozyjnej
- należy dążyć do likwidacji dróg śródpolnych biegnących wzdłuż stoków powodujących powstawanie głębocznic
- wąwozy i obszary bezpośrednio przylegające (w szczególności powyżej)

powinny zostać zalesione i w dalszej kolejności objęte ochroną jako lasy glebochronne

- Zaleca się, w ramach zapobiegania bardzo silnej erozji eolicznej na obszarach występowania utworów pylastych użytkowanych rolniczo, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych o przebiegu N-S, poprzecznie do głównego kierunku wiatrów.

3. Klimat

- Korzystne warunki klimatyczne na terenie Działów Grabowieckich predysponujące obszar do rozwoju turystyki pobytowej i agroturystyki.
- Zaleca się w związku z koniecznością ochrony powietrza przed zanie-czyszczeniami, oraz zmniejszeniem zapylenia, wprowadzenie gazyfikacji lub przechodzenie na inne alternatywne źródła ogrzewania. Zaleca się dalsze promowanie rozwoju ciepłownictwa w oparciu o opalanie słomą za przykładem ciepłowni w Grabowcu.

4. Wody powierzchniowe

- W związku z dużym deficytem wód powierzchniowych oraz brakiem zbiorników retencyjnych, wskazana jest realizacja zbiorników retencyjnych:

  - „Cieszyn" na cieku spod Żukowa. Projekt zakłada realizację zbiornika o powierzchni 29,0 ha i pojemności 0,83 min m^3

  - wielofunkcyjny zbiornik na zachód od Grabowca w dolinie Kalinówki. Realizacja zbiornika podniesie walory rekreacyjne obszaru.

  - adaptacja stawów na południe od Grabowca na wielofunkcyjny zbiornik.
- W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych wymagane jest wykonanie kanalizacji z oczyszczalni ścieków. Najpilniejsze potrzeby występują na obszarach objętych siecią wodociągową.
- Jednym z głównych priorytetów projektu „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju" jest ochrona wód. Koncepcja zakłada objęcie obszarów źródliskowych w ujęciu regionalnym szczególnymi formami ochrony. Cały obszar gminy położony w obrębie Doliny Wolicy (największa gęstość źródeł na Lubelszczyźnie) predystynowany jest do objęcia ochroną w formie obszaru chronionego krajobrazu.
- Wprowadza się ograniczenie zabiegów melioracyjnych do konserwacji istniejących sieci rowów melioracyjnych i obszarów użytkowanych rolniczo, zakaz meliorowania stałych mokradeł i stosowania nowych melioracji odwadniających (w szczególności w sąsiedztwie naturalnych źródeł).

5. Wody podziemne

- W związku z obowiązkiem uwzględnienia zaleceń projektu ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 407 na terenie całej gminy wprowadza się:

zakaz:

lokalizowania wysypisk odpadów i wylewisk, a także stacji dystrybucji paliw płynnych nie zabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji szkodliwych,

odprowadzania nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do gruntu lub do wód powierzchniowych,

lokalizowania nowych inwestycji uciążliwych dla środowiska, ze względu na wytwarzane ścieki, emitowane pyły i gazy oraz odpady, bądź wprowadzanie takiej działalności w obiektach już istniejących,

lokalizowania nowych ferm z bezściółkową hodowlą zwierząt

lokalizowania magazynów substancji niebezpiecznych,

lokalizowania dużych magazynów paliw płynnych o znaczeniu regionalnym,

budowy rurociągów paliw płynnych o zasięgu regionalnym i międzynarodowym,

przewozu substancji szczególnie toksycznych w ruchu międzynarodowym

nakaz:

usunięcia dotychczasowego zanieczyszczenia wód podziemnych,

modernizacji obiektów stwarzających zagrożenie dla wód podziemnych,

uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej,

redukcji emisji zanieczyszczeń do wód podziemnych,

objęcie kanalizacją wszystkich wsi, które dotychczas takiej kanalizacji nie posiadają. W pierwszej kolejności sieć kanalizacyjna powinna być wykonana na obszarach najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem, wraz z likwidacją studni kopanych często zamienianych na śmietniki i szamba po realizacji sieci wodociągowej na wsi,

ustanowienie i właściwe zagospodarowanie stref ochronnych ujęć wód podziemnych.

Potencjalnym zagrożeniem zanieczyszczenia wód podziemnych jest niesprawność gminnego składowiska odpadów w Grabowcu, zlokalizowanego na obszarze bardzo silnego zagrożenia. Wysypisko zostało zabezpieczone geomembraną. W sąsiedztwie wysypiska należy zlokalizować punkty lokalnego monitoringu nadzorowanego przez PIOŚ. Zaleca się utrzymanie punktu monitoringu wód podziemnych na źródle w Grabowcu (pomnik przyrody).

Wprowadza się nakaz likwidacji wszystkich „dzikich" wysypisk śmieci.

6. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Zaleca się:

- zachowanie naturalnych biotopów dla fauny i flory w obrębie ciągów ekologicznych. Na obszarze krzyżowania się ciągów kserotermicznych i leśnych zaleca się wprowadzanie małoobszarowych zalesień wyspowych,
- objęcie ochroną miejsca reintrodukcji susła perełkowanego w Grabowczyku w formie użytku ekologicznego.

7. Ekosystemy leśne

Zakłada się zwiększenie lesistości w gminie do 10,4 % w 2020 r. (obecnie 1239 ha). Planowana powierzchnia lasów w 2020 r., to 1340,50 ha.
Na koniec 2000r. lasy powinny zajmować powierzchnię 1273,5 ha.

Program zakłada następujące dolesienia w poszczególnych okresach:

2001-2005 15,0 ha
2006-2010 14,0 ha
2011-2015 18,0 ha
2016-2020 20,0 ha

Zaleca się zwiększenie powierzchni lasów glebochronnych i wodochronnych w związku z koniecznością przeciwdziałania erozji, jak również ochroną wychodni utworów wodonośnych i obszarów źródliskowych.

Osada leśna położona w sołectwie Szystowice - do zachowania.

8. Obszary i obiekty szczególnie chronione

Ochrona pomników przyrody

Skomorochy Duże	dąb szypułkowy (Quercus robur) o obw. 440 cm i wys. 22 m
Szystowice	modrzew europejski (Larix decidua) o obw. 330 cm i wys. 24 m
Szystowice	wiąz górski (Ulmus glabra) o obw.330 cm i wys.20m
Grabowczyk	2 buki pospolite (Fagus silvatica) o obw. 310, 340 cm i wys. 25 m
Szystowice	2 topole białe (Populus alba) o obw. 420, 510 cm i wys. 25 m
Grabowczyk	4 brzozy brodawkowate (Betula yerrucosa) o obw. 200, 220, 245, 260 cm i wys. 25 m
Grabowczyk	kasztanowiec biały (Aesculus hippocastanum) o obw. 430 cm i wys. 18 m
Skomorochy Duże	kasztanowiec biały (Aesculus hippocastanum)

	o obw. 430 cm i wys. 22 m
Szystowice	buk pospolity odm. zwisająca (Fagus silvatica „Pendula") o obw. 270 cm i wys. 15 m
Grabowiec Góra	źródlisko o pow. 0,03 ha

• Opracowanie planów ochrony rezerwatów: „Rogów" i „Wygon Grabowiecki".

• W związku z wykreśleniem obszaru „Cechówka" z listy projektowanych rezerwatów zaleca się objęcie najcenniejszych fragmentów w formie użytków ekologicznych lub jako las ochronny.

• Skierbieszowski Park Krajobrazowy o powierzchni 25 830 ha z otuliną -wymagane jest opracowanie planu ochrony parku krajobrazowego.

Na terenie parku krajobrazowego obowiązują następujące zakazy:

- lokalizowania zakładów przemysłowych szczególnie uciążliwych dla środowiska oraz bezściółkowych ferm hodowli zwierząt i ściółkowych powyżej 500 sztuk dużych,

-dokonywania zmian stosunków wodnych szkodzących chronionym ekosystemom oraz poboru wód w ilościach przekraczających zasoby dyspozycyjne,

-wycinania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i śródłąkowych,

- wypalania roślinności,

- odprowadzania ścieków nieoczyszczonych do wód powierzchniowych,

- eksploatacji surowców mineralnych na skalę przemysłową

- prowadzenia nowych międzyregionalnych ciągów infrastruktury technicznej, a w szczególności linii energetycznych wysokiego napięcia >110kV,

- prowadzenia napowietrznych ciągów ciepłowniczych,

-niszczenia i ograniczania powierzchni zespołów bądź zmniejszania walorów interesujących zespołów roślinnych oraz stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt i ograniczenia:

- poboru wód podziemnych do celów przemysłowych za wyjątkiem przetwórstwa rolno - spożywczego,

- składowania odpadów komunalnych i przemysłowych za wyjątkiem wiejskich punktów gromadzenia odpadów,

- eksploatacji surowców za wyjątkiem potrzeb lokalnych.

9. Wizja gminy i przesłanki jej rozwoju w ujęciu strefowym

• **strefa A** - strefa ochrony krajobrazu i rozwoju turystyki - obejmuje obszar Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego

• **strefa B** - strefa doliny Wolicy i Kalinówki

- zachowanie korytarza ekologicznego dla fauny i flory wodno - łąkowej doliny Wolicy i Kalinówki,

- zakaz eksploatacji torfów z wyjątkiem zasobów w obrębie czasz projektowanych zbiorników retencyjnych,
- realizacja zbiornika retencyjnego „Cieszyn" na cieku spod Żukowa,
- realizacja zbiornika wielofunkcyjnego koło Grabowca w dolinie Kalinówki i adaptacja stawów
- ograniczenie zabiegów melioracyjnych do konserwacji istniejącej sieci rowów melioracyjnych i obszarów użytkowanych rolniczo, zakaz meliorowania stałych mokradeł i stosowania nowych melioracji odwadniających w szczególności w sąsiedztwie naturalnych źródeł,
- rozwój bazy turystycznej w sąsiedztwie zbiornika wielofunkcyjnego koło Grabowca,
- zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródłąkowych,
- ochrona naturalnych źródeł,
- ograniczenie wprowadzania zabudowy mieszkaniowej;

• **strefa C** - strefa północna pilnego przeciwdziałania erozji i zagrożeniom zanieczyszczenia wód podziemnych - obejmująca teren gminy na północ od doliny Wolicy i Kalinówki

- w pierwszej kolejności w gminie wymagane jest pilne przeciwdziałanie skutkom erozji wodnej poprzez:
  - wyłączenie z gospodarki ornej obszarów o spadkach > 20% i przeznaczenie na użytki zielone lub pod zalesienia,
  - kompleksowe zabiegi przeciwerozyjne na terenach o nachyleniu 10-20%
  - agrotechnika przeciwerozyjna na obszarach o spadkach < 10 %
  - likwidację dróg śródpolnych biegnących wzdłuż stoków
- przeciwdziałanie erozji eolicznej poprzez wprowadzanie zadrzewień prostopadle do głównego kierunku wiatrów W-E
- w pierwszej kolejności w gminie zapobieganie zagrożeniom zanieczyszczenia wód podziemnych poprzez:
  - wykonanie kanalizacji na obszarach objętych siecią wodociągową silnie i bardzo silnie zagrożonych zanieczyszczeniem wód,
  - uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej,
  - ocenę aktualnego zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych przez gminne wysypisko śmieci - monitorowane wód podziemnych,
- wykorzystanie dogodnych warunków klimatycznych i wysokich walorów krajobrazowych do rozwoju agroturystyki oraz turystyki rowerowej i pieszej,
- zachowanie korytarzy ekologicznych dla fauny i flory leśnej i kserotermicznej,

• **strefa D** - strefa południowa - dalszej kolejności zapobiegania erozji -obejmuje teren gminy na południe od doliny Wolicy i Kalinówki

- zasady zagospodarowania jak w strefie C z wyjątkiem kolejności wykonywania zabiegów przeciwerozyjnych i kolejnością zapobiegania zagrożeniom wód podziemnych,

• **podstrefa D1** - obejmująca wschodnią część strefy - pokrywająca się z obszarami średniego zagrożenia wód podziemnych - najmniejsze potencjalne zagrożenie

w gminie - obszar wskazany do lokalizowania inwestycji potencjalnie zagrażających wodom podziemnym lecz z zachowaniem rygorów obowiązujących w projekcie ochrony GZWP nr 407.

• Cały obszar gminy z wyjątkiem podstrefy D1 i terenu Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego ze względu na:

- bardzo silne i silne zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych w obrębie projektowanego obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych GZWP nr 407

- dużą gęstość źródeł w obrębie projektowanej zlewni chronionej

- wysokie walory środowiska przyrodniczego:
  - położenie w obrębie krajowego węzła ekologicznego 22K sieci ECONET,
  - rezerwaty „Rogów" i „Wygon Grabowiecki" będące ostojami europejskimi w sieci CORIN,
  - rezerwat „Rogów" spełniający kryterium gatunkowe sieci NATURA 2000,
  - przechodzenie regionalnych korytarzy leśnych i kserotermicznych dla flory i fauny

powinien zostać objęty ochroną w formie obszaru chronionego krajobrazu. W związku z bezpośrednim sąsiedztwem z Grabowiecko - Strzeleckim Obszarem Chronionego Krajobrazu (G-S OCK), podobieństwem walorów i zagrożeń, najbardziej odpowiednim byłoby powiększenie w/w Obszaru Chronionego Krajobrazu (wniosek do planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego).

Projektowane powiększenie Grabowiecko - Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Obszary objęte zmianą studium, w całości lub w części położone są w granicach projektowanego poszerzenia obszaru chronionego krajobrazu, [natomiast wszystkie obszary objęte III zmianą studium w całości położone są w granicach projektowanego powiększenia obszaru chronionego krajobrazu][2]. [Część obszarów objętych IV zmianą studium (poza terenami w obrębie ewidencyjnym Bereść) jest położona w granicach projektowanego obszaru chronionego krajobrazu.][3] Tereny te, zgodnie z PZPW Lubelskiego, do czasu ustanowienia formy ochrony przyrody, podlegają ochronie planistycznej. Ochrona ta polega przede wszystkim na:

- szczególnej dbałości o estetykę krajobrazu, w tym:
  - ochronie punktów i panoram widokowych;
  - ochronie naturalnego krajobrazu dolin rzecznych i zbiorników wodnych;
  - ochronie krajobrazu naturalnych ekosystemów.
- szczególnej dbałości o harmonię użytkowania gospodarczego z wartościami

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

przyrodniczo-krajobrazowymi;
- wymogu zachowania przestrzennej zawartości o przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej;
- zakazie lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko i wymagających opracowania oceny oddziaływania na środowisko z wyjątkiem gazociągów.

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego został przyjęty Uchwałą Nr XLV/597/02 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 lipca 2002 r., kiedy nie obowiązywała ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w której w art. 59 przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko dzielą się na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym doprecyzowania wymaga w. w. zakaz lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko określony w PZPW Lubelskiego[1].

VI. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE LUB WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH - SFERA KULTUROWA

A. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

- wszelkie działania projektowo - realizacyjne związane z obiektami zabytkowymi wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, zapewnienia ochrony ich ekspozycji i odpowiedniego wkomponowania przy projektowaniu nowej zabudowy.

LP	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NR REJESTRU
		ZASOBY ARCHEOLOGICZNE	
1.	B RONI SŁAWKA - GRABOWIEC	„Zamczysko" - grodzisko na „Górze Zamkowej" na stanowisku nr 1	Aa-232/9
2.	SKIBICE	„Grodzisko" na stanowisku nr 1	Aa-233/10
		ARCHITEKTURA SAKRALNA	
1.	GRABOWIEC	Zespół kościelny: - kościół parafialny z 1854-55, późnoklasycystyczny orientowany, - dzwonnica murowana, z ok. 1855, późno klasy cyst.	A-210/81 22.08.1981
		BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	
1	GRABOWIEC	Dawny budynek Urzędu Gminy drewniany z 1898 r. wraz z działką, obecnie Gminny Ośrodek Kultury	A-496/90
		ZAŁOŻENIA DWORSKIE	
1.	DANCZYPOL	Założenie dworskie (park podworski) o pow. 4,95 ha	A-460
2.	GRABOWCZYK	Pozostałości parku podworskiego z przełomu XVIII/XIXw.	A-188

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

3.	HOLUZNO	Park dworski, krajobrazowy, z połowy XIX w. o powierzchni 3,16 ha	A-449/88
4.	SKOMOROCHY DUZE	Zespół podworski: -dwór drewn.-mur., 1 pol. XIX w., klasycystyczny, - kaplica murowana z początku XX w., - pozostałości parku	A-122/443
5.	SZYSTOWICE	Zespół dworski: - dwór murowany z 1872, obecnie szkoła podst. - park o pow. 4 ha	A-238/83 25.01.1983
		CMENTARZE	
1.	BERESĆ	Cmentarz z I wojny światowej - nieczynny	A/403z1987r
2.	GRABOWIEC	Cmentarz grzebalny parafialny rzymskokatolicki i gr.-katol. (w 1.1875-1926 także prawosł.) - czynny.	A/327 z 1985 r.
3.	WOLICA UCHAŃSKA	Cmentarz z I wojny światowej - nieczynny	A/404 z 1987 r.

[W bezpośrednim sąsiedztwie obszarów objętych IV zmianą studium w miejscowości Wolica Uchańska znajduje się cmentarz wojenny z I wojny światowej wpisany do rejestru zabytków pod nr A/1525 z 07.10.1937 r.

Roboty inwestycyjne w obszarze zmiany studium przy ww. cmentarzu winny być poprzedzone wytycznymi konserwatorskimi wydanymi dla prac projektowych, remontowych i budowlanych. Inwestor zobowiązany jest do uzyskania pozwolenia konserwatorskiego na wykonywanie robót.][3]

B. OBIEKTY OBJĘTE EWIDENCJĄ ZABYTKÓW

Działania projektowo - realizacyjne związane z obiektami objętymi ewidencją WKZ wymagają uwzględnienia szeroko pojętej kultury materialnej przez nie reprezentowanej.

LP	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT
		URBANISTYKA
1.	GRABOWIEC	układ urbanistyczny miejscowości |
		ARCHITEKTURA SAKRALNA
1.	TUCZĘPY	Zespół kościelny: - kościół parafialny drewniany, z lat 1939 - 57 - cmentarz kościelny z drzewostanem
		ZAŁOŻENIA DWORSKIE
1.	ORNATOWICE	Zespół podworski: - park podworski o powierzchni 7,0 ha - dwór murowany z pocz. XX w., częściowo rozebrany w 1960 r. - 2 budynki gospodarcze murowane - kapliczka Matki Boskiej, brogawa murowana z XIX w., w parku.
2.	SIEDLISKA	Zespół dworski: - dwór murowany z 2 połowy XIX wieku, w trakcie rozbudowy - spichlerz murowany z lat 20-tych XX wieku - kuźnia murowana z lat 30-tych XX wieku - park o powierzchni 15 ha
3.	SZYSTOWICE	dawny folwark, obecnie gajówka
4.	TUCZĘPY	dawny folwark, z pocz. XX wieku - „Osików" - pozost. zabytk. parku
		BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
1.	GRABOWIEC	dawna apteka - ul. Skierbieszowska 17 i 17a
2.	GRABOWIEC	dawna plebania prawosławna, obecnie przedszkole

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

3.	GRABOWIEC	dawna diakonówka, obecnie sklep - ul. Kościelna
4.	GRABOWIEC	dawna szkoła, obecnie Izba Pamięci - ul. Kozia
5.	GRABOWIEC	dom ludowy, obecnie dom parafialny, drewniany z 1935 r.
6.	SKOMOROCHY MAŁE	szkoła drewniana z 1914 r.
7.	TUCZĘPY	szkoła drewniana z lat 30-tych XX wieku

BUDOWNICTWO PRZEMYSŁOWE

1.	SZYSTOWICE	Zespół gorzelni: - murowany budynek gorzelni z 1904 r. - murowany budynek magazynu spirytusu
2.	GRABOWIEC	młyn murowany z 1924 r., czynny

DOMY MIESZKALNE

1.	BRONI SŁAWKA	dom nr 3, drewniany z 1883 r. - uż. Franciszek Jonas
2.	BRONISŁAWKA	dom nr 13, drewniany z 1884 r. - uż. Piotr Prystupa
3.	DAŃCZYPOL	dom, ul. Kozia 5, drewniany z 1902 r., uż. Franciszka Wysocka
4.	GRABOWIEC - GÓRA	dom nr 44, drewniany z 1919 r.
5.	WOLICA UHAŃSKA	dom mieszkalny nr 31 z początku XX w.
6.	WOLICA UHAŃSKA	dom mieszkalny nr 31 a z 1920 r.

CMENTARZE

1.	BEREŚĆ	cmentarz prawosławny (po 1875 r.), dawniej grekokatolicki (XIX w.) nieczynny,
2.	BEREŚĆ	cmentarz prawosławny, nieczynny
3.	BRONISŁAWKA	cmentarz żydowski, zamknięty
4.	GRABOWIEC	cmentarz żydowski „stary", nieczynny
5.	TUCZĘPY	cmentarz parafialny rzym.-kat, dawniej prawosł. i grekokatolicki, czynny

KAPLICZKI

1.	BEREŚĆ	kapliczka domkowa z 1934 r. z figurą Matki Boskiej
2.	GRABOWCZYK	kapliczka św. Józefa z XIX w. domkowa, drewniana
3.	SZYSTOWICE	kaplica murowana św. Jana Chrzciciela z lat 50-tych XX w.
4.	TUCZĘPY	kapliczka św. Stanisława Bpa, murowana
5,	WOLKA TUCZĘPSKA	kapliczka domkowa z XIX w.
6.	WOLICA UCHAŃSKA	kapliczka drewniana z 2 połowy XIX w.

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE[1]

1.	DAŃCZYPOL	stanowisko nr 7, obszar AZP nr 86-91/32
2.	BRONISŁAWKA	stanowisko nr 7 obszar AZP nr 86-91/23 stanowisko nr 5 obszar AZP nr 86-91/21
3.	GRABOWIEC	stanowisko nr 52, 53, 54, 55 obszar AZP nr 86-91/139, 140, 141,142 stanowisko nr 36, 37, 38, 48, 49 obszar AZP nr 86-91/123, 124, 125, 135, 136 stanowisko nr 45 obszar AZP nr 86-91/132 stanowisko nr 44 z obszaru AZP nr 86-91/131 stanowisko nr 46 z obszaru AZP nr 86-91/131[2]
4.	SZCZELATYN	stanowisko nr 1 obszar AZP nr 86-90/137
5.	BEREŚĆ	obszar AZP nr 87-92/78

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

		obszar AZP nr 87-91/73, 74, 75, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 112, 113, 114, 115, 116

[W granicach zmiany studium zlokalizowane są następujące zabytki nieruchome wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (WEZ):

- Park dworski w Grabowczyku,
- Cmentarz prawosławny „nowy" w Bereściu",
- Założenie dworsko-ogrodowe w Siedlisku,
- Założenie dworsko-ogrodowe w Ostkowie.

Wszelkie inwestycje przy ww. obiektach wymagają opinii właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (roboty budowlane należy uzgodnić w trybie art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane). Z uwagi na skalę dokumentu wszelkie wytyczne w zakresie zagospodarowania obszarów, na których występują obiekty zabytkowe oraz ich precyzyjne granice należy wskazać na etapie projektu planu miejscowego.

Ponadto IV zmiana studium obejmuje następujące stanowiska archeologiczne wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (WEZ):

- AZP nr 86-91/133,
- AZP nr 86-91/132,
- AZP nr 86-90/1.][3]

ISTNIEJĄCE I POSTULOWANE FORMY OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH

Ślady dawnej kultury budowlanej zachowane na obszarze gminy wymagają wydobycia we współczesnym krajobrazie, odpowiedniego skomponowania, bądź adaptacji w nowej architekturze.

Dotyczy to wszelkich działań w tworzeniu współczesnego budownictwa mieszkaniowego, usługowego, rekreacyjnego i przemysłowego wywołującego skutki przestrzenne otoczenia zachowanych dóbr:

- architektury rezydencjonalnej (Dańczypol, Grabowczyk, Hołużno, Skomorochy Duże, Szystowice, Ornatowice, Siedliska, Tuczępy),
- zespołów i obiektów kultowych: zespoły kościelne w Grabowcu i w Tuczępach, cmentarze w Grabowcu, Bereściu, Wolicy Uchańskiej, Bronisławce i Tuczępach,
- tradycyjnej zabudowy wiejskiej - domów mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej - zachowanej dość licznie na obszarze całej gminy,
- miejsc pamięci, kapliczek, krzyży przydrożnych, dróg, kolei.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Odpowiednich działań wymaga uczytelnienie i wyeksponowanie historycznego układu urbanistycznego centrum Grabowca, z wyraźnym podkreśleniem i uatrakcyjnieniem funkcji rynku.

Prace ziemne przy realizacji oczyszczalni ścieków wykonywać pod stałym nadzorem archeologicznym, sprawowanym przez uprawnionego archeologa. W przypadku natrafienia na archeologiczne obiekty ziemne lub nawarstwienia kulturowe, roboty inwestycyjne należy wstrzymać i wykonać archeologiczne badania ratownicze. Uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na nadzory i badania archeologiczne.
Obszary stanowisk archeologicznych podlegaj prawnej ochronie.
Realizacja wszelkich inwestycji w obszarze stanowisk archeologicznych lub w ich otoczeniu wymaga uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obowiązuje:

- ochrona przypadkowych znalezisk archeologicznych, zabezpieczenie miejsca odkrycia i znaleziska oraz bezzwłoczne powiadomienie o odkryciu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- zasada, że ziemne roboty inwestycyjne w obszarze stanowiska muszą być realizowane pod stałym nadzorem archeologicznym, po uzyskaniu pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków[1].

W terenach oznaczonych symbolami: U1, US1, R1, RPO1, MR1, P.S.B.U.1, Pb, NU/RL, RL1, KDD1 oraz w terenach, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, nie wskazuje się obiektów ani obszarów stanowiących dobra kultury współczesnej, ze względu na brak ich występowania[2].

[Teren RM2 – stanowiący obszar 4 objęty III zmianą studium w całości znajduje się na obszarze stanowiska archeologicznego. Wszelkie roboty ziemne w obszarze stanowiska muszą być realizowane pod nadzorem archeologicznym pełnionym przez uprawionego archeologa po wcześniejszym uzyskaniu pozwolenia właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.][2]

[W zakresie IV zmiany studium obowiązują następujące ustalenia:

- wszelkie ziemne roboty inwestycyjne w obszarze ww. stanowisk muszą być realizowane pod stałym nadzorem archeologicznym pełnionym przez uprawnionego archeologa,
- na prace archeologiczne należy uzyskać pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, przed planowanym terminem rozpoczęcia robót ziemnych,
- obowiązuje ochrona przypadkowych odkryć, co do których istnieje przypuszczenie, że mogą być zabytkami archeologicznymi (np. monety historyczne, metalowe narzędzia i elementy uzbrojenia, ozdoby pradziejowe wykonane z bursztynu, szkła i metali szlachetnych, fragmenty pradziejowych naczyń glinianych, narzędzia krzemienne

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

i kamienne, mieszkalne, gospodarcze i osadowe obiekty ziemne oraz groby),
- w przypadku odkrycia ww. zabytków, należy zabezpieczyć znalezisko i miejsce jego odkrycia, wstrzymać roboty prowadzone w miejscu odkrycia oraz bezzwłocznie powiadomić o odkryciu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- kontynuacja robót ziemnych będzie możliwa pod nadzorem archeologicznym, po wcześniejszym wykonaniu archeologicznych badań ratowniczych, a na prace archeologiczne należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie.

Z uwagi na skalę dokumentu wszelkie wytyczne w zakresie zagospodarowania obszarów, na których występują stanowiska archeologiczne oraz ich precyzyjne granice należy wskazać na etapie projektu planu miejscowego.

Na pozostałych obszarach zmiany studium obowiązuje ochrona przypadkowych znalezisk archeologicznych, zabezpieczenie znaleziska i miejsca jego odkrycia oraz bezzwłoczne powiadomienie o odkryciu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków. Ochronie podlegają również historyczne figury, kapliczki i krzyże przydrożne.][3]

VII. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

1. CELE ROZWOJU ROLNICTWA

Rolnictwo pozostanie nadal podstawowym działem gospodarki i będzie decydowało o rozwoju społeczno - gospodarczym gminy, z uwagi na wysoki potencjał rolny. Głównym celem rozwoju rolnictwa jest jego gruntowna modernizacja w powiązaniu z kształtowaniem wsi wielofunkcyjnej.

Przemiany rolnictwa i wsi wymagają następujących działań:

1) poprawy struktury obszarowej gospodarstw, stanowiącej podstawy perspektywicznego rozwoju gospodarki rolnej, przy wypieraniu z rynku gospodarstw słabych ekonomicznej przyjmowaniu ziemi i środków produkcji przez gospodarstwa silniejsze i rozwojowe, przy jednoczesnym wzroście ilości miejsc pracy poza rolnictwem. Przy założeniu przyspieszonego rozwoju rolnictwa przewiduje się zmiany w strukturze obszarowej gospodarstw od roku 2010:
    - spadek ogólnej liczby gospodarstw o ok. 30 %,
    - zwiększenie powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych z 7,7 ha do ok. 12 ha,
    - wzrost liczby gospodarstw obszarów większych (powyżej 15 ha) z 8 % ogółu do ok. 15 %,

2) zmniejszenia bezpośredniego zatrudnienia w rolnictwie. Przy istniejących tendencjach demograficznych oraz wysokim bezrobociu utajonym w rolnictwie, szacowanym na ok. 20 % zasobów pracy, realizacja tego zadania będzie

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

trudna do osiągnięcia. W ciągu najbliższych 15 lat istnieje konieczność stworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem dla mieszkańców wsi.

Wymaga to:

- wzbogacenia gminy o funkcje alternatywne lub komplementarne względem rolnictwa (drobne przetwórstwo rolno - spożywcze, rzemiosło, usługi, turystyka pobytowa, agroturystyka, rybołóstwo),
- aktywizacji gminy przez wzrost urbanizacji, rozwój ośrodka gminnego jako lokalnego węzła koncentracji usług i przedsiębiorczości. Stworzy to szansę przyjęcia części „przeludnienia agrarnego" i bezrobocia ukrytego, przyciągnięcia kapitału lokalnego i z zewnątrz,

3) podniesienia produkcji i rentowności gospodarstw chłopskich przez:

- rozwój wysokotowarowych gospodarstw specjalistycznych (głównie w produkcji zbóż, roślin przemysłowych, owoców, warzyw oraz hodowli bydła i trzody chlewnej) współpracujących z zakładami przetwórczymi,
- urynkowienie produkcji rolnej poprzez rozwój odpowiednich form agrobiznesu (spółki, grupy producentów, giełdy towarowe),
- ukierunkowanie produkcji rolnej w oparciu o istniejące warunki przyrodnicze, tj.:

  - utrzymanie upraw tradycyjnych, tj zbóż, buraków cukrowych, rzepaku, ziemniaków,
  - poszukiwanie i wprowadzanie na większą skalę upraw nowych, zwłaszcza poszukiwanych na rynku (nasiona oleiste, len, zioła),
  - rozszerzenie hodowli bydła mlecznego, owiec,
  - ekologizacja rolnictwa ze względu na wysokie walory środowiska (projektowany obszar chronionego krajobrazu)

4) rozwoju przetwórstwa rolnego wykorzystującego własne zasoby surowcowe jako ogniwa w rozwoju i modernizacji rolnictwa poprzez:

- modernizację istniejącej bazy przetwórstwa rolnego w kierunku rozwoju zdolności przetwórczych o europejskich standardach jakościowych,
- rozwój ilościowy i jakościowy małych i średnich przedsiębiorstw przetwórczych odpowiadających lokalnej produkcji w branżach: chłodniczej, owocowo - warzywnej, ziemniaczanej, przetwórstwa zbóż, żywca wieprzowego i wołowego.

5) podniesienia jakości wiejskiej przestrzeni ekonomicznej (poprawa cywilizacyjnych standardów życia) poprzez:

- wyposażenie obszarów wiejskich w kompleks urządzeń infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, reelektryfikacja, gazyfikacja, telefonizacja),
- poprawę stanu usług społecznych (oświata, zdrowie, kultura),

6) radykalnego podniesienia poziomu wykształcenia mieszkańców gminy - jako warunku transformacji rolnictwa, a zwłaszcza unowocześnienia gospodarstw i rozwoju działalności pozarolniczej,

7) ochrony gleb wysokiej jakości, m.in. poprzez:

- zahamowanie procesów degradacyjnych związanych z erozją gleb lessowych w obszarach bogato urzeźbionych (Działy Grabowieckie),
- przywrócenie właściwych stosunków wodnych - melioracje na obszarze blisko 70 % powierzchni użytków zielonych gminy,
- polepszenie kultury uprawy gleby (lepsze wykorzystanie nawozów organicznych w gospodarstwach rolnych),
- wprowadzenie obszarów ekologicznych stanowiących margines (5%) powierzchni upraw polowych, a także ekologicznego zagospodarowania nieużytków, m.in. zalesienie.

2. KIERUNKI ROZWOJU ROLNICTWA

Wiodącym kierunkiem rozwoju rolnictwa będzie gruntowna jego przebudowa i rozwój obszarów wiejskich poprzez:

- poprawę struktury agrarnej gospodarstw, tj. powiększenia areału indywidualnego gospodarstwa rolnego i utworzenie rolnictwa ekonomicznie efektywnego, zdolnego wygrywać konkurencję na rynkach żywnościowych Unii Europejskiej oraz kompleksowego systemu wszechstronnej jego obsługi,
- wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich prowadzącego do zmniejszenia „bezrobocia agrarnego" i wzbogacenie struktury gospodarczej terenów wiejskich o funkcje pozarolnicze, w tym małej i średniej przedsiębiorczości związanej z przetwórstwem rolno - spożywczym oraz szeroko rozumianą sferą usług.
  Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich winien nastąpić w drodze:
  - lokowania usług publicznych bezpośrednio w środowisku wiejskim (głównie w ośrodku gminnym - Grabowcu oraz ośrodkach wspomagających, tj. Tuczępach i Szystowicach),
  - świadomej i konsekwentnej polityki tworzenia miejsc pracy na wsi w sektorach pozarolniczych,
  - lokalizacji różnych branż przemysłowych oferujących pracownikom dobrą jakość życia i czyste środowisko,
  - wykorzystania naturalnych walorów do czerpania dodatkowych dochodów przez mieszkańców wsi, np. z turystyki pobytowej, agroturystyki, przyrody lub tradycji i kultury wiejskiej. Potencjalne wsie letniskowe, to:
    Majdan Tuczępski, Czechówka, Szystowice, Szczelatyn, Dańczypol, Henrykówka, Siedlisko, Hołużne,
  - tworzenia warunków prawno - systemowych i pomocy w kształtowaniu się rynkowych form obsługi i otoczenia rolnictwa, w tym systemu informacji rynkowej i pomocy w eksporcie towarów i usług,

- wspierania powstających wysokotowarowych, specjalistycznych gospodarstw rolnych,
- wspierania rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej,
- bezwzględnej ochrony gleb I, II i III klasy bonitacyjnej, gdzie inne formy poza rolnictwem nie powinny być prowadzone.
- dopuszczenie lokalizacji farm wiatrowych zgodnie z rysunkiem studium[1].

3. PRZESTRZENNE ROZMIESZCZENIE PRODUKCJI ROLNICZEJ

Obszar gminy leży w I - głównym rejonie produkcji żywności - wg „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa zamojskiego". Gmina posiada bardzo korzystne warunki naturalne i glebowe, znajduje się w obszarze potencjalnego „zagłębia żywnościowego kraju". Jednak z uwagi na specyfikę terenu (cenne, chronione obszary przyrodnicze, Główny Zbiornik Wód Podziemnych, walory turystyczno - krajobrazowe, erozja gleb) wymaga specjalnej uwagi i polityki.

Na obszarze gminy proponuje się intensywny rozwój rolnictwa, w przyszłości ekologicznego. Rozwój ten wymaga jednak pewnych ograniczeń, które dotyczą terenów rolnych leżących w obrębie Działów Grabowieckich i projektowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP 407).

Tereny rolne Działów Grabowieckich są bogato urzeźbione, pokryte glebami lessowymi, które łatwo ulegają procesom erozyjnym. Obszar tych gleb wymaga następujących działań:

- tereny o spadkach > 20 % należy wyłączyć z gospodarki ornej i przeznaczyć pod użytki zielone lub zalesienia,
- tereny o spadkach 10 - 20 % wymagają kompleksowych zabiegów przeciwerozyjnych,
- tereny o spadkach < 10 % - zaleca się na nich prowadzenie właściwych zabiegów agrotechniki.

Na obszarze całej gminy zaleca się wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.
Główny kierunek działania na terenach erodowanych, to stosowanie zabiegów przeciwerozyjnych i budowa małych zbiorników retencyjnych, z uwagi na duży deficyt wód powierzchniowych.
Obszar projektowanego GZWP 407 dla gospodarki rolnej stwarza ograniczenia dotyczące głównie nawożenia, ochrony roślin oraz lokalizacji ferm hodowlanych.

Na terenie całej gminy wprowadza się zakaz lokalizowania ferm bezściołowych. Nawożenie gnojowicą dopuszcza się w oparciu o pozwolenie wodno - prawne. Dawki nawozów sztucznych i stężenia środków ochrony roślin winny być kontrolowane i stosowane w takich porcjach, aby nie zagrażały środowisku wodnemu gminy i nie powodowały jego skażenia.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

Kierunek produkcji roślinnej w gminie, to uprawa zbóż (głównie zboża chlebowe, jęczmień browarny), buraków cukrowych, rzepaku, owoców, warzyw, ziół. W produkcji zwierzęcej należy utrzymać kierunki istniejące, tj. hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej. Proponuje się specjalizację gospodarstw. Na uwagę zasługuje możliwość rozwoju gospodarki rybackiej i hodowli owiec.

[W obszarze III zmiany studium wskazano teren wód powierzchniowych, znajdujący się w miejscowości Szczelatyn, który oznaczono symbolem W2. Jako główny kierunek rozwoju wskazuje się wody powierzchniowe - stawy i inne zbiorniki wodne. Dopuszcza się zagospodarowanie tego terenu wyłącznie na cele związane z rolnictwem. Natomiast jako uzupełnienie wskazuje się zieleń naturalną i zadrzewienia. Należy dążyć do:
- utrzymania naturalnej otuliny rzek, stawów i zbiorników wodnych,
- ochrony wód przed zanieczyszczeniami][2]

4. OBSZARY SKONCENTROWANEJ OBSŁUGI GOSPODARKI ROLNEJ I RYBACKIEJ

RPO, RPU - obszary koncentracji usług gospodarki rolnej, ośrodki produkcji rolnej, rolnicze spółdzielnie, spółki rolne, gospodarstwa rybackie, lecznica weterynaryjna, skupy itp.: Grabowiec, Grabowiec Góra, Tuczępy, Bereść, Szystowice, Skomorochy Duże, Ornatowice, Hołużno, Wolica Uchańska. Dopuszcza się zmianę funkcji obsługi na nierolniczą rzemiosło, przemysł przetwórczy.

5. ZABUDOWA ZAGRODOWA

MR - obszary rolnicze z koncentracją jednostek osiedleńczych, zabudowa ekstensywna.

Tereny budownictwa siedliskowego o niskiej intensywności zabudowy:
charakter regionalnej zabudowy winien nawiązywać do: budynków parterowych na rzucie prostokąta, dachy strome, dwuspadowe, z wykorzystaniem poddasza, ściana frontowa budynku zwrócona do drogi, okna wieloczęściowe (6) z okiennicami, dwoje drzwi wejściowych z dopuszczeniem werand, ganków, przeszkleń.

- zabudowa zagrodowa jednorodzinna, agroturystyka, usługi, drobny przemysł rolno - spożywczy, przetwórczy, rzemiosło i inne funkcje wynikające z potrzeb lokalnych -z wyłączeniem inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

VIII. OBSZARY ZABUDOWANE

Układ przestrzenny gminy przedstawia zarówno zwarte, jak i rozproszone formy zabudowy. Sieć osiedleńcza jest siecią miejscowości o układach liniowych, tzw. ulicznych.

Wyjątek stanowi tu miejscowość Grabowiec - ośrodek gminny o bardzo dobrze wykształconej formie przestrzennej, którego nazwa pochodzi od otaczających go niegdyś lasów grabowych.
Na początku XIII w. wchodził w skład Grodów Czerwieńskich, należy do najstarszych miast zamojszczyzny - prawa miejskie utracił w drugiej połowie XIX w.

- Grabowiec - dawne miasteczko z zachowanym układem urbanistycznym miejscowości obejmującym zabytkową strefę mieszkaniowo - usługową centrum i układ ulic. Największa jednostka, o ok. 19 % ogółu ludności. Siedziba władz samorządowych, ponadlokalny ośrodek obsługi w zakresie szkolnictwa średniego.

1. MN, MR, U - mieszkalnictwo, usługi.

MN - zabudowa jednorodzinna - ok. 20 % zasobów zabudowy mieszkaniowej, lokalizacja w siedzibach sołectw Grabowiec i Grabowiec Góra, dopuszczalna lokalizacja usług. W zabudowie jednorodzinnej około 2 % stanowią tzw. dawne mieszkania „funkcyjne" związane z usługami edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i obsługi rolnictwa.

MR - zabudowa zagrodowa - ok. 80 % zasobów zabudowy mieszkaniowej, lokalizacja głównie na terenach rolnych -zabudowa ekstensywna z usługami dla ludności - związana z prowadzeniem gospodarstw rolnych.

2. U - usługi na wydzielonych działkach

wynikające głównie z potrzeb lokalnych, z wyłączeniem inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi - na wydzielonych działkach - w zakresie:

A - administracja samorządowa, porządek i bezpieczeństwo publiczne, administracja gospodacza - lokalizacja w miejscowości Grabowiec,

UK - kultura:

Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminna w Grabowcu, świetlice wiejskie w Bereściu, Cieszynie, Górze Grabowiec, Henrykówce, Majdanie Tuczępskim, Ornatowicach, Rogowie, Szystowicach, Skomorochach Dużych i Skomorochach Małych, Skibicach, Siedlisku, Tuczępach, Wólce Tuczępskiej, Wolicy Uchańskiej i Żurawlowie. Obiekty sakralne: kościół p.w. św. Mikołaja w Grabowcu, kościół p.w. św. Anny w Tuczępach, kaplica w Ornatowicach oraz cmentarze czynne administrowane przez parafie Dekanatu Grabowiec w Grabowcu i Tuczępach.

UO - edukacja:

- przedszkole samorządowe w Grabowcu oraz oddziały przedszkolne w Tuczępach i Bereściu,
- szkoły podstawowe w Grabowcu, Tuczępach (placówka zamknięta)[1], Bereściu oraz gimnazjum w Grabowcu - Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza,
- szkolnictwo średnie - Liceum Ogólnokształcące im. 8 Bydgoskiego Pułku Piechoty - obsługa ponadlokalna.

Nie wykorzystane obiekty oświaty w Majdanie Tuczępskim, Skomorochach Małych, Szystowicach i Ornatowicach przeznacza się na potrzeby społeczności lokalnej.

UZ - zdrowie i opieka społeczna:

Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i apteka w Grabowcu,

UŁ - usługi łączności i poczty w Grabowcu i Tuczępach

US - usługi sportu:

boiska sportowe związane z edukacją oraz ochotniczą strażą pożarną w Grabowcu, Górze Grabowiec, Cieszynie, Tuczępach, Bereściu, Majdanie Tuczępskim, Skomorochach Małych, Szystowicach i Wolicy Uchańskiej,

UI - usługi inne:

obiekty i wyposażenie ochotniczych straży pożarnych w miejscowościach: Bereść, Cieszyn, Grabowiec, Grabowiec Góra, Henrykówka, Majdan Tuczępski, Ornatowice,

Rogów, Szystowice, Skomorochy Duże i Skomorochy Małe, Skibice, Siedlisko, Tuczępy, Wólka Tuczępska, Wolica Uchańska i Żurawlów.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

Studium dopuszcza możliwość zmiany przeznaczenia i użytkowania obiektów i terenów na funkcje usług w miarę potrzeb lokalnych, z wyłączeniem inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

3. P. S, B, U, P.S.B.U.1[1] - tereny przemysłowo - składowe

Zakłady produkcyjne i usługi:

gorzelnia w Szystowicach (nieczynna),

piekarnia w Grabowcu, młyn gospodarczy w

Grabowcu, tartak w Grabowcu,

Wytwórnia Wód Mineralnych i Rozlewnia Piwa w Grabowcu, baza Gminnej

Spółdzielni „Sch" w Grabowcu (w likwidacji).

Studium dopuszcza możliwość zmiany przeznaczenia i użytkowania obiektów i terenów na funkcje przemysłu, rzemiosła, handlu, usług - w miarę potrzeb lokalnych.

IX. OBSZARY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ - KIERUNKI ROZWOJU GMINY

1. P,S,B,U, P.S.B.U.1[1] - tereny potencjalnego rozwoju funkcji przemysłowej

przemysł, składy, budownictwo, usługi w miejscowościach:

- Grabowiec,
- Grabowiec Góra,
- Tuczępy,
- Szystowice,
- wschodnia część gminy w rejonie sołectwa Bereść,
- Bronisławka[1].

Preferuje się rozwój przemysłu rolno - spożywczego dającego produkcję półproduktów w dziale roślin i wysokiej jakości produktów w dziale hodowli.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

Ustala się zachowanie istniejącego drzewostanu i zadrzewień śródpolnych, wymagane nowe zasadzenia zieleni o przebiegu północ- południe - prostopadle do głównego kierunku wiatrów, szczególnie na terenach związanych z erozją wodną powierzchniową.

Obszar położony w rejonie sołectwa Bereść wykazuje najmniejsze w gminie zagrożenie dla wód podziemnych - wskazany do lokalizowania inwestycji potencjalnie zagrażających wodom podziemnym, lecz z zachowaniem rygorów obowiązujących w projekcie ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407.

Dopuszcza się przekształcenia obiektów po byłych usługach rolniczych na cele przemysłu, składów, baz i usług nieuciążliwych dla środowiska, po opracowaniu oceny ich oddziaływania na środowisko.

Tereny rozwoju funkcji przemysłowej winny stanowić strefy potencjalnej aktywności gospodarczej nieuciążliwej dla środowiska naturalnego.

Ponadto dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem P.S.B.U.1 zaleca się poniższe standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania:

- dachy płaskie i wielospadowe o kącie nachylenia połaci do 45°;
- dostosowanie formy budowanych bądź przebudowywanych budynków do charakteru zabudowy zlokalizowanej w najbliższym sąsiedztwie, z wyłączeniem obiektów zdegradowanych;
- dążenie do eliminowania wydzielania działek o powierzchni mniejszej niż 1000m^2;
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej[1].

2. Tereny potencjalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej

MN, MR - zabudowa jednorodzinna i zagrodowa.

- lokalizacja na terenie całej gminy w zasięgu komunikacji kołowej oraz istniejącej i projektowanej infrastruktury (wodociąg wiejski, kanalizacja, gaz).

W miejscowości gminnej Grabowiec dopuszczalna zabudowa jednorodzinna o niższej intensywności zabudowy (maksymalna wysokość III kondygnacje, ew. małe domy mieszkalne).

- dopuszcza się tworzenie siedlisk zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej, usług i drobnego przemysłu z wyłączeniem inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

Ustalenia dotyczące mieszkalnictwa:

- zaleca się podjęcie działań sprzyjających poprawie standardu zamieszkania w gminie.

- przyjmuje się politykę mieszkaniową koncentracji zabudowy wielorodzinnej na terenie gminy. We wszystkich wsiach gminy wyznacza się strefy budowlane MR.

  W strefach budowlanych możliwa jest:
  - adaptacja istniejących siedlisk,
  - realizacja nowej zabudowy zagrodowej,
  - wydzielanie działek zabudowy jednorodzinnej,
  - wydzielenie działek zabudowy letniskowej,
  - realizacja zabudowy mieszkaniowo - letniskowej,
  - adaptacja istniejącej zabudowy zagrodowej, wypadającej z produkcji, dla potrzeb rekreacji, wypoczynku, usług nieuciążliwych,
  - realizacja obiektów usług publicznych i komercyjnych przemysłu nieuciążliwego lub uciążliwego ograniczonego do granic własności,
  - realizacja wiejskich zespołów rekreacyjno - sportowych (boiska rekreacyjno - sportowe, tereny imprez i zgromadzeń),
  - zaleca się w kształtowaniu nowego budownictwa na terenie gminy nawiązanie do tradycji lokalnych (dachy strome, budynki na rzucie prostokąta z dopuszczeniem werand, ganków, przeszkleń,
  - w ramach zabudowy zagrodowej zaleca się rozwój agroturystyki, tj. organizacji miejsc wypoczynku w istniejącej i projektowanej zabudowie zagrodowej,
  - przyjmuje się adaptację wszystkich istniejących siedlisk, niezależnie od położenia w stosunku do terenów budowlanych, dopuszcza się realizację inwestycji poza strefami budowlanymi - wzdłuż istniejących i projektowanych dróg powiatowych i gminnych (posiadających uzbrojenie techniczne), jeśli dotyczą produkcji i obsługi rolnictwa.

3. Tereny usług ponadlokalnych

- Grabowiec, Grabowiec Góra, Tuczępy, Szystowice

  - preferowane usługi edukacji, zdrowia i pomocy społecznej, kultury i turystyki,
  - modernizacja istniejących obiektów,
  - realizacja nowych z odpowiednim wyposażeniem.

4. Obszary koncentracji usług i mieszkalnictwa:

- w miejscowościach o największej liczbie ludności:

  - Grabowiec, Góra Grabowiec - gminny ośrodek usługowy
  - Tuczępy, Szystowice - ośrodki wspomagające

Lokalizacja ośrodków usługowych zapewnia dogodną obsługę mieszkańców z rejonów ciążenia.
W obszarach koncentracji usług dopuszczalna realizacja mieszkalnictwa -rodzaje zabudowy mieszkaniowej w zależności od potrzeb społeczności lokalnej.

Powiększenie obszaru usług, których lokalizacja nie wymaga sporządzenia raportu o odziaływaniu na środowisko, objęte zmiana studium, jest zgodne z powyższymi ustaleniami.
Dojazd do planowanej oczyszczalni ścieków zostanie ustalony na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, od ul. Koziej.

Ponadto dla terenu oznaczonego na rysunku studium symbolem U1 zaleca się poniższe standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania:
- lokalizacja usług w tym usługi społeczne, przy czym nie mogą być uciążliwe dla nieruchomości sąsiednich,
- dachy płaskie i wielospadowe o kącie nachylenia połaci do 45°;
- dostosowanie formy budowanych bądź przebudowywanych budynków do charakteru zabudowy zlokalizowanej w najbliższym sąsiedztwie, z wyłączeniem obiektów zdegradowanych;
- dążenie do eliminowania wydzielania działek o powierzchni mniejszej niż 1000m^2;
-minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej[1].

5. MR - UTL Miejsca wypoczynku i rekreacji

- Lokalizacja w sołectwach:
  Grabowiec, Grabowiec Góra, Grabowczyk, Bronislawka, Tuczępy, Bereść, Rogów, Skomorochy Duże i Wolica Uchańska.

- Tereny położone w rejonie Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego oraz na obszarach o dużych walorach krajobrazowych, o pięknej rzeźbie terenu Działów Grabowieckich, charakterystycznym układzie pól, ciekawych krajobrazowo jarach o znacznej nieraz głębokości, dolinach rzek i lasów.

- Zorganizowanie w Grabowcu centrum informacyjnego obsługi turystyki i rekreacji;

- Wyznaczenie nowych terenów zabudowy letniskowej (w oparciu o istniejące zbiorniki wodne oraz projektowane zbiorniki wodne wielofunkcyjne - retencyjne dla potrzeb rolnictwa i rekreacji), jak obiekty hotelowo - gastronomiczne, pola biwakowe, kempingi, ośrodki sportów jeździeckich i wędkarskich oraz organizowanie turystyki kwalifikowanej pieszeji rowerowej, rozwój infrastruktury technicznej (gospodarka wodno - ściekowa, usuwanie nieczystości).

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

- Realizacja miejsc wypoczynku i rekreacji związanych z obsługą turystyczno - wypoczynkową ruchu międzynarodowego trasy Zamość - Hrubieszów - Zosin i trasami Chełm - Wojsławice - Grabowiec oraz Zamość - Hrubieszów.

5.1 T - obszary lokalizacji usług turystycznych ogólnodostępnych.

z możliwością organizacji miejsc obsługi podróżnych (domki kempingowe, stacje paliw, gastronomia, itp):

Grabowiec, Rogów, Bronisławka, Skomorochy Duże,

6. Pb - tereny produkcji biogazu rolniczego

- lokalizacja w miejscowościach Żurawlów, Rogów, Szczelatyn,
- jako alternatywę dopuszcza się na tych terenach prowadzenie działalności związanej z obsługą gospodarki rolnej i rybackiej na zasadach określonych w pkt. 7,
- lokalizacja zieleni izolacyjnej od terenów sąsiednich,
- sytuowanie obiektów i urządzeń biogazowni zgodnie z przepisami odrębnymi
- dopuszczalna moc lokalizowanych biogazowni do 100 kW[1].

7. RPO1 - obszary skoncentrowanej obsługi gospodarki rolnej i rybackiej

- lokalizacja w miejscowości Grabowiec,
- dostosowanie formy budowanych budynków do charakteru zabudowy zlokalizowanej w najbliższym sąsiedztwie, z wyłączeniem obiektów zdegradowanych,
- możliwość lokalizowania budowli rolniczych, stawów i innych obiektów związanych z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych i rybackich,
- możliwość lokalizowania budynków mieszkalnych,
- dążyć do eliminowania wydzielania działek o powierzchni mniejszej niż 1000m^2,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej[1].

8. US1 - usługi sportu

- lokalizacja w miejscowości Grabowiec Góra,
- obiekty kubaturowe takie jak: hale sportowe oraz obiekty związane z obsługą terenów sportowych, w tym szatnie, magazyny;
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 60% działki budowlanej;
- dowolna forma dachów;
- zaleca się skablowanie napowietrznej linii elektroenergetycznej 15kV
- przebudowa linii 15kV zgodnie z przepisami odrębnymi[1].

6. MR1 - zabudowa zagrodowa

- lokalizacja w miejscowościach Grabowiec, Siedlisko, Bronisławka, Dańczypol,
- dostosowanie formy budowanych budynków do charakteru zabudowy zlokalizowanej w najbliższym sąsiedztwie, z wyłączeniem obiektów zdegradowanych,
- zabudowa ekstensywna,

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

- możliwość lokalizowania budowli rolniczych i innych obiektów związanych z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych,
- możliwość prowadzenia działalności związanej z agroturystyką oraz usługami drobnymi niestanowiącymi uciążliwości dla nieruchomości sąsiednich,
- dążyć do eliminowania wydzielania działek o powierzchni mniejszej niż 1000m^2,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
- ze względu na fakt, iż północna część terenu MR1 w miejscowości Dańczypol znajduje się w obszarze, który może być predysponowany do powstawania osuwisk, zaleca się wykonanie niezbędnych badań w celu określenia warunków geotechnicznych posadowienia budynku[1].

[7. MR2 - główny kierunek rozwoju – zabudowa zagrodowa

- lokalizacja w miejscowości Bronisławka, Góra Grabowiec i Grabowiec,
- jako główny kierunek rozwoju wskazuję się zabudowę zagrodową rozumianą jako możliwość lokalizowania budowli rolniczych i innych obiektów związanych z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych w tym budynków mieszkalnych,
- jako uzupełnienie zabudowy zagrodowej wskazuje się zieleń urządzoną, drogi, ciągi pieszo-jezdne oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej a także parkingi,
- maksymalna powierzchnia zabudowy - 70% działki budowlanej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej.

8. RPO2 - główny kierunek rozwoju - obsługa gospodarki rolnej i rybackiej

- lokalizacja w miejscowości Ornatowice i Góra Grabowiec,
- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się tereny rolnicze w tym tereny służące obsłudze gospodarki rybackiej,
- obowiązuje zakaz lokalizacji budynków,
- dopuszcza się lokalizowanie budowli związanych z gospodarką rybacką
- jako uzupełnienie głównego kierunku rozwoju wskazuje się zieleń naturalną i zadrzewienia.][2]

[9. MN3 – główny kierunek rozwoju – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- jako uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wskazuje się zieleń urządzoną, drogi, ciągi pieszo-jezdne oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także parkingi,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 50% działki budowlanej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej.

10. MU3 – główny kierunek rozwoju – zabudowa mieszkaniowo-usługowa

- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługową, obejmującą m.in. handel, rzemiosło i usługi nieuciążliwe oraz zabudowę usług publicznych,

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

- jako uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej wskazuje się zieleń urządzoną, drogi, ciągi pieszo-jezdne oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także parkingi,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 65% działki budowlanej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej.

11. MR3 – główny kierunek rozwoju – zabudowa zagrodowa

- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się zabudowę zagrodową rozumianą jako możliwość lokalizowania budowli rolniczych i innych obiektów związanych z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych w tym budynków mieszkalnych,
- jako uzupełnienie zabudowy zagrodowej wskazuje się usługi handlu związane z prowadzonym gospodarstwem, stawy, zieleń urządzoną, drogi, ciągi pieszo-jezdne oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także parkingi,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej.

12. U3 – główny kierunek rozwoju – zabudowa usługowa

- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się zabudowę usługową, w tym usługi sportu i rekreacji,
- jako uzupełnienie zabudowy usługowej wskazuje się zieleń urządzoną, drogi, ciągi pieszo-jezdne oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także parkingi,
- w granicach działek ew. nr 2905 oraz 2906 w obrębie ewidencyjnym Grabowiec dopuszcza się wyznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na etapie planu miejscowego,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 60% działki budowlanej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej.

13. P,S,B,U3 – główny kierunek rozwoju – obiekty przemysłowe, składy, usługi

- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się zabudowę przemysłową, składy oraz zabudowę usługową,
- jako uzupełnienie zabudowy wskazuje się zieleń urządzoną, drogi, ciągi pieszo-jezdne oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także parkingi,
- dla terenu P,S,B,U3 zlokalizowanego na działce nr 2695 w miejscowości Grabowiec dopuszcza się realizację PSZOK,
- zgodnie z oznaczeniami graficznymi wskazanymi na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się lokalizowanie obiektów wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 500 kW wykorzystujących energię promieniowania słonecznego lub biogazu,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

14. PE3 – główny kierunek rozwoju – obiekty produkcyjne – farmy fotowoltaiczne lub biogazownie

- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się obiekty i urządzenia elektrowni fotowoltaicznych lub biogazowni (do uszczegółowienia na etapie planu miejscowego),
- jako uzupełnienie zabudowy wskazuje się zieleń urządzoną, drogi, ciągi pieszo-jezdne oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także parkingi,
- zgodnie z oznaczeniami graficznymi wskazanymi na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się lokalizowanie obiektów wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 500 kW wykorzystujących energię promieniowania słonecznego lub biogazu,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – do ustalenia na etapie projektu planu miejscowego,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

15. RPO3 – główny kierunek rozwoju – obsługa gospodarki rolnej i rybackiej (dla terenów RPO3 obowiązują przedstawione poniżej zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej):

- jako główny kierunek rozwoju wskazuje się tereny rolnicze w tym tereny służące obsłudze gospodarki rolnej lub rybackiej,
- obowiązuje zakaz lokalizacji budynków,
- dopuszcza się lokalizowanie budowli związanych z gospodarką rolną lub rybacką,
- jako uzupełnienie głównego kierunku rozwoju wskazuje się zieleń naturalną i zadrzewienia.

16. ZN3 – główny kierunek rozwoju – teren zieleni naturalnej:

- zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania, tj. tereny łąk, zadrzewień i zakrzewień, w tym ze szczególnym uwzględnieniem części terenu gdzie zlokalizowane są chronione siedliska,
- obowiązuje zakaz lokalizacji budynków.

17. W3 – główny kierunek rozwoju wody powierzchniowe:

- dopuszcza się następujące przeznaczenie uzupełniające do ustalenia na etapie planu miejscowego, obejmujące: tereny zieleni urządzonej, tereny sportu i rekreacji przy zbiornikach wodnych służące funkcji rekreacyjno-sportowej, obiekty kubaturowe i urządzenia związane z funkcjonowaniem zbiornika wodnego.][3]

X. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO JEST OBOWIĄZKOWE ZE WZGLĘDU NA ISTNIEJĄCE UWARUNKOWANIA

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Wyznacza się tereny, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania:

- miejscowość GRABOWIEC - projektowana zabudowa winna nawiązywać do układu urbanistycznego Grabowca - dawnego miasteczka, projektowane budynki dostosować do wysokości zabudowy istniejącej - preferowane dwie kondygnacje, dach dwuspadowy lub naczółkowy z wykorzystaniem poddasza, lokalizacja usług nieuciążliwych. W centrum - zakaz wytyczania nowych ulic oraz zachowanie przebiegu i szerokości ulic istniejących.

- obszary położone w rejonach miejscowości: Grabowiec - Bronisławka i Góra Grabowiec
nowe tereny zabudowy letniskowej w oparciu o projektowane zbiorniki wodne, lokalizacja terenów urządzeń turystyki i rekreacji, jak: kempingi, pola biwakowe, obiekty hotelowo - gastronomiczne, ośrodek sportów jeździeckich, wędkarskich, kwalifikowana turystyka piesza i rowerowa. Obowiązuje realizacja infrastruktury technicznej(gospodarka wodno - ściekowa, usuwanie nieczystości, dojazdy), projektowany zbiornik wodny dla celów retencyjnych i rekreacyjnych.
Lokalizacja wariantowa, wybór wariantu po ekspertyzie.

XI. KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, CMENTARZE

1. Tereny i urządzenia związane z komunikacją i transportem

UKŁAD DROGOWY

Głównym zadaniem w zakresie komunikacji drogowej jest zbudowanie układu komunikacyjnego zapewniającego zaspokojenie narastających potrzeb transportowych, z jednoczesnym uporządkowaniem ruchu i ograniczeniem jego uciążliwości.
Powiązania zewnętrzne są realizowane przez układ dróg powiatowych. Przez teren gminy Grabowiec nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie.

Drogi powiatowe łączą wszystkie ważniejsze miejscowości gminne ze sobą oraz głównymi relacjami kierunkowymi województwa. Przedstawiony w studium

układ drogowy wyznacza główne powiązania z kierunkami ciążenia w województwie i rejonie.

Są to drogi:

- od północy ciąg drogowy Nr 48 301 relacji Grabowiec - Wojsławice /Chełm/
- od strony zachodniej droga Nr 48 200 relacji Grabowiec Góra - Skierbieszów /Zamość, Lublin/
- od strony południowej droga Nr 48 306 relacji Grabowiec Góra - Miączyn /do drogi krajowej Nr 847 relacji Zamość - Hrubieszów/

Powyższe ciągi drogowe proponuje się do modernizacji oraz włączenie do sieci dróg wojewódzkich.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wyznacza się zachowanie obejścia miejscowości Grabowiec łączące drogi Nr 48 200 relacji Skierbieszów - Grabowiec oraz Nr 48 306 relacji Grabowiec Góra - Miączyn.
Obejście to ma za zadanie odciążenie miejscowości gminnej od ruchu tranzytowego oraz umożliwienie wypracowania nowych kierunków rozwoju miejscowości i powiązanie ich z istniejącymi drogami.

Dla prawidłowego rozwoju gminy potrzebny jest dobrze rozwinięty układ komunikacyjny uzupełniający, który tworzą drogi gminne. Drogi te są ogólnodostępne, przeznaczone dla wszystkich użytkowników. Zapewniają połączenia zewnętrzne i wewnętrzne wsi oraz dojazdy do pól i łąk. Należy dążyć do sukcesywnego utwardzania tych dróg.

KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Studium nie wprowadza nowych linii komunikacji zbiorowej. Zakłada się obsługę komunikacji zbiorowej przez dotychczasowych przewoźników (PKS) i ewentualnie przez tworzące się nowe firmy przewozowe.
W miejscowości gminnej proponuje się utworzenie małego dworca przyjazdowo - odjazdowego.

ZAPLECZE KOMUNIKACJI

1.1. Parkingi

Miejsca parkowania będą lokalizowane w rejonach koncentracji funkcji usługowych. Miejsca takie należy tworzyć kosztem wydzielonych terenów.

1.2. Stacje paliw

Zakłada się adaptację istniejącej stacji paliw, a dla poprawy jakości obsługi postuluje się budowę dalszych stacji, szczególnie przy głównych trasach komunikacyjnych.

1.3. Stacje obsługi samochodów

Stacje te jako obiekty realizowane przez różne podmioty gospodarcze, nie mogą być ściśle programowane, a ich ilość będzie wynikiem popytu na usługi motoryzacyjne. Usługi te powinny być realizowane na terenach o funkcjach odpowiadających ich charakterowi.

1.4. System powiązań rowerowych

Na terenie gminy Grabowiec wyznacza się układ ścieżek rowerowych i tras turystycznych. Zapewniają dogodne połączenia do obiektów i terenów rekreacji. Niezależnie od powiązań funkcjonalnych, ścieżki rowerowe będą pełniły rolę obiektów rekreacji fizycznej dla mieszkańców gminy.
Szlaki te przebiegają:
- drogą gminną Tuczępy - Trościanka,
- wzdłuż drogi powiatowej (48 301) Tuczępy - Grabowiec,
- wzdłuż drogi powiatowej (48 200) Grabowiec - Skierbieszów,
- wzdłuż drogi powiatowej (48 306) Grabowiec Góra - Rogów - Miączyn,
- wzdłuż drogi powiatowej (48 200) Grabowiec - Bereść,
- drogą gminną Dańczypol - Szystowice,
- wzdłuż drogi (48 310) Grabowiec - Ornatowice

1.5. Tereny i urządzenia związane z i infrastrukturą techniczną.

W celu usprawnienia obsługi komunikacyjnej gminy i poprawienia jej dostępności oraz zminimalizowania uciążliwości określa się następujące zasady i kierunki działalności:

• w zakresie dróg powiatowych:

pierwszoplanowym zadaniem jest utrzymanie dróg oraz ich modernizacja w celu zapewnienia parametrów odpowiadających dla klasy „Z" - zbiorczej, wyjątkowo klasy „L" - lokalnej,

- minimalna szerokość w liniach rozgraniczających - 20 m poza terenem zabudowanym - 15 - 20 m
- urządzenie dróg w przekroju ulicznym bądź półulicznym w terenach zabudowy zwartej
- realizacja miejsc postojowych w liniach rozgraniczających ważniejszych dróg powiatowych
- oddzielenie ruchu pieszego od kołowego
- ochrona dróg poprzez prawidłowe sytuowanie zabudowy

- w zakresie dróg gminnych:

funkcja dominująca - obsługa przyległego zagospodarowania bez ograniczeń oraz zapewnienie parametrów odpowiadających dla klasy „L" -lokalnej lub „D" - dojazdowej,

- minimalna szerokość w liniach rozgraniczających - 10 + 20 m
  poza terenem zabudowanym - 15 m

- linia zabudowy - min. 6 m od krawędzi jezdni

[W granicach IV zmiany studium wyznaczono tereny dróg gminnych oznaczonych symbolem KD3. Długość wskazanych dróg publicznych wynosi ok. 16 km.

Ponadto w ramach wszystkich wyznaczonych terenów wskazanych na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się na etapie planu miejscowego wyznaczenie:

- istniejących dróg publicznych, wewnętrznych, ciągów pieszych i pieszo-jezdnych, które nie zostały wskazane na rysunku kierunków,
- wyznaczenie nowych dróg niezbędnych do uzupełnienia układu drogowego, w tym dróg zapewniających swobodny dojazd do terenów upraw rolnych i leśnych przebiegających przez te tereny,
- wyznaczenie nowych dróg, których lokalizacja wynika z przepisów odrębnych.

Niezależnie od podstawy wyznaczenia przebiegu nowych dróg oraz podstawy do modernizacji istniejącej drogi, kształtowanie sieci drogowej powinno następować zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi dotyczącymi dróg publicznych.][3]

2. Tereny i urządzenia związane z infrastrukturą techniczną

2.1. Tereny urządzeń i ujęć uzdatniania wody.

Około 50 % mieszkańców korzysta z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia.

- wodociąg grupowy w Wólce Tuczępskiej zaopatruje w wodę mieszkańców Tuczęp i Wólki Tuczępskiej (oraz wieś Po-plawy w gminie Wojsławice),

- wodociąg grupowy w Grabowcu zaopatruje w wodę mieszkańców Grabowca oraz Góry Grabowiec,

- wsie Ornatowice, Kol. Szystowice i Skibice korzystają z wodociągu „Drogoiówka" w gminie Trzeszczany.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Zakłada się dalszą rozbudowę sieci wodociągowych do obszarów zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

Na mapie „Studium" w skali 1 : 1 0 000 pokazano ujęcia wody „WZ". Wsie o rozproszonej zabudowie, bądź niewielkiej liczbie mieszkańców pozostawia się do zaopatrzenia w wodę z lokalnych ujęć wody.

Należy wyznaczyć odpowiednie strefy ochronne dla ujęć wody, których obowiązek ustalenia wynika z rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5.XI.1991 r. w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody (Dz.U. z 1991 r. Nr 116poz 504).

Również zgodnie z wytycznymi Departamentu Obrony Cywilnej miejscowość gminna Grabowiec oprócz ujęcia istniejącego należy wyznaczyć awaryjne ujęcie wody zlokalizowane w etapie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

[W granicach IV zmiany studium wskazano teren infrastruktury technicznej oznaczony symbolem IW3 (teren infrastruktury technicznej – wodociągowej), na którym terenie występuje stacja uzdatniania wody oraz ujęcia wód. Jako uzupełnienie głównego kierunku rozwoju wskazuje się obiekty administracyjne związane z pełnioną funkcją, obiekty towarzyszące, zieleń naturalną i urządzoną. Wskaźniki zabudowy do ustalenia na etapie planu miejscowego.][3]

2.2. Tereny urządzeń oczyszczania ścieków.

Bardzo ważnym zagadnieniem w gminie Grabowiec jest problem powstawania i utylizacji ścieków. Na obszarze gminy brak jest obecnie urządzeń oczyszczających i neutralizujących ścieki. Powstałe ścieki powinny być oczyszczone i odprowadzone do odbiorników, przy zachowaniu warunków prawnych ochrony środowiska.

Podstawowym ustaleniem powyższego zagadnienia będzie zorganizowanie systemu odprowadzenia i oczyszczenia ścieków we wsiach, gdzie są zrealizowane sieci wodociągowe oraz na obszarach przewidzianych do dalszego objęcia siecią wodociągową.
Założenie to umożliwi utrzymanie czystości środowiska w obszarze gminy. Dla całego obszaru należy opracować program kanalizacji sanitarnej.

Na rysunku „Studium" wskazano zalecane rejony lokalizacji oczyszczalni ścieków „NO".

Zakłada się likwidację osadników i szamb przydomowych w obszarach, gdzie będą zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków. Dla wsi o

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

zabudowie rozproszonej dopuszcza się rozwiązania lokalne oczyszczania ścieków - małe oczyszczalnie przydomowe, bądź osadniki bezodpływowe z wywożeniem ścieków i osadów do najbliższej oczyszczalni ścieków.

Uściślenie dotyczące lokalizacji oczyszczalni ścieków objęte zmianą studium jest zgodne z powyższymi zasadami.

2.3. Tereny urządzeń składowania odpadów stałych.

Na terenie gminy znajduje się istniejące wysypisko odpadów stałych „NU". Zakłada się utrzymanie istniejącego obiektu na okres eksploatacji do 2010 r.

Po tym okresie dalsza rozbudowa z zachowaniem wymogów związanych z położeniem w strefie zagrożenia wód podziemnych.
Po zakończeniu eksploatacji zalecany kierunek rekultywacji - leśny[1].

2.4. Tereny urządzeń zaopatrzenia w ciepło.

W miejscowości Grabowiec istnieje kotłownia ekologiczna, która zaopatruje w ciepło obiekty i budynki użyteczności publicznej w Grabowcu.

Istniejący obiekt do adaptacji stałej.

2.5. Tereny urządzeń związanych z zaopatrzeniem w gaz przewodowy.

Obecnie gmina Grabowiec nie posiada sieci gazowej ani urządzeń z tym związanych.
Docelowo, zgodnie z programem gazyfikacji dla gmin wzdłuż gazociągu Zamość - Hrubieszów potrzeby gminy Grabowiec zostały uwzględnione.

Na obszarze gminy przewiduje się przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia oraz lokalizację stacji redukcyjno - pomiarowej **I**-go stopnia.

Przed rozpoczęciem realizacji należy uaktualnić program gazyfikacji dla gminy Grabowiec.

2.6. Elektroenergetyka

eSN - linie elektroenergetyczne średniego napięcia.

istniejący układ sieci 15 kV napowietrznej średniego napięcia zapewnia wielostronne zasilanie podstawowe i rezerwowe głównych

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

ciągów liniowych (tzw. sieci magistralnych) z Głównych Punktów Zasilających położonych poza granicami gminy Grabowiec (Wojsławice, Hrubieszów, Zamość).
Stosownie do zapotrzebowania wynikającego z opracowywanego „Studium" przewiduje się inwestycje tzw. „odtworzeniowe" w zakresie poprawy stanu technicznego sieci i urządzeń.
Dotyczy to również przystosowania mocy transformatorów w istniejących stacjach transformatorowych 15/04 kV do aktualnego obciążenia.
Przewiduje się również modernizację sieci niskiego napięcia – stosowanie linii napowietrznych z przewodami izolowanymi.

Na obszarach objętych zmianą studium, wszystkie istniejące sieci do zachowania i dalszej eksploatacji, lokalizacja obiektów w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych SN zgodnie z warunkami określonymi w normach: PN/E-5100-1 i PN-76/E-05125. Koszt przebudowy lub skablowania na koszt wnioskodawcy.

Stacje transformatorowe 15/04 kV

Stacje transformatorowo - rozdzielcze 15/04 kV przyłączone do magistralnych linii 15 kV - do zachowania, wzrost liczby stacji transformatorowych zgodnie z programem re-elektryfikacji gminy Grabowiec przez Zamojską Korporację Energetyczną SA.

Na obszarze zmiany studium – realizacja stacji transformatorowej SN/nn, dla zasilenia planowanej oczyszczalni ścieków w Grabowcu.

W terenach oznaczonych na rysunku studium symbolami: U1, US1, R1, RPO1, MR1, P.S.B.U.1, Pb, NU/RL, RL1, KDD1 [W2, MR2, RPO2, RL2][2] oraz na obszarze oznaczonym symbolem graficznym na rysunku studium, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW,
a) lokalizacja obiektów w pobliżu linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi, przy zachowaniu odpowiednich odległości. Strefa wolna od zabudowy wynosi:

- dla linii napowietrznej SN 15 kV- pas 12,0 m (po 6,0 m od osi linii)
- dla linii napowietrznej nN 0,4 kV- pas 5,0 m (po 2,5 m od osi linii)
- dla linii kablowej SN 15 kV- pas 2,0 m (po 1,0 m od osi linii)
- dla linii kablowej nN 0,4 kV- pas 1,0 m (po 0,5 m od osi linii)

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

b) dopuszcza się budowę niewskazanych na rysunku studium stacji transformatorowych SN/nN wraz z liniami średniego napięcia i niskiego napięcia w ilości wynikających z aktualnych potrzeb.

c) ponadto na obszarze na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię elektryczną z wiatru wyznacza się pasy techniczne: o szerokości 30,0 m dla linii dwutorowych oraz o szerokości 25,0 m dla linii jednotorowych, wzdłuż wszystkich linii elektroenergetycznych o napięciu do 45kV. Oś symetrii pasów technicznych wyznaczają słupy. W pasach technicznych przy dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej, nie może się znaleźć jakikolwiek jej element[1].

[W granicach IV zmiany studium obowiązują następujące wytyczne:

a) lokalizacja obiektów w pobliżu linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi, przy zachowaniu odpowiednich odległości. Strefa wolna od zabudowy wynosi dla napowietrznej linii średniego napięcia - pas 12,0 m (po 6,0 m od osi linii),

b) na terenach, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW należy zachować odległości instalacji fotowoltaicznych od istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych w uzgodnieniu z zarządcą sieci;

c) dopuszcza się budowę niewskazanych na rysunku studium stacji transformatorowych SN/nN wraz z liniami średniego napięcia i niskiego napięcia w ilości wynikających z aktualnych potrzeb;

d) na terenach lasów i dolesień (RL3) należy pozostawić pod istniejącymi i projektowanymi napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi pasy bez zadrzewień, szerokość pasów w zależności od napięcia danej linii należy ustalić na etapie planu miejscowego.][3]

Cmentarze - do zachowania:

Cenne okazy drzew o urozmaiconym drzewostanie występują również na cmentarzach. Cmentarze na terenie gminy Grabowiec położone są w następujących miejscowościach:

- cmentarze czynne:

- Grabowiec - cmentarz administrowany przez Parafię Rzymsko - Katolicką p.w. św. Mikołaja, pow. terenu 3,80 ha,

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

- Tuczępy - cmentarz administrowany przez Parafię Rzymsko - Katolicką p.w. św. Anny, pow. terenu 0,54 ha,

- cmentarze nieczynne, zamknięte:

- Bereść - cmentarz z ł wojny światowej, wojenny, pow. terenu 0,24 ha,

cmentarz prawosławny „stary", (dawny grekokatolicki) pow. terenu 0,20 ha,

cmentarz prawosławny (na wsi) pow. terenu 0,17 ha,

[W granicach IV zmiany studium znajduje się cmentarz prawosławny „nowy" w Bereściu. Dla ww. cmentarza obowiązują ustalenia rodz. **VI Obszary i obiekty objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych - sfera kulturowa.** Cmentarz w części graficznej został oznaczony symbolem Zcz3.][3]

- Grabowiec - cmentarz żydowski „stary" pow. terenu 1,0 ha,

cmentarz żydowski „nowy" (Bronisławka) pow. terenu 1,3 ha,

- Wolica Uchańska - cmentarz wojenny z czasów **I** wojny światowej, pow. terenu 0,07 ha,

Występujące na terenie gminy cmentarze (czynne i zamknięte) podlegają ochronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - w Studium - do zachowania.

Cmentarze - projektowane:

powiększenie istniejącego cmentarza parafialnego w Grabowcu o pow. ok. 1,20 ha.

2.7. Telekomunikacja

- linie telekomunikacyjne tradycyjne (kable miedziane), linie kablowe światłowodowe oraz radiowe łącza telekomunikacyjne.

Do zachowania:

- istniejące maszty w Dańczypolu na potrzeby telefonii komórkowej (GSM) i sieci „trunkingowej" (Zamojskiej Korporacji Energetycznej SA) -

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

łączność telefoniczna i zdalne sterowanie punktów odłącznikowych średniego napięcia (z Hrubieszowa).

- podniesienie wskaźnika liczby abonentów na 1000 mieszkańców - przybliżenie do wskaźników powiatowego i wojewódzkiego (1998):

gmina	- 60
powiat	- 117
województwo	-192
Polska	- 219

3. ZIELEŃ, CMENTARZE

Zieleń na terenie gminy stanowią lasy, zieleń śródpolna, parki podworskie i cmentarze.

Lasy i zadrzewienia stanowią ok. 9,7 % ogólnej powierzchni terenu gminy, zakłada się zwiększenie lesistości do ok. 10,4 % w okresie kierunkowym.

- Zieleń śródpolna występuje dość rzadko, stanowi jednak bardzo ważny element w malowniczym krajobrazie gminy.

- Najcenniejsze zespoły zieleni w gminie do zachowania, to parki podworskie objęte ochroną konserwatorską w miejscowościach: Hołużno, Ornatowice, Siedliska, Skomorochy Duże, Szystowice, Dańczypol, Grabowczyk, Szerokce k/ Szystowic i Tuczępy (dawny folwark „Ostków").

Dla terenu lasów i zalesień oznaczonego na rysunku studium symbolem RL1, zaleca się :
- zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu ekologicznego obszarów chronionych oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji;
- gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o specjalistyczne operaty urządzeniowo – leśne sporządzane przez właściwe służby;
- zakaz lokalizacji zabudowy;
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej, obiektów małej architektury i urządzeń turystycznych, w rozumieniu przepisów odrębnych oraz infrastruktury technicznej;
- zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych[1].

[Dla terenów lasów wskazanych w III zmianie studium i oznaczonych symbolem RL2 – wskazuje się jako główny kierunek rozwoju – lasy, natomiast jako jego uzupełnienie wskazuje się:
- drogi służące zapewnieniu obsługi komunikacyjnej terenów rolnych i leśnych,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej,

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

- budynki i obiekty służące gospodarce leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi.][2]

[W ramach IV zmiany studium wskazano tereny przeznaczone do rozwoju lasów. Poniżej przedstawiono kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej. Dla terenów lasów i dolesień wskazanych w IV zmianie studium, oznaczonych symbolem RL3 – wskazuje się jako główny kierunek rozwoju lasy i dolesienia, natomiast jako jego uzupełnienie:

- drogi służące zapewnieniu obsługi komunikacyjnej terenów rolnych i leśnych,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej,
- budynki i obiekty służące gospodarce leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla terenów zieleni urządzonej wskazanych w IV zmianie studium, oznaczonych symbolem ZP3 – wskazuje się jako główny kierunek rozwoju tereny zieleni urządzonej, w tym parki, skwery ogrody. Uzupełniającym kierunkiem rozwoju są terenowe obiekty sportu i rekreacji.] [3]

XII. USTALENIA „STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"

Gminę Grabowiec dzieli równoleżnikowo dolina rzeki Kalinówki i Wolicy z rozłogami łąk, na część północną i południową Obie części gminy spina miejscowość gminna Grabowiec leżąca nad Kalinówką

W części północnej znajduje się większość jednostek osadniczych, część południową objęła większość kompleksów leśnych. Przez obie części po stronie zachodniej przebiega granica Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego z otuliną.

Obie części północna i południowa gminy są połączone drogą o pierwszorzędnym dla niej znaczeniu, gdyż łączy dwie ważne trasy:

- trasę Warszawa - Lublin - Krasnystaw - Wojsławice - Teretyn - granica państwa
- trasę Warszawa - Lublin - Zamość - Hrubieszów - granica państwa

Położenie pomiędzy tymi trasami, a przede wszystkim w pobliżu trasy Warszawa - Zamość - Hrubieszów - granica państwa stanowi jeden z walorów i szans gminy. Fakt ten w powiązaniu z atrakcyjnym przyrodniczo i rolniczo terenem może być jednym z mechanizmów jej rozwoju.

A. GŁÓWNE CELE ROZWOJU

Główne cele rozwoju gminy wypływają z opracowanej przez Zarząd Gminy i przyjętej na sesji rady „Strategii gminy Grabowiec (uchwała Nr XVIN/88/2000 Rady Gminy Grabowiec z dnia 30.06.2000 r.)

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Strategia ta była dziełem wspólnym aktywu gminnego i zespołu autorskiego i stanowi podstawę ustalenia głównych celów rozwoju.

Za cele główne uznano:

1) podniesienie efektywności rolnictwa,
2) modernizację i budowę sieci drogowej,
3) rozwój i modernizację infrastruktury komunalnej,
4) rozwój wypoczynku i turystyki,
5) rozwój współpracy przygranicznej,
6) promocja gminy i poszukiwanie środków na realizację zadań,
7) promowanie ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego,
8) rozwój kultury i nauki,
9) poprawa stanu bezpieczeństwa i dostępności do specjalistycznej opieki medycznej.

Cele te znalazły bardzo szczegółowe uzasadnienie w wynikach wszechstronnych badań zawartych w II części Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, tj. - „Uwarunkowania, diagnoza stanu i polityka rozwoju".

Wymienione cele są celami strategicznymi rozwoju gminy. Podana kolejność nie oznacza, iż cel nr 2) należy realizować po osiągnięciu celu nr 1). Wydaje się, że na podstawie cytowanych celów strategicznych można uznać, że „celami inspirującymi" czy „celami aktywizującymi" są niewątpliwie:

- modernizacja i budowa sieci drogowej,
- promocja gminy i poszukiwanie środków na realizację zadań.

Cele te realizowane „od zaraz" z równoczesnym pamiętaniem o pozostałych celach są w pewnym sensie nadrzędne i będą mogły stanowić lokomotywę napędzającą i przyspieszającą rozwój gminy we wszystkich pozostałych aspektach.
Dołączy do nich cel: podniesienie rozwoju rolnictwa, gdyż właśnie rolnictwo na bogatych glebach gminy stanowi jej podstawową funkcję.

Tak więc za pierwszoplanowe cele strategiczne rozwoju gminy należy uznać:

1. Modernizację i budowę sieci drogowej i pozostałych elementów infrastruktury technicznej.

2. Promocję gminy, poszukiwanie środków na realizację zadań, rozwój współpracy przygranicznej oraz wykorzystanie położenia gminy.

3. Podniesienie efektywności rolnictwa, poziomu wykształcenia, aktywności i „otwartości" mieszkańców.

A. OMÓWIENIE GŁÓWNYCH CELÓW ROZWOJU I SPOSÓB ICH OSIĄGNIĘCIA

1. MODERNIZACJA I BUDOWA SIECI DROGOWEJ I POZOSTAŁYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Podstawą włączenia gminy w system gmin pogranicza mających dobre relacje komunikacyjne i techniczne z regionem, a także z trasami ruchu międzynarodowego, jest zdecydowana poprawa systemów komunikacji, w tym drogowych i łączności.
Pozostałe elementy infrastruktury, tj. głównie: dalszy rozwój sieci wodociągowej, budowa systemu kanalizacji i utylizacji ścieków, budowa sieci drogowej poprawiając standard życia mieszkańców, spowodują większą atrakcyjność regionu i pozwolą na utrzymanie i poprawę jego standardów ekologicznych - jest to bardzo ważny element, gdyż uroda krajobrazu gminy jest jednym z jej atutów.

Komunikacja

- Poprawa stanu technicznego dróg powiatowych, a szczególnie trasy północ - południe łączącej Wojsławice, poprzez Grabowiec, z trasą międzynarodową Warszawa - Zosin oraz trasy Grabowiec - Lublin,
- Budowa sieci dróg gminnych w oparciu o program ich realizacji.

Sieci wodociągowo - kanalizacyjne, utylizacja ścieków

Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej musi być poprzedzona sporządzeniem programu odprowadzenia ścieków i ich utylizacji. W Studium wskazano miejsca lokalizacji oczyszczalni i zasady utylizacji ścieków.
Rozwój sieci wodociągowej bez wyprzedzającego rozwoju kanalizacji grozi zniszczeniem cennego dla gminy bogactwa, jakim jest uroda i czystość jej środowiska.

Gazownictwo

W gminie brak gazu przewodowego, bliskość Zamościa i gazociągu wysokoprężnego skłania do szybkiego opracowania programu sieci gazyfikacyjnej w gminie i jego etapowej realizacji.

Telekomunikacja

Bardzo słaba sieć telefonii abonenckiej i trudności w korzystaniu z telefonii komórkowej są jednym z czynników powodujących izolację obszaru i stanowiącym istotną przeszkodę w „otwarciu się" zarówno gminy, jak i jej mieszkańców.
Stąd pilną sprawą wydaje się sporządzenie programu telefonizacji i pilnej jego realizacji. Podniesie to zarówno komfort mieszkańców (łatwiejszy dostęp do lekarza, policji), jak i ułatwi promocję gminy.

2. PROMOCJA GMINY, POSZUKIWANIE ŚRODKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ ROZWÓJ WSPÓŁPRACY PRZYGRANICZNEJ, WYKORZYSTANIE POŁOŻENIA GMINY

Unikalne wartości krajobrazu i kultury gminy są prawie zupełnie nie znane, a zatem niewykorzystane. Niezbędne jest promowanie gminy. Działania te muszą być prowadzone wewnątrz gminy, jak i w obszarze zewnętrznym.

Działania wewnętrzne

- reaktywowanie Regionalnego Towarzystwa Grabowieckiego, organizacja lokalnego muzeum i izby pamięci,
- włączenie młodzieży w wymianę przygraniczną drogą więzi szkół po obu stronach granicy i w Europie Zachodniej
- wydanie mapy turystycznej, promowanie turystyki - znaki informacyjne, promocja w mediach,
- budowa bazy turystycznej i agroturystycznej w oparciu o istniejące zasoby oraz ich świadome kształtowanie (zbiorniki wodne w rejonie Grabowca),
- budowa i utrzymanie tras rowerowych, szlaków turystycznych i obszarów rekreacji.

Działania zewnętrzne

- Powołanie osoby odpowiedzialnej za wizerunek gminy i przygotowanie jej do obserwacji i wykorzystania rynku funduszy unijnych, funduszy fundacji oraz funduszy celowych.
- Wnioskowanie do starostwa o fundusze na modernizację dróg powiatowych.
- Wnioskowanie do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o pomoc w stworzeniu programu ochrony zabytków i jego realizacji.
- Pozyskanie stałego dostępu do informacji o rynkach zewnętrznych (Ukraina, Europa Zachodnia) poprzez informacje z centrów regionalnych.
- Dążenie do utworzenia porozumienia gmin leżących w pasie północ -południe (Wojsławice, Miączyn) dla wspólnej realizacji niektórych celów (promocja, komunikacja, infrastruktura techniczna).

Wszystkie te działania podejmowane racjonalnie i systematycznie pozwolą na wykorzystanie walorów wynikających z położenia gminy.

3. PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI ROLNICTWA, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, AKTYWNOŚCI I „OTWARTOŚCI" MIESZKAŃCÓW

Kondycja ekonomiczna rolnictwa jest zła. Dotyczy to także gminy Grabowiec. Gmina mając gleby bardzo dobre i dobre ma kłopoty ze zbytem produktów rolnych, co nie sprzyja racjonalnemu planowaniu gospodarki. Wydaje się, że bogactwo, jakim jest ziemia musi zostać docenione w gospodarce kraju. Każda gmina, każda wieś ma w tym procesie swój udział. Jeśli idzie o gminę Grabowiec, to trendy lansowane dla Polski muszą i tutaj być realizowane.

A. Trendy ogólne dotyczące nowoczesnego rolnictwa w Polsce zmierzającej do Unii Europejskiej

- Zmniejszenie ukrytego i faktycznego bezrobocia na wsi poprzez budowanie modelu wsi wielofunkcyjnej, tzn. tworzenia alternatywnych miejsc pracy, głównie w usługach dla ludności i dla rolnictwa.
- Zwiększenie areału gospodarstw do ok. 12,0 ha (obecnie gospodarstwa w Grabowcu 7-10 hektarowe stanowią jedynie 23 % ogółu gospodarstw).
- Podniesienie poziomu wykształcenia rolników i wyposażenia gospodarstw w odpowiedni sprzęt.
- Tworzenie grup producenckich, które mają większe szanse w prowadzeniu równoprawnej rywalizacji z dużymi zakładami produkcyjnymi odbierającymi ich plony; mogą także wykorzystując obiekty po byłych gminnych spółdzielniach wytwarzać półprodukty lub przechowywać wyprodukowane płody rolne.
- Rewitalizacja spółdzielczości wiejskiej.

B. Zadania gminy Grabowiec dotyczące powstrzymania regresu w rolnictwie i rozwoju funkcji rolniczej gminy.

Wszystkie wyżej wymienione trendy mają swoje przełożenie w skali gminy Grabowiec.
Dochodzą tu jeszcze uwarunkowania specyficzne związane z urzeźbieniem terenu (duże deniwelacje), rodzajem gleb (less) oraz układem pól.

Specyficzne zadania dla gminy są następujące:

- wyłączenie z produkcji rolnej stoków o nachyleniu > 20 % z przeznaczeniem ich na użytki zielone i zalesienia,
- wprowadzenie kompleksowych zabiegów przeciwerozyjnych na terenach o nachyleniu 10-20 %, tu zalecane są scalenia,
- prowadzenie zabiegów agrotechniki przeciwerozyjnych na stokach o nachyleniu < 10 %,
- ograniczenie melioracji do sąsiedztwa naturalnych źródeł oraz konserwacja istniejącego systemu,
- wykorzystanie dobrych gleb i korzystnych warunków ekologicznych do produkcji ziół i zdrowej żywności,

- ochrona przestrzeni rolniczej przed lokalizacją przemysłu uciążliwego, ze względu na jakość gleb, jak i ochronę podziemnych zbiorników wodnych (z wyjątkiem południowo - wschodniej części gminy - rejon sołectwa Bereść, o najmniejszym potencjalnym zagrożeniu wód) oraz utrzymanie obowiązku lokowania nowej zabudowy w obszarach wyznaczonych w „Studium",
- utrzymanie rygorów obowiązujących w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie.

C. Zadania gminy Grabowiec dotyczące powstrzymania regresu w rolnictwie i rozwoju funkcji rolniczej gminy.

Realizację założeń polityki gminnej zmierzającej do wykonania przyjętych celów podaje się w następujących kategoriach:

1. pożądanych
2. dopuszczalnych
3. niepożądanych

1. Polityki pożądane

- Uporządkowanie sieci infrastruktury technicznej i komunikacji w oparciu o odpowiednie programy.
- Prace nad stworzeniem wizerunku gminy przyjaznej i znanej w regionie i poza nim, rozwój turystyki i agroturystyki.
- Umiejętne prowadzenie przekształceń w rolnictwie omawianych w rozdziale III.
- Dążenie do zachowania walorów krajobrazowych i kultury gminy.
- Aktywizacja mieszkańców, podniesienie poziomu wykształcenia i świadomości społecznej.
- Utrzymanie nowej zabudowy w granicach wyznaczonych w Studium.
- Opracowanie w pierwszej kolejności:
  - planu miejscowego dla miejscowości gminnej,
  - planu dla obszaru służącego obsłudze podróżnych, położonego na wschód od Grabowca.

2. Polityki dopuszczalne

- Adaptacja istniejącej zabudowy zagrodowej na zabudowę agroturystyczną przy odpowiednich działaniach oświatowych, wspomaganiu finansowym i wprowadzeniu preferencji podatkowych
- Lokalizacja obiektów i urządzeń obsługi komunikacji samochodowej, także tranzytowej Wschód - Zachód (parkingi, przystanki autobusowe, motele, stacje paliw, kompleksy handlowo - gastronomiczne) na terenach przydatnych do tego rodzaju zainwestowania.

2. Polityki niepożądane

- Lokalizacja nowych terenów budowlanych poza obszarem wskazanym w „Studium".
- Zaniechanie budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków (w tym lokalnych i przydomowych).
- Nie przestrzeganie rygorów obowiązujących w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie.
- Lokalizacja obiektów uciążliwych poza obszarem sołectwa Bereść (w rejonie południowo - wschodniej części gminy).

USTALENIA KOŃCOWE

W toku opracowywania Studium zgromadzone zostały materiały:

- dokumentacja procesu sporządzania studium niezbędna dla władz gminy odpowiedzialnych za przebieg czynności formalno - prawnych,

- dokumentacja merytoryczna Studium - zbiór informacji o gminie początkujący systematyczne gromadzenie i tworzenie zorganizowanej bazy danych o gminie.

Zbiór tych materiałów wymaga systematycznego uzupełniania i aktualizacji, służąc gminie do rozpoznania i kontroli zmian przestrzennych jako materiał wejściowy do sporządzanych planów miejscowych, a także jako niezbędna baza danych dla budowy programów, promocji i ofert lokalizacyjnych.

XIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW

Wyznacza się obszar, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, oznaczony na rysunku Studium symbolem graficznym. Wyznaczony obszar obejmuje swoim zasięgiem sołectwa Bereść, Grabowiec – Góra i Kolonia Obłyczyn. Ponadto na rysunku studium wyznacza się strefy ochronne wyżej wymienionego obszaru związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu (w tym strefy oddziaływania akustycznego 45 dB i 40 dB turbiny wiatrowej).

Faktyczna dopuszczona w Studium lokalizacja elektrowni wiatrowej zostanie wskazana na etapie procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ustalenie lokalizacji turbin wiatrowych może się odbywać w zakresie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownia wiatrowa. Ostateczne określenie lokalizacji turbin

wiatrowych nie może powodować dowolnego poszerzenia zasięgu stref ochronnych związanych z ograniczeniem w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wyznaczonych w studium. Ewentualne przesunięcia zasięgu stref ochronnych mogą wynikać wyłącznie z uszczegółowienia związanego z przeniesieniem treści studium na ustalenie planu miejscowego, w skali dla niego odpowiedniej.

Lokalizacja turbin elektrowni wiatrowych nie może powodować przekroczeń na granicy terenów chronionych akustycznie na podstawie odpowiednich przepisów szczególnych w tym Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2007 nr 120 poz. 826 ze zm.)

W granicach wyżej wymienionych obszarów dopuszczać się powinno również lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących elektrowniom, w tym: dróg dojazdowych i placów montażowo-manewrowych, stacji i sieci elektroenergetycznych oraz instalacji sterowania i komunikacji.

Przy lokalizacji farm wiatrowych w powyższym obszarze należy spełnić niżej wymienione ustalenia:

- zastosowanie takich parametrów pracy elektrowni wiatrowej, aby nie spowodować uciążliwości w zakresie hałasu, w zakresie promieniowania niejonizującego, emisji zanieczyszczeń oraz wibracji dla terenów wyznaczonych w planie i terenów sąsiednich przeznaczonych pod zabudowę i na pobyt stały ludzi;
- zachowanie odległości:
  - co najmniej 50 m od dróg publicznych,
  - co najmniej 200 m od ściany lasu,
  - co najmniej trzykrotność średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej od skrajnego przewodu linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 45kV,
  - w pasach technicznych o szerokości 30,0 m dla linii dwutorowych oraz o szerokości 25,0 m dla linii jednotorowych, wzdłuż linii elektroenergetycznych o napięciu do 45kV, przy dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej, nie może się znaleźć żaden jej element, oś symetrii pasów technicznych wyznaczają słupy;
- zachowanie następujących parametrów i wskaźników zabudowy:
  - maksymalna wysokość wieży - 140 m nad poziom terenu,
  - maksymalna wysokość skrajnego punktu wirnika w pozycji pionowej 200 m nad poziom terenu,
  - maksymalna moc nominalna turbiny wiatrowej – 4,5 MW;
  - maksymalna moc nominalna farmy wiatrowej – 36 MW;

W obszarze, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownia wiatrowa, oraz w zasięgu stref ochronnych wyżej wymienionego obszaru związanych z ograniczeniem w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, należy ponadto uwzględnić poniższe ustalenia:

- zakaz lokalizacji nowej zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi w strefie ochronnej związanej z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu - dotyczącej zakazu lokalizacji funkcji wymagających ochrony przed hałasem przekraczającym 45 dB w porze nocnej,
- zakaz lokalizacji nowej zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi w strefie ochronnej związanej z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu - dotyczącej zakazu lokalizacji funkcji wymagających ochrony przed hałasem przekraczającym 40 dB w porze nocnej,

- zakaz zalesień i zadrzewień obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownia wiatrowa oraz stref ochronnych wyżej wymienionego obszaru związanych z ograniczeniem w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.
- zakaz lokalizacji nowych inwestycji celu publicznego takich jak obiekty ochrony zdrowia, opieki zdrowotnej, opieki społecznej w strefie oddziaływania akustycznego 40 dB oraz 45 dB turbiny elektrowni wiatrowej, na podstawie odpowiednich przepisów szczególnych, w tym Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2007 nr 120 poz. 826 ze zm.)
- dopuszcza się lokalizację budowli i urządzeń niezbędnych dla pomiarów parametru wiatru w ramach infrastruktury technicznej towarzyszącej elektrowni wiatrowej,
- dopuszcza się lokalizację innych urządzeń towarzyszącym elektrowni w tym stacji i sieci elektroenergetycznych,
- dopuszcza się przebudowę istniejących dróg oraz budowę nowych dróg, a także placów montażowo-manewrowych, mogących służyć do obsługi komunikacyjnej elektrowni wiatrowej.

Celem zmniejszenia negatywnego oddziaływania elektrowni wiatrowych na krajobraz należy:

- zapewnić jednorodność wizualną farmy wiatrowej (jednolita kolorystyka wszystkich elektrowni wiatrowych), nie wpływająca negatywnie na krajobraz przyrodniczy,
- unikać ogrodzeń wewnątrz farmy, nie dotyczy ogrodzeń urządzeń elektroenergetycznych takich jak stacje transformatorowe,
- minimalizować ilość dróg między elektrowniami,
- stosować podziemne kable energetyczne,
- ograniczać liczbę budowli pomocniczych[1].

[W obszarze III zmiany studium nie wyznacza się obszarów na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW][2]

[XIII.1 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW

Na obszarze IV zmiany studium w terenach oznaczonych symbolami PE3 oraz P,S,B,U3 dopuszcza się lokalizację urządzeń wykorzystujących energię słoneczną lub biogazu wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną o mocy powyżej 500 kW.] [3]

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

XIV. OBSZARY WYMAGĄJCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI; [OBSZARY ZDEGRADOWANE] [3]

Rekultywacją powinien zostać objęty teren zdegradowany i przekształcony przez działalność człowieka, a mianowicie teren składowiska odpadów położony w miejscowości Grabowiec – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem NU/RL. Prawidłowo przeprowadzona rekultywacja, polegająca na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym pozwala na wykorzystanie wartości użytkowych terenu.

Dla terenu składowiska odpadów wprowadza się leśny kierunek rekultywacji i zagospodarowania porekultywacyjnego po zakończeniu działalności składowiska odpadów. Rekultywacja gruntów i zagospodarowanie terenów po działalności składowiska odpadów winna być prowadzona zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.

Nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji

[W obszarze III zmiany studium nie wyznacza się obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz obszarów zdegradowanych][2]

[W granicach IV zmiany studium nie wyznacza się obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz obszarów zdegradowanych] [3]

XV. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M^2 ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. ustalają obowiązek określenia w studium obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Są to:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2,
- obszary przestrzeni publicznej.

Nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 i obszarów przestrzeni publicznej[1]. [w tym dla obszaru III zmiany studium][2] [w tym dla obszaru IV zmiany studium] [3]

XVI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Obszary przewidziane do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obejmują tereny, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, ponadto tereny przeznaczone pod biogazownie, produkcje, składy, magazyny, rolniczą przestrzeń produkcyjną, usługi, zalesienie, usługi sportu, drogę gminną, zabudowę zagrodową, oraz

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

przeznaczone do rekultywacji składowisko odpadów, oznaczone na rysunku Studium symbolami: U1, US1, R1, RPO1, MR1, P.S.B.U.1, Pb, NU/RL, RL1, KDD1 oraz oznaczeniem graficznym.

Dla terenów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oraz terenów przeznaczonych pod biogazownie oraz produkcje, składy, magazyny, niezbędne będzie uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze *odpowiednich organów.* W zakresie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, zmianie przeznaczenia będą ulegać jedynie grunty przeznaczone pod teren elektrowni wiatrowej (fundament wiatraka wraz z zapleczem technicznym) oraz place manewrowo-montażowe i drogi dojazdowe, a także ewentualne miejsce posadowienia stacji elektroenergetycznej, służącej wprowadzeniu mocy generowanej w elektrowniach wiatrowych do krajowego systemu elektroenergetycznego.

Powyższe tereny mogą nie wyczerpywać w pełni potrzeb w zakresie konieczności sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy. Stąd w razie wystąpienia rzeczywistych potrzeb realizacyjnych musi być przeprowadzona ocena zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego terenu i podjęta odpowiednią uchwałą przez Radę Gminy Grabowiec.

Granice i zasięgi powyższych terenów mogą zostać doprecyzowane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w oparciu o analizę powiązań funkcjonalnych i strukturalnych, uwarunkowania ekofizjograficzne i powiązania przyrodnicze, powiązania infrastrukturalne i komunikacyjne[1].

[Dla wszystkich obszarów objętych III zmianą studium gmina Grabowiec zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Nie będą one wymagały uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.][2]

[Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla większości terenów objętych IV zmianą studium. Ich znaczna część będzie wymagała zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (tereny MN3, U3, PE3, P,S,B,U3, IW3, W3, RL3, KD3).] [3]

XVII.OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

Nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych, ani obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. [W obszarze III zmiany studium fragment terenu wód powierzchniowych oznaczony symbolem W2 w miejscowości Szczelatyn znajduje się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczonym w opracowaniu pt. „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap II –rzeka Wolica". We wskazanym obszarze szczególnego zagrożenia powodzią należy uwzględnić zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z uzyskanych pozwoleń dotyczących zagospodarowania obszaru szczególnego zagrożenia powodzią][2]

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

[W obszarze IV zmiany studium fragment terenu wód powierzchniowych zlokalizowany przy drodze gminnej w miejscowości Skomorochy Duże oraz W3 w miejscowości Tuczępy znajduje się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczonym w ramach programu ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami) opracowanym przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. We wskazanym obszarze szczególnego zagrożenia powodzią należy uwzględnić zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z uzyskanych pozwoleń dotyczących zagospodarowania obszaru szczególnego zagrożenia powodzią. W ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej Kraju (Państwowy Instytut Geologiczny) w granicach opracowania nie wyznaczono potwierdzonych zwiadem terenowym obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych ani osuwisk.] [3]

XVIII.OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Nie występują obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny[1]. [w tym dla obszaru III zmiany studium][2] [w tym dla obszaru IV zmiany studium][3]

XIX. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych[1]. [w tym dla obszaru III zmiany studium][2] [w tym dla obszaru IV zmiany studium][3]

XX.GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Nie występują granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych[1]. [w tym dla obszaru III zmiany studium][2] [w tym dla obszaru IV zmiany studium] [3]

XXI. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM I PONADLOKALNYM

Nie wyznacza się lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. W obszarze oznaczonym na rysunku studium symbolem KDD1, zlokalizowana będzie inwestycja celu publicznego o znaczeniu lokalnym, polegająca na budowie drogi gminnej klasy dojazdowej o zalecanej szerokości w liniach rozgraniczających minimum 10m, w miejscowości Bronisławka. W związku z faktem, iż teren KDD1 znajduje się w obszarze który może być predysponowany do powstawania osuwisk, zaleca się zastosowanie odpowiednich technologii przy budowie drogi, uwzględniających uwarunkowania terenu[1].

[W obszarze III zmiany studium nie wyznacza się obszarów inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym][2]

[W obszarze IV zmiany studium nie wyznacza się obszarów inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Zmiana studium wyznacza jednak obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego:

- obejmujące budowę, rozbudowę i przebudowę sieci infrastruktury technicznej na terenach oznaczonych symbolem IW3,
- obejmujące budowę, rozbudowę i przebudowę dróg gminnych publicznych na terenach oznaczonych symbolem KD3.] [3]

XXII. INTERPRETACJA ZAPISÓW STUDIUM [dotyczy także obszarów III zmiany studium][2] [dotyczy także obszarów IV zmiany studium] [3]

Treść tekstu i rysunku Studium wyraża kierunki polityki przestrzennej gminy Grabowiec, nie jest jednak ścisłym przesądzeniem o granicach zainwestowania i użytkowania terenów.

W stosunku do tekstu i rysunku Studium przyjmuje się następującą interpretację:

1) w związku z ogólnością mapy topograficznej, na której sporządzono Studium nie jest możliwe precyzyjne wyznaczenie granic terenów, dlatego mogą występować niewielkie przesunięcia w stosunku do granicy działki ewidencyjnej i faktycznej lokalizacji zagospodarowania; ostateczne ustalenie granic terenów powinno być dokonywane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi dokładne zlokalizowanie granicy terenu inwestycyjnego w odniesieniu do granicy działki inwestycyjnej; zapisy dotyczące zakazów, nakazów i dopuszczeń zawarte w zmianie studium czytać należy łącznie z pozostałymi ustaleniami tekstu stanowiącymi odstępstwa od tych zapisów;
   w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w szczególności dopuszcza się korekty przebiegu wyznaczonych linii rozgraniczających dróg publicznych, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb oraz możliwości technicznych wytyczania i budowy tych dróg;
2) urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz ich strefy ochronne stanowią element informacyjny, dopuszcza się zmiany w uzasadnionych przypadkach, zgodnie z przepisami odrębnymi;
3) w Studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania każdego z terenów, tzn., że określone na rysunkach przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą (a nie wyłączną) i może być uzupełnione innymi funkcjami, które jednak nie mogą być przeciwstawne funkcji dominującej i pogarszać warunków jej egzystencji;
4) wskazane użytkowanie terenów dotyczy dominujących rodzajów zabudowy, na terenach tych mogą być lokalizowane także i inne rodzaje budownictwa mieszkaniowego oraz lokalizacje nie przeciwstawne formie podstawowej, a w tym głównie usługi, zieleń oraz elementy infrastruktury społecznej;
5) uznaje się za istotne koordynowanie polityki przestrzennej w odniesieniu do graniczących z gminą Grabowiec gmin, celem zapobiegania przeznaczania terenów na cele, które mogłyby wywrzeć negatywny wpływ na zlokalizowane funkcje w gminie Grabowiec;
6) wybrane ustalenia w zakresie zagospodarowania w obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody określone zostały ogólnie i mogą one ulec zmianie w przypadku zmiany przepisów je ustanawiających[1].

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

XXIII. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO [dotyczy także obszarów III zmiany studium][2] [dotyczy także obszarów IV zmiany studium] [3]

Ustala się następujące wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1) określenie granic terenów wyłączonych spod zabudowy;
2) zachowanie istniejącej sieci dróg wpisujących się w naturalnie ukształtowaną konfigurację terenu;
3) zakaz stosowania ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych;
4) określenie zasad i zakazów w zakresie umieszczania szyldów i reklam;
5) obowiązek uwzględnienia przy określaniu linii zabudowy zlokalizowanej przy terenach leśnych, odległości zgodnych z przepisami odrębnymi, poprzez pozostawienie pasa wolnego od zabudowy od granicy lasu;
6) dla zachowania swobodnych przejść w korytarzach ekologicznych o randze krajowej, wprowadzenie zakazu grodzenia terenów innych niż budowlane;
7) określenie zasad budowy sieci infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających dróg ze szczególnym uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy sieci infrastrukturalnych;
8) określenie linii rozgraniczających i zasad zagospodarowania terenów dla obiektów infrastruktury technicznej;
9) zasady budowy i przebudowy dróg z uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy i przebudowy infrastruktury technicznej;
10) uwzględnienie zakazów i nakazów a także ograniczeń wynikających z istniejących oraz projektowanych form ochrony przyrody;
11) należy uwzględnić ograniczenia wynikające z zakazu sytuowania w obrębie zwartej zabudowy wsi, zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenia wystąpienia poważnych awarii na terenach przeznaczonych do działalności produkcyjnej,
12) zapewnienie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz zapewnienie dróg pożarowych do obiektów zgodnie z przepisami odrębnymi[1].
13) [w obszarze IV zmiany studium ustala się zakaz lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska].[3]

XXIV. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Przyjęte kierunki rozwoju w aktualnie obowiązującym studium uchwalonym uchwałą Rady Gminy Grabowiec nr XX/91/2000 z dnia 15 listopada 2000 roku oraz zmianą studium uchwaloną uchwałą Rady Gminy Grabowiec nr XIII/65/07 z dnia 6 grudnia 2007 roku wynikają bezpośrednio z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych oraz formalno-prawnych.

Stosunek do przedstawionych uprzednio wielorakich uwarunkowań rozwoju, w tym odnoszących się bezpośrednio do kształtowania jego polityki przestrzennej znajduje swoje

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

odzwierciedlenie w przyjętych w Studium - kierunkach zagospodarowania przestrzennego oraz politykach odnoszących się do problematyki przyrodniczej, dziedzictwa kulturowego, komunikacyjnej, uzbrojenia komunalnego.

Uznaje się, że generalnym celem polityki rozwojowej gminy jest cel uniwersalny: „podnoszenie standardu warunków życia mieszkańców przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju" poprzez realizację polityki przestrzennej w zakresie:

- uzyskiwania coraz wyższej sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych poprzez przekształcanie a co najmniej korektę układu komunikacyjnego, podnoszenie stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną terenów i zainwestowania kubaturowego;
- wykorzystania położenia i funkcji gminy w strukturze osadniczej województwa, różnorodnych jej związków zewnętrznych oraz terytorialnych warunków jej rozwoju dla podnoszenia atrakcyjności jako obszaru korzystnego do inwestowania i koncentracji funkcji regionalnych;
- przeciwdziałanie degradacji walorów gminy w zakresie środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, potencjału intelektualnego mieszkańców.

Studium umożliwia osiągnięcie celu m.in. poprzez:

- rozpoznanie stanu przestrzeni gminy, jej zagospodarowania i użytkowania, powiązań zewnętrznych i zależności wewnętrznych, oceny, ochrony i efektywnego wykorzystania występujących walorów w myśl zasady zrównoważonego rozwoju;
- przeciwdziałanie konfliktom i barierom związanym z użytkowaniem przestrzeni, a w konsekwencji określenie rejonów predysponowanych dla rozwoju podstawowych funkcji gminnych (szczególnie poprzez diagnozę środowiska przyrodniczego i kulturowego, ich ochronę, kształtowanie i racjonalne wykorzystanie dla celów rozwojowych; układu komunikacyjnego; infrastruktury technicznej);
- integrowanie polityki przestrzennej państwa z interesami gminy poprzez wpływanie na formułowanie zadań rządowych i wojewódzkich związanych z priorytetami rozwoju;
- wykorzystanie dla rozwoju gminy zewnętrznych powiązań funkcjonalno-przestrzennych, w tym w ramach powiatu, województwa;

Dokonanie zmiany „Studium ..." wynika z:

- otrzymanego wniosku o zmianę „Studium…" w zakresie umożliwienia realizacji farm wiatrowych w obrębie sołectw Bereść, Grabowiec – Góra, Kolonia Obłyczyn,
- otrzymanych wniosków o zmianę obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec w zakresie umożliwienia realizacji:

  zabudowy zagrodowej, zalesienia, stawu, prowadzenia działalności produkcyjnej składowej, magazynowej, usługowej, budowy biogazowni,

  dla realizacji których konieczna jest również zmiana studium,
- podjęcia przez Radę Gminy Grabowiec niżej wymienionych uchwał:
  - Nr XXXVIII/191/2010 z dnia 19 sierpnia 2010 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec dla obszarów położonych w miejscowości Grabowiec – Góra;
  - Nr XXXVIII/193/2010 z dnia 19.08.2010 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego gminy Grabowiec dla obszarów położonych w miejscowości Dańczypol;

- Nr XXXIX/200/2010 z dnia 25.10.2010 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec;
- Nr IV/13/2011 z dnia 17.02.2011 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec;
- Nr XI/69/2012 z dnia 02.02.2012 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec;
- Nr XIV/78/2012 z dnia 12.04.2012 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec;
- Nr XVIII/96/2012 z dnia 16.08.2012 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec;
- Nr XIX/109/2012 z dnia 28.09.2012 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec;

– wejścia w życie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. określającej szczegółowe wymagania dotyczące zarówno zapisu problematyki Studium jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; „Studium...” uchwalone uchwałą Rady Gminy Grabowiec nr XX/91/2000 z dnia 15 listopada 2000 r. r., nie uwzględnia aktualnych uwarunkowań wynikających z art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. a także nie zawiera obligatoryjnych elementów treści wynikających z art. 10 ust. 2 w/w ustawy, w związku z powyższym jest nieaktualne;

– wprowadzenia Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);

Zmianą Studium objęto tereny głównie o charakterze rolniczym.
Zakres zmiany studium obejmuje:

- wprowadzenie terenów usług w miejscowości Tuczępy – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem U1;
- wprowadzenie terenów do zalesienia w miejscowości Skomorochy Duże – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem RL1;
- rekultywację składowiska odpadów w kierunku terenów zielonych w miejscowości Grabowiec – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem NU/RL;
- wprowadzenie terenów produkcji, składów, magazynów i usług w miejscowościach Bronisławka i Szystowice – obszary oznaczone na rysunku studium symbolem P.S.B.U.1;
- wprowadzenie terenów zabudowy zagrodowej w miejscowościach: Grabowiec, Siedlisko, Bronisławka, Dańczypol – obszary oznaczone na rysunku studium symbolem MR1;
- lokalizację stawu w miejscowości Grabowiec – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem RPO1;
- likwidację terenu przeznaczonego pod oczyszczalnię ścieków w miejscowości Grabowiec – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem R1;
- wprowadzenie terenów sportu i rekreacji w miejscowości Grabowiec Góra – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem US1;
- wprowadzenie terenów biogazowi w miejscowościach: Szczelatyn, Żurawlów, Rogów

– obszary oznaczone na rysunku studium symbolem Pb;
- wprowadzenie drogi gminnej w miejscowości Bronisławka - obszar oznaczony na rysunku studium symbolem KDD1;
- wyznaczenie granic strefy ochronnej od elektrowni wiatrowych projektowanych na terenie gminy Grabowiec w obrębie sołectw Bereść, Grabowiec – Góra, Kolonia Obłyczyn - obszar oznaczony na rysunku studium symbolem graficznym.

Zmianie uległa forma przedstawienia poszczególnych ustaleń objętych zmianą studium w zakresie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania terenów gminy Grabowiec, wprowadzone zostały również zagadnienia wynikające z obowiązujących przepisów odrębnych (tekst oznaczony szarym wyróżnieniem).

Rysunek Studium został zmieniony w granicach zgodnych z załącznikami graficznymi do w. w. uchwał podjętych przez Radę Gminy Grabowiec w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec.

Wprowadzona zmiana dotyczy przeznaczenia terenów pod:
- usługi,
- zalesienie,
- rekultywację składowiska odpadów,
- produkcję, składy, magazyny i usługi,
- zabudowę zagrodową,
- obsługę gospodarki rolnej i rybackiej,
- usługi sportu,
- inwestycje związane z realizacją farm wiatrowych,
- likwidację terenu przeznaczonego pod oczyszczalnię ścieków.

Na rysunku Studium naniesiono również zmiany wynikające ze zmiany obowiązujących przepisów odrębnych w tym obszary Natura 2000.

Wprowadzenie powyższych zmian umożliwiło:
- ✓ zapewnienie zgodności studium z obowiązującymi przepisami;
- ✓ zapewnienie rozwoju gminy poprzez wprowadzanie nowych inwestycji.

Wyznaczenie w zmianie studium obszarów i nadanie im odpowiednich funkcji odbyło się z poszanowaniem wszelkich zasad ochrony środowiska i przyrody, krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju gminy[1].

[XXV. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ III ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC.

Podstawą opracowania III zmiany studium są: Uchwała nr XXVI/129/2017 Rady Gminy Grabowiec z dnia 12 października 2017 roku w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec oraz Uchwała nr XXXII/166/2018 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec. Zmiana studium wynikająca z ww. uchwał nazwana III zmianą studium, dotyczy zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz dotychczasowego przeznaczenia terenów.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

III zmiana studium obejmuje 7 obszarów wskazanych na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- ✓ Obszar 1 znajduje się w obrębie Bronisławka, obecnie jest terenem rolniczym położonym przy drodze powiatowej nr 3230L oraz przy drodze gminnej, w otoczeniu, od strony wschodniej i południowej, istniejącej zabudowy zagrodowej. Obejmuje działki nr 197, 198/1, 198/2, 199/1, 199/2, 199/3, 202/2, 203, 204, 206.
- ✓ Obszar 2 stanowi działkę nr 557, która znajduje się w obrębie Bereść, w pobliżu południowej granicy gminy. Od wschodu, zachodu i północy sąsiaduje z kompleksem lasów państwowych i prywatnych, obecnie stanowi teren rolniczy.
- ✓ Obszar 3 znajduje się w obrębie Dańczypol, przy zachodniej granicy z miejscowością Bronisławka. Są to trzy działki o numerach 146, 147, 148 przylegające do kompleksu leśnego. Obecnie są to grunty rolne nie użytkowane rolniczo.
- ✓ Obszar 4 znajduje się w obrębie Grabowiec przy ul. Wojsławskiej. Obecnie jest to teren rolniczy. Stanowi część działki nr 1829, na której fragmencie nieobjętym niniejszą zmianą studium zlokalizowana jest już zabudowa zagrodowa (związana z obsługą produkcji rolnej).
- ✓ Obszar 5 znajduje się w obrębie Góra Grabowiec przy drodze prowadzącej na południe gminy w kierunku do Gdeszyna. Obecnie jest to teren rolniczy, stanowi działkę nr 2420.
- ✓ Obszar 6 położony jest w obrębie Ornatowice. Obecnie jest to teren rolniczy składający się z działek o numerach 149, 150, 151, 152.
- ✓ Obszar 7 znajduje się obrębie Szczelatyn, po wschodniej stronie istniejącej zabudowy zagrodowej będącej zwartą strukturą zabudowy w miejscowości. Obszar ten to działki nr 184, 231, 186, 187 stanowiące teren rolniczy.

Zmiana ustaleń studium w zakresie ww. obszarów dotyczy:

- wskazania terenów zabudowy zagrodowej w obrębach Bronisławka, Góra Grabowiec i Grabowiec stanowiących kontynuację i uzupełnienie istniejącego w sąsiedztwie zainwestowania o tym samym charakterze lub dopuszczenie zabudowy podstawowej z punktu widzenia możliwości prowadzenia gospodarki rolnej,

- wskazania terenów do zalesień (obecnie użytkowanych rolniczo, przewidzianych do zalesienia) w obrębach Bereść i Dańczypol stanowiących uzupełnienie i jednocześnie powiększenie istniejących obszarów leśnych,

- wskazania terenów pod lokalizację stawów w obrębie Szczelatyn, co stanowi uzupełnienie i urozmaicenie rolniczego charakteru sąsiednich terenów oraz dopuszczenie stawów w terenach rolniczych w obrębie Ornatowice.

Formułując ustalenia przedmiotowej zmiany studium wzięto pod uwagę przeprowadzoną ocenę stanu istniejącego zagospodarowania, rozpoznane uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz wnioski do zmiany studium.

W związku z powyższym przedmiotowe obszary otrzymują nowe preferowane przeznaczenie oznaczone symbolem literowo-cyfrowym:

- ✓ obszar nr 1 – teren MR2 o powierzchni około 3,81 ha,

- ✓ obszar nr 2 - teren RL2 o powierzchni 0,56 ha,

- ✓ obszar nr 3 – teren RL2 o powierzchni około 1,1 ha,
- ✓ obszar nr 4 – teren MR2 o powierzchni około 0,38 ha,
- ✓ obszar nr 5 – tereny MR2 i RPO2 o łącznej powierzchni około 0,44 ha,
- ✓ obszar nr 6 – teren RPO2 o powierzchni około 0,92 ha,
- ✓ obszar nr 7 – teren W2 o powierzchni około 1,98 ha.

Przedmiotowa zmiana Studium poszerza rezerwę terenów zabudowy zagrodowej a także wskazuje tereny lasów oraz przeznaczone pod produkcję rolną (w tym stawy w gospodarstwach rolnych i rybackich oraz wody powierzchniowe). Zmiana Studium wprowadza dodatkowo uszczegółowienie ustaleń dla poszczególnych terenów, które będą stanowiły wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zmiana Studium wynika z konieczności uściślenia polityki przestrzennej gminy i dostosowania jej do realnych potrzeb i możliwości rozwoju przestrzennego gminy oraz społeczności lokalnej. Zmiany wprowadzone III zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec zawarte są w:

- części graficznej w skali 1:10 000 na rysunku jednolitym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec” oraz na rysunkach uwarunkowań dla ww. obszarów zmian studium,
- w części tekstowej stanowiącej jednolity tekst Studium składającej się z:
  - części I – "Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy. Polityka realizacji studium na wyodrębnionych obszarach funkcjonalnych”
  - części II – "Uwarunkowania, diagnoza stanu. Polityka rozwoju.".

Projekt III zmiany studium został opracowany zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zmiana studium wprowadza dodatkowo uszczegółowienie ustaleń dla obszarów objętych zmianą, w tym wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przyjęte w projekcie III zmiany studium rozwiązania mają na celu pogodzenie w sposób optymalny wniosków właścicieli gruntów dotyczących zagospodarowania terenów i występujące uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego.

III Zmianę Studium wyróżniono:

- w tekście - kolorem czerwonym oraz ujęciem w nawiasy z oznaczeniem numer „2”,

- na rysunkach - wprowadzając granice obszaru objętego III zmianą Studium kolorem niebieskim oraz nowe sygnatury i numery wyróżniające je spośród innych obszarów.][2]

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[XXVI. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY, WPŁYWU UWARUNKOWAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10 UST. 1 USTAWY, ORAZ BILANSU TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ NA TE KIERUNKI.

Podstawą opracowania IV zmiany studium są: Uchwała nr XL/214/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 czerwca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec oraz Uchwała nr XLII/230/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 lipca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec. Zmiana studium wynikająca z ww. uchwał nazwana IV zmianą studium, dotyczy zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz dotychczasowego przeznaczenia terenów. IV zmiana studium obejmuje łącznie 77 obszarów w miejscowościach:

- ✓ Bronisławka – 3 obszary o powierzchni ok. 3,13 ha,
- ✓ Bereść – 10 obszarów o powierzchni ok. 5,63 ha,
- ✓ Czechówka – 1 obszar o powierzchni ok. 0,22 ha,
- ✓ Dańczypol – 3 obszary o powierzchni ok. 9,21 ha,
- ✓ Grabowczyk – 4 obszary o powierzchni ok. 0,91 ha,
- ✓ Grabowiec – 19 obszarów o powierzchni ok. 36,14 ha,
- ✓ Góra Grabowiec – 4 obszary o powierzchni ok. 26,04 ha,
- ✓ Henrykówka – 1 obszar o powierzchni ok. 0,15 ha,
- ✓ Ornatowice – 2 obszary o powierzchni ok. 5,55 ha,
- ✓ Rogów – 3 obszary o powierzchni ok. 0,36 ha,
- ✓ Siedlisko – 2 obszary o powierzchni ok. 3,5 ha,
- ✓ Skomorochy Duże – 3 obszary o powierzchni ok. 1,52 ha,
- ✓ Skomorochy Małe – 1 obszar o powierzchni ok. 0,49 ha,
- ✓ Szystowice – 6 obszarów o powierzchni ok. 4,68 ha,
- ✓ Tuczępy – 2 obszary o powierzchni ok. 14,49 ha,
- ✓ Wolica Uchańska – 6 obszarów o powierzchni ok. 5,01 ha,
- ✓ Wólka Tuczępska – 7 obszarów o powierzchni ok. 10,22 ha,
- ✓ Żurawlów – 1 obszar o powierzchni ok. 0,54 ha.

Obecnie przeznaczenie ww. terenów w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jest zróżnicowane. W większości przeznaczenie dla ww. obszarów obejmuje zabudowę mieszkaniową, zagrodowa, łąki i pastwiska, tereny rolne.

Zmiana ustaleń studium w zakresie ww. obszarów dotyczy:

- ✓ Wskazania terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowości Bronisławka,
- ✓ Wskazania terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej w miejscowościach Bronisławka, Wólka Tuczępska,
- ✓ Wskazania terenów zabudowy zagrodowej w miejscowościach Wolica Uchańska, Żurawlów, Siedlisko, Grabowiec, Grabowczyk, Dańczypol, Wólka Tuczępska,
- ✓ Wskazania terenów zabudowy usługowej w miejscowościach Rogów, Góra Grabowiec, Grabowiec, Dańczypol, Czechówka, Bereść,
- ✓ Wskazania terenów zabudowy obiektów przemysłowych, składów, budownictwa, usług w miejscowościach Grabowiec i Bereść,

- ✓ Wskazania terenów zabudowy obiektów produkcyjnych (farmy fotowoltaiczne lub biogazownie) w miejscowościach Grabowiec, Góra Grabowiec, Bronisławka, Dańczypol, Wólka Tuczępska,
- ✓ Wskazania terenów obsługi gospodarki rolnej i rybackiej w miejscowości Bereść, Szystowice i Góra Grabowiec,
- ✓ Wskazania terenów wód powierzchniowych w miejscowościach Szystowice, Tuczępy oraz Ornatowice, z dopuszczeniem zbiorników retencyjnych,
- ✓ Wskazania terenów dróg gminnych w miejscowościach Wolica Uchańska, Skomorochy Małe, Skomorochy Duże, Rogów, Grabowiec, Tuczępy, Wólka Tuczępska, Grabowczyk, Ornatowice, Szystowice, Henrykówka, Bereść, Dańczypol,
- ✓ Wskazania terenów infrastruktury technicznej – wodociągowej w miejscowości Góra Grabowiec,
- ✓ Wskazania terenów cmentarzy, miejsc pamięci w miejscowości Bereść,
- ✓ Wskazania terenów lasów i dolesień w miejscowościach Wólka Tuczępska, Dańczypol, Grabowiec,
- ✓ Wskazania terenów zieleni urządzonej w miejscowości Tuczępy,
- ✓ Wskazania terenu zieleni naturalnej w miejscowości Wolica Uchańska.

Formułując ustalenia przedmiotowej zmiany studium wzięto pod uwagę przeprowadzoną ocenę stanu istniejącego zagospodarowania, rozpoznane uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz wnioski do zmiany studium. Zaktualizowano bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, który stanowi odrębne opracowanie pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Grabowiec”.

W związku z powyższym przedmiotowe obszary otrzymują nowe preferowane przeznaczenie oznaczone symbolem literowo-cyfrowym:

- ✓ tereny MN3 o powierzchni ok. 0,29 ha,
- ✓ tereny MU3 o powierzchni ok. 1,82 ha,
- ✓ tereny MR3 o powierzchni ok. 11,18 ha,
- ✓ tereny U3 o powierzchni ok. 8,89 ha,
- ✓ tereny P,S,B,U3 o powierzchni ok. 4,93 ha,
- ✓ tereny PE3 o powierzchni ok. 41,1 ha,
- ✓ tereny RPO3 o powierzchni ok. 22,8 ha,
- ✓ tereny W3 o powierzchni ok. 7,18 ha,
- ✓ tereny KD3 o powierzchni ok. 10,32 ha,
- ✓ tereny IW3 o powierzchni ok. 0,31 ha,
- ✓ tereny Zcz3 o powierzchni ok. 0,18 ha,
- ✓ tereny RL3 o powierzchni ok. 3,20 ha,
- ✓ tereny ZP3 o powierzchni ok. 12,98 ha,
- ✓ teren ZN3 o powierzchni ok. 3 ha.

Przedmiotowa zmiana Studium umożliwia lokalizację urządzeń wykorzystujących energię słoneczną lub biogazu wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną o mocy powyżej 500 kW. Zmiana Studium wprowadza dodatkowo uszczegółowienie ustaleń dla poszczególnych terenów, które będą stanowiły wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zmiana Studium wynika z konieczności uściślenia polityki przestrzennej gminy i dostosowania jej do realnych potrzeb i możliwości rozwoju przestrzennego gminy oraz społeczności lokalnej. Zmiany wprowadzone IV zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec zawarte są w:

- części graficznej w skali 1:10 000 na rysunku jednolitym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec" oraz na rysunkach uwarunkowań dla ww. obszarów zmian studium,
- w części tekstowej stanowiącej jednolity tekst Studium składającej się z:
    - części I – "Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy. Polityka realizacji studium na wyodrębnionych obszarach funkcjonalnych"
    - części II – "Uwarunkowania, diagnoza stanu. Polityka rozwoju.".

Projekt IV zmiany studium został opracowany zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zmiana studium wprowadza dodatkowo uszczegółowienie ustaleń dla obszarów objętych zmianą, w tym wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przyjęte w projekcie IV zmiany studium rozwiązania mają na celu pogodzenie w sposób optymalny wniosków właścicieli gruntów dotyczących zagospodarowania terenów i występujące uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego.

IV Zmianę Studium wyróżniono:

- w tekście - kolorem niebieskim oraz ujęciem w nawiasy z oznaczeniem numer „3",

- na rysunkach - wprowadzając granice obszaru objętego IV zmianą Studium kolorem fioletowym oraz nowe sygnatury i numery wyróżniające je spośród innych obszarów.] [3]

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Załącznik Nr 2
do uchwały Nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

IV ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC

GRABOWIEC 2023 ROK

Zapisy IV zmiany studium wyróżniono niebieskim kolorem tekstu [ ][3]

RADA GMINY GRABOWIEC

Załącznik Nr 2
do uchwały Nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

III ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC

GRABOWIEC 2019 ROK

Zapisy III zmiany studium wyróżniono czerwonym kolorem tekstu [ ][2]

ZARZĄD GMINY GRABOWIEC

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC

CZĘŚĆ II

UWARUNKOWANIA, DIAGNOZA STANU POLITYKA ROZWOJU

Załącznik nr 2
do uchwały nr XXX 182/2014
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 7 lutego 2014 r.

Zapisy wyróżnione szarym kolorem dotyczą zakresu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec, przyjętej uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

GRABOWIEC 1999-2000

INFORMACJE OGÓLNE

Rada Gminy Grabowiec w dniu 25 lutego 1999r. podjęła uchwałę Nr 5/XXIV/99 w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec" - w związku z realizacją art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999r. Dz.U. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami).

Podstawą prawną opracowania zmiany studium są:

- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717) zastępująca ustawę z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Z 1999 r. Nr 15, poz. 139 wraz ze zmianami), dokonane zmiany także i w innych przepisach regulujących politykę przestrzenną – powodują zasadność przystosowania zapisu studium do aktualnych wymogów formalno-prawnych.
- ✓ Uchwała nr XXXVIII/191/2010 Rady Gminy Grabowiec z dnia 19 sierpnia 2010 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec dla obszarów położonych w miejscowości Grabowiec-Góra
- ✓ Uchwała nr XXXVIII/193/2010 Rady Gminy Grabowiec z dnia 19 sierpnia 2010 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec dla obszarów położonych w miejscowości Dańczypol
- ✓ Uchwała nr XXXIX/200/2010 Rady Gminy Grabowiec z dnia 25 października 2010 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr IV/13/2011 Rady Gminy Grabowiec z dnia 17 lutego 2011 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XII/69/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 2 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunkowo zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała Nr XXVI/158/2013 Rady Gminy Grabowiec z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XII/69/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 2 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XIV/78/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 12 kwietnia 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XVIII/96/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 16 sierpnia 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Uchwała nr XIX/109/2012 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 września 2012 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec
- ✓ Umowa Nr 1/ZP/1/2013 zawarta w dniu 07.2.2013r. pomiędzy Gminą Grabowiec a Budplan Sp. z o. o.[1]

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[Podstawą prawną opracowania III zmiany studium są:

- ✓ Uchwała nr XXVI/129/2017 Rady Gminy Grabowiec z dnia 12 października 2017 roku w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec,
- ✓ Uchwała nr XXXII/166/2018 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie przystąpienia do zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec.][2]

[Podstawą prawną opracowania IV zmiany studium są:

- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. 2021 r. poz. 2405),
- ✓ Uchwała nr XL/214/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 czerwca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec,
- ✓ Uchwała nr XLII/230/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 lipca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec.][3]

Formalną podstawą opracowania „Studium" jest „Umowa o dzieło" zawarta w dniu 15 lipca 1999r. pomiędzy Zarządem Gminy Grabowiec a Zespołem Autorskim reprezentowanym przez głównych projektantów:

- mgr inż. arch. Marię Maciejewską
- mgr inż. arch. Marię Talmę
- inż. Wojciecha Czuryszkiewicza

Studium ma do spełnienia trzy funkcje:

1. kształtowanie polityki rozwoju przestrzenno - gospodarczego,
2. koordynację ustaleń planów miejscowych,
3. promocję gminy na zewnątrz.

Unormowanie zawarte w art. 6 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza zatem istotne nowum w planowaniu przestrzennym, jakim jest studium.

Studium ze względu na unormowania prawne trybu uchwalania jest nowym i samodzielnym aktem planistycznym, stanowiącym podstawę opracowania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, studium nie jest przepisem gminnym, co przesądza o tym, że uchwała rady gminy w sprawie przyjęcia studium nie wymaga ogłoszenia. Brak jest jednak argumentów przemawiających za niedopuszczalnością podania uchwały do publicznej wiadomości.
Upowszechnienie jej może być bardzo pożądane, zaś wiedza społeczności lokalnej o ustalonych zasadach polityki przestrzennej jest uzasadniona.

[ZAKRES III ZMIANY STUDIUM:
zmiana studium obejmuje siedem obszarów w miejscowościach:

1) Bronisławka – o powierzchni ok. 3,81 ha,
2) Kolonia Bereść – o powierzchni ok. 0,56 ha,
3) Dańczypol – o powierzchni ok. 1,1 ha,
4) Grabowiec – o powierzchni ok. 0,38 ha,
5) Góra Grabowiec – o powierzchni ok. 0,45 ha,
6) Ornatowice – o powierzchni ok. 0,92 ha,
7) Szczelatyn – o powierzchni ok. 1,98 ha.

Obecnie przeznaczenie ww. terenów w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego to przeznaczenie rolnicze.][2]

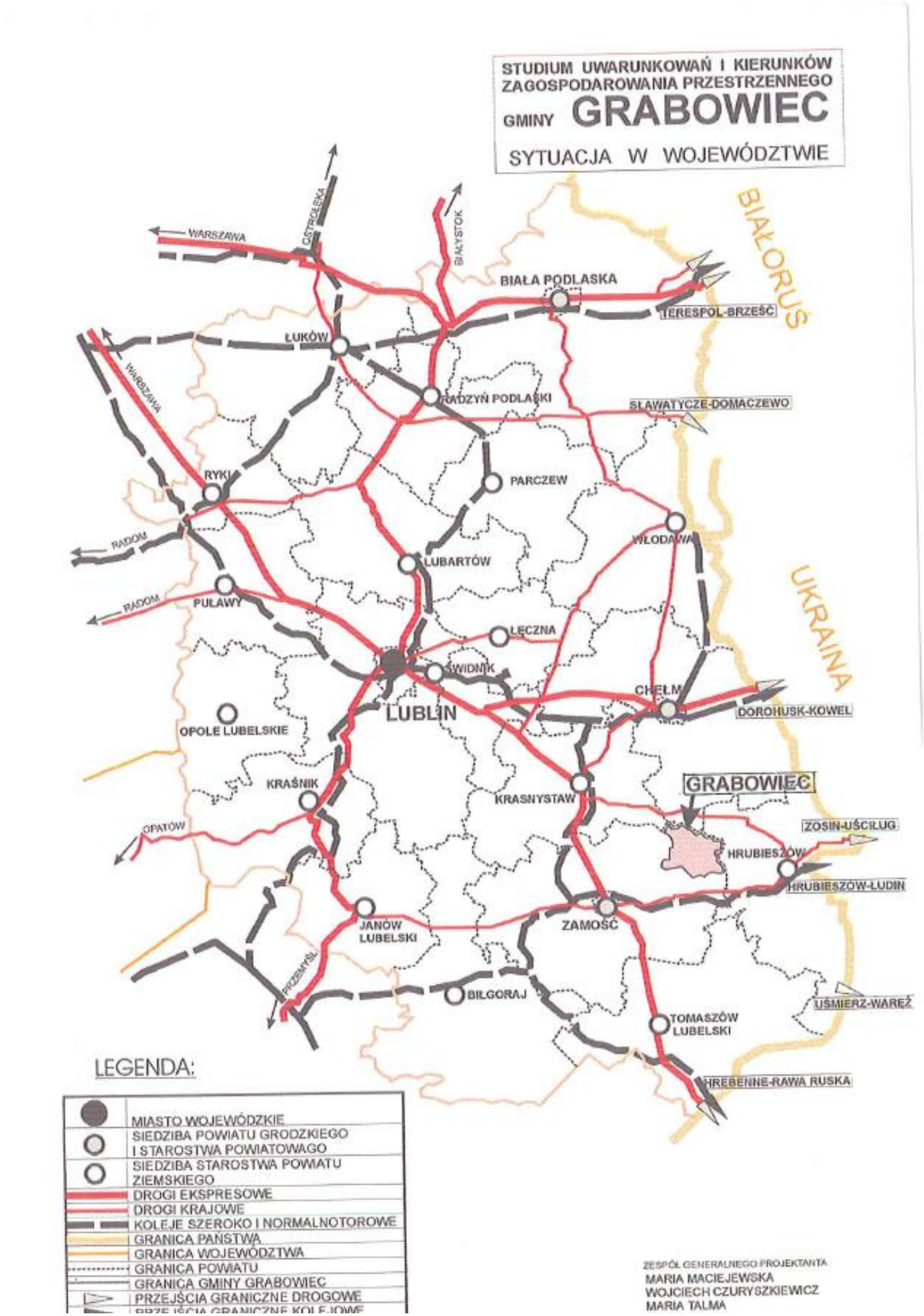
[ZAKRES IV ZMIANY STUDIUM:
zmiana studium obejmuje łącznie 77 obszarów w miejscowościach:

1) Bronisławka – 3 obszary o powierzchni ok. 3,13 ha,
2) Bereść – 10 obszarów o powierzchni ok. 5,63 ha,
3) Czechówka – 1 obszar o powierzchni ok. 0,22 ha,
4) Dańczypol – 3 obszary o powierzchni ok. 9,21 ha,
5) Grabowczyk – 4 obszary o powierzchni ok. 0,91 ha,
6) Grabowiec – 19 obszarów o powierzchni ok. 36,14 ha,
7) Góra Grabowiec – 4 obszary o powierzchni ok. 26,04 ha,
8) Henrykówka – 1 obszar o powierzchni ok. 0,15 ha,
9) Ornatowice – 2 obszary o powierzchni ok. 5,55 ha,
10) Rogów – 3 obszary o powierzchni ok. 0,36 ha,
11) Siedlisko – 2 obszary o powierzchni ok. 3,5 ha,
12) Skomorochy Duże – 3 obszary o powierzchni ok. 1,52 ha,
13) Skomorochy Małe – 1 obszar o powierzchni ok. 0,49 ha,
14) Szystowice – 6 obszarów o powierzchni ok. 4,68 ha,
15) Tuczępy – 2 obszary o powierzchni ok. 14,49 ha,
16) Wolica Uchańska – 6 obszarów o powierzchni ok. 5,01 ha,
17) Wólka Tuczępska – 7 obszarów o powierzchni ok. 10,22 ha,
18) Żurawlów – 1 obszar o powierzchni ok. 0,54 ha.

Obecnie przeznaczenie ww. terenów w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jest zróżnicowane. W większości przeznaczenie dla ww. obszarów obejmuje zabudowę mieszkaniową, zagrodowa, łąki i pastwiska, tereny rolne.][3]

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GRABOWIEC
SYTUACJA W WOJEWÓDZTWIE
BIAŁORUŚ
UKRAINA
WARSZAWA
CZERSK
BIAŁYSTOK
BIAŁA PODLASKA
TERESPOL-BRZEŚĆ
ŁUKÓW
WARSZAWA
RADZYŃ PODLASKI
SŁAWATYCZE-DOMACZEWO
RYKI
PARCZEW
RADOM
WŁODAWA
LUBARTÓW
RADOM
PUŁAWY
ŁĘCZNA
ŚWIDNIK
CHEŁM
LUBLIN
DOROHUSK-KOWEL
OPOLE LUBELSKIE
KRAŚNIK
KRASNYSTAW
GRABOWIEC
OPATÓW
ZOSIN-UŚCIŁUG
HRUBIESZÓW
HRUBIESZÓW-LUDIN
JANÓW LUBELSKI
ZAMOŚĆ
PRZEMYŚL
BIŁGORAJ
TOMASZÓW LUBELSKI
UŚMIERZ-WAREŻ
HREBENNE-RAWA RUSKA
LEGENDA:
MIASTO WOJEWÓDZKIE
SIEDZIBA POWIATU GRODZKIEGO I STAROSTWA POWIATOWAGO
SIEDZIBA STAROSTWA POWIATU ZIEMSKIEGO
DROGI EKSPRESOWE
DROGI KRAJOWE
KOLEJE SZEROKO I NORMALNOTOROWE
GRANICA PAŃSTWA
GRANICA WOJEWÓDZTWA
GRANICA POWIATU
GRANICA GMINY GRABOWIEC
PRZEJŚCIA GRANICZNE DROGOWE
PRZEJŚCIA GRANICZNE KOLEJOWE
ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA
WOJCIECH CZURYSZKIEWICZ
MARIA TALMA

ZESPÓŁ AUTORSKI

GENERALNI PROJEKTANCI

- mgr inż. arch. Maria Maciejewska
  upr. urb. 739/88
- mgr inż. arch. Maria Talma
  upr. urb. 1320/93
- inż. Wojciech Czuryszkiewicz
  upr. urb. 744/88

PROJEKTANCI

- mgr Wiaczesław Michalczuk
- inż. Krystyna Borzęcka
- inż. Alicja Depa
- mgr. inż. Tadeusz Kontek

WSPÓŁPRACA TECHNICZNA

- tech. bud. Teresa Jędruszak

Opracowanie zmiany studium:

BUDPLAN

BUDPLAN Sp. z o.o.
04 – 390 Warszawa, ul. gen. Ludwika Kickiego 26B/10
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: budplan@vp.pl, www.budplan.net

zespół autorski w składzie:
główny projektant: mgr inż. Anna Bereś, członek WOIU z siedzibą w Warszawie – WA 355
mgr inż. Ilona Musiałek
mgr inż. Rafał Musiałek
inż. Łukasz Pladzyk[1]

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[OPRACOWANIE III ZMIANY STUDIUM:

GISLINE
ul. Korkowa 159A lok. 159
04-549 Warszawa
e-mail: kontakt@gisline.pl
tel. 692 351 282, 509 617 977

OPRACOWANIE IV ZMIANY STUDIUM:

EMSYSTEM
ul. Środkowa 13
05-205 Ostrówek
e-mail: emsystemm@gmail.com
tel. 509 617 977

MATERIAŁY WEJŚCIOWE - CHARAKTERYSTYKA STANU, DIAGNOZA

Charakterystyka stanu - diagnoza opracowana została w formie graficznej i opisowej. Materiał ten stanowi dane wejściowe do sformułowania CZĘŚCI I opracowania, tj. „UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC".

- MATERIAŁ GRAFICZNY

1.	Sytuacja gminy na tle województwa	1:100 000
2.	Więzi ekologiczne z obszarem	1: 50 000
3.	Więzi infrastrukturalne i komunikacyjne z obszarem	1: 50 000
4.	Środowisko przyrodnicze	1: 25 000
5.	Układ funkcjonalno-przestrzenny: - hipsometria, - dotychczasowe przeznaczenie, - zagospodarowanie, - uzbrojenie terenu	1: 10 000
6.	Obszary i obiekty objęte ochroną	1: 10 000
7.	Bonitacja glebowa i pochodzenie gleb, surowce mineralne, stan władania	1: 10 000
8.	Uwarunkowania (załączniki od 4 do ~~15~~26)	1: 10 000[1][2][3]

- MATERIAŁ OPISOWY

1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.
2. Diagnoza, podstawowe uwarunkowania, szanse, zagrożenia - polityka rozwoju.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

SPIS TREŚCI TEKSTU

I. POŁOŻENIE W REGIONIE

1. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE
2. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA

2.1. Użytkowanie gruntów
2.2. Powierzchnia wg granic administracyjnych
2.3. Władanie gruntami

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. SFERA EKOLOGICZNA

1.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1.1.1. Położenie
1.1.2. Budowa geologiczna
1.1.3. Rzeźba terenu
1.1.4. Warunki klimatyczne
1.1.5. Wody powierzchniowe i podziemne
1.1.6. Gleby
1.1.7. Szata roślinna
1.1.8. Ekosystemy leśne
1.1.9. Parki wiejskie
1.1.10. Systemy rolne
1.1.11. Świat zwierząt
1.1.12.Obszary i obiekty chronione

2. SFERA KULTUROWA

2.1. informacje o zasobach zabytkowych

2.2. Dobra kultury objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków
2.2.2. Obiekty objęte ewidencją zabytków

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE, DEMOGRAFIA

3.1.1. Ludność
3.1.2. Ruch naturalny ludności
3.1.3. Migracje ludności
3.1.4. Pracujący
3.1.5. Poziom wykształcenia
3.1.6. Bezrobotni
3.1.7. Uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju

3.2. MIESZKANICTWO

3.2.1. Rodzaje zabudowy
3.2.2. Zorganizowane formy zabudowy mieszkaniowej
3.2.3. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane, standardy mieszkaniowe

3.2.4. Mieszkania oddane do użytku

3.3. URZĄDZENIA OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW - usługi wg EKD

3.3.1. Administracja, porządek i bezpieczeństwo publiczne
3.3.2. Obsługa finansowa
3.3.3. Kultura
3.3.4. Edukacja
3.3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna
3.3.6. Handel, gastronomia, rzemiosło
3.3.7. Łączność
3.3.8. Sport, turystyka
3.3.9. Usługi inne
3.3.10. Kierunki rozwoju usług - uwarunkowania

3.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

3.5. BUDŻET GMINY

4. SFERA PRODUKCYJNA

4.1. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY

4.1.1. Rolnictwo
4.1.2. Przemysł, bazy, składy
4.1.3. Działalność gospodarcza

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

5.1. UKŁAD DROGOWY
5.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA
5.3. ZAPLECZE TECHNICZNE

6. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1. ZIELEŃ, CMENTARZE
6.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ
6.3. GOSPODARKA ŚCIEKOWA
6.4. GOSPODARKA ODPADAMI
6.5. CIEPŁOWNICTWO
6.6. GAZOWNICTWO
6.7. ELEKTROENERGETYKA
6.8. TELEKOMUNIKACJA

7. DIAGNOZA - podstawowe uwarunkowania, szanse, zagrożenia, polityka rozwoju

[8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

8.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Szczegółowe analizy ekonomiczne i społeczne zawarte zostały w opracowaniu pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Grabowiec”. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym gmina Grabowiec prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o co roku uchwalany budżet gminy. Wydatki budżetowe są ściśle powiązane z wysokością osiąganych dochodów oraz

realizowanym zakresem zadań.

Istniejąca infrastruktura społeczna na terenie gminy obejmująca m.in. ochronę zdrowia, opiekę społeczną, edukację, placówki oświatowe, biblioteki jest wystarczająca w celu zapewnienia właściwej obsługi mieszkańców gminy. W gminie większość mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa, dlatego zgodnie z analizami możliwe powinno być wskazanie właściwych terenów do rozwoju zabudowy związanej z produkcją rolną. Zabudowa ta może być lokalizowana w oparciu o istniejąca infrastrukturę, ale w uzasadnianych przypadkach ze względu na swoją charakterystykę może powstawać również w terenach słabo uzbrojonych położonych przy nieutwardzonych drogach polnych. Uzasadnienie takie jest związane m.in. z potencjalną uciążliwością tego typu zabudowy jak również ekonomiką prowadzenia niektórych typów gospodarstw rolnych. Wpływ III zmiany studium na aspekty środowiska przyrodniczego będzie znikomy. Zmiana studium nie wprowadzi nowych typów zabudowy do gminy, nie przewiduje się użytkowania górniczego, zmiany nastąpią w zasadzie tylko w ramach gospodarki rolno-leśnej.

[Z uwagi na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy IV zmiana studium wprowadza możliwość realizacji zabudowy zagrodowej, usługowej, produkcyjnej, a także zapewnia rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze związane będzie przede wszystkim z zajęciem na cele nierolnicze gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnych oraz z budową farm fotowoltaicznych na terenach związanych z krajobrazem leśnym i rolniczym. Tereny zabudowy usługowej i zagrodowej zlokalizowane w obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej jednostek osadniczych oraz tereny dróg publicznych obejmujące przeważnie istniejące układy komunikacyjne nie stanowią znaczącego zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.][3]

8.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające tam, gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Analiza uwarunkowań demograficznych gminy Grabowiec została wykonana w ramach opracowania pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Grabowiec" stanowiącego materiał wejściowy do opracowania niniejszej III zmiany Studium. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdza się, że w gminie Grabowiec następuje systematyczny spadek liczby ludności wynikający zarówno z ujemnego salda migracji jak i ujemnego przyrostu naturalnego. Nie przewiduje się w najbliższych latach odwrócenia tych trendów. Przyjęto zgodnie z danymi historycznymi i prognozą demograficzną dla gminy, że do roku 2046 liczba mieszkańców gminy Grabowiec może spaść o około 22,7% tj. do poziomu ok. 3255 mieszkańców co przedkładać się będzie m.in. na bilans terenów przewidzianych pod zabudowę.

8.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Obszary III zmiany studium, na których dopuszcza się lokalizowanie nowej zabudowy są dostępne pod kątem komunikacji.

Spośród miejscowości, w których położone są poszczególne tereny objęte III zmianą studium jedynie w Grabowcu i Grabowcu-Górze jest sieć wodociągowa. Ponad połowa mieszkańców gminy korzysta z wody pozyskiwanej ze studni kopanych i wierconych. W gminie nie ma sieci kanalizacyjnej. Nieczystości gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do oczyszczalni ścieków w Skierbieszowie i miejscowości Nieledew. Uzbrojenia

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

w sieci infrastruktury technicznej wymagają również tereny III zmiany studium, gdzie dopuszcza się lokalizowanie nowej zabudowy, jednak w przypadku braku wystarczających środków w budżecie na ten cel, w najbliższym czasie tereny te mogą być użytkowane zgodnie z nadanym im przeznaczeniem korzystając ze studni wierconych bądź czerpanych, natomiast w zakresie gospodarki ściekowej w oparciu o szczelne zbiorniki na nieczystości.

[W granicach IV zmiany lokalizowanie nowej zabudowy dopuszcza się na obszarach dostępnych komunikacyjnie. Sieć wodociągowa obejmuje sołectwa: Grabowiec, Góra Grabowiec, Tuczępy, Wólka Tuczępska, Ornatowice i Kol. Szystowice. Obszary zmiany studium w pozostałych miejscowościach zaopatrywane są wodą pozyskiwaną ze studni kopanych i wierconych. Mieszkańcy gminy nie mają dostępu do kanalizacji sanitarnej. Część terenów objętych opracowaniem wymaga więc uzbrojenia w sieci infrastruktury technicznej. W przypadku braku wystarczających środków w budżecie na ten cel, w najbliższym czasie tereny te mogą być użytkowane zgodnie z nadanym im przeznaczeniem korzystając ze studni wierconych bądź czerpanych, natomiast w zakresie gospodarki ściekowej w oparciu o szczelne zbiorniki na nieczystości.][3]

8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zgodnie ze szczegółowymi wyliczeniami w zakresie potrzeb i możliwości wyznaczenia w studium nowych terenów pod rozwój zabudowy z podziałem na poszczególne funkcje, które zostały przeprowadzone w opracowaniu pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Grabowiec" z uwzględnieniem zakresu III zmiany studium, w studium możliwe jest jedynie wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju zabudowy zagrodowej, ze względu na konieczność dalszego rozwoju gospodarczego gminy w oparciu o warunki glebowo-rolnicze.

[IV zmiana studium wprowadza nowe tereny zabudowy zagrodowej, co jest zgodne z wynikami ww. analizy. Dodatkowo zasadność przeznaczenia terenów pod zabudowę produkcyjno-przemysłową związaną z odnawialnymi źródłami energii (farmy fotowoltaiczne), a także usługi potwierdza Aneks nr 1 wykonany do Analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy na potrzeby IV zmiany studium.

9. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (przyjętego uchwałą Nr/1622/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.) w strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa lubelskiego (rozdz. VI.2, rys. 4) gmina Grabowiec położona jest w strefie wyżynnej roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W związku z tym przyjmuje się zasadę nadrzędności działań służących utrzymaniu i wzmacnianiu funkcji podstawowych (wiodących) oraz preferencje rozwojowe, nakazujące zachowanie naturalnych wartości zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zrównoważony rozwój gospodarki rolnej i funkcji towarzyszących.

Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym stanowiące element pasmowy obszaru nadrzędnej funkcji przyrodniczej, dla których obowiązuje zasada podporządkowania wszelkich działań utrzymaniu ciągłości powiązań ekologicznych. Znajdują się także ostoje przyrody stanowiące obszary węzłowe regionalnej sieci ekologicznej, dla których obowiązuje zasada podporządkowania wszelkiej działalności utrzymaniu wartości

[2] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr IX/44/2019 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 września 2019 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

przyrodniczych. Obszar węzłowy obejmuje obszar Natura 2000 Dolina Wolicy, z kolei korytarz ekologiczny dolinę Wolicy i Kalinówki.

Gmina Grabowiec położona jest w wiejskim obszarze funkcjonalnym oznaczeniu ponadregionalnym. wymagającym wsparcia procesów rozwojowych. (rozdz. VII.1. rys. 19). W związku z tym Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz PZPWL wskazuje dla tych obszarów następujące cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego:

- wzmacnianie powiązań funkcjonalnych (transportowych, teleinformatycznych, społeczno-gospodarczych) z lokalnymi ośrodkami rozwoju;
- stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z produkcją rolną i wykorzystywaniem walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego w turystyce.

Gmina położona jest w obszarze funkcjonalnym o znaczeniu regionalnym rozwoju gospodarki żywnościowe - roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej (rozdz. VII.2, rys. 20). Dla tego obszaru jako wiodące kierunki zagospodarowania PZPWL wskazuje:

- produkcję roślinną;
- rozwój bazy przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwój agroturystyki jako formy wzbogacenia funkcjonalnego obszarów
- wiejskich;
- rozwój infrastruktury turystycznej (głównie szlaków turystycznych);
- produkcję zdrowej żywności;
- rozwój infrastruktury technicznej i transportowej.

Na terenie gminy Grabowiec nie występują zadania i inwestycje celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim i ponadlokalnym wymienione w PZPWL (rozdz. VIII).

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY, O KTÓREJ MOWA W ART. 10A UST. 1 USTAWY Z DNIA 6 GRUDNIA 2006 R. O ZASADACH PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

Strategia Rozwoju Gminy Grabowiec na lata 2015-2025 została przyjęta 29 lutego 2016 r. uchwałą nr XII/60/2016. Na podstawie diagnozy przygotowanej na jej potrzeby można wynieść następujące wnioski:

- Do mocnych stron gminy należą między innymi: czyste środowisko naturalne i walory przyrodnicze, położenie blisko miasta Zamościa, walory turystyczno-krajoznawcze, korzystne warunki do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego i produkcji ekologicznej żywności, aktywni mieszkańcy;
- Do słabych stron gminy należą między innymi: niezadowalający stan techniczny dróg, niezadawalający poziom infrastruktury sanitarnej, niska aktywność w zakresie działalności inwestycyjnej, niski poziom PKB per capita na 1 mieszkańca, nieefektywna struktura gospodarki oparta na nisko dochodowym rolnictwie, niski poziom przedsiębiorczości, niewystarczająca oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.

IV zmiana studium wprowadza tereny, które umożliwią rozwój działalności inwestycyjnej, a także przyczynią się do wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców gminy. Ponadto wyznaczono tereny pod drogi publiczne, dzięki czemu stan połączeń komunikacyjnych ulegnie poprawie. Zmiana studium daje również szansę na powiększenie oferty kulturalnej poprzez nowe tereny usługowe. W wyniku wprowadzonych zmian rozwój zabudowy nastąpi na obszarach o niskich

walorach przyrodniczych, co pozwoli na zachowanie mocnych stron gminy.

11. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Stan zabezpieczenia obszaru gminy Grabowiec objętego IV zmianą studium przed zagrożeniem bezpieczeństwa ludności oraz mienia należy uznać jako zadowalający. W obszarze IV zmiany studium występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które pozostają niezabudowane. W ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej Kraju (Państwowy Instytut Geologiczny) w granicach opracowania nie wyznaczono potwierdzonych zwiadem terenowym obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych ani osuwisk.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Utwory lessowe budujące strefę przypowierzchniową mogą być przyczyną procesów osuwiskowych. O narażeniu na ruchy masowe decydują uwarunkowania geomorfologiczne, tj. wysoczyzna lessowa porozcinana przez liczne doliny erozyjne i wąwozy lessowe oraz duża wrażliwość osadów lessowych na zmiany wilgotności.

W 2006 r. Państwowy Instytut Geologiczny rozpoczął realizację projektu Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej. Projekt, realizowany z inicjatywy Ministra Środowiska, ma wspomóc starostów w skutecznym wypełnianiu obowiązków związanych z prowadzeniem rejestru osuwisk, nałożony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. 2007 Nr 121 poz. 840). Zgodnie z *Przeglądową mapą osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie lubelskim*, na obszarze gminy Grabowiec, w tym w rejonie IV zmiany studium, występują tereny predysponowane do wystąpienia ruchów masowych, a także istniejące osuwiska. Są to ogólne i wstępne informacje o możliwej predyspozycji obszarów (wynikającej głównie z budowy geologicznej i morfologii) do rozwoju ruchów masowych, nie potwierdzone zwiadem terenowym, dlatego nie można ich wykorzystywać przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego.

Aktualnie *Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie lubelskim* to jedyne dostępne źródło dotyczące obszarów osuwiskowych w gminie.][3]

Ze względu na brak występowania na obszarach III zmiany studium nie wzięto pod uwagę uwarunkowań wynikających z:

1) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych – brak audytu krajobrazowego dla województwa lubelskiego,
2) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla,
3) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.][2]

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

[Ze względu na brak występowania na obszarach IV zmiany studium nie wzięto pod uwagę uwarunkowań wynikających z:

1) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych – brak audytu krajobrazowego dla województwa lubelskiego,
2) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla,
3) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Pozostałe zagadnienia wynikające z Art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zostały omówione w poniższych rozdziałach. W razie potrzeby informacje zostały zaktualizowane w zakresie obejmującym niniejszą zmianę Studium.][3]

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

I. POŁOŻENIE W REGIONIE

1. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

2. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA

2.1. Użytkowanie gruntów

2.2. Powierzchnia wg granic administracyjnych

2.3. Władanie gruntami

1. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

Gmina Grabowiec położona jest w środkowej części mezoregionu Działy Grabowieckie należącego do prowincji Wyżyna Wschodniomałopolska i makroregionu Wyżyna Wschodniowołyńska (wg regionalizacji fizyczno -geograficznej Polski) - w strefie wododziałowej dorzecza Wieprza i Bugu.

Obszar opracowania zaliczony jest do subwołyńskiego okręgu botanicznego z bogactwem gatunków kierunkowych i geograficznych oraz krajowego węzła ekologicznego K-22 w sieci PL-ECONET. Występuje tu unikalna fauna i flora kserotermiczna, a w szczególności rezerwaty, pomniki przyrody oraz Skierbieszowski Park Krajobrazowy.

W granicach administracyjnych gminy zlokalizowane są obszary i obiekty chronione prawem:

1.1. Rezerwaty przyrody

Rezerwat „Rogów" — położony w miejscowości Rogów, powierzchnia 0,95 ha - stanowi ostoję przyrody rangi europejskiej w systemie CORN.
Potencjalną roślinność naturalną na obszarach wierzchowinowych stanowią subkontynentalne grądy lipowo - dębowo - grabowe małopolskiej odmiany wyżynnej - w dolinach zbiorowiska łęgowe niżowych siedlisk umiarkowanie zabagnionych - łęgi jesionowo - olszowe. Utworzony został Zarządzeniem MLiPD z dnia 13.X.1965 r. (MP Nr 65, poz. 373).

Rezerwat „Wygon Grabowiecki" — w miejscowości Grabowiec Góra, powierzchnia 6,38 ha - stanowisko susła perełkowanego. W związku z zarastaniem bujną roślinnością trawiastą i samosiewem

drzew i krzewów zmniejsza się liczebność susła. Rezerwat utworzony został Zarządzeniem MOŚZNiL z dnia 13.XII.1995r. (MP Nr 5, poz. 62).

1.2. Pomniki przyrody

1. Dąb szypułkowy, nr ewidencyjny 129, lokalizacja w parku podworskim w pobliżu kaplicy w Skomorochach Dużych. *Ustanowiony Orzeczeniem Nr 3 Wojewody Zamojskiego z 14.XII.1987 r. (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1, poz. 2).*

2. Modrzew europejski, nr ewidencyjny 130, lokalizacja w parku podworskim w Szystowicach. *Ustanowiony Orzeczeniem Nr 3 Wojewody Zamojskiego z 14.XII.1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1, poz. 2)*

3. Wiąz górski, nr ewidencyjny 131, lokalizacja w parku podworskim w Szystowicach.
Ustanowiony Orzeczeniem Nr 3 Wojewody Zamojskiego z 14.XII.1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988r. Nr 1, poz. 2)

4. Buki pospolite szt. 2, nr ewidencyjny 132, lokalizacja w parku podworskim w Grabowczyku.
Ustanowiony Orzeczeniem Nr 3 Wojewody Zamojskiego z 14.XII.1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988r. Nr 1, poz. 2)

5. Topole białe szt. 2, nr ewidencyjny 133, lokalizacja w parku podworskim nad stawem w Szystowicach. *Ustanowiony Orzeczeniem Nr 3 Wojewody Zamojskiego z 14.XII.1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1, poz- 2)*

6. Brzozy brodawkowate szt. 4, nr ewidencyjny 161, lokalizacja w parku podworskim w Grabowczyku.
Ustanowiony Orzeczeniem Nr 1 Wojewody Zamojskiego z 2,XII.1988r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988r. Nr 16, poz. 152)

7. Kasztanowiec biały, nr ewidencyjny 162, lokalizacja w parku podworskim w Grabowczyku.
Ustanowiony Orzeczeniem Nr 1 Wojewody Zamojskiego z 2.Xli.1988r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiegoz 1988r. Nr 16, poz. 152)

8. Kasztanowiec biały, nr ewidencyjny 163, lokalizacja w parku podworskim w Skomorochach Dużych. *Ustanowiony Orzeczeniem Nr 1 Wojewody Zamojskiego z 2.Xtl.1988r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988r. Nr 16, poz. 152)*

9. Buk pospolity, nr ewidencyjny 166, lokalizacja przed frontem dworu w Szystowicach,

Ustanowiony Orzeczeniem Nr 1 Wojewody Zamojskiego z 2.XII. 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 16, poz. 152)

10. Źródełko, nr ewidencyjny 262, powierzchnia 0,03 ha, lokalizacja w dolinie rzeki Kalinówka w miejscowości Grabowiec Góra.
Ustanowiony Rozporządzeniem Nr 21 Wojewody Zamojskiego z 20. VII. 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego Nr 15).

1.3. Parki krajobrazowe

1.3.1. Skierbieszowski Park Krajobrazowy położony na części gminy Grabowiec - ok. 620 ha (2,4 % pow. parku), obejmujący również część gmin: Miączyn, Izbica, Sitno, Skierbieszów i Stary Zamość, wraz z otuliną na części obszarów gmin: Grabowiec - ok. 720 ha (8,3 % pow. otuliny), Izbica, Skierbieszów, Sitno i Stary Zamość.
Powierzchnia Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego - 25 830 ha.
Powierzchnia Otuliny Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego - 8 707 ha. Skierbieszowski Park Krajobrazowy powołany został Rozporządzeniem Nr 9 Wojewody Zamojskiego z 23.1.1995 r. (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego z 1995 r. Nr 2, poz. 25) wraz z otuliną w celu ochrony wartości przyrodniczych, krajobrazowych, historycznych i kulturowych przed wpływem czynników zewnętrznych.

1.3.2. Obszar chronionego krajobrazu gmina bezpośrednio graniczy od strony północnej z Grabowiecko - Strzeleckim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

2. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA

Gmina Grabowiec położona jest w województwie lubelskim, w powiecie zamojskim i graniczy z gminami:

- od północy - Kraśniczyn, Wojsławice, Uchanie,
- od wschodu - Trzeszczany,
- od południa - Miączyn,
- od zachodu - Skierbieszów.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo - produkcja żywności w postaci surowców, jak i finalnych produktów spożywczych. Gmina posiada gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych, kl. I - III należące do najbardziej urodzajnych w kraju zajmują 81,1 % użytków rolnych i ok. 69 % powierzchni gminy.

Gmina Grabowiec posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno - usługowy dla ludności gminy i rolnictwa w miejscowości Grabowiec (siedziba władz samorządowych). Pełni on również funkcję skoncentrowanego ośrodka usługowego mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej oraz rozwoju drobnego przemysłu, przetwórstwa płodów rolnych i materiałów budowlanych oraz ponadlokalnego ośrodka w zakresie szkolnictwa średniego i obsługi turystyki.
Ośrodkami wspomagającymi są Szystowice i Tuczępy ze względu na ich funkcje w obszarze i istniejącą zwartą zabudowę.
Pozostałe miejscowości - głównie produkcja żywności i usługi podstawowe, we wsiach położonych malowniczo i krajobrazowo możliwość rozwoju funkcji wypoczynku - wsie letniskowe.

Na terenie gminy zlokalizowane są dwa rezerwaty przyrody: flory -„Rogów" i fauny - „Wygon Grabowiecki", pomniki przyrody - głównie drzewa (14 szt.) w parkach podworskich, źródlisko w dolinie rzeki Kalinówka, Skierbieszowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną i bezpośrednio graniczący z gminą od strony północnej Grabowiecko - Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu. Status prawny tych terenów powinien zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej wyróżniającym się krajobrazowo obszarom.

Gmina Grabowiec w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 12 888 ha, zamieszkała jest przez 5220 mieszkańców (XII.1999 r.), a gęstość zaludnienia wynosi 40,5 M/km^2 (powiat 60 M/km^2, województwo 89 M/km^2, Polska 124 M/km^2). Sieć osadniczą gminy tworzy 26 miejscowości skupione w 23 sołectwach.

Gmina jest dość dobrze skomunikowana, siedziba gminy Grabowiec oddalona jest ok. 32 km od siedziby powiatu i ok. 100 km od siedziby województwa, układ dróg powiatowych i gminnych zapewnia dogodne połączenia z miejscowościami gminy i drogami wojewódzkimi położonymi poza jej granicami.

Z uwagi na atrakcyjność krajobrazową obszaru gminy - urozmaicona rzeźba terenu, duże walory rekreacyjne lasów, występowanie licznych źródeł -stwarzają szansę rozwoju rekreacji i turystyki.

2.1. Użytkowanie gruntów

W użytkowaniu gruntów w gminie w latach 1990 - 1998 następuje zmniejszenie powierzchni użytków rolnych o 346 ha, co stanowi 3,1% ich powierzchni oraz 2,7 % powierzchni ogólnej gminy.
Użytki rolne w gminie stanowią 82,9 % powierzchni ogólnej gminy, powiat zamojski - 70,6 % i województwo lubelskie - 68,4 % ogólnej powierzchni (tabela nr 1).

Tabela 1 UŻYTKOWANIE GRUNTÓW wg granic administracyjnych

Lp	Rok	Ogólna powierz-chnia gruntów	w tym					
			użytki rolne					lasy i grunty leśne
			razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	

		w hektarach %						
1.	1990	12 888	11 031	9 572	79	1165	215	1199
2.	1991	12 888	11 031	9 572	79	1165	215	1199
3.	1992	12 888 100	11 031 85,5	9 572 74	79 0 ,9	1165 9,0	215 1,7	1199 9,3
4.	1993	12 888 100	11 031 85,6	9 572 74,3	79 0,9	1165 9,0	215 1,7	1199 9,3
5.	1994	12 888 100	11 031 85,6	9 556 71,3	79 0,9	1173 9,1	223 1,7	1199 9,3
6.	1995	12 888 100	11 031 85,6	9 556 71,3	79 0,9	1173 9,1	223 1,7	1199 9,3
7.	1996	12 888 100	10 685 82,5	9187 71,3	113 0,9	1087 8,4	299 2,3	1031 8,0
8.	1997	12 888 100	10 685 82,9	9 187 71,3	113 0,9	1087 8,4	298 2,3	1244 9,7
9.	1998	12 888 100	10 684 82,9	9189 71,3	116 0,9	1379 10,7		1250 9,7
POWIAT ZAMOJSKI	1998	187 227 100	132 093 70,6	107 176 57,2	1542 0,8	18331 9,8	5044 2,7	38 130 20,4
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	1998	2 511 448 100	1717 975 68,4	1347 452 53,7	33 332 1.3	260 419 10,4	76 772 3,1	548 678 21,8
POLSKA [tys.ha]	1998	31 268.5 100	18 442.7 59,0	14 114,1 76,5	265,2 0,9	2615,7 8,4	1447,7 4,6	8918.1 28,5

2.2. Władanie gruntami

Na terenie gminy Grabowiec władanie gruntami przedstawia się następująco;

- własność prywatna	-10 662 ha	82,73 %
- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa	- 653 ha	5,07 %
- Skarb Państwa	- 420 ha	3,26 %
- Mienie Komunalne	40 ha	0,31 %
- Spółdzielnie Produkcyjne	50 ha	0,39 %
- grunty Wspólnoty Gminnej	- 106 ha	0,82 %
- grunty gmin wyznaniowych	10 ha	0,08 %
- Parafia Grabowiec		
- Parafia Tuczępy		
- drogi powiatowe	84 ha	0,65 %
- drogi gminne	- 199 ha	1,54%
- grunty lasów państwowych	- 664 ha	5,15%
RAZEM	-12 888 ha	100,00%

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. SFERA EKOLOGICZNA
2. SFERA KULTUROWA
3. SFERA SPOŁECZNA
4. SFERA PRODUKCYJNA
5. KOMUNIKACJA I TARNSPORT
6. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. SFERA EKOLOGICZNA

1.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1.1. 1, Położenie
1.1. 2. Budowa geologiczna
1.1.3. Rzeźba terenu
1.1.4. Warunki klimatyczne
1.1. 5. Wody powierzchniowe i podziemne
1.1.6. Gleby
1.1 7. Szata roślinna
1.1.8. Ekosystemy leśne
1.1. 9. Parki wiejskie
1.1.10. Systemy rolne
1.1.11. Świat zwierząt
1.1.12. Obszary i obiekty chronione

1.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1.1.1. Położenie

Według regionalizacji fizyczno - geograficznej Polski gmina położona jest w środkowej części mezoregionu Działy Grabowieckie należącego do prowincji Wyżyna Wschodniomałopolska i makroregionu Wyżyna Wschodniowołyńska. Obszar ten położony jest w strefie wododziałowej dorzecza Wieprza i Bugu.

1.1.2. Budowa geologiczna

1. Litologia, stratygrafia i tektonika

Obszar opracowania należy do dużej jednostki struktury wgłębnej -niecki brzeżnej, położonej pomiędzy platformą prekambryjską od północnego -wschodu, a zapadliskiem przedkarpackim od południowego - zachodu. Dostępny badaniom fundament stanowią skały dolnopaleozoiczne głównie kambryjskie, sylurskie łupki, mułowce i iłowce powstałe w warunkach geo-synklinalnych.
Tak ukształtowany fundament pokrywają skały osadowe, które poczynając od dewonu powstawały w warunkach platformowych, głównie podczas epikontynentalnych zalewów. W dewonie uskok Izbica - Zamość - Rawa Ruska podzielił nieckę brzeżną na podniesienie radomsko - kraśnickie w części SW i rów mazowiecko - lubelsko - lwowski w części NE (w obrębie którego znajduje się obszar opracowania).

W rowie tym począwszy od środkowego dewonu odkładają się paleozoiczne skały osadowe. Początkowo są to osady morskie. Wyżej występują lądowe utwory old redu, ponad którymi ponownie pojawiają się osady morskie facji lagunowej. Utwory dewońskie kończą się utworami sedymentacji pełnomorskiej (wapienie, dolomity) oraz piaskowcami i mułowcami reprezentującymi regresyjny etap cyklu sedymentacyjnego. Na utworach dewońskich zalegają osady karbońskie z licznymi warstwami węgla kamiennego o niewielkiej miąższości.

W jurze podniesienie radomsko - kraśnickie, jak również rów mazowiecko - lubelsko - lwowski objęte zostają przez transgresję morską. Pokrywa osadów mezozoicznych od jury środkowej do kredy górnej stanowi nieckę lubelską wchodzącą w skład synklinorium brzeżnego. Utwory jurajskie rozpoczynają się mułowcami, przechodzą w dolomity, a kończą się wapieniami i piaskowcem. Strop jury nawiercono w Kol. Zrąb w sąsiedztwie gminy na głębokości 837 m.

Ruchy fazy młodokimeryjskiej spowodowały regresję morza. Ponowna transgresja objęła całą nieckę brzeżną w górnej kredzie. Miąższość kredy wynosi 819 m. Dolną warstwę stanowią transgresyjne osady, piaski, piaskowce, które przechodzą w utwory węglanowe. Górną przedczwartorzędową warstwę stanowią osady górnego mastrychtu. Po przesunięciu się osi niecki w kierunku NE nastąpiło osadzenie się odpornej opoki.

Bezpośrednio na utworach kredowych zalega czwartorzęd, ponieważ trzeciorzęd zachował się na bardzo małych powierzchniach. Najstarsze osady czwartorzędowe reprezentują preglacjalna seria piaszczysto - żwirowa przykryta brukiem i żwirami lub soczewkami gliny zwałowej zlodowacenia południowopolskiego. Ponad moreną występują dwie pokrywy soliflukcyjne, dolna gruzowo - gliniasta odpowiadająca zlodowaceniu środkowopolskiemu, natomiast górna młodszej soliflukcji lessowej ze zlodowacenia młodszego.

Less lub deluwia lessowe pokrywają niemal całą wierzchowinę. W rozmieszczeniu tych utworów można zauważyć pewną prawidłowość. Na garbach wierzchowinowych ukazuje się kreda lub też pokrywa lessowa jest płytka. Natomiast grubość lessu i produktów jego zniszczenia rośnie w dół. Regułą jest również, że zbocza zachodnie małych południkowych dolinek są pozbawione lessu lub posiadają go niewiele, natomiast less oraz deluwia lessowe znajdują się na stokach zachodnich.

Na Wierzchowinie Grabowieckiej są dwa ślady lessów, starszy zlodowacenia środkowopolskiego i młodszy zlodowacenia bałtyckiego. Miąższość lessu dochodzi do 20 m. Wolica głęboko rozcina Wierzchowinę Grabowiecką i posiada piaszczysto - lessową terasę,

która łączy się z główną terasą Wieprza. W górnym odcinku Wolicy terasa zbudowana jest z warstwowanych mułków.
Na obszarze gminy terasa najlepiej zachowała się pomiędzy Cieszynem a Rogowem. W holocenie w obrębie den dolin osadziły się muły i torfy (okres atlantycki).

2. *Surowce mineralne*

Węgiel kamienny - prawie na całym obszarze gminy występują perspektywiczne złoża węgla kamiennego - rejon węglowy Kumów - Grabowiec Lubelskiego Zagłębia Węglowego.
Węglonośność wynosi od 2 do 8 metrów przy grubości nadkładu od 500 do 800 metrów. Złoże jest niewskazane do eksploatacji ze względu na zagrożenie zachwiania stosunków wodnych i występowanie gleb chronionych.

Torfy - występują 2 złoża spełniające kryterium zasobności

- w dolinie Wolicy w pobliżu Kol. Rogów
- w dolinie Kalinówki pomiędzy Grabowcem a Szystowicami

Zasoby zostały nie ujęte w bilansie zasobów ze względów gospodarczych.

1.1.3. Rzeźba terenu

1. Działy Grabowieckie (Wierzchowina Grabowiecka)

Jest to pokryty lessem garb kredowy o równoleżnikowym przebiegu linii morfologicznych nawiązujących do kierunku wołyńskiego W-E. Z przebiegiem szczelin i spękań wiąże się bieg doliny Wolicy i Kalinówki. Powierzchnia wierzchowinowa dość gwałtownie obniża się ku wschodowi. Grzbiet działowy między dopływami Bugu i Wieprza biegnący od Uchań po Horyszów Ruski, przechodzący przez Henrykówkę w SE części gminy, jest asymetryczny. Można mówić o wschodniej krawędzi wierzchowinowej. Jest to zjawisko natury strukturalnej związanej z wychodnią opoki kredowej.

Najwyższy szczyt obszaru opracowania wznosi się na wysokość 308,0 m npm., natomiast najniższy ma 200,2 m npm. Różnica wysokości wynosi więc 107,8 m. Dna dolin Wolicy i Kalinówki są 70 - 80 m poniżej powierzchni wierzchowinowych, co świadczy o głębokim wcięciu się rzek. Występowanie lessu i duże deniwelacje terenu przyczyniły się do rozwoju erozji wąwozowej. W największym natężeniu występuje ona w strefie wododziałowej Wolicy i Wojsławki oraz na wschodnim stoku górnego odcinka doliny rzeki Wolicy.

W dolinkach zorientowanych południowo widoczna jest wybitnie morfologiczna asymetria profilu poprzecznego stoków. Zbocza wschodnie są znacznie bardziej strome niż zachodnie.
Dno doliny Wolicy o szerokości dochodzącej do 1 km towarzyszy nieznacznie górująca terasa nadzalewowa odpowiadająca terasie Wieprza.

2. *Współczesne procesy geomorfologiczne.*

Erozja wąwozowa

- lokalnie silna do 7 km/km^2;
- w obrębie kompleksów leśnych został powstrzymany rozwój erozji i widoczne są procesy starzenia się (przekształcania w parowy);
- często występują wąwozy niedostatecznie zabezpieczone (zalesienia tylko w obrębie rozcięcia), w górnych odcinkach widoczne jest dalsze rozwijanie się wąwozów. Gęsto rozchodzące się krótkie rozcięcia o stromych zboczach świadczą o intensywnych procesach erozyjnych;
- wzdłużstokowy przebieg dróg polnych powoduje powstawanie głębocznic, gęstą sieć rozcięć tego typu pochodzenia antropogenicznego stwierdzono w okolicy Wolicy Uchańskiej.

Erozja wodna powierzchniowa

- silna i bardzo silna występuje na stokach o ekspozycji zachodniej ze spadkami przekraczającymi 20 %;
- średnią i umiarkowaną narażone są gleby na pozostałym obszarze gminy z wyjątkiem kompleksów leśnych i den dolin, gdzie erozja nie występuje;

Erozja eoliczna

- na terenie Działów Grabowieckich występuje erozja eoliczna bardzo silna (natężenie - 500 - 1000 t/km^2) ze względu na występowanie utworów pylastych podatnych na przewiewanie oraz małą lesistość. W obrębie den dolin i kompleksów leśnych erozja eoliczna nie występuje.

1.1.4, Warunki klimatyczne

1. Charakterystyka ogólna

Obszar gminy leży w obrębie regionu klimatycznego chełmsko - hrubieszowskego. Klimat charakteryzuje się przewagą wpływów kontynetalnych. Średnia temperatura roku wynosi 7,3°C z najchłodniejszym styczniem (śr. temp. -4,2°C) i najcieplejszym lipcem (śr. temp. 17°C) i charakterystyczną wysoką amplitudą roczną większą od 22°C.

Zimy są długie, trwają średnio ponad 90 dni i chłodne, najniższa temperatura w roku wynosi -29°C. Pierwsze przymrozki występują pomiędzy 30. IX i 5.X, a ostatnie odpowiednio 20. IV i 30. IV. Długość okresu bezprzymrozko-wego wynosi 150-160 dni. Średnio pokrywa śnieżna występuje w ciągu 80-90 dni, co stanowi dogodne warunki do uprawiania sportów zimowych. Wiatry przeważają z sektora zachodniego (30-35%). Cisze i słabe wiatry (do 2 m/s) stanowią średnio w roku 50%, siine (>10m/s) 10-20 %, natomiast bardzo silne (>15m/s) występują średnio w ciągu 2 dni w roku.

Średnia suma opadów wynosi 600 mm, z czego 225 mm przypada na półrocze letnie i 375 mm na zimowe. Najmniejsze opady notowane są w lutym i marcu - 30 mm, natomiast

największe w czerwcu ponad 90 mm. Bardzo niebezpiecznym zjawiskiem jest częsty opad gradu. Gmina znajduje się w III strefie zagrożenia gradowego w obrębie lubelskiego pasa gradowego o dużym stopniu niebezpieczeństwa (16-20 % ryzyka plonów). Burze gradowe najczęściej pojawiają się w lipcu (35,4 %) i sierpniu (31,5 %).

Na Działach Grabowieckich notowana jest jedna z największych liczby dni upalnych i pogodnych. Bardzo wysokie są sumy rocznego usłonecznienia ok. 1600 godzin, co stanowi bardzo dobre warunki do wykorzystania energii słonecznej.

2. *Warunki klimatu lokalnego*

Korzystne warunki klimatyczne dla pobytu człowieka, jak również upraw ciepłolubnych występują na stokach o ekspozycji S, SE i SW. Niekorzystne warunki klimatu lokalnego występują w obrębie den dolin w związku ze spływem chłodnego powietrza i często występującymi inwersjami temperatury.

3. *Higiena atmosfery*

Na terenie gminy, jak również w bezpośrednim sąsiedztwie, nie prowadzono pomiarów zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, jak również hałasu komunikacyjnego i przemysłowego. Należy się jednak spodziewać niskich wskaźników zanieczyszczeń $S0_2$ i $N0_2$ w związku z brakiem uszkodzeń przemysłowych drzewostanów w lasach.

1.1.5. Wody powierzchniowe i podziemne

1. *Wody powierzchniowe*

Niemal cały obszar opracowania znajduje się w zlewni Wolicy dopływu Wieprza. Tylko niewielki NE skrawek należy do zlewni Wojsławki - dopływu Wieprza - i część gminy na SE od działu wodnego II rzędu należy do zlewni Huczwy dopływu Bugu.

Rzeka Wolica należy do Jednolitej Części Wód Powierzchniowych rzeki Wolica do dopływu spod Huszczki Dużej (kod PLRW20006243294)[1]. [Południowo-wschodni fragment gminy mieści się w granicy JCWP Henrykówka (kod RW200016266269), a północno-zachodni należy do JCWP Wojsławka (kod RW2000624349).][3]

Za początek Wolicy przyjmuje się źródło w Tuczępach bijące na wysokości 253 m npm., chociaż najdalej położonym od ujścia punktem jest źródło Kalinówki w Pielakach. Trzy strugi wodne Wolica, Kalinówka i potok z Czar-torii zbiegają się wachlarzowato w rejonie Kol. Rogów. Na całej długości rzeka Wolica została uregulowana. Charakterystyczną cechą dorzecza jest silne rozcięcie erozyjne terenu. Z rozcięciem wiąże się bogactwo źródeł. W żadnej innej zlewni w dorzeczu Wieprza nie występują one w takim zagęszczeniu. Źródła są mało wydajne, największe dostarczają średnio kilkanaście litrów na sekundę. Średni spadek Wolicy wynosi 1,8 %o. Na terenie gminy średni spadek wynosi 4,3 %o, co charakterystyczne

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

jest dla górnego odcinka rzeki. Najwyższe średnie przepływy Wolicy występują w marcu, natomiast najniższe w sierpniu. Wolica posiada reżim niwalny (śnieżny) silnie wykształcony, typowy okres wezbrań występuje wiosną (marzec - kwiecień). Średni niski odpływ jednostkowy wynosi 0,75 l/s km^2, co świadczy o dużym deficycie wód powierzchniowych.

Na terenie gminy nie występują naturalne jeziora. Brak jest większych zbiorników retencyjnych, jedynie w Grabowcu znajduje się zbiornik o powierzchni zaledwie 0,88 ha. Lepiej przedstawia się sytuacja ze stawami. Występują 3 zespoły stawów:

- w Siedliskach o pow. 28,71 ha
- w Rogowie o pow. 23,55 ha
- w Tuczępach

2. *Zanieczyszczenie wód powierzchniowych*

Widoczna jest wyraźna poprawa jakości wód prowadzonych przez Wolicę w latach 1976 - 1997.

Dane w mg/dm^3

Lata	Tlen roz-puszczony	BZT-5	Azotany	Fosfor	Zawiesina ogólna	Miano coli
1976-81	6,1	4,2	1,05	1,11	52	0,012
1982-86	6,7	3,5	0,87	0,95	51	0,016
1987-91	10,1	2,9	0,78	0,22	40	0,077
1992-94	8,5	3,6	0,07	0,28	48	0,091
1995-97	9,4	1,7	0,05	0,21	34	0,393

Zanotowano znaczną poprawę wszystkich wskaźników, jednak nadal w obrębie gminy Grabowiec Wolica prowadzi wody mocno zanieczyszczone (ill klasa czystości - z/w na zawiesinę ogólną i fosfor ogólny).

W 1996 r. ścieki do wód powierzchniowych na terenie gminy odprowadzał tylko jeden zakład - AGRO-FIRMA WGR Nowosiółki w Szystowicach. Były to ścieki przemysłowe mechaniczne oczyszczone w ilości 6 528 m^3

ładunek zanieczyszczeń	
BZT-5	9 283
Zaw. ogólna	920
ChZT-Cr	13 872

Zakład nie został zaliczony jako istotne zagrożenie czystości wód zlewni Wieprza.

[3. Zagrożenie powodziowe

Dla obszaru Gminy Grabowiec sporządzone zostały mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w ramach programu ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami) opracowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Teren zmiany studium częściowo (w miejscowościach Skomorochy Duże, Tuczępy) znajduje się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią Q=0,2%, Q=1% oraz Q=10%. Dodatkowo w obszarach opracowania, które sąsiadują z mniejszymi ciekami wodnymi mogą mieć miejsce lokalne podtopienia podczas wiosennych roztopów i letnich ulew.][3]

2. Wody podziemne

W obrębie opracowania występują dwa poziomy wodonośne: czwartorzędowy i kredowy.

Poziom czwartorzędowy posiada swobodne zwierciadło. Zasilany jest przez infiltrację wód opadowych, posiada tendencje do obniżania się, a nawet zanikania. Wody tego poziomu narażone są na zanieczyszczenie powierzchniowe - tak pod względem fizyko - chemicznym, jak i bakteriologicznym. Wody gruntowe nie odgrywają większego znaczenia gospodarczego.

Poziom kredowy - środowisko skalne tworzy seria skał osadowych górnej kredy. Piętro wodonośne charakteryzuje się szczelinowo - porowymi warunkami gromadzenia i przepływu wód. Wody tego poziomu zostały zaliczone do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka Lubelska (Chełm - Zamość) – [~~Jednolita Część Wód Podziemnych PLGW2300107~~[2] –w granicach gminy należy on do Jednolitych Części Wód Podziemnych nr PLGW200090 (przeważająca, zachodnia część gminy) oraz PLGW2000121 (mniejszy, południowo-wschodni fragment gminy).][3] Zwierciadło wody poza dolinami rzecznymi ma na ogół charakter swobodny. Wody naporowe piętra kredowego występują w strefach dolin, gdzie są przykryte osadami czwartorzędowymi wypełniającymi kopalne doliny. Przeciętna wydajność całkowita studni wierconych waha się od 4 m^3/h/lm depresji (w kredzie piszącej i marglach miękkich) do 27 m^3/h/!m depresji (w twardych marglach i opokach). Najwyższe wydajności całkowite i jednostkowe uzyskiwane są w strefach dolin rzecznych, a najniższe na wierzchowinach.

Na terenie gminy Grabowiec nie prowadzi się monitoringu wód podziemnych. Cały obszar gminy został zaliczony do Obszaru Wysokiej Ochrony GZWP. W dokumentacji hydrogeologicznej opracowanej dla GZWP nr 407 w obrębie gminy wyróżniono 3 kategorie potencjalnego zagrożenia wód podziemnych piętra kredowego:

- bardzo silnie zagrożone
- silnie zagrożone
- średnio zagrożone
- przesączalność < 2 lat
- przesączalność 2-5 lat
- przesączalność 5-25 lat

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

Za bardzo silnie zagrożone uznano obszar stoków z wychodzącymi na powierzchnie warstwami kredowymi lub przykrytymi cienką warstwą lessu. Niemal cały obszar z wyjątkiem dna doliny Wolicy i niewielkich skrawków został zaliczony do silnie zagrożonych zanieczyszczeniem wód podziemnych.

W związku z położeniem gminy w obszarze wododziałowym spływ wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych odbywa się od wododziału do rzek drenujących - Bugu i Wieprza, dlatego ograniczone jest zagrożenie dostawania się zanieczyszczeń z sąsiednich terenów.

Obiekty zagrażające jakości wód podziemnych, to „dzikie wysypiska":

ok. 200 m na SW od mostu w Grabowcu Góra obok boiska sportowego (niewielkie zagrożenie);
w sąsiedztwie rezerwatu „Wygon Grabowiecki";
stacja paliw w Grabowcu;
wsie bez kanalizacji.

1.1.6. Gleby

Gmina znajduje się w rejonie glebowo - rolniczym Działy Grabowieckie. W zachodniej części gminy przeważają gleby płowe w kompleksie z brunatnymi wytworzone z lessów. Natomiast w części wschodniej od linii rzeki Kalinówka i dopływ spod Czartorii wykształciły się gleby brunatne w kompleksie z płowymi wytworzone z lessów. Gleby klas od I do lila zajmują 81,1 % ogółu gruntów ornych. Gleby brunatnoziemne (brunatne i płowe) bonitowane są bardzo wysoko, przy czym wyżej bonituje się gleby brunatne niż płowe, oraz coraz niżej gleby w miarę intensywności zmywania.
Zarówno gleby brunatne jak i płowe podatne są na erozję wodną powierzchniową. Już przy spadkach terenu 6 % zaznacza się znaczny spadek zawartości próchnicy.
W związku z występowaniem dużych spadków kl. I stanowi zaledwie 6,3 %, kl.II - 29,3 %, natomiast największy udział mają gleby kl. lila - 45,5 %.
Dno doliny Wolicy i Kalinówki, to gleby hydrogeniczne glejowe, mułowe i murszowe.

1.1. 7. Szata roślinna

Obszar opracowania został zaliczony do subwołyńskiego okręgu botanicznego i podokręgu Działy Grabowieckie. Podokręg ten charakteryzuje się bogactwem gatunków kierunkowych - 188 gatunków, jak również licznie jest reprezentowany przez gatunki geograficzne - 446 gatunków. Udział gatunków z poszczególnych elementów kierunkowych przedstawia się następująco:

borealne	98
środkowoeuropejskie	164
górskie	27
atlantyckie	6
pontyjskie	96
śródziemnomorskie	17
południowosyberyjskie	38

W obrębie gminy stwierdzono występowanie następujących gatunków roślin chronionych:

- we wcześniej proponowanym rezerwacie „Czechówka" (jest to węzeł ekologiczny regionalnego korytarza ekologicznego dla fauny i flory leśnej, stanowiącego połączenie kompleksów leśnych po obu stronach rzeki Wolicy z lasami Strzeleckiego Parku Krajobrazowego) - oddział nr 150 nadleśnictwa Strzelce (obecnie nie znajduje się na liście rezerwatów projektowanych):
    - śnieżyczka przebiśnieg
    - wawrzynek
    - wilczełyko
    - żywiec gruczołowaty
    - żywiec cebulowaty
- w rezerwacie „Rogów" (uznany za ostoję przyrody rangi europejskiej w systemie CORIN):
    - dziewięćsił popłocholistny
    - len złocisty
    - żmijowiec czerwony
    - ostrożeń panoński
    - miłek wiosenny
    - oman szorstki
    - zawilec wielkokwiatowy
    - wisienka karłowata
    - ożota zwyczajna

Potencjalną roślinność naturalną na obszarach wierzchowinowych stanowią subkontynentalne grądy lipowo - dębowo - grabowe małopolskiej odmiany wyżynnej. W obrębie doliny Wolicy są to zbiorowiska łęgowe niżowych siedlisk umiarkowanie zabagnionych - łęgi jesionowo - olszowe.

1.1.8. Ekosystemy leśne

Lasy zajmują 1239 ha, tj. 9,6 % powierzchni gminy, z czego lasy prywatne pokrywają powierzchnię 575 ha. Jest to bardzo mała lesistość. Lasy państwowe należą do Nadleśnictwa Strzelce obrębu Hrubieszów. Są to lasy grabowe, dębowe, rzadziej brzozowe na siedliskach lasowych świeżych i lasowych mieszanych świeżych. We wschodniej części gminy założono plantację modrzewia.

Oddziały 137, 140, 142, 143 i 144 zostały objęte ochroną jako lasy glebochronne. Na terenie gminy nie stwierdzono w lasach przemysłowych uszkodzeń drzewostanów.

Dużym zagrożeniem jest rabunkowa gospodarka ieśna w lasach prywatnych. Zjawisku temu powinno zapobiec opracowanie uproszczonych planów zarządzania w lasach prywatnych.

1.1.9. Parki wiejskie

- Dańczypol - szczątkowo zachowany park dworski o pow. 3,5 ha;
- Grabowczyk - park krajobrazowy o pow. 9 ha wykorzystujący pozostałości regularnego ogrodu;
- Hołużne - park krajobrazowy o pow. 6 ha z przepływającym malowniczym strumieniem;
- Ornatowice - pozostałości parku dworskiego o pow. 5 ha;
- Siedlisko - park krajobrazowy o pow. 3 ha ze stawami;
- Skomorochy Duże - park krajobrazowy o pow. 9 ha ze stawem;
- Szystowice - park krajobrazowy o pow. 4 ha.

1.1.10. Systemy rolne

Na obszarze gminy grunty orne stanowią 86,4 %, sady 0,9 %, łąki 11 %, a pastwiska 1,7 %.

Struktura zasiewów przedstawia się następująco:

- zboża 74 %, w tym pszenica 52,4 %
- buraki 10,42 %
- rzepak i rzepik 0,7 %
- warzywa 0,9 %
- ziemniaki 8,0 %
- strączkowe jadalne 0,3 %
- pozostałe 5,5 %

Na eutroficznych łąkach dominują kupkówka pospolita, rajgras wyniosły, wiechlina łąkowa. Domieszkę stanowią życica trwała, koniczyna biała, jaskier ostry, mniszek pospolity i krwawnik pospolity.

Nielicznie występują zadrzewienia śródpolne. Nieużytki stanowią 4 ha.

1.1.11. Świat zwierząt

Na terenie gminy stwierdzono występowanie następujących gatunków fauny:

- suseł perełkowany
  - na południe od miejscowości Grabowiec Góra, objęty ochroną rezerwatową „Wygon Grabowiecki" - zmniejsza się liczebność susła w związku z zarastaniem terenu przez samosiewy drzew i krzewów oraz zarastanie bujną roślinnością trawiastą spowodowane zmniejszeniem intensywności wypasu bydła w części środkowej i południowej rezerwatu. Groźnym zjawiskiem jest istnienie „dzikiego wysypiska" w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu.
  - Grabowczyk - miejsce reintrodukcji susła
- w obrębie regionalnego korytarza dla fauny i flory łąkowej i wodno –błotnej Dolina Wolicy:
  - potrzeszcz – Grabowczyk
  - pokląskwa – Skomorochy Duże
  - łyska - Rogów
  - błotniak stawowy - obok Wolicy Uchańskiej
- brzegówka - kolonia w skarpie przy drodze z Szelatyna do Grabowca
- chrząszcz z rodziny ryjkowców - licznie występują w okolicach Wolicy Uchańskiej i Grabowca na murawach kserotermicznych.

Większa część gminy została zaliczona do obszarów o wysokich walorach faunistycznych, z wyjątkiem niewielkich skrawków w części SE i NW gminy, jak również do krajowego węzła ekologicznego K-22 w sieci PL-ECONET.
Węzeł ten obejmuje cenniejsze obszary występowania unikalnej fauny i flory kserotermicznej, a w szczególności rezerwaty chroniące susła perełkowanego [„Gliniska" w gminie Uchanie (w bezpośrednim sąsiedztwie gminy Grabowiec), „Popówka" w północnej części gminy Miączyn, „Wygon Grabowiecki"] oraz ciągi siedlisk kserotermicznych w postaci korytarzy ekologicznych.

Rezerwat „Wygon Grabowiecki" został uznany za węzeł ekologiczny w systemie CORIN.

1.1.12. Obszary i obiekty chronione

1. Rezerwaty przyrody

Lp.	Nazwa	Pow. [ha]	Lokalizacja miejscowość	Przedmiot ochrony	Podstawa prawna
1.	ROGÓW	0,95	Rogów	Płat roślinności stepowej	Zarz. MLiPDz13 października 1965 r. (MP Nr 65, poz. 373)
2.	WYGON GRABOWIECKI	6,38	Grabowiec Góra	Stanowisko susła perełkowanego	Zarz. MOŚZNiLzU grudnia 1995 r. (MP Nr 5, poz. 62)

2. *Pomniki przyrody (tabela na str. 28)*

3. Park krajobrazowy

- SKIERBIESZOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY

o pow. 25 830 ha powołany Rozporządzeniem Nr 9 WZ z 23 stycznia 1995 r. (Dz.Urz. Woj. Zamojskiego Nr 2, poz. 25) w celu ochrony wartości przyrodniczych, krajobrazowych, historycznych
1 kulturowych o powierzchni 25 830 ha na części obszarów gmin Grabowiec, Miączyn, Izbica, Sitno, Skierbieszów i Stary Zamość. W celu zabezpieczenia Parku Krajobrazowego przed szkodliwym wpływem czynników zewnętrznych utworzono otulinę o powierzchni 8 707 ha na części obszarów gmin: Grabowiec, Izbica, Skierbieszów, Sitno i Stary Zamość.

Wyznaczając granicę uwzględniono wyjątkowe walory przyrodnicze takie, jak:

- lasy bukowe przy północnej granicy zasięgu
- stanowiska i skupiska roślin chronionych
- wyróżniającą się od pozostałej w tej części kraju rzeźbą terenu.

4. Obszar chronionego krajobrazu.

Gmina bezpośrednio graniczy od północy z Grabowiecko - Strzeleckim Obszarem Chronionego Krajobrazu. (Rozporządzenie Nr 49 Wojewody Lubelskiego z 28.02. 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 04.04.2006 r. Nr 69, poz.1288)). Jest to niezwykle malowniczy teren Wyniosłości Giełczewskiej i Działów Grabowieckich, o bardzo dużych walorach krajobrazowych, odznaczający się urozmaiconą rzeźbą terenu w postaci suchych dolinek i wąwozów oraz okazami rzadkiej roślinności. Jest to obszar o dużych walorach widokowych. Niezwykłe urozmaicenie krajobrazu stanowi Bug, jedna z nielicznych w Polsce rzek o nieregulowanym korycie i bardzo licznych starorzeczach. Do rzadkich gatunków roślin należą: goryczka krzyżowa, obuwnik pospolity, storczyk kukawka i inne. Obszar łączy parki krajobrazowe – Skierbieszowski i Strzelecki, stanowiąc naturalny korytarz pomiędzy parkami.
Projektowane powiększenie obszaru chronionego krajobrazu
Niemalże cała powierzchnia gminy poza południowo - wschodnim fragmentem położona jest w granicach projektowanego poszerzenia obszaru chronionego krajobrazu[1].

[1]Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

Nr ewiden.	Rodzaj	Opis	Miejscowość	Określenie położenia	Właściciel	Podstawa prawna
129	PD	dąb szypufkowy (Quercus robur) o obw. 440 cm i wys. 22 m	Skomorochy Duże	w parku podworskim w pobliżu kaplicy	własność Skarbu Państwa użytkowana przez Marię Zaniecką zam. Skomorochy Duże	Orzeczenie Nr 3 Wojewody Zamojskiego z dnia 14 grudnia 1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1 poz. 2)
130	PD	modrzew europejski (Larix decidua) o obw. 330 cm i wys. 24 m	Szystowice	w parku podworskim obok mogiły z krzyżem ku czci pomordowanych w 1944r.	własność Skarbu Państwa adm. przez Szkołę Podstawową w Szystowicach	Orzeczenie Nr 3 Wojewody Zamojskiego z dnia 14 grudnia 1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1 poz. 2)
131	PD	wiąz górski (Ulmus glabra) o obw. 330 cm i wys. 20 m	Szystowice	w parku podworskim po prawej stronie podjazdu	własność Skarbu Państwa adm. przez Szkołę Podstawową w Szystowicach	Orzeczenie Nr 3 Wojewody Zamojskiego z dnia 14 grudnia 1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1 poz. 2)
132	GD	2 buki pospolite (Fagus silvatica) o obw. 310 cm, 340cm i wys.25m	Grabowczyk	w Środkowej części parku podworskiego	własność Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Grabowcu	Orzeczenie Nr 3 Wojewody Zamojskiego z dnia 14 grudnia 1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1 poz. 2)
133	GD	2 topole białe (Populus alba) o obw. 420 cm, 510cm i wys.25m	Szystowice	w parku podworskim nad stawem	własność Skarbu Państwa adm. przez Szkołę Podstawową w Szystowicach	Orzeczenie Nr 3 Wojewody Zamojskiego z dnia 14 grudnia 1987r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 1 poz. 2)
161	GD	4 brzozy brodawkowate (Betula verrucosa) o obw. 200, 220, 245, 260cm i wys.25m	Grabowczyk	w parku podworskim w pobliżu alei lipowej i kolistego młodnika	własność PFZ adm. przez RSP w Grabowcu z siedzibą w Siedlisku	Orzeczenie Nr 1 Wojewody Zamojskiego z dnia 2 grudnia 1988r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 16 poz. 152)
162	PD	kasztanowiec biały (Aesculus hippocastanum) o obw. 430 cm i wys. 18m	Grabowczyk	w środkowej części parku podworskiego	własność PFZ adm. przez RSP w Grabowcu z siedzibą w Siedlisku	Orzeczenie Nr 1 Wojewody Zamojskiego z dnia 2 grudnia 1988r. (Dz. Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 16 poz. 152)
163	PD	kasztanowiec biały (Aescutus hippocastanum) o obw. 430 cm i wys. 22m	Skomorochy Duże	w parku podworskim na południe od dworku i kapliczki	własność PFZ adm. przez Marię Zaniecką zam. Skomorochy Duże	Orzeczenie Nr 1 Wojewody Zamojskiego z dnia 2 grudnia 1988r. (Dz. Urz.Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 16 poz. 152)
166	PD	buk pospolity odm. zwisająca (Fagus sih/atica „Pendula") o obw. 270 cm i wys.15m	Szystowice	przed frontem dworu	własność Skarbu Państwa adm. przez Szkołę Podstawową w Szystowicach	Orzeczenie Nr 1 Wojewody Zamojskiego z dnia 2 grudnia 1988r. (Dz. Urz. Woj. Zamojskiego z 1988 r. Nr 16 poz. 152)
262	IN	źródlisko o pow. 0,03 ha	Grabowiec Góra	w dolinie rzeki Kalinówka ok. 250 m na południowy zachód od mostu	własność Wspólnoty wsi Grabowiec dz. nr 26	Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Zamojskiego z dnia 20 lipca 1992r. (Dz.Urz.Woj. Zamojskiego Nr 15)

5. OBSZARY NATURA 2000

PLH060058 Dolina Wolicy

Obszar obejmuje fragment doliny Wolicy, dopływu Wieprza, częściowo położony w granicach gminy (południowo-zachodni fragment gminy). W dolinie przeważają różne typy zbiorowisk łąkowych. W miejscach o mniejsze wilgotności występują łąki świeże użytkowane ekstensywnie z takimi gatunkami jak: rajgras wyniosły, złocień właściwy, komonica zwyczajna, bodziszek łąkowy i in.. W miejsca wilgotniejszych występują łąki ze związku *Calthion Salustri,* są to zbiorowiska dominujące w obszarze. Nieznaczny fragment doliny zajmują zmienno wilgotne łąki trzęślicowe z trzęślicą modrą, czarcikęsem łąkowym, wierzbą rokitą. Występuje tu również ubogie młaki niskoturzycowe z turzycą Duvalla, turzycą żółtą i kruszczykiem błotnym. W starorzeczach wykształca się zbiorowisko z osoką aloesową, grążlem żółtym, żabiściegiem pływającym i rzęsami. Niewielkie powierzchni zajmują łęgi olszowo – jesionowe, gdzie w drzewostanie dominuje olcha czarna, w podszycie bez czarny, a w runie gatunki nitrofilne (pokrzywa zwyczajna, podagrycznik pospolity, nawłoć późna).

W granicach obszaru stwierdzono występowanie czterech typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz trzech gatunków zwierząt i jednego gatunku roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto w obszarze występuje bocian biały wymieniany w Załączniku I Dyrektywy Ptasie.

Nie zidentyfikowano istotnych zagrożeń dla stabilności obszaru.

PLH060027 Wygon Grabowiecki

Ochroną objęty jest pas wygonu – pastwiska, ciągnącego się po obu stronach drogi gruntowej o powierzchni 8,4 ha. Teren w całości położony w granicach gminy. Pastwisko zlokalizowane jest na zboczu o wystawie NE. Okalają go pola uprawne, tylko od północy przylega do zarośli okrajkowych pobliskiego lasu. Obszar położony jest w obrębie Działów Grabowieckich. Wzgórza o charakterze działów międzydolinnych mają prawie równoleżnikowy przebieg, zgodnie z układem budujących je skał wapiennych. Pokryty jest przede wszystkim podatnym na erozję lessem.

Obszar te stanowi jedną z 7 zwartych kolonii susła perełkowanego w Polsce.

Zagrożenie stanowi :

- zaniechanie kośno-pastwiskowego użytkowania terenu;
- zarastanie terenu przez podrost drzew i krzewów;
- przeorywanie darni;
- psy i koty z pobliskich gospodarstw;
- zaśmiecanie terenu.

PLH060062 Rogów

obszar o powierzchni 12,0 ha obejmujący fragment zbocza nad małymi ciekami wodnymi – dopływem Wolicy. W granice obszaru wchodzi cały rezerwat przyrody „Rogów” oraz przyległe do niego zbocze. Na wierzchowinie zbocza zalega warstwa lessu, a u podnóża odsłania się podłoże kredowe. Na zboczu występuje grąd z dominacją grabu i sosną pospolitą. W runie występują charakterystyczne gatunki tj.: gwiazdnica

wielkokwiatowa, mrzanka wonna, zawilec gajowy, gajowiec żółty, żankiel zwyczajny, lilia złotogłów. Natomiast na dnie wąwozów w runie pojawiają się gatunki typowe dla łęgów – ziarnopłon wiosenny, złoć żółta. Przy ekspozycji zachodniej wykształca się ciepła odmiana grądu, składem gatunkowym nawiązująca do dąbrowy świetlistej, gdzie w drzewostanie dominuję dąb, a w runie pojawia się dzwonek brzoskwinio listny, groszek czerniejący, miodownik melisowaty, pierwiosnka lekarska.
U podnóża zbocza, na płytkiej rędzinie wykształca się bogata gatunkowo murawa kserotermiczna z omanem wąskolistnym, turzycą niską, leńcem pospolitym, ostrożniem panońskim i lnem złocistym, a także zbiorowiska z kłosownicą pierzastą i ożanką właściwą. W zbiorowisku tym rosną także: dziewięćsił popłocholistny, wisienka stepowa, goryczka krzyżowa i miłek wiosenny.

W granicach obszaru znajdują się dwa typy siedlisk z Załącznika I oraz jeden gatunek roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Przedmiotem ochrony jest zachowanie płata roślinności kserotermicznej z reliktowym stanowiskiem dziewięćsiłu popłocholistnego. Występują tu liczne gatunki chronione. [1]

[6. Grunty rolne i leśne

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie podlegają występujące w granicach obszaru zmiany studium gleby klasy I-IIIb, które mogą zostać zabudowane tylko, jeśli jasno wynika to z ustaleń niniejszego dokumentu i uzyskana zostanie w trakcie procedury opracowania planu miejscowego stosowna zgoda właściwego Ministra. Strukturę gruntów najwyższych klas bonitacyjnych w granicach zmiany studium przedstawia poniższa tabela.

Użytek	Klasa	Powierzchnia [ha]	Procentowy udział w całkowitej powierzchni zmiany studium [%]
Ps	III	1,08	0,85
R	IIIb	8,97	7,02
R	IIIa	30,42	23,81
R	II	10,19	7,98
R	I	4,77	3,73
Ł	III	12,38	9,69
Ł	II	0,04	0,03
Razem		67,85	53,12

W granicach zmiany studium występują także tereny oznaczone w ewidencji gruntów i budynków jako grunty leśne. Ich całkowita powierzchnia wynosi ok. 4,63 ha. Zarówno grunty najwyższych klas bonitacyjnych oraz pod lasami wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.][3]

[1]Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

2. SFERA KULTUROWA

2.1. INFORMACJA O ZASOBACH ZABYTKOWYCH

2.2. DOBRA KULTURY OBJĘTE OCHRONĄ WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

2.2. 1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków
2.2. 2. Obiekty objęte ewidencją zabytków

2.1. INFORMACJA O ZASOBACH ZABYTKOWYCH

Powierzchnia gminy Grabowiec -128 km^2, obejmuje 24 jednostki osadnicze. Obszar gminy charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, urozmaiconą rzeźbą terenu, zachowanymi fragmentami dawnych układów dworskich.

Gmina Grabowiec leży w centralnej części Działów Grabowieckich stanowiących wschodnią część Wyżyny Lubelskiej, na wysokości geograficznej względnej od 200 - 308 m npm. Charakterystyczną cechą rzeźby terenu gminy jest rozdzielenie tej jednostki na bardzo wąskie pasma działowe o niemal równoległym przebiegu. Sieć dolin wykazuje nie spotykaną na taką skalę w innych częściach Wyżyny asymetrię. Zbocza wschodnie są na ogół bardziej strome niż zachodnie. Jest to szczególnie widoczne w formach mniejszych i dolinach o kierunku południkowym.

W podłożu występują twarde opoki kredowe nadbudowane lessami, na których wytworzyły się dobre gleby (94 % powierzchni gminy stanowią gleby I-III klasy bonitacyjnej). W lessowe podłoże głęboko wcina się wąwóz Wolicy -dopływu Wieprza, zbocza jarów sięgają niekiedy 100 m wysokości.

Obszar gminy Grabowiec obfituje w wiele znalezisk archeologicznych: narzędzi z epoki kamienia gładzonego, srebrnych monet rzymskich, naczyń żelaznych, grotów, szklanych bransolet, kościanych szydeł, które świadczą
obogatej historii osadnictwa.

Grabowiec, którego nazwa pochodzi od otaczających go niegdyś lasów grabowych, w początkach swego istnienia wchodził w skład Grodów Czerwieńskich[1]. Należy do najstarszych miast Zamojszczyzny. Nie znana jest data powstania Grabowca[2], nie wiadomo też, kiedy został miastem. Po raz pierwszy wzmiankowany był w Kronice Ruskiej w 1228 r. jako gród warowny na ważnym szlaku handlowym z Włodzimierza Wołyńskiego na Zawichost.

[1] Grody Czerwieńskie - teren graniczny i sporny między Polską i Rusią, z głównym ośrodkiem w Czerwieniu (obecnie wieś Czernino). Na przełomie XIII-XIV w. odrębność terytorialna Grodów Czerwieńskich zanikła na rzecz ziemi chełmskiej i księstwa bełskiego jako części Rusi Halicko - Włodzimierskiej.

[2] wg Jan Górak „Miasta i miasteczka zamojszczyzny" Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków. Zamość 1990

Po raz pierwszy jako miasto jest wymieniony w 1366 r. i takim też został uznany przez króla Kazimierza Wielkiego. Władysław I książę mazowiecki i bełski w 1447 r. potwierdził nadanie prawa miejskiego przez Ziemowita IV, który „miasto na nowo lokował".

Rok 1447 jest przyjmowany przez historyków jako data nadania miastu prawa magdeburskiego, wydaje się jednak, że prawo to uzyskał Grabowiec od Ziemowita IV, przed erekcją parafii.

W 1372 r. rządy na Rusi objął Władysław Opolczyk. Grabowiec był już wtedy siedzibą starostwa grodowego, stolicą powiatu i jako taki wymieniony jest w dokumencie z 1378 r.
W dziesięć lat później, w 1388 r. król Władysław Jagiełło nadał ziemię bełską w skład której wchodził Grabowiec, Ziemowitowi IV księciu mazowieckiemu, ożenionemu z jego siostrą Aleksandrą a w dokumencie z 1396 r. potwierdzającym to nadanie, Grabowiec jest wymieniony jako oppidum.

W 1394 r. Ziemowit IV utworzył w Grabowcu parafię rzymsko - katolicką bardzo rozległą obejmującą 26 wsi.
Do I rozbioru Polski Grabowiec pozostaje stolicą powiatu - najpierw w księstwie bełskim, a od 1462 r. w województwie bełskim wchodzącym w skład Korony. Rozkwit miasta zakłócały częste pożary, najazdy tatarskie, kozackie i wojny szwedzkie.

W 1500 r. Grabowiec został zniszczony przez Tatarów wraz z istniejącym tu od XIII w. zamkiem i pierwszym kościołem grabowieckim.

- Zamek odbudowano. Pierwszy opis zamku jest znany z 1617 r., następny z 1624 r., kiedy drewniany wówczas zamek popadł w ruinę. Odbudowany został przez starostę grabowieckiego Stanisława Sarbiewskiego w latach 1658-1662, otrzymał wtedy dwie murowane piwnice do przechowywania ksiąg ziemskich grodzkich. Po I rozbiorze w 1772 r. zamek przestał pełnić funkcję siedziby starosty i przeznaczony został na więzienie. W 1807 r. dobra starostwa grabowieckiego zostały sprzedane Feliksowi Radziejowskiemu, który nie spłacił w pełni należności, jeszcze w 1816 r. Dozorca miast Badowski w 1819 r. notował: *„Stary zamek grodowy w murach obszernych do prywatnego obywatela prawem narodu nie należący rozebrał niniejszy dziedzic W-ny Felix Radziejowski i na swoją prywatną obrócił potrzebę".* Jeszcze w połowie XIX w. na górze „sterczały szczątki zamczyska" i resztki bram wjazdowych. W czasie powstania styczniowego w 1863 r. postawiono na górze zamkowej trzy krzyże, ostatni z nich zawalił się w 1973 r.

- Odbudowany po zniszczeniu w 1500 r. kościół spalony został na początku XVI w., trzeci z kolei z 1630 r. zniszczony został przez Szwedów. Wizytacja z 1671 r. notuje kościół nowo wystawiony z muru, jednonawowy, z „babińcem" drewnianym. Spalił się ten kościół w 1814 r., nabożeństwa były odprawiane w cerkwi unickiej. Obecny kościół zbudowany został w latach 1820-1855 przez budowniczego Fryderyka Libenau z Krasnego Stawu, po jego śmierci dokończony przez Ignacego Kaliniaka. Z tego też czasu pochodzi murowana dzwonnica.
- Cerkiew w Grabowcu istniała już w 1394 r. O kolejnych erekcjach cerkwi brak jest informacji, przedostatnia murowana cerkiew „upadła" i nabożeństwa odprawiały się w drewnianej kaplicy. Ostatnia cerkiew p.w. św. Kajetana, murowana, była wzniesiona w

1805 r. Po kasacie unii zamieniona na prawosławną w okresie międzywojennym była znowu unicką Została rozebrana w 1954 r.

Żydzi po raz pierwszy notowani są w Grabowcu w 1570 r., wkrótce też zapewne zbudowali tu synagogę. W 1881 r. były już w Grabowcu dwie synagogi. Miasto miało charakter rolniczo - rzemieślniczy, handlem zajmowali się Żydzi.

W Grabowcu istniały dwa cechy: od 1604 r. cech ślusarski i od 1643 r. cech szewski.

Zabudowa miasta była niemal całkowicie drewniana, jeszcze w 1860 r. na 310 domów tylko 2 były murowane. Dawna zabudowa została zniszczona przez pożary, nie zachowały się też przekazy ikonograficzne sprzed pierwszej wojny światowej. Kilka domów z podcieniami wzdłużnymi istniejących jeszcze w pierwszych latach po wyzwoleniu pozwala przypuszczać, że w XIX w. takimi domami były zabudowane pierzeje rynkowe, podobnie, jak to było w sąsiednich Wojsławicach, gdzie dość dokładnie znana jest zabudowa rynkowa.

Pierwotny układ przestrzenny Grabowca nie jest znany. Najstarszy plan miasta pokazany jest na Mapie Kwatermistrzostwa[1] z 1839 r. Wynika z niego, iż na początku XIX w. właściwe miasto stanowił obszerny rynek na rzucie prostokąta z ulicami wybiegającymi z trzech naroży, z usytuowanym w środku rynku kościołem i cerkwią. Usytuowanie to odbiegało od powszechnie przyjętej w innych miastach Lubelszczyzny zasady lokowania świątyń poza obszarem rynku. Pierzeje rynku zabudowane były drewnianymi domami ustawionymi zarówno ścianami szczytowymi, jak i wzdłużnymi w stosunku do placu rynkowego. Były to domy z podcieniami, taki bowiem „podcień" wspomniany jest w opisie miasta z XVIII wieku, takie też dwa domy przetrwały do ostatnich czasów.

Poza rynkiem widać na planie zabudowania jedynie na dwóch uliczkach wybiegających z północnych naroży rynku. Z naroża pd-wsch. wybiegała droga prowadząca do zamku, a w dalszym ciągu będąca traktem do Hrubieszowa.

W ciągu XIX w. miasto rozbudowywało się poza północną pierzeję, tworząc drugie zgrupowanie zabudowy w formie podkowy zwane Dworzyskiem, będące dziś częścią osady, a w przeszłości zapewne wójtostwem grabowieckim. Grabowiec miał w 1822 r. 1492 mieszkańców, w 1827 r. 270 domów.

Herb miasta jest znany z pieczęci z 1564 r. i wyobraża fragment muru z trzema basztami.

Prawa miejskie Grabowiec utracił w 1869 r.

W czasie II wojny światowej i okresie okupacji mieszkańcy Grabowca i okolic brali czynny udział w ruchu oporu. Doprowadziło to do utworzenia wiosną 1944 r. „Rzeczpospolitej Grabowieckiej" sięgającej po Hołużno, Grabowczyk, Białowody, Gliniska, Rogów a na zachodzie po granice powiatu zamojskiego.

Gmina posiada liczne walory wskazane do ochrony: malowniczy krajobraz, cieki wodne i bardzo dobre gleby stanowiące naturalną barierę przed nadmierną intensyfikacją i rozproszeniem zabudowy. Niewielkie kompleksy leśne (zaledwie 9 % ogólnej powierzchni

[1] Jan Górak „Podcieniowa zabudowa miasteczek lubelszczyzny". Państwowa Służba Ochrony Zabytków - Zamość 1996.

gminy) o dużym stopniu naturalności i dużych walorach przyrodniczych wymagają ochrony przed zmianą użytkowania na nieleśne.

Istotne znaczenie w krajobrazie gminy mają pozostałości parków podworskich:

- w Grabowczyku	z przeł.XVIII/XIXw.	(w rej. zab. nr A-188),
- w Skomorochach Dużych	z 1 poł. XIX w.	(nr A-122/443),
- w Hołużnem	z poł. XIX w.	(A-449/88),
- w Szystowicach	z 1872 r.	(A-238/83),
- w Dańczypolu		(A-460),
- w Siedliskach	z poł. XIX w.	(w ewidencji zabytków),
- w Ornatowicach	z pocz. XX w.	(w ewidencji zabytków).

Duże walory przyrodnicze i krajobrazowe pozwoliły na włączenie części doliny Wolicy do Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego. W Rogowie utworzono rezerwat dla ochrony unikalnej roślinności, a w Grabowczyku i Górze Grabowieckiej rezerwat susła perełkowanego.

Z uwagi na atrakcyjność krajobrazową obszaru gminy wskazany jest rozwój niewielkich form rekreacji i turystyki kwalifikowanej (wsie letniskowe), dla Grabowca w perspektywie możliwość odzyskania praw miejskich.

2.2. DOBRA KULTURY OBJĘTE OCHRONĄ WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

2.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

1. BRONISŁAWKA – GRABOWIEC **„Zamczysko"**
   - grodzisko na „Górze Zamkowej" na stanowisku nr 1 - Aa-232/9

2. SKIBICE **„Grodzisko"** na stanowisku nr 1 - Aa-233/10

3. SKOMOROCHY DUŻE **Zespół podworski** - A-122/443:
   - dwór drewniano-murowany, 1 poł. XIXw., klasycystyczny.remontowny od 1986,
   - kaplica murowana z początku XX w.,
   - pozostałości parku

4. GRABOWCZYK **Pozostałości parku podworskiego** z przełomu XVIII/XIXw. - A-188

5. GRABOWIEC **Zespół kościelny** - A-210/81 z 22.08.1981:
   - kościół parafialny pw. św. Mikołaja Biskupa, murowany z 1854-55, rozbudowany 1900, remontowany 1948 i 1963,

późnoklasycystyczny, orientowany,
- dzwonnica murowana około 1855, późnoklasycyst.

6.	SZYSTOWICE	**Zespół dworski** - A-238/83 25.01.1983: - dwór murowany z 1872, obok szkoły podstaw. - park o pow. 4 ha
7.	GRABOWIEC	**Cmentarz grzebalny** czynny - A/327 z 1985 r. z drzewostanem i nagrobkami, parafialny rzymskokatolicki i grekokatolicki (w 1.1875-1926 także prawosławny)
8.	BEREŚĆ	**Cmentarz z I wojny Św.,** nieczynny - A/403 z 1987r
9.	WOLICA UCHAŃSKA	**Cmentarz z I wojny światowej,** nieczynny - A/404 z 1987 r.
10.	HOŁUŻNO	**Park dworski, krajobrazowy,** z poł. XIX w. o pow. 3,16ha-A-449/88
11.	DAŃCZYPOL	**Założenie dworskie** (park podworski) o pow.4,95 ha - A - 460
12.	GRABOWIEC	**Dawny budynek Urzędu Gminy** drewniany z 1898 wraz z działką obecnie Gminny Ośrodek Kultury - A-496/90

[W bezpośrednim sąsiedztwie obszarów objętych IV zmianą studium w miejscowości Wolica Uchańska znajduje się cmentarz wojenny z I wojny światowej wpisany do rejestru zabytków pod nr A/1525 z 07.10.1937 r. Cmentarz założony jest na planie prostokąta, kwatery zlokalizowane są symetrycznie względem biegnącej środkiem alejki. Drzewa mieszczą się w północnej części cmentarza, na jego obrzeżach.][3]

2.2. 2. Obiekty objęte ewidencją zabytków

1.	GRABOWIEC	**Układ urbanistyczny miejscowości**
2.	TUCZĘPY	**Zespół kościelny:** - kościół parafialny p.w. św. Anny Matki NMP i Przemienienia Pańskiego, drewniany z lat 1939 - 57, (1946?) - cmenarz kościelny z drzewostanem,
3.	ORNATOWICE	**Zespół podworski:** - park podworski o pow. 7,0 ha - dwór murowany z początku XX w., częściowo rozebrany

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

		1960 - 2 budynki gospodarcze, murowane, - kapliczka Matki Boskiej, brogowa murowana z XIXw., w parku
4.	SIEDLISKA	**Zespół dworski:** - dwór murowany z 2 poł. XIX w., w trakcie rozbudowy - spichlerz murowany z lat 20-tych XX w., - kuźnia murowana z lat 30 XX w., - park o pow. 15 ha
5.	SZYSTOWICE	- dawny folwark, obecnie gajówka
6.	TUCZĘPY	- dawny folwark z pocz. XX w. „Ostków" - pozostałości zabytkowego parku
7.	SZYSTOWICE	**Zespół gorzelni:** - murowany budynek gorzelni z 1904r. - murowany budynek magazynu spirytusu
8.	GRABOWIEC	- młyn murowany z 1924 r., czynny.
9.	GRABOWIEC	- dawna apteka (ul. Skierbieszowska 17 i 17a), - dawna plebania prawosławna, obecnie przedszkole, - dawna diakonówka obecnie sklep (ul. Kościelna) - dawna szkoła, obecnie izba Pamięci (ul. Kozia)
10.	SKOMOROCHY MAŁE	- szkoła drewniana z 1914 r.
11.	TUCZĘPY	- szkoła drewniana z lat 30-tych XX w.
12.	BEREŚĆ	- cmentarz prawosławny (po 1875 r.), dawniej grekokatolicki (XIX w.), nieczynny.
13.	BEREŚĆ	cmentarz prawosławny, nieczynny
14.	BRONISŁAWKA	- cmentarz zamknięty *(żydowski).*
15.	GRABOWIEC	- cmentarz żydowski „stary", nieczynny.
16.	TUCZĘPY	- cmentarz parafialny rzymskokatolicki, dawniej prawosławny i grekokatolicki, czynny.
17.	BRONISŁAWKA	- dom nr 3, uż. Franciszek Jonas, drewniany, 1883
18.	BRONISŁAWKA	- dom nr 13, uż. Piotr Prystupa, drewniany, 1884
19.	DAŃCZYPOL	- dom, ul. Kozia 5, uż. Franciszka Wysocka,

drewniany, 1902.

20. GRABOWIEC - dom Ludowy drewniany z 1935 r., obecnie dom parafialny.

21. GRABOWIEC - GÓRA - dom nr 44, drewniany 1919.

22. WOLICA UCHAŃSKA - dom mieszkalny nr 31, z pocz. XX w.

23. WOLICA UCHAŃSKA - dom mieszkalny nr 31 a, z 1920 r.

24. BEREŚĆ - kapliczka domkowa z 1934 r. z figurą Matki Boskiej

25. GRABOWCZYK - kapliczka św. Józefa z XIX w. domkowa, drewniana

26. SZYSTOWICE - kaplica murowana św. Jana Chrzciciela z lat 50 XX w.

27. WÓLKA TUCZĘPSKA - kapliczka domkowa z XIX w.

28. WOLICA UCHAŃSKA - kapliczka drewniana 2 poł. XIX w.

29. TUCZĘPY - kapliczka św. Stanisława Bpa, murowana.

Lp	Obiekt	Nr rejestru (karta ewid.)	Ustalenia
			Bereść
1.	Kapliczka domkowa z 1934 r. z figurą Matki Boskiej		Ochrona kapliczki wraz z drzewostanem i najbliższym otoczeniem.
2.	Cmentarz z I wojny światowej, nieczynny[1]	**A/403 z 1987r.**	Położenie - przy drodze z Grabowca do Hrubieszowa, obok starego cmentarza obrządku wschodniego, między zabudową. Układ - prostokąt o pow. 0,24 ha (0,1 ha?)f mogiły zbiorowe zlokalizowane prostopadle do drogi, między nimi indywidualne. W pn. części cmentarza wydzielona kwatera z mogiłami z 1939 r. Historia - założony prawdopodobnie po 1915 r. (1918?), wtórnie wykorzystany pod pochówki w 1939 r.

[1] Informacje nt cmentarzy na podst. publikacji PSOZ w Zamościu **1994 -** Danuta Kawalko „Cmentarze województwa zamojskiego"

			Stan zachowania - dwie mogiły zbiorowe - żołnierskie i kilka mało czytelnych mogił indywidualnych - oficerskich. W wydzielonej kwaterze trzy mogiły z I! wojny światowej. Ogrodzenie - wał ziemny, kwatera z II wojny światowej ogrodzona płotkiem z metalowych przęseł. Niewielkie lipy i dęby rosną wzdłuż pd. i wsch. granicy oraz na mogiłach, całość porośnięta krzewami bzu czarnego. Wszelka działalność lub przeznaczenie wymaga zgody WKZ. Aby utrzymać widok na cmentarz należy pozostawić niezabudowane części działek sąsiadujących z cmentarzem od zach. i południa.
3.	Cmentarz prawosławny (po 1875 r.), d. grekokatoficki (XIX w.), nieczynny		Położenie - przy drodze *z* Grabowca do Hrubieszowa, w środku wsi między zabudową nieznacznie wyniesiony ponad otaczający teren, sąsiaduje z cmentarzem z I wojny światowej. Układ - prostokąt o pow. 0,2 ha, bez podziału na kwatery. Historia - założony prawdopodobnie w XIX w. dla grekokatolików, od 1875 do pocz. XX w. także prawosławny. Stan zachowania - cztery kamienne nagrobki z łat 1879 -1912 r. Ogrodzenie - brak. Postuluje się ochronę kamiennych nagrobków z lat 1879-1912, drzewostanu (szpalery lipowe wzdłuż granic pn., wsch. i pd.) oraz utrzymanie ciałości funkcji terenu.
4.	Cmentarz prawosławny, nieczynny		Położenie - 200 m na północ od drogi z Grabowca do Hrubieszowa i starego cmentarza obrządku wschodniego, poza zabudową. Układ - czworobok o pow. 0,17 ha, bez podziału na kwatery, groby kierowane na wschód. Historia - założony prawdopodobnie na początku XX w. dla parafii prawosławnej, jako kontynuacja cmentarza położonego we wsi. Użytkowany do końca li wojny światowej. Stan zachowania - 6 kamiennych nagrobków z lat 1937-1944. Drzewostan: jesion, kasztanowiec, lipy z odrostów wyciętych drzew oraz krzewy. Ogrodzenie - brak.

Bronisławka

5.	Dom nr 3, uż. Franciszek Jonas, drewn. 1883 *Obiekt częściowo rozebrany*	(156)	*Dom frontem zwrócony do drogi przebiegającej przez wieś, znajduje się w pobliżu starej studni. Gospodarstwo ogrodzone drewnianym pfotem. Zabudowania gospod, z lat 30-tych, stodoła z lat 70-tych.* *Ściany - na węgieł, bielone, sosnowe* *Strop na 6 belkach, dach trzyspadowy, 8 okien sześcioczęściowych, czworo drzwi wejściowych*[1]
6.	Dom nr 13, uż. Piotr Prystupa, drewn. 1884 *Obiekt rozebrany*	(157)	*Dom był zbudowany przy drodze przebiegającej przez wieś, frontem zwrócony do drogi, nie ogrodzony, bez zabudowań gospodarczych, w pobliżu domu studnia, za domem rozległy sad* *Ściany - na węgieł, bielone, sosnowe. Strop na 7 belkach, dach czterospadowy, 8 okien sześcioczęściowych, dwoje drzwi wejściowych.*
7.	Cmentarz żydowski „nowy"- nieczynny		Położenie - 50m na pn. od drogi z Grabowca do Hrubieszowa, poza zabudową, w wąwozie. Układ - nie ustalone pierwotne granice cmentarza, teren uznawany za cmentarz ma kształt wydłużonego czworoboku o pow. 1,3 ha. Historia - założony w 1891r. po zapełnieniu cmentarza starego, funkcjonował do 1942 r. W czasie II wojny światowej zdewastowany przez hitlerowców, macewy wykorzystano do budowy chodników w Grabowcu. Stan zachowania - teren cmentarza pokrywającarośla, macewy nie zachowały się, drzewostan nie występuje. Ogrodzenie - brak. Objęty ochroną konserwatorską. Przeznaczenie terenu na inny cel wymaga zgody WKZ.

Dańczypol

8.	Założenie dworskie	**A-460**	Teren leśniczówki na terenie parku podlegającego ścisłej ochr. kons.

[1] Kursywą ozn. informacje pochodzące z Karty Ewidencyjnej Zabytków Architektury i Budownictwa

	(park podworski) o pow. 4,95 ha, w granicach działki 207		wraz z otoczeniem. Wszelka działalność (lokalizacja nowych budynków, prowadzenie sieci instalacji podziemnych i napowietrznych, budowa ujęć wody, wycinka drzew, zmiana sposobu użytkowania, właścicieii itp.) wymaga zgody WKZ.

Grabowczyk

9.	Kapliczka św. Józefa z XIXw. domkowa		Ochrona drewnianej kapliczki i najbliższego otoczenia
10.	Pozostałości parku podworskiego z przełomu XVIII/XIXw., przekomponowany na krajobrazowy około 1880 r., proj. Władysław Czachórski	**A-188**	Pow. terenu 9 ha, ze 136 drzewami. Wszelka działainość na terenie parku podlegającego ścisłej ochronie konserwatorskiej wymaga zgody WKZ, uzgodnień na każdym etapie projektowania i realizacji wymaga w parku dom ludowy. Na działkach sąsiadujących z parkiem (wzdłuż drogi Grabowiec -Szystowice) WKZ wprowadza obszar kontrolowanej zabudowy.

Grabowiec

11.	Układ urbanistyczny miejscowości		Obejmuje zabytkową strefę mieszkaniowo - usługową (centrum Grabowca} w obrębie ulic: 700-lecia (ul. Poprzeczna), Kozia, Rzeczna, Skierbieszowska. Usługi ponadlokalne i lokalne, nieuciążliwe rzemiosło, zabudowa mieszkaniowa z wykluczeniem budownictwa wielorodzinnego blokowego. Ochrona układu przestrzennego, zakaz wytyczania nowych ulic oraz zachowanie przebiegu i szerokości ulic istniejących. Zachowanie przebiegu dróg wylotowych, tj. Hrubieszowskiej, Woj sławskiej, Skierbieszowskiej, Krynoczki. Skierowanie rozwoju przestrzennego na płd. tereny miejscowości. W kształtowaniu architektury nowego budownictwa zalecane nawią-zywanie do tradycji małomiasteczkowej architektury. Strefa wymaga uzbrojenia (wod.-kan., gaz).
12.	Zespół kościelny - kościół parafialny pw.św. Mikołaja Bpa, murowany z 1854-55, rozbud. 1905, (budowniczy Fryderyk Libenau z Krasnegostawu) remontowany 1948 i 1963, późnoklasy-cyst, orientowany - dzwonnica mur., ok. 1855, późnokla-sycystyczna	**A-210/81** 22.08.1981 (2487) (2950)	*Kościół położony w centrum miejscowości, przy wschodniej pierzei placu targowego. Zachodnią granicę założenia wyznacza krawędź szosy prowadzącej do Skierbieszowa. Od strony północnej zabudowa plebanii. Wpd.-zach. narożniku cmentarza kościelnego dzwonnica murowana z cegły, otynkowana.* Teren kościoła i plebanii podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej. Wszelka działalność (remonty, rozbudowa, przebudowy, lokalizacja nowych obiektów w obrębie cmentarza kościelnego, prowadzenie sieci instalacji podziemnych i napowietrznych, wycinka drzew itp.) wymaga zgody WKZ. WKZ wprowadza obszar kontrolowanej zabudowy na działkach sąsiadujących z zespołem kościelnym oraz na terenie zawartym między ulicami: Kościelna, Kozia, Hrubieszowska. Parafię łacińską w Grabowcu (pierwszy kościółek spalony przez Tatarów w 1500 r.) założył w 1394 r. książę Ziemowit IV. Pierwotnie zmarłych grzebano przy świątyniach,
13.	Dom Ludowy drewn. z 1935 r., ob.dom parafialny		Ochrona budynku
14.	Dawny budynek Urzędu Gminy drewniany z 1898 wraz z działką, obecnie Gminny Ośrodek Kultury,	**A-496/90** (2528)	*Budynek położony w centrum miejscowości, przy ul. Wojsławskiej 36. Usytuowany kalenicowo do drogi. Dach dwuspadowy, przed wejściem drewniane ganki o dwuspadowych daszkach opartych na dwóch drewnianych słupach. Elewacje bogato dekorowane (obramienia okienne, deska podokapowa, wiatrownice daszków ganku) motywami zaczerpniętymi z rosyjskiej sztuki ludowej.* Obiekt dawnego Urzędu Gminy z 1898 r. Postuluje się ochronę budynku oraz układu przestrzennego zabudowy działki (ochrona przed zabudową

	projekt - architekt powiatowy Krzycki		zachodniej części działki przed frontem budynku). Rozbudowę prowadzić za budynkiem od strony wschodniej - tak, aby nie konkurowały kubaturowo z obiektem chronionym.
15.	Młyn murowany z 1924 r., czynny		Postuluje się ochronę budynku oraz utrzymanie ciągłości jego funkcji.

16.	Cmentarz grzebalny z drzewostanem i nagrobkami, parafialny rzymskokatolicki i grekokatolicki (w 1.1875-1926 także prawosławny) czynny,	**A/327 z 1985** r.	**Położenie** - położony 600 m na zachód od kościoła, przy drodze do Siedliska, poza zabudową. **Układ** - wydłużony prostokąt o pow. 3,8 ha, podzielony na kwatery, z aleją biegnącą od bramy w kier. pd.-zach. przez cały cmentarz, z cennym drzewostanem i nagrobkami. **Historia** - cmentarz poza miastem założony został dla katolików obydwu obrządków między 1792 a 1798 r., w latach 1875 - 1926 korzystali z niego także prawosławni. **Stan zachowania** - około 100 kamiennych i żeliwnych nagrobków sprzed 1945 r. Część wschodnia i centralna mają charakter parkowy, wiele drzew osiągnęło rozmiary pomników przyrody. **Ogrodzenie** - z pełnych i ażurowych płyt betonowych. Teren cmentarza podlega ścisłej ochronie kons. Wszelka działalność (wycinka drzew, przezn. terenu lub jego części na inny cel, lokalizacja bud. cmentarnego) wymaga zgody WKZ.
17.	Cmentarz żydowski „stary"- nieczynny.		**Położenie** - 200 m. na południe od rzeki Woiicy, na przedłużeniu ulicy Wspólnej i północnym skłonie góry tworzącej Działy Grabowieckie. **Układ** - nie ustalone pierwotne granice cmentarza, teren uznawany obecnie za cmentarz ma kształt wycinka koła o pow. ok. 1 ha. **Historia** - założony w 1720 r., powiększony w 1772, czynny do k. XIX w. W 1900 r. zamknięty z powodu zapełnienia. W czasie II wojny światowej zdewastowany przez hitlerowców -nagrobki wykorzystane zostały do budowy chodników przy siedzibie gestapo w Grabowcu (okolice obec. remizy przy ul. 700-lecia). **Stan zachowania** - teren cmentarza porośnięty trawą brak nagrobków i drzewostanu. **Ogrodzenie** - brak. Cmentarz objęty ochroną konserwatorską przeznaczenie terenu na inny cef wymaga zgody WKZ.
18.	- d.apteka (ul. Skierbieszowska 17 i 17a), - dawna plebania prawosławna, później przedszkole **(rozebrana),** - dawna diakonów-ka, później sklep, ul. Kościelna **(rozebrana)** - dawna szkoła obecnie Izba Pamięci (ul.Kozia)		Budynek zabytkowy dawnej szkoły - poczta, izba pamięci, usługi łączności i kultury. Adaptacja usług,
19.	Dom.ul.Kozia 5, uż. Franciszka Wysocka, drewniany, 1902,	(158)	*Dom położony na przeciwko posterunku policji, ścianą szczytową zwrócony do ulicy, nieogrodzony.* *Ściany na węgieł, pobielone, sosnowe.* *Strop na 9 belkach, dach dwuspadowy, dwoje drzwi wejściowe.*

Grabowiec-Góra

20.	Dom nr44, uż.Kazimiera Buczkowska, drewn. 1919	(159)	*Dom położony przy drodze z Miączyna do Grabowca, Cofnięty w głąb podwórza, od ulicy oddzielony ogrodem, ogrodzony drewnianym płotem. Ściany na węgieł sosnowe, strop na 6 belkach, dach dwuspadowy, okna stare sześcioczęściowe, nowe dwuczęściowe. Dwoje drzwi wejściowych.*

			Hołużno
21.	Park dworski, krajobrazowy, z poł. XIXw. o pow.3,16 ha	**A-449/88**	Park podworski podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej. Wszelka działalność, zmiana użytkowania i właściciela wymaga zgody WKZ.
			Ornatowice
22.	Zespół podworski; - park podworski o pow. 7,0 ha - dwór murowany z pocz. XX w., cz. rozebrany 1960 - 2 bud. gosp.,mur., - kapliczka w parku Matki Boskiej, bro-gowa mur.z XIXw.		Ochrona zespołu jako całości. Umieszczenie funkcji kontynuującej dawne przeznaczenie obiektu. Ochrona drzewostanu rosnącego na obrzeżach zespołu, w alei biegnącej od zespołu do lasu, tworzącego resztki kompozycji ogrodowej (na wsch. od dworu w sąsiedztwie kapliczki), w płn. części zespołu w sąsiedztwie zabudowy gospodarczej oraz pojedynczych drzew parkowych rosnących na terenie zespołu. Postuluje się zabezpieczenie i remont dworu i budynków gospodarczych z zachowaniem kubatury istniejącej oraz elewacji.
			Siedlisko
23.	Zespół dworski; - dwór murowany z 2 poł. XIX w., w trakcie rozbud. - spichlerz mur. z lat20-tychXXw., - kuźnia murów, z lat 30 XX w., -parko pow. 15 ha		Teren Spółdzielni Produkcyjnej z/s w zespole podworskim i remizy OSP - zabytkowy zespół dworski. Postuluje się ochronę zespołu dworskiego (dworu, spichlerza, kuźni, parku), jako całości będącej w posiadaniu jednego użytkownika, ochronę istniejącego układu przestrzennego zespołu bez wprowa-dzenia nowych elementów, ewentualną rozbudowę gospodarczą prowadzić w miejscach historycznie uzasadnionych, tj. w płd.-wsch. części zespołu. Ochrona istniejącego drzewostanu, Renowacja dawnego układu wodnego, remont budynku dworu z zachowaniem obecnej kubatury i elewacji.
			Skomorochy Duże
24.	Zesp.podworski; - dwór drewniano-murowany, 1 poł. XIXw., klasycystyczny, uż. M. Znaniecka, remont, od 1986, - kaplica murowana z pocz. XX w., - pozostałości parku	**A-122/443 4.08.1969** (160)	*Dwór usytuowany jest w środku obszernego (9 ha) parku, otynko-wany, na kartuszu nad wejściem na tympanonie i na drzwiach wej-ściowych umieszczony jest herb Nałęcz-Płomłość Skomorowskich (właścicieli Skomoroch od XVII w. do 1945 r). Część środkowa pię-trowa, przy lewej ścianie szczytowej obszerny taras przykryty daszkiem na 8 slupach z cegły, w elewacji ogrodowej balkon z żeliwną balustradą, wsparty na arkadach podtrzymywanych czterema filarami zewnętrznymi i dwoma przyściennymi. Dach dwuspadowy, w połaciach dachowych po dwie półkoliste lukarny w trójkątnych szczycikach.* Obiekt podlega ścisłej ochronie. Wszelka działalność (lokalizacja nowych budynków, prowadzenie sieci, budowa dróg, ujęć wody, zmiana użytkownika) wymaga zgody WKZ. Uzgodnień na każdym etapie projektowania i realizacji wymaga prowadzony remont dworu.
			Skomorochy Małe
25.	Szkoła drewniana z 1914 r., **(uległa zniszczeniu)**		Obiekt szkoły drewnianej zbudowanej z materiału pochodzącego z dawnego dworu.
			Szystowice
26.	Dawny folwark, obecnie gajówka		Ochrona drzewostanu parkowego rosnącego na terenie dawnego folwarku w Szerokcach k/Szystowic.
27.	Zespół dworski;	**A-**	*Zespół dworsko-parkowy usytuowany w dolinie cieku, poza linią zabudowy wsi. Frontowa część parku obrzeżona alejami lipowymi.*

	- dwór murowany z 1872, obecnie szkoła podstawowa - park o pow. 4 ha	**238/83 25.01.1983** (2971)	*Dwór zajmuje miejsce centralne, frontem orientowany na zachód. Zachowane ślady gazonu. Za dworem kompozycja parku krajobrazowa, związana z ciekiem, w drzewostanie przewaga olszy czarnej i wierzby.* Adaptacja usług, ochrona dawnego dworu (wszelkie prace za zgodą WKZ). Park ze stawem podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej Wszelka działalność wymaga zgody WKZ. Ustala się obszar kontrolowanej zabudowy wzdłuż drogi dojazdowej do Szystowic - pn-wsch. strona drogi, od drogi Grabowiec - Uchanie.
28.	Zespół gorzelni: - murowany budynek gorzelni z 1904r. - murowany budynek magazynu spirytusu		Teren gorzelni i upraw polowych - zespół zabytkowy gorzelni składający się z budynku gorzelni i magazynu spirytusu - objęte ochroną. Teren przemysłu. Ewentualna rozbudowa nie może przesłaniać elewacji frontowej budynku głównego.
29.	Kaplica murowana św. Jana Chrzciciela z lat 50 XX w.		Ochrona kaplicy wraz z drzewostanem w granicach ogrodzenia i rosnącego drzewostanu.

Tuczępy

30.	Zespół kościelny; - kościół par. p.w. św. Anny Matki NMP i Przemienienia Pańskiego, drewniany z lat 1939-57, (1946?) - cmenarz kościelny z drzewostanem,	(29299)	*Wieś Tuczępy wzmiankowana jest już w 1394 r. Istniała tu parafia unicka i cerkiew drewniana do 1938 r. (rekonc. w 1919 r. na kościół). W roku 1939 rozpoczęto budowę nowego kościoła, po 1944 r. zrąb rozebrano i ponownie rozpoczęto budowę od fundamentów.* *Kościół usytuowany jest w środku wsi na wzgórzu, na miejscu dawnej cerkwi. Zwrócony prezbiterium na zachód. Zbudowany z drewna sosnowego konstrukcji wieńcowej, na podmurówce z cegły, oszalowany. Nawa główna przykryta dachem dwuspadowym, dwie niższe nawy boczne z dachami jednopołaciowymi, od zachodu niższe prezbiterium przykryte dachem wielopołaciowym, do obu stron prezbiterium przylegają niskie zakrystie z dachami dwuspadowymi. Od frontu na całej szerokości kościoła biegnie obszerny podcień przykryty dachem trójspadowym z trójkątnym szczytem na osi. Do kościoła prowadzą z ulicy monumentalne schody o 21 stopniach i 4 spocznikach.* *Na cmentarzu kościelnym murowana dzwonnica typu bramowego z 1959r.* Postuluje się ochronę zespołu kościelnego jako całości.

31.	Cmentarz parafialny rzymskokatolicki, dawniej prawosławny i grekokatoltcki, czynny		**Położenie** - 200 m na pn.-wsch. od kościoła, przy drodze do Wojsławic, między zabudową. **Układ** - pow. 0,54 ha, główny element planistyczny stanowi aleja biegnąca od bramy w kierunku zachodnim. Wzdłuż granic cmentarza rosną w szpalerach młode świerki i modrzewie, od zachodu starą część cmentarza wyznacza dwurzędowy szpaler z kasztanowców, lip i jesionów. **Historia** - założony w XIX w. (przeniesiony tu z terenu wokół cerkwi). **Stan zachowania** - najstarszy zachowany nagrobek z czytelną inskrypcją pochodzi z 1886 r. **Ogrodzenie** - metalowa siatka na metalowych słupach. Postuluje się ochronę ciągłości funkcji terenu, drzewostanu oraz nagrobków drewnianych z lat 1920-1950.
32.	Szkoła drewniana z lat 30-tychXXw.		Adaptacja usług oświaty, ochrona budynku i przestrzennego układu zabudowy działki. Pozostawienie widoku na budynek szkolny z drogi, ewentualna rozbudowa w płn. i pin. - zach. części działki szkolnej).
33.	Dawny folwark z pocz. XX w.		Postuluje się ochronę drzewostanu parkowego rosnącego na terenie dawnego folwarku

	„Ostków" - pozostałości zabytkowego parku		

Wolica Uchańska

34.	Kapliczka drewniana 2 poł. XIX w.		
35.	Cmentarz z I wojny światowej.nieczynny	A/404 z 1987r.	**Położenie** - na zachodnim krańcu wsi, przy drodze z Grabowca do Skierbieszowa, na szczycie wzniesienia. **Układ** - wydłużony czworobok o pow. 0,07 ha. Cztery kwatery wydzielone krzyżującymi się alejami, w północnej części kopiec. **Historia** - zał. po 1915 r. (1918?), ponownie wykorzystany podczas II wojny światowej, **Stan zachowania** - mogiły zbiorowe i kopiec ziemny z I wojny światowej. W części południowej wtórne pochówki z II wojny światowej, w północnej części cmentarza rośnie 12 dębów o rozmiarach pomnikowych. **Ogrodzenie** - metalowa siatka na metalowych słupach. Postuluje się ochronę ciągłości funkcji terenu, drzewostanu oraz nagrobków drewnianych z lat 1920-1950. Wszelka dział, (przeznaczenie na inny cel, wycinki drzew, roboty porządkowe i ziemne) wymaga zgody WKZ. Ochroną objęto także drzewostan rosnący przy krzyżu przydrożnym znajdujący się przy wsch. granicy cmentarza.
36.	Dom mieszkalny nr 31, zpocz.XXw., wł. Stanisława Badach **(rozebrany)**	(161)	*Dom przeniesiony w obecne miejsce w 1920 r , ścianą frontową zwrócony do drogi Skierbieszów-Grabowiec. Od drogi ogródek, całość ogrodzona siatką i płotem. Ściany sosnowe, na węgieł, pobielone. Strop na 5 belkach, dach dwuspadowy, dwoje drzwi wejściowych.*
37.	Dom mieszkalny nr 31a,z1920 r., wł. Józef Kozar **(w** karcie jest: nr 32a)	(162)	*Dom ścianą frontową zwrócony do drogi Skierbieszów-Grabowiec, Przed domem ogródek, całość ogrodzona siatką. Ściany sosnowe, na zrąb, bielone. Strop na 7 belkach, dach dwuspadowy, okna sześcioczęściowe z okiennicami dwoje drzwi wejściowych.*

Wólka Tuczępska

38.	Kapliczka domkowa z XIX w., św. Stanisława Biskupa, murowana		Kapliczka z figurą św. Stanisława Biskupa, z początku XX w. - ochrona kapliczki i jej otoczenia.

Zabytki archeologiczne

Lp	Miejscowość, obiekt	Nr rejestru	Ustalenia
39.	***Bronisławka - Grabowiec-*** „Zamczysko" - grodzisko na „Górze Zamkowej" na stanowisku nr 1	**Aa-232/9**	
40.	***Skibice*** -„Grodzisko" na stanowisku nr 1	**Aa-233/10**	Teren grodziska wczesnośredniowiecznego zwanego „Wały" - objęty ochroną archeologiczną. Adaptacja i ochrona zarysu dawnego grodziska.
41.[1]	***Dańczypol***	brak w	Wszelkie inwestycje związane z pracami ziemnymi, prowadzone w

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

	stanowisko nr 7, obszar AZP nr 86-91/32[1]	rejestrze[1]	obrębie obszaru stanowiska archeologicznego należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi[1]
42.[1]	***Bronisławka*** stanowisko nr 7 obszar AZP nr 86-91/23 stanowisko nr 5 obszar AZP nr 86-91/21[1]	brak w rejestrze[1]	Wszelkie inwestycje związane z pracami ziemnymi, prowadzone w obrębie obszaru stanowiska archeologicznego należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi[1]
43.[1]	***Grabowiec*** stanowisko nr 52, 53, 54, 55 obszar AZP nr 86-91/139, 140, 141, 142 stanowisko nr 36, 37, 38, 48, 49 obszar AZP nr 86-91/123, 124, 125, 135, 136 stanowisko nr 45 obszar AZP nr 86-91/132 stanowisko nr 44 z obszaru AZP nr 86-91/131[1]	brak w rejestrze[1]	Wszelkie inwestycje związane z pracami ziemnymi, prowadzone w obrębie obszaru stanowiska archeologicznego należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi[1]
44.[1]	***Szczelatyn*** stanowisko nr 1 obszar AZP nr 86-90/137[1]	brak w rejestrze[1]	Wszelkie inwestycje związane z pracami ziemnymi, prowadzone w obrębie obszaru stanowiska archeologicznego należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi[1]
45.[1]	***Bereść*** obszar AZP nr 87-92/78 obszar AZP nr 87-91/73, 74, 75, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 112, 113, 114, 115, 116[1]	brak w rejestrze[1]	Wszelkie inwestycje związane z pracami ziemnymi, prowadzone w obrębie obszaru stanowiska archeologicznego należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi[1]

[W granicach zmiany studium zlokalizowane są następujące zabytki nieruchome wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (WEZ):

- Park dworski w Grabowczyku,
- Cmentarz prawosławny „nowy” w Bereściu”,
- Założenie dworsko-ogrodowe w Siedlisku,
- Założenie dworsko-ogrodowe w Ostkowie.

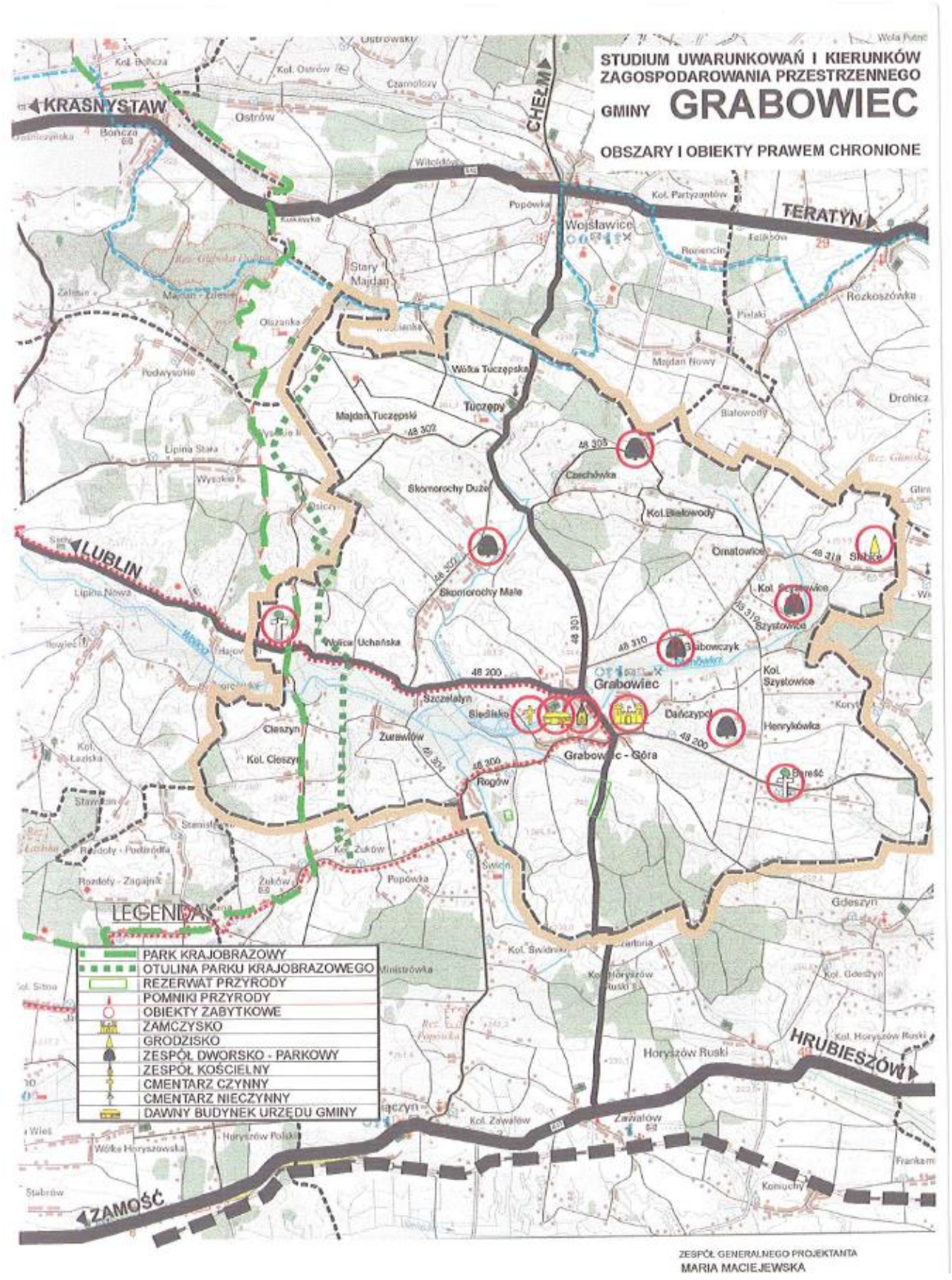
Ponadto IV zmiana studium obejmuje następujące stanowiska archeologiczne wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (WEZ):

- AZP nr 86-91/133,

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

- AZP nr 86-91/132,
- AZP nr 86-90/1.][3]

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GRABOWIEC
OBSZARY I OBIEKTY PRAWEM CHRONIONE
KRASNYSTAW
CHEŁM
TERATYN
LUBLIN
ZAMOŚĆ
HRUBIESZÓW
Grabowiec
Wojsławice
Stary Majdan
Tuczępy
Majdan Tuczępski
Wólka Tuczępska
Skomorochy Duże
Skomorochy Małe
Wólka Uchańska
Szczelatyn
Siedlisko
Cieszyn
Kol. Cieszyn
Żurawlów
Rogów
Grabowiec - Góra
Grabowiczyk
Kol. Szystowice
Szystowice
Henrykówka
Dańczypol
Ornatowice
Kol. Białowody
Czechówka
Majdan Nowy
Horyszów Ruski
Kol. Zawałów
Zawałów
Popówka
Ostrów
Kol. Ostrów
Bończa
Kol. Partyzantów
Rozkoszówka
Drohicz
Gdeszyn
Wólka Horyszowska
Horyszów Polski
Stabrów
Konuchy
LEGENDA
PARK KRAJOBRAZOWY
OTULINA PARKU KRAJOBRAZOWEGO
REZERWAT PRZYRODY
POMNIKI PRZYRODY
OBIEKTY ZABYTKOWE
ZAMCZYSKO
GRODZISKO
ZESPÓŁ DWORSKO - PARKOWY
ZESPÓŁ KOŚCIELNY
CMENTARZ CZYNNY
CMENTARZ NIECZYNNY
DAWNY BUDYNEK URZĘDU GMINY
ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE, DEMOGRAFIA

- 3.1.1. Ludność
- 3.1.2. Ruch naturalny ludności
- 3.1.3. Migracje ludności
- 3.1.4. Pracujący
- 3.1.5. Poziom wykształcenia
- 3.1.6. Bezrobotni
- 3.1.7. Uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju

3.2. MIESZKANICTWO

- 3.2.1. Rodzaje zabudowy
- 3.2.2. Zorganizowane formy zabudowy mieszkaniowej
- 3.2.3. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane, standardy mieszkaniowe
- 3.2.4. Mieszkania oddane do użytku

3.3. URZĄDZENIA OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW - usługi wg EKD

- 3.3.1. Administracja, porządek i bezpieczeństwo publiczne
- 3.3.2. Obsługa finansowa
- 3.3.3. Kultura
- 3.3.4. Edukacja
- 3.3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna
- 3.3.6. Handel, gastronomia, rzemiosło
- 3.3.7. Łączność
- 3.3.8. Sport, turystyka
- 3.3.9. Usługi inne
- 3.3.10. Kierunki rozwoju usług - uwarunkowania

3.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

3.5. BUDŻET GMINY

3. SFERA SPOŁECZNA

Głównymi elementami charakteryzującymi sferę społeczną są:

- stosunki ludnościowe,
- mieszkalnictwo,
- urządzenia obsługi mieszkańców - usługi wg EKD,
- aktywność społeczna,
- budżet gminy.

3.1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE, DEMOGRAFIA

Zjawiska zachodzące w demografii przedstawiono w przedziałach czasowych 1990-1998, tj. w okresie 9 lat.

Analizą objęto następujące elementy struktury demograficznej:

1. Podział administracyjny, ludność
2. Ruch naturalny ludności
3. Migracje ludności
4. Pracujący
5. Poziom wykształcenia
6. Bezrobotni
8. Uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju.

3.1.1. Ludność

Stan ludności w gminie Grabowiec na koniec 1998r. wynosił 5110 osób, w tym 2624 kobiety (51,35 %). Wskaźnik ludności - 40 osób/km^2 jest niższy od wskaźnika dla powiatu zamojskiego (60 osób/km^2) i województwa lubelskiego (89 osób/km^2), Polska -124 osoby/km^2.

Na 100 mężczyzn przypadało 105,6 kobiet,
powiat -103,1
województwo -105,0
Polska-105,7

W okresie od 1990 do 1998 liczba ludności gminy maleje o 367 osób, co stanowi 6,7 % ludności do stanu w 1990 r.
Wg danych z Urzędu Gminy Grabowiec na koniec 1999 r. liczba ludności w gminie wynosiła 5220 osób, co wskazuje na zmniejszenie wyżej podanych dysproporcji.

3.1.2. Ruch naturalny ludności

Przyrost naturalny jest ujemny i w 1998 r. na 1000 ludności (-6,0) był wyższy od wskaźnika dla powiatu (-2,0) i województwa (0,08), Polska „+0,5", w tym wieś „+1,7".

3.1.3. Migracje ludności

Saldo migracji jest niekorzystne i zmienne od „-57" w 1990 r. do „-72" w roku 1997 i „-18" w 1998 r.
Wskaźniki dotyczące salda migracji na 1000 ludności w 1998 r. przedstawiają się następująco:

gmina - -3,49
powiat zamojski - -0,9
województwo lubelskie - -1,0
Polska - -0,3

Analiza demograficzna wskazuje na spadek liczby ludności zarówno w wieku przedprodukcyjnym, poprodukcyjnym, jak i produkcyjnym, są to tendencje niekorzystne (tabela nr 1a/1).

Dane charakteryzujące procesy demograficzne w gminie przedstawiają tabele nr 1,1 a, 1a/1,1b, 2,3.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Lp	ROK	POWIERZCHNIA		SOŁECTWA	MIEJSCOWOŚCI
		w ha	w km^2		
1.	1990	12 888	129	24	26
2.	1991	12 888	129	24	26
3.	1992	12 888	129	24	26
4.	1993	12 888	129	24	26
5.	1994	12 888	129	24	26
6.	1995	12 888	129	24	26
7.	1996	12 888	129	24	26
8.	1997	12 888	129	24	26
9.	1998	12 888	129	24	26
POWIAT ZAMOJSKI - 1998		187 227	1872	-	-
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE - 1998		2 511 448	25 115	3 649	4 246
POLSKA - 1998		31 268 502	312 685	39 743	57 660

Tabela nr 1

Lp.	ROK	LUDNOŚĆ							Kobiety na 100 mężczyzn
		ogółem	na 1 km^2	z liczby ogółem					
				mężczyźni	ludność w wieku				
					przedprodukcyjnym	produkcyjnym		poprodukcyjnym	
						razem	w tym mężczyźni		
1.	1990	5477	42	2692	X	X	X	X	103,5
2.	1991	5393	42	2655	1340	2759	X	X	103,1
3.	1992	5452	42	2678	1369	2778	X	X	103,7
4.	1993	5382	42	2637	1358	2706	1491	1318	104,1
5.	1994	5392	42	2639	1359	2719	1496	1314	104,3
6.	1995	5333	41	2619	1334	2685	1482	1314	103,6
7.	1996	5271	41	2570	1314	2638	1450	1319	105,1
8.	1997	5198	40	2532	1297	2593	1431	1308	105,3
9.	1998	5110	40	2486	1259	2564	X	1287	105,6
POWIAT ZAMOJSKI - WIEŚ -1998		100 800	55	49 867	27 102	53149	X	20 549	102,1
POWIAT ZAMOJSKI -1998		113 127	60	55 688	30 347	60 083	X	22 697	103,1
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		2239500	89	1092361	597 174	1289903	671 493	352423	105,0
POLSKA - 1998 w tys. osób		38667,0	124	18798,3	9888,7	23226,3	11984,9	5552,0	105,7

LUDNOŚĆ Tabela nr 1a

x – brak danych

Ludność w gminie w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w % w stosunku do liczby ludności ogółem - na tle wskaźników powiatowych, wojewódzkich i krajowych przedstawia się następująco:

Tabela nr 1a/1

Lp.	Wyszczególnienie	% udział ludności z liczby ogółem w wieku:		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1.	Gmina Grabowiec – 1998 r.	24,6	50,2	25,2
2.	Powiat zamojski – 1998 r.	26,8	53,1	20,1
3.	Województwo lubelskie - 1998 r.	26,7	57,6	15,7
4.	Polska – 1998 r.	25,6	60,1	14,3

Powyższe wskaźniki świadczą o depresji demograficznej występującej w Gminie Grabowiec.

LUDNOŚĆ

stan 1999-07-08

1999-12-22

Tabela nr 1b

LP.	MIEJSCOWOŚĆ - ulica	KOBIETY		MĘŻCZYŹNI		OGÓŁEM		UWAGI
1.	BEREŚĆ	162	**160**	166	**167**	328	**327**	
2.	BRONISŁAWKA	51	**51**	52	**51**	103	**102**	
3.	CIESZYN	75	**74**	75	**76**	150	**150**	
4.	CZECHÓWKA	55	**55**	66	**66**	121	**121**	
5.	DANCZYPOL	39	**39**	41	**41**	80	**80**	
6.	GRABOWCZYK	67	**69**	65	**67**	132	**136**	
7.	GRABOWIEC:	522	**526**	466	**468**	988	**994**	
	ul. 700-lecia	28	27	24	23	**52**	50	
	ul. Cmentarna	**26**	**27**	26	27	52	**54**	
	ul. Górna	2	2	3	2	**5**	4	
	ul. Hrubieszowska	6	6	7	7	13	**13**	
	ul. Jatkowa	15	15	9	9	24	24	
	ul. Kościelna	**5**	7	**5**	6	10	13	
	ul. Kozia	19	**18**	22	22	**41**	40	
	ul. Krynoczki	31	**31**	20	**21**	**51**	52	
	ul. Parkowa	15	15	16	16	31	31	
	ul. Partyzantów	3	3	4	**4**	7	**7**	
	ul. Rynek	2	2	3	3	5	**5**	
	ul. Rzeczna	11	13	11	11	22	24	
	ul. Skierbieszowska	124	125	113	**112**	237	237	
	ul. Wesote	26	27	32	34	58	**61**	
	u). Wojsławska	172	171	142	143	314	314	
	ul. Wspólna	12	**12**	14	**13**	26	25	
	ul. Zielona	25	**25**	15	15	40	40	
8.	GRABOWIEC GÓRA	323	**324**	310	**303**	633	**627**	
9.	HENRYKÓWKA	40	**39**	36	**36**	76	**75**	
10.	HOŁUŹNO	61	**59**	60	**60**	121	**119**	
11.	MAJDAN TUCZĘPSKI	103	**102**	109	**107**	212	**209**	
12.	ORNATOWICE	121	**120**	126	**125**	247	**245**	
13.	ORNATOWICE - KOL.	25	**28**	28	**30**	53	**58**	
14.	ROGÓW	116	**116**	114	**113**	230	**229**	
15.	SIEDLISKO	55	**54**	48	**49**	103	**103**	
16.	SKIBICE	47	**47**	57	**55**	104	**102**	
17.	SKOMOROCHY DUŻE	99	**99**	113	**111**	212	**210**	
18.	SKOMOROCHY MAŁE	113	**111**	119	**117**	232	**228**	
19.	SZCZELATYN	12	**12**	14	**14**	26	**26**	
20.	SZYSTOWICE	155	**153**	161	**156**	316	**309**	
21.	TUCZĘPY	188	**187**	181	**181**	369	**368**	
22.	WOLICA UCHAŃSKA	88	**89**	90	**89**	178	**178**	
23.	WÓLKA TUCZĘPSKA	58	**54**	58	**55**	116	**109**	
24.	ŻURAWLÓW	57	**61**	53	**54**	110	**115**	
R A Z E M		2632	**2629**	2608	**2591**	5240	**5220**	

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Tabela nr 2

LP.	ROK	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
				ogółem	w tym niemowląt					
		w liczbach bezwzględnych					na 1000 ludności			
1.	1990	48	78	69	-	9	8,4	13,7	12,1	1,6
2.	1991	50	88	98	3	-10	8,91	15,69	17,47	-1,78
3.	1992	41	69	78	2	-9	7,38	12,41	14,03	-1,62
4.	1993	36	37	82	2	-5	6,57	14,06	14,97	-0,91
5.	1994	37	78	80	-	-2	6,8	14,3	14,7	-0,4
6.	1995	40	66	79	-	-13	7,4	12,3	14,7	-2,4
7.	1996	37	56	86	1	-30	7,0	10,6	16,2	-5,6
8.	1997	35	66	84	1	-18	6,7	12,6	16,0	-3,4
9.	1998	25	57	88	3	-31	4,9	11,1	17,1	-6,0
POWIAT ZAMOJSKI-WIEŚ -1998		492	1166	1349	11	-183	4,9	11,6	13,4	-1,8
POWIAT ZAMOJSKI - 1998		552	1275	1506	12	-231	4,8	11,1	13,1	-2,0
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE - 1998		12256	24398	24207	251	191	5,45	10,85	10,76	0,08
POLSKA 1998	wieś	-					5,4	12,2	10,5	1,7
	ogółem	-					5,7	10,2	9,7	0,5

MIGRACJE LUDNOŚCI

Tabela nr 3

LP	ROK	Napływ *)				Odpływ *)				saldo migracji
		ogółem	z miast	ze wsi	z za-granicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
1.	1990	38	8	30	-	95	46	49	-	-57
2.	1991	63	19	44	-	137	89	48	-	-74
3.	1992	57	17	40	-	126	88	38	-	-69
4.	1993	42	X	X	X	107	X	X	X	-65
5.	1994	74	X	X	X	101	X	X	X	-27
6.	1995	58	24	34	-	98	57	41	-	-40
7.	1996	67	17	48	2	101	64	35	2	-34
8.	1997	40	15	23	2	112	64	48	-	-72
9.	1998	X	X	X	X	X	X	X	X	-18
POWIAT ZAMOJSKI - WIEŚ -1998		X	X	X	X	X	X	X	X	-148
POWIAT ZAMOJSKI - 1998		1496	X	X	8	1601	X	X	3	-105
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		26 380	10 644	15 481	255	28 641	14219	14 198	224	-2261

*) Napływ - zameldowania na podyt stały
*) Odpływ - wymeldowania z pobytu stałego
x brak danych

3.1.4. Pracujący

Pracujących w gospodarce narodowej w 1998 r. było 238 osób (spadek w stosunku do roku 1990 o ok. 30 %), co stanowiło 2,42 % pracujących w powiecie i 0,05 % w województwie lubelskim (tabela nr 1,2).

PRACUJĄCY W GOSPODARCE NARODOWEJ

LP.	ROK	Zatrudnienie		Sfera produkcji materialnej, w tym						Sfera poza produkcją materialną
		ogółem	w tym kobiet	ogółem	przemysł	budow-nictwo	trans-port	łączność	handel	
1.	1990	338	186	121	-	-	-	-	84	217
2.	1991	298	208	153	18	-	-	19	68	236
3.	1992	420	200	181	27	-	-	17	60	239
4.	1993	323	X	x	15	X	X	X	40	X
5.	1994	321	x	X	27	10	19	X	19	198

Tabela nr 1

x – brak danych

PRACUJĄCY

LP	ROK	OGÓŁEM	z liczby ogółem		
			kobiety	sektor publiczny	sektor prywatny
1.	1990	338	186	121	217
2.	1991	298	X	X	X
3.	1992	420	200	X	X
4.	1993	323	X	X	X
5.	1994	321	X	X	X
6.	1995	262	151	203	59
7.	1996	272	149	232	40
8.	1997	259	148	220	39
9.	1998	238	X	X	X
POWIAT ZAMOJSKI -1998		9 828	X	X	X
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE - 1998		419 579	X	X	X

Tabela nr 2

x – brak danych

3.1.5. Poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia w gminie podano dla ludności w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkałej w gospodarstwach z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg danych „Powszechnego Spisu Rolnego -1996 r."

Korzystnie w gminie występują zjawiska w zakresie wykształcenia wyższego, średniego ogólnokształcącego i policealnego, natomiast wskaźniki w zakresie szkolnictwa podstawowego i bez wykształcenia odbiegają od terenów wiejskich i dawnego województwa zamojskiego - gmina Grabowiec 40,8 %, wieś - 35,2 %, województwo zamojskie - 34,0 % (tabela nr 1).

POZIOM WYKSZTAŁCENIA - ludność w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkała w gospodarstwach z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej)

Tabela nr 1

LP.	WYSZCZEGÓL-NIENIE		OGÓŁEM	wyższe	policealne	średnie zawodowe	średnie ogólno-kształcące	zasadni-cze zawo-dowe	podsta-wowe	niepełne podstawo-we, bez wykształ-cenia
1.	GMINA GRABOWIEC 1996 R.	0	3801 /78,3%	72 /1,5%	94 /1,9%	296 /6,1 %	232 /4,8%	678 /14,0%	1981 /40,8%	448 *19,2%*
		m	1897	25	22	175	68	449	1019	139
		k	1904	47	72	121	164	229	962	309
2.	WIEŚ 1996 R.	0	217 077 /76,8%	3616 /1,3%	3639 /1,3%	27 617 /9,8%	7557 /2,7%	50 836 /18,0%	99 556 /35,2%	24 256 /8,6%
		m	108 451	1549	728	13 475	1810	32226	50 291	8372
		k	108 626	2067	2911	14 142	5747	18 610	49 265	15 884
3.	WOJE-WÓDZTWO ZAMOJSKIE 1996 R.	0	239 699 /76,8%	5508 /1,8%	4619 /1,5%	33199 /10,6%	9902 /3,2%	55190 /17,7 %	106 032 /34,0%	25 249 /8,1 %
		m	119 402	2448	960	16 334	2515	35 098	53 341	8706
		k	120 297	3060	3659	16 865	7387	20092	52 691	16 543

3801/78,3 % - ogółem / procentowy udział ludności w grupie do ludności ogółem
o - ogółem
m - mężczyźni
k - kobiety

3.1.6. Bezrobotni

Analiza zarejestrowanych bezrobotnych wskazuje na zróżnicowaną liczbę bezrobotnych:

lata 1992 -1995 - wzrost liczby bezrobotnych (154 - 247),
lata 1995 -1997 - spadek (247 - 209) oraz ponowny wzrost w roku 1998 w stosunku do roku 1997 o 22 osoby, tj. o 10,5 %.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie 9,6 % jest równa stopie bezrobocia w powiecie (9,5 %) i niższa od stopy bezrobocia w województwie (10,3%) i Polsce (10,4%). Według danych z 1996 r. bezrobocie ukryte w rolnictwie - w kontekście zatrudnionych w rolnictwie wynosiło ok. 9 % zatrudnionych.

Stopa bezrobocia: stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludzi aktywnej zawodowo.

Charakterystykę bezrobocia rejestrowanego w latach 1992 -1998 podaje tabela nr 1

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI

Tabela nr 1

LP	ROK	OGÓŁEM	z liczby ogółem				
			kobiety	absolwenci	zwolnieni z przyczyn dot. zakładu pracy	pobierających zasiłek	pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy
1.	1990	X	X	X	X	X	X
2.	1991	X	X	X	X	X	X
3.	1992	154	45	26	22	63,0	X
4.	1993	172	53	26	19	84	61
5.	1994	210	95	36	27	120	73
6.	1995	247	108	33	24	113	110
7.	1996	229	97	13	24	90	111
8.	1997	209	96	8	24	38	119
9.	1998	231	102	16	24	21	120
POWIAT ZAMOJSKI - 1998		6113	3260	440	722	720	X
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE - 1998		117136	64 697	8546	7655	21 067	50 700
POLSKA -1998 tys. osób		1831,4	1071,3	110,7	125,4	420,2	739,7

x - brak danych

3.1.7. Uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju

- *uwarunkowania:*

  - spadek liczby ludności gminy, w tym w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym,
  - ujemny przyrost naturalny,
  - ujemne saldo migracji,
  - niskie zatrudnienie w sferze produkcji materialnej,
  - korzystne wskaźniki w zakresie wykształcenia wyższego, policealnego i średniego ogólnokształcącego.

- *cele i kierunki rozwoju:*

  - podniesienie poziomu wykształcenia (bez wykształcenia, podstawowe, zasadnicze zawodowe),
  - podniesienie standardu życia mieszkańców gminy,
  - tworzenie nowych miejsc pracy, szczególnie w usługach,
  - wzmocnienie sieci osiedleńczej na terenach związanych z rozwojem turystyki i rekreacji (agroturystyka, rolnictwo ekologiczne).

Biorąc pod uwagę zarysowaną w 1999 r. tendencję wzrostu liczby ludności gminy, możliwość tworzenia dodatkowych miejsc pracy, szczególnie w usługach, w tym agroturystyce i przetwórstwie rolno - spożywczym, przewiduje się zmniejszenie depresji demograficznej, co wskazuje na osiągnięcie przez gminę w perspektywie - 2010 r. liczbę ludności 5400 mieszkańców ± 5 %.

3.2. MIESZKANICTWO

Istniejący układ przestrzenny gminy przedstawia zarówno zwarte jak i rozproszone formy zabudowy, Teren gminy obejmuje 26 miejscowości skupione w 24 sołectwach.

Najbardziej zaludnioną miejscowością jest Grabowiec - 994 mieszkańców -19 % ogółu ludności, Góra Grabowiec - 627 osób - 12 % oraz miejscowości do 200 mieszkańców -1474 osoby - 28 %, najmniejszą miejscowością jest Szczelatyn -26 osób - 0,5 % ogółu mieszkańców. Większość wsi nie posiada wykształconej formy przestrzennej.

3.2.1. Rodzaje zabudowy

Zabudowę poszczególnych miejscowości gminy stanowi głównie zabudowa zagrodowa i jednorodzinna.

- zabudowa zagrodowa stanowi ok. 80 % zasobów zabudowy mieszkaniowej, stan technicznej zabudowy dobry i średni, ilość mieszkań ok. 1315;
- zabudowa jednorodzinna ok. 20 % zasobów, tj. 328 mieszkań, stan techniczny zabudowy dobry, lokalizacja głównie w miejscowości Grabowiec i Grabowiec Góra.

3.2.2. Zorganizowane formy zabudowy mieszkaniowej

Na terenie gminy nie występują zorganizowane formy zabudowy mieszkaniowej.

W zabudowie jednorodzinnej około 2 % mieszkań stanowią tzw. dawne „mieszkania funkcyjne" (przy policji, ośrodku zdrowia, usługach edukacji, weterynarii, gorzelni, spółdzielni produkcyjnej).

3.2.3. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane, standardy mieszkaniowe.

Mieszkalnictwo gminy Grabowiec w 1998 r. charakteryzowało się następującymi wskaźnikami (tabela nr 1)

- ilość mieszkań	-	1 643
- ilość izb	-	5 359
- powierzchnia użytkowa mieszkań	-	112 546 m^2
- przeciętna liczba izb w mieszkaniu	-	3,26
- przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	-	3,08

- przeciętna liczba osób na 1 izbę - 0,94
- powierzchnia użytkowa 1 mieszkania - 68,5 m^2
- powierzchnia użytkowa na 1 osobę - 22,0 m^2
- ilość mieszkań na 1000 mieszkańców - 321,5

Wskaźniki uzyskane w gminie w zakresie mieszkalnictwa są korzystniejsze od wskaźników powiatowych i wojewódzkich (tabela nr 1).

Ilość mieszkań na 1000 ludności w gminie wynosi 321,5 i jest wyższa od wskaźników: powiatowego (290,9), wojewódzkiego (298,0) i krajowego (302,3), dotyczy to również powierzchni użytkowej/1 osobę:

gmina - 22,3 m^2
powiat - 20,3 m^2
województwo - 19,1 m^2
Polska - 18,8 m^2

Nie stwierdzono braków terenowych dla realizacji mieszkalnictwa w gminie.

W studium wnioskuje się:

- wyznaczenie terenów budowlanych na obszarach uzbrojonych w infrastrukturę techniczną: wodociąg wiejski, drogi utwardzone,
- w istniejącej zabudowie mieszkaniowej podnieść standard użytkowy i estetyczny poprzez zaopatrzenie mieszkań w łazienki i w.a, które dotąd ich nie posiadają
- należy dążyć do obniżenia zużycia energii na ogrzewanie mieszkań (termorenowacja budynków), stosować ekologiczne nośniki energii do ogrzewania mieszkań (energia elektryczna, olej opałowy oraz gaz po wykonaniu gazyfikacji gminy).

3.2.4. Mieszkania oddane do użytku

W latach 1990 -1998 oddano do użytku 50 mieszkań. W 1998 r. wskaźnik mieszkań oddanych do użytku na 1000 ludności wynosił w gminie 0,2, natomiast w powiecie zamojskim -1,1, województwie lubelskim - 2,2, w Polsce -2,1 (tabela nr 2).

W celu poprawy istniejącej sytuacji należy skuteczniej stosować formy preferencyjne obowiązujące w kraju dla rozwoju budownictwa - kasy mieszkaniowe, ulgi finansowe itp (tabela nr 2)

ZASOBY MIESZKANIOWE ZAMIESZKANE

Tabela nr 1

LP.	ROK		Mieszkania	Izby	Powierz - chnia użytków a mieszkań w m^2	Przeciętna				
						liczba izb w mieszkaniu	liczba osób		powierzchnia użytkowa	
							w 1 mieszkaniu	na 1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
1.	1990		1614	5199	109 445	3,22	3,37	1,05	67,8	20,1
2.	1991		1622	5234	110 100	3,23	3,30	1,02	67,9	20,6
3.	1992		1625	5252	110411	3,23	3,33	1,03	67,9	20,3
4.	1993		1631	5279	110 900	3,24	3,28	1,01	68,0	20,8
5.	1994		1634	5296	111 264	3,24	3,28	1,01	68,1	20,8
6.	1995		1643	5357	112 500	3,22	3,25	0,99	68,5	21,2
7.	1996		1643	5357	112 480	3,26	3,19	0,98	68,5	21,5
8.	1997		1642	5354	112 450	3,26	3,14	0,96	68,5	21,8
9.	1998		1643	5359	112 546	3,26	3,08	0,94	68,5	22,0
POWIAT ZAMOJSKI - 1998			32 909	108 839	2261,8 tys. m^2	3,31	3,39	1,03	68,7	20,3
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		wieś	345,7	1138,8	23 640	3,29	3,43	1,04	68,4	19,9
		ogółem	667 480	2 265 077	41 877,5 tys. m^2	3,39	3,28	0,97	62,7 m^2	19,7 m^2
POLSKA - 1998 tys.		wieś	3864,9	14 192,8	277 301	3,67	3,79	1,03	71.7	19,0
		ogółem	11 687,7	40 524,3	713 998	3,47	3,24	0,94	61,7 m^2	18,8 m^3

MIESZKANIA. IZBY, POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKU

Tabela nr 2

LP.	ROK		Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m^2
1,	1990		12	57	1119	93,3
2.	1991		9	37	724	80,4
3.	1992		4	21	344	86,0
4.	1993		6	27	514	85,7
5.	1994		5	21	418	83,6
6.	1995		14	72	1451	103,6
7.	1996		-	-	-	-
8.	1997		-	-	-	-
9.	1998		1	5	96	96
POWIAT ZAMOJSKI -1998			129	714	15 430	119,6
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		wieś	1097	5971	129 899	88,7
		ogółem	4921	20 334	396 936	80,7
POLSKA - 1998 tys.		wieś	19 039	102 711	2 361 058	94,1
		ogółem	80 594	349 309	7 524 116	97,0

Mieszkania oddane do użytku w 1998 r. /1000 ludności:

gmina Grabowiec - 0,2; powiat zamojski -1,1; województwo wieś - 0,9; lubelskie: ogółem - 2,2 Polska: wieś -1,3 ogółem - 2,1

3.3. URZĄDZENIA OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW - USŁUGI WG EKD

Jednym z elementów charakteryzującym sferę społeczną są usługi.

Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa GUS od 1 lipca 1994r. w klasyfikacji usług w Polsce obowiązuje Europejska Klasyfikacja Działalności, która ma zastosowanie do usług w gospodarce wolnorynkowej.
Europejska Klasyfikacja Działalności - EKD zastępuje stosowaną dotychczas w Polsce Klasyfikację Gospodarki Narodowej - KGN.

Dla potrzeb „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec" analizą i badaniami objęto rodzaje usług w następujących sekcjach:

- administracja,
- obsługa finansowa,
- porządek i bezpieczeństwo publiczne,
- kultura,
- edukacja,
- ochrona zdrowia i opieka społeczna,
- handel, gastronomia, rzemiosło,
- łączność,
- sport, turystyka,
- usługi inne,
- kierunki rozwoju usług.

3.3.1. ADMINISTRACJA, PORZĄDEK I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE - SEKCJA „L"

- *Administracja samorządowa*

Gmina Grabowiec posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno - usługowy. Urząd Gminy zlokalizowany jest w miejscowości Grabowiec przy ul. Rynek 2, gdzie siedzibę ma również Zarząd Gminy i Rada Gminy.

- Urząd Gminy w Grabowcu, ul. Rynek 2:

powierzchnia terenu - 0,15 ha

powierzchnia użytkowa - 460 m^2

zatrudnienie - 15 etatów

zabudowa o konstrukcji murowanej,

wysokość II kondygnacje,

stan techniczny dobry.

- Porządek i bezpieczeństwo publiczne

Usługi związane z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym sprawowane są przez Policję, lokalizacja w Grabowcu przy ul. Hrubieszowskiej 1,

powierzchnia terenu - 0,12 ha
powierzchnia użytkowa - 100 m^2
zatrudnienie - 4 osoby
zabudowa o konstrukcji murowanej,
wysokość II kondygnacje, stan techniczny dobry.
Komisariat Policji dysponuje 2 środkami lokomocji.

- *Administracja gospodarcza*

- Gminny Zakład Komunalny świadczy usługi na terenie gminy w zakresie:

- budowy, konserwacji i rozbudowy sieci wodociągowej,
- usuwania nieczystości płynnych i stałych,
- dostawą ciepła dla potrzeb miejscowości Grabowiec w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody z istniejącej kotłowni ekologicznej przy ul. Koziej,
- budowy dróg gminnych,

zatrudnienie -11 osób,
powierzchnia terenu - 0,50 ha (łącznie z kotłownią).

Zadania realizacyjne Zakładu - budowa stacji wodociągowej z zasilaniem elektroenergetycznym oraz gminnej oczyszczalni ścieków w Grabowcu.

Istniejące zainwestowanie i lokalizacja do zachowania w „Studium".

3.3.2. OBSŁUGA FINANSOWA - „SEKCJA I"

Obsługę finansową gminy Grabowiec pełni Bank Spółdzielczy w Zamościu Oddział w Grabowcu, zlokalizowany przy ul. Rynek **2,**

powierzchnia terenu - 0,12 ha
powierzchnia użytkowa - 376 m^2
zatrudnienie - 12 osób
zabudowa o konstrukcji murowanej,
wysokość zabudowy II kondygnacje,
stan techniczny dobry, własność
Banku Spółdzielczego.

Obiekty administracji, porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz obsługi finansowej do utrzymania w „Studium".

3.3.3. KULTURA-SEKCJA „O"

Usługi kultury w gminie Grabowiec reprezentowane są przez: Gminny Ośrodek Kultury i Bibliotekę Gminną w Grabowcu, punkty biblioteczne, świetlice wiejskie i obiekty sakralne.

- Gminny Ośrodek Kultury w Grabowcu przy ul. Rynek 1

prowadzi działalność kulturalno - oświatową ze szczególnym kultywowaniem lokalnych tradycji, izba pamięci.
Ośrodek posiada powierzchnię użytkową 300 m^2, w tym sala widowiskowa - wielofunkcyjna o pow. użytkowej 80 m^2, 60 miejsc. Zatrudnienie w ośrodku kultury wynosi 4 osoby (3 etaty), zabudowa I kondygnacyjna, stan techniczny zabudowy dobry, powierzchnia terenu 0,06 ha.

- Biblioteka Gminna

organizacyjnie podlega Gminnemu Ośrodkowi Kultury, lokalizacja w Grabowcu przy ul. Wojsławskiej 2, powierzchnia użytkowa 100 m^2, zatrudnienie 1,5 etatu.
Ilość woluminów 22 033, wypożyczenia: 1998 r. -20 842,
I półrocze 1999 r. -12 665 (dane Urzędu Gminy).
Wskaźniki dotyczące księgozbiorów, wypożyczeń i liczby ludności na 1 placówkę biblioteczną są porównywalne ze wskaźnikami powiatowymi i wojewódzkimi (tabela nr 1).
Punkty biblioteczne zlokalizowane są w miejscowościach: Bereść, Tuczępy i Szystowice (likwidacja punktu bibliotecznego w Szystowicach w 1999 r.)

- Świetlice wiejskie

położone są w miejscowościach: Bereść, Cieszyn, Góra Grabowiec, Henrykówka, Majdan Tuczępski, Ornatowice, Rogów, Szystowice, Skomorochy Duże, Skomorochy Małe, Skibice, Siedlisko, Tuczępy, Wólka Tuczępska, Wolica Uchańska i Żurawlów, są podstawowymi placówkami kulturalnymi na wsiach w zakresie organizowania i uroczystości lokalnych.
Lokalizacje ich związane są z siedzibami ochotniczych straży pożarnych i organizacji ludowych.

- Obiekty sakralne

administrowane są przez Parafie Rzymsko - Katolickie:

Parafia Rzymsko - Katolicka, kościół pw. św. Mikołaja w Grabowcu, ul. Rynek 5,

Parafia Rzymsko - Katolicka, kościół pw. św. Anny w Tuczępach,

Kaplica (dojazdowa) w Ornatowicach administrowana przez Parafię w Grabowcu.

Parafie administrują również cmentarze wyznaniowe w Grabowcu i Tuczępach. Parafie należą do Dekanatu Grabowiec.

W/w obiekty kultury należy zachować w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego", w miejscowości Grabowiec należy wyznaczyć rezerwę terenową dla potrzeb cmentarza.

BIBLIOTEKI PUBLICZNE

Tabela nr 1

LP.	ROK		PLACÓWKI BIBLIOTECZNE				Liczba ludnośc i na 1 placów -kę bib- liotece.	Księgozbiór w woluminach		czytel - nicy	Księgozbiór w woluminach	
			ogółem	biblio- teki	filie	punkty biblio- teczne		w tys.	na1000 ludnoś- ci		w tys.	na 1 czytel- nika
1.	1990		7	**1**	**-**	6	5477	21,7	3970	1029	14,6	14,2
2.	1991		7	**1**	**-**	6	5393	21,9	4060	871	13,8	15,9
3.	1992		7	**1**	**-**	6	5452	22,2	4067	763	15,6	20,4
4.	1993		7	**1**	**-**	6	5382	22,2	4132	731	13,2	18,0
5.	1994		6	**1**	**-**	5	5392	22,3	4136	844	14,9	17,6
6.	1995		5	**1**	**-**	4	5333	22,3	4179	800	17,8	22,2
7.	1996		5	**1**	**-**	4	5271	22,3	4239	763	14,4	18,9
8.	1997		4	**1**	**-**	3	5198	22,6	4344	837	16,8	20,0
9,	1998		4	**1**	-	3	5110	22,0	4302	850	20,8	24,5
POWIAT ZAMOJSKI - 1998			57	15	22	20	3057	454,2	4015	15790	326,0	20,6
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		wieś	764	525		239	2280		3893	175,9 tys.	X	21,1
		ogółem	946	665		281	3368	7737,2	3455	453,3 tys.	8737,6	19,3
POLSKA -1998 tys.		wieś	8525	6136		2389	2412	57820	3921	1982 tys.	152067	21,7
		ogółem	12 500	9167		3333	4218	135630	3508	7314 tys.	42970	20,8

x/ - biblioteki i filie

Wskaźniki dotyczące czytelników/1000 ludności:
gmina Grabowiec - 166,
powiat zamojski - 140,
województwo lubelskie - wieś: 146, ogółem: 202,
Polska - wieś: 134, ogółem: 189.

3.3.4. EDUKACJA - SEKCJA ,,M"

1. Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne w gminie reprezentowane jest przez przedszkole zlokalizowane w Grabowcu oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Tuczępach i Bereściu.

- *Przedszkole samorządowe w Grabowcu, ul. Woisławska 1*

  - miejsc - 78
  - dzieci - 73
  - zatrudnienie - 4,55 etatu (6 nauczycieli)
  - lokalizacja w budynku szkoły podstawowej, stan techniczny dobry,
  - wykorzystanie miejsc w przedszkolu 94 %.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego w gminie w latach 1990 -1998 podaje tabela nr 1.

2. Szkolnictwo podstawowe

Na terenie gminy Grabowiec funkcjonują 3 szkoły podstawowe zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- Grabowiec
- Tuczępy (placówka zamknięta)[1]
- Bereść

oraz gimnazjum w Grabowcu.

Szkoła podstawowa, gimnazjum i przedszkole samorządowe w Grabowcu tworzą Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza, lokalizacja przy ul. Wojsławskiej 1. Istniejące obiekty po zlikwidowanych szkołach podstawowych w Majdanie Tuczępskim, Skomorochach Małych, Szystowicach i Ornatowicach należy adaptować i wykorzystać dla potrzeb społeczności lokalnej.

- szkoła podstawowa w Grabowcu posiada klasy 1-6, oddziałów 8, uczniów 427, miejsc 400, zatrudnia 44 osoby, w tym 31 nauczycieli, izb lekcyjnych 21, sala gimnastyczna wspólna z liceum ogólnokształcącym, zmianowość 1,21. Powierzchnia działki 0,92 ha (wspólnie z gimnazjum i liceum), stan techniczny dobry;

[1]Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

- szkoła podstawowa w Tuczępach posiada klasy 1-6, oddziałów 8, uczniów 61, miejsc 80 (wykorzystanie miejsc 76 %), zatrudnia 10 osób, w tym 9 nauczycieli, izb lekcyjnych 6, sali gimnastycznej brak, zmiano-wość 1. Powierzchnia działki 0,64 ha, stan techniczny średni;

- szkoła podstawowa w Bereściu posiada klasy 1-3, uczniów 18, miejsc 90, zatrudnia 4 osoby, w tym 3 nauczycieli, izby lekcyjne 4, sali gimnastycznej brak, zmianowość 1. Powierzchnia działki 2,56 ha, stan techniczny średni.

3. Gimnazjum

- Gimnazjum w Grabowcu posiada 1 klasę, 3 oddziały, 72 uczniów i 72 miejsca, zatrudnia 6 osób, w tym 6 nauczycieli, izby lekcyjne 3, sala gimnastyczna wspólna ze szkołą podstawową i liceum ogólnokształcącym, zmianowość 1. Powierzchnia działki 0,92 ha (wspólnie ze szkołą podstawową i liceum), stan techniczny dobry.

Średnia liczba uczniów na szkołę w gminie Grabowiec w roku szkolnym 1998/99 wynosiła 146 i była wyższa od średniej w powiecie zamojskim (118), natomiast niższa od wskaźnika wojewódzkiego (191), pozostałe wskaźniki: liczba uczniów na pomieszczenie do nauczania, na nauczyciela zatrudnionego i oddział są zróżnicowane i porównywalne (tabela nr 2,3).

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Tabela nr 1

LP.	ROK		PLACÓWKI	ODDZIAŁY	MIEJSCA	DZIECI	NAUCZYCIELE
1.		a	5	8	62	133	11
	1990	b	1	3	62	77	6
		c	4	5	X	56	5
2.		a	6	8	39	119	10
	1991	b	1	2	39	36	4
		c	5	6	X	83	6
3.		a	6	6	X	105	9
	1992	b	1	1	39	23	3
		c	5	5	X	82	6
4.		a	6	7	36	112	7
	1993	b	1	1	36	26	2
		c	5	6	X	86	5
5.		a	6	6	39	89	5
	1994	b	1	1	39	23	2
		c	5	5	X	66	3
6.		a	6	5	X	85	6
	1995	b	1	1	39	26	2
		c	5	4	X	59	4
7,		a	6	4	X	79	3
	1996	b	1	1	30	29	2
		c	5	3	X	50	1
8.		a	5	6	X	95	6
	1997	b	1	1	25	17	3
		c	4	5	X	78	3
9.		a					
	1998	b					
		c	5	X	X	83	X
	POWIAT ZAMOJSKI 1998		116/11/105	129/29/100	x/719/x	2159/636/ 1523	3/46/87
	WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE 19987		1564 373 1191	2673 1403 1270	X 32 327 X	52 753 34 104 18 649	3696 2540 1156

x - brak danych
a - ogółem
b - przedszkola
c - oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych
1998 * / - stan 20. IX. 1998 r.

SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Tabela nr 2

LP.	ROK	SZKOŁY			Uczniowie	Absolwenci	Nauczyciele		Powierzchnia do nauczania	Oddziały
		ogółem	z ogółem				pełnozatrudnieni	niepełnozatrudnieni		
			filialne	z klasami I-VIII						
1.	**1990**	**5**	**-**	**5**	**615**	**60**	X	X	X	X
2,	**1991**	**5**	-	**5**	**610**	**84**	X	X	X	X
3.	**1992**	**5**	**4**	**5**	**613**	**72**	X	X	X	X
4.	**1993**	**5**	**-**	**5**	**609**	**68**	X	X	X	X
5.	**1994**	**5**	X	X	**528**	**71**	**51**	X	**40**	**34**
6.	**1995**	**5**	-	**3**	**603**	**70**	**48**	**8**	**40**	**31**
7.	**1996**	**7**	**-**	**3**	**591**	**63**	**47**	**9**	**40**	**34**
8.	**1997**	**4**	-	**3**	**581**	**73**	**45**	**7**	**42**	**30**
9.	**1998**	**4**	**-**	X	**583**	X	X	X	**34**	
POWIAT ZAMOJSKI 1998		**118**	-	X	**13 924**	**1798**	**1227**	X	**933**	**792**
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE 19987		1498	X	X	286 794	40 997	21 365	X	14 975	14 073

x - brak danych

***/ - łącznie ze szkołami artystycznymi I stopnia realizującymi jednocześnie program nauczania szkoły podstawowej**

NIEKTÓRE WSKAŹNIKI W ZAKRESIE SZKÓL PODSTAWOWYCH

Tabela nr 3

LP.	ROK		LICZBA UCZNIÓW NA:			
			szkołę	pomieszczenie do nauczania	nauczyciela peł-nozatrudnionego	oddział
1.	1990		123	15	X	X
2.	1991		122	15	X	X
3.	1992		122	15	X	X
4.	1993		122	15	X	X
5.	1994		121	15	10	16
6.	1995		121	15	13	19
7.	1996		84	15	13	17
8.	1997		145	14	13	19
9.	1998		146	X	X	X
POWIAT ZAMOJSKI - 1998/99			118	15	11	18
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		ogółem	194	19	14	21
		wieś	116	15	12	17
POLSKA - 1998		ogółem	255	21	15	22
		wieś	137	16	13	18

x – brak danych

4. Szkolnictwo średnie

W miejscowości gminnej Grabowiec przy ul. Wojsławskiej 1 zlokalizowane jest Liceum Ogólnokształcące im. 8 Bydgoskiego Pułku Piechoty. Liceum posiada 12 klas, uczniów 298, zatrudnia 36 osób w tym 22 nauczycieli, izby lekcyjne 13, sala gimnastyczna wspólna ze szkołą podstawową i gimnazjum, zmianowość 1.
Powierzchnia działki (wspólnie ze szkołą podstawową i gimnazjum) 0,92 ha, stan techniczny dobry.

Liceum prowadzi internat - 40 miejsc, 40 użytkowników, stan techniczny dobry.

Szkolnictwo średnie w gminie ma niewątpliwy wpływ na jej rozwój oraz powiązanie z sąsiednimi obszarami.
Liczba uczniów w liceum ogólnokształcącym stanowi 28 % uczącej się młodzieży w liceach w powiecie zamojskim i 0,4 % w województwie lubelskim. Liczba uczniów przypadająca na pomieszczenie do nauczania 23, jest niższa od wskaźników powiatowych - 27 i wojewódzkich - 35 (Polska - 28), co jest zjawiskiem pozytywnym (tabela nr 4).
Z uwzględnieniem istniejącego szkolnictwa ogólnokształcącego należy dążyć również do rozwoju szkolnictwa zawodowego.

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Lp.	ROK SZKOLNY	SZKOŁA	Uczniowie	Absol-wenci	Nauczyciele		Pomiesz-czenia do na-uczania	Oddzia-ły
					pełnoza-trudnieni	niepełno-zatrudnieni		
1	**1990/91**		**246**	**45**	X	X	11	**8**
2.	**1991/92**		**224**	**58**	X	X	11	**8**
3.	**1992/93**		**233**	**48**	X	X	11	**8**
4.	**1993/94**		**242**	**49**	X	X	11	**8**
5.	**1994/95**		**239**	**57**	**13**		11	**8**
6.	**1995/96**		**233**	**56**	**13**	**3**	11	**8**
7.	**1996/97**		**234**	**51**	**16**	**1**	11	**9**
8.	**1997/98**		**266**	**50**	**17**	**5**	**13**	**10**
9.	**1998/99**		**277**	X	X	X	**13**	**12**
9.	**1999/2000**		**298**	**-**	**22**	**-**	**13**	**12**
POWIAT ZAMOJSKI - 1998/99		**3**	**1058**	**239**	**57**	**-**	**39**	**37**
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE - 1998/997		**144**	**57861**	**11682**	**2846**	**-**	**1665**	**1924**

x - brak danych

**/* - na początku roku szkolnego

Większość obiektów edukacji w gminie znajduje się w dobrym stanie technicznym. Ilość szkół oraz ich wyposażenie w pomieszczenia lekcyjne jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb gminy.

Koszty utrzymania szkolnictwa podstawowego stanowią poważne obciążenie budżetu gminy (48,2 % wydatków budżetu w 1998 r. i 50,9 % wydatków budżetu w 1999 r.). Wysokie koszty utrzymania wynikają z małej ilości uczniów w szkołach (szkoła podstawowa w Bereściu 18 uczniów).

Tendencje malejącej liczby urodzeń w kraju występują również w gminie Grabowiec. To zjawisko spadku urodzeń będzie miało wpływ na rozpoczętą w 1999 r. reorganizację szkolnictwa - tworzenie gimnazjów, przekształcenie szkół podstawowych w szkoły 6 - letnie jak i likwidację placówek o niewielkiej liczbie uczniów.

Obiekty po zlikwidowanych szkołach podstawowych w Majdanie Tuczęp-skim, Skomorochach Małych i Szystowicach należy adaptować dla potrzeb wynikających z możliwości rozwojowych gminy - usługi, drobna działalność produkcyjna, gastronomia itp. - rezerwy usługowe związane z potrzebami społeczności lokalnej.

3.3.5. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA - SEKCJA „N"

Ochrona zdrowia w gminie Grabowiec organizacyjnie związana jest z Zespołem Opieki Zdrowotnej w Hrubieszowie.

W lecznictwie otwartym świadczy tu usługi:

- *Gminny Ośrodek Zdrowia w Grabowcu, ul. Kozia*

zabudowa dwukondygnacyjna murowana w dobrym stanie technicznym

ilość gabinetów lekarskich	-	5, (ogólny, rehabilitacyjny, ginekologiczny, zabiegowy, punkt szczepień)
powierzchnia użytkowa	-	670 m^2
powierzchnia terenu	-	0,597 ha
zatrudnienie	-	13 osób, w tym 4 lekarzy, 7 pielęgniarek

świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej - 24 sołectwa, ok. 5 300 osób.

W zakresie lecznictwa specjalistycznego i szpitalnego gmina obsługiwana jest przez przychodnie specjalistyczne i szpital w Zamościu. W zakresie pomocy doraźnej gmina obsługiwana jest przez karetki sanitarne w Zamościu.

Wskaźniki obsługi mieszkańców przez pracowników służby zdrowia są wyższe niż w innych gminach wiejskich, ale niższe niż średnia w regionie. Wyraźny jest niedobór lekarzy stomatologów (tabela nr 1,2). System organizacyjny służby zdrowia zmienia się w związku z reformą systemu ubezpieczeń i administracji, czego przykładem w regionie jest powstawanie prywatnych gabinetów lekarskich, gabinetów analitycznych i zaplecza badawczo - diagnostycznego.

- *Apteka*

Jako stan zadowalający można uznać wyposażenie w apteki, na 1 aptekę przypada 5110 mieszkańców, powiat - 5387 M (tabela nr 3). Apteka zlokalizowana jest w budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia w Grabowcu przy ul. Koziej - apteka prywatna typ A, powierzchnia użytkowa 100 m^2, zatrudnienie 2 osoby.

PERSONEL SŁUŻBY ZDROWIA

Tabela nr 1

LP.	ROK	Lekarze	Lekarze dentyści	Farmaceuci	Pielęgniarki	Położne	Lekarce	Lekarze dentyści	Farmaceuci	Pielęgniarki	Położne
		w liczbach bezwz			głędnych		na 10 tysięcy ludności				
1.	1990	3	-	1	5	1	5,5	-	1,8	9,1	1,8
2.	1991	3	1	1	5	1	5,6	1,9	1,9	9,3	1,9
3.	1992	3	1	1	5	1	5,5	1,8	1,8	9,2	1,8
4.	1993	2	1	1	5	1	3,7	1,9	1,9	9,3	1,9
5.	1994	2	1	1	5	1	3,7	1,9	1,9	9,3	1,9
6.	1995	2	1	1	5	1	3,8	1,9	1,9	9,4	1,9
7.	1996	2	1	1	5	1	3,8	1,9	1,9	9,5	1,9
8.	1997	4	1	1	5	1	7,7	1,9	1,9	9,6	1,9
9.	1998	4	1	1	5	1	7,8	1,9	1,9	9,8	1,9
POWIAT ZAMOJSKI - 1998		71	24	X	367	X	6,3	2,1	X	32,4	X
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		5576	1157	1781	13 770	1571	24,9	5,2	8,0	61,5	7,0
POLSKA - 1998		90086	17 323	20 572	213 127	24 434	23,3	4,5	5,3	55,1	6,3

x - brak danych

ZAKŁADY AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Tabela nr 2

LP.	ROK	PRZYCHODNIE				OŚRODKI ZDROWIA	
		ogółem	w tym:			ogółem	w tym gminne
			rejonowe	służby medycyny pracy	prywatne		
1.	1990	-	-	-	-	1	1
2.	1991	-	-	-	-	1	1
3,	1992	-	-	-	-	1	1
4.	1993	-	-	-	-	1	1
5.	1994	-	-	-	-	1	1
6.	1995	-	-	-	-	1	1
7.	1996	-	-	-	-	1	1
8.	1997	-	-	-	-	1	1
9.	1998	-	-	-	-	1	1
POWIAT ZAMOJSKI - 1998		4	4	-	X	18	X
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		266	92	43	30	261	158
POLSKA		5825	2188	1537	428	3205	471

x - brak danych

APTEKI

Tabela nr 3

LP.	ROK		APTEKI		Punkty apteczne I typu	Liczba ludności na 1 aptekę	Far r zatr w a	naceuci udnieni ptekach
			ogółem	w tym prywatne			ogółem	w tym prywatnych
1.	1990		1	-	-	5477	1	-
2.	1991		1	-	-	5393	1	-
3.	1992		1	1+1	-	5452	1	1
4.	1993		1	1	-	5382	1	1
5.	1994		1	1	-	5392	1	1
6.	1995		1	1	-	5333	1	1
7.	1996		1	1	-	5271	1	1
8.	1997		1	1	-	5198	1	1
9.	1998		1	1	-	5110	1	1
POWIAT ZAMOJSKI - 1998			21	x	x	5387	x	x
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		WIEŚ	188	188	x	6367	x	x
		OGÓŁEM	568	532	4	3942	1195,7	1032,7
POLSKA 1998		WIEŚ	1493	1456	x	9876	x	x
		OGÓŁEM	7484	6958	223	5167	14670,9	13213,1

x - brak danych

- *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej*

posiada siedzibę w Grabowcu przy ul. Koziej 15 o powierzchni użytkowej 49 m^2, zatrudnia 8 osób: 3 pracowników socjalnych i 5 opiekunek domowych. Jest to jednostka organizacyjna samorządu gminy, która świadczy usługi zasiłków pieniężnych, ochrony macierzyństwa, dożywiania dzieci i innych usług opiekuńczych ludziom biednym oraz dotkniętym patologicznie, działa od 1990 r.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS i liczba świadczeń wzrasta i na przestrzeni lat przedstawia się następująco:

Liczba rodzin:	1997 r.	- 239	liczba świadczeń:	1997 r.	- 2 701
	1998 r.	- 349		1998 r.	- 18 116
	1999 r.	- 411		1999 r.	- 21 373

1999 r. – wzrost o 72% w stosunku do 1997r.

1999 r. – wzrost o 146% w stosunku do 1997r.

Wzrastają również wydatki na świadczenia od 221 500 zł w 1997 r. do 350 900 zł w 1999 r. (wzrost o 58,4 %).

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obiekty ochrony zdrowia i opieki społecznej należy adaptować, nie zachodzi potrzeba nowych lokalizacji dla tych usług.

Wydatki na poszczególne rodzaje świadczeń w 1999 r. przedstawiają się następująco:

- renty socjalne	-	38,5 %
- zasiłki rodzinne	-	14,5 %
- zasiłki stałe	-	14,2 %
- świadczenia pielęgnacyjne	-	11,1 %
- świadczenia kombatanckie	-	8,3 %
- dożywianie dzieci	-	4,2 %

3.3.6. HANDEL, GASTRONOMIA, RZEMIOSŁO - SEKCJA „G" I „H"

Zgodnie z Europejską Klasyfikacją Działalności (EKD) podmioty gospodarcze prowadzące działalność usługową zakwalifikowane do sekcji „G" Handel Hurtowy i Detaliczny, to:

- naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego

nazywane sajednostkami handlowymi.

Ważne znaczenie dla funkcjonowania gminy ma rozwój usług o charakterze komercyjnym - bytowych, handlowych, gastronomicznych i rzemiosła. W wyniku przemian społeczno - gospodarczych następuje rozwój sieci usług realizowanych przez prywatnych inwestorów.

W bilansie usług w gminie najszybszy wzrost ilości placówek o charakterze rzemieślniczo - usługowym, które wzbogaciły rozwój rodzajowy i branżowy nastąpił w miejscowości gminnej

- Grabowcu (1999r. -23), Majdanie Tuczępskim (2), Tuczępach (1), Wólce Tuczępskiej (1), Czechówce (1), Ornatowicach (1), Bereściu (1), Górze Grabowiec (3), Rogowie (1), Wolicy Uchańskiej (1), Skomorochach Małych (3) i Skomorochach Dużych (1).

Dominują tu branże spożywcze, spożywczo - przemysłowe, artykułami gospodarstwa domowego i artykułami do produkcji rolnej.
Część sołectw pozbawiona jest stałych obiektów handlowych branży spożywczej. Na terenie gminy występuje niedobór podmiotów gospodarczych świadczących usługi gastronomiczne.

Brak jest również obiektów hotelowych wyspecjalizowanych w obsłudze hotelowo - wypoczynkowej dla turystów.
W gminie istnieją możliwości rozwoju agroturystyki jako dodatkowego źródła utrzymania ludności.

W miejscowości gminnej zlokalizowane jest targowisko gminne (rejon ul. Rynek) na terenie o pow. 0,16 ha (powierzchnia sprzedażowa 1600 m^2). Roczne wpływy z targowiska stanowią ok. 0,2 % dochodów budżetu gminy. Targowisko - w „studium" - do przeniesienia do miejscowości Grabowiec Góra, lokalizacja zgodnie z planem ogólnym gminy.

Liczba zakładów prowadzonych przez podmioty gospodarcze w gminie w 1997 r. wynosiła:

- sekcja „G" handel i naprawy - 55,
  w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 49, jest to wzrost o 12 % w stosunku do 1996 r. (odpowiednio 49 i 44)

- sekcja „H" hotele i restauracje - 3,
  w tym osoby fizyczne prowadzące działalność - 3.

3.3.7. ŁĄCZNOŚĆ - SEKCJA „I"

W gminie funkcjonują dwie placówki pocztowo - telekomunikacyjne w Grabowcu i Tuczępach.

- Urząd Pocztowy w Grabowcu przy ul. Koziej 4

zlokalizowany jest w lokalu będącym własnością Urzędu Gminy:

okienka nadawczo-oddawcze	-	2
powierzchnia użytkowa	-	45 m^2
zatrudnienie	-	7 osób

stan techniczny - dobry

- Agenda Pocztowa w Tuczępach

okienko nadawczo-oddawcze	-	1
powierzchnia użytkowa	-	18 m^2
zatrudnienie	-	1 osoba

stan techniczny średni,
własność prywatna

Istniejące obiekty winny być modernizowane i wyposażone odpowiednio do ich potrzeb wynikających z prawidłowej obsługi ludności.

PLACÓWKI POCZTOWE I USŁUG TELEKOMUNIKACYJNYCH

LP.	ROK	PLACÓWKI - TELEKOML	POCZTOWO NIKACYJNE	ABONENCI TELEFONICZNI	
		w liczbach bezwzględnych	ludność na 1 placówkę w tys. osób	w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
1.	1990	2	2,7	196	35,8
2.	1991	2	2,7	X	X
3.	1992	2	2,7	235	43,1
4.	1993	2	2,7	237	44,1
5.	1994	2	2,7	246	45,6
6.	1995	2	2,7	259	48,6
7.	1996	3	1,8	299	56,7
8.	1997	3	17	305	58,7
9.	1998	3	1,7	307	60,0
POWIAT ZAMOJSKI - 1998		39	2,9	13255	117,2
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE-1998		670	3,3	431049	192,5
POLSKA -1998		X	X	X	219,4

x – brak danych

3.3.8. SPORT, TURYSTYKA - SEKCJA „O”

Do urządzeń sportowych na terenie gminy zaliczyć należy boiska wiejskie i urządzenia sportowe edukacji - jako ogólnodostępne dla społeczności lokalnej:

stadiony szkolne, boiska sportowe i sale gimnastyczne w istniejących i zlikwidowanych obiektach oświaty w Grabowcu, Grabowiec Góra, Cieszynie, Tuczępach, Bereściu, Majdanie Tuczępskim, Skomorochach Małych, Szystowicach i Wolicy Uchańskiej.

Stan i zagospodarowanie obiektów i terenów rekreacyjno - sportowych w gminie należy uznać za niewystarczające.

Brak jest obiektów służących zajęciom sportowym i rekreacyjnym w okresie zimowym. Należy realizować usługi związane ze sportem, rekreacją w oparciu
0 tereny leśne, istniejące i projektowane zbiorniki wodne wyznaczone przez plan ogólny gminy (i Wydział Ochrony Środowiska byłego Urzędu Wojewódzkiego w Zamościu).
Należy również upowszechnić w miejscowościach wiejskich agroturystykę
1ekoturystykę.

3.3.9. USŁUGI INNE-SEKCJA „L”

Dotyczy to usług Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach:

- Bereść - 15 członków
- Cieszyn - 18 członków
- Grabowiec - 21 członków
- Góra Grabowiec - 29 członków
- Henrykówka - 16 członków
- Majdan Tuczępski - 17 członków
- Ornatowice - 31 członków
- Rogów - 14 członków
- Szystowice - 10 członków
- Skomorochy Duże - 11 członków
- Skomorochy Małe - 33 członków
- Skibice - 22 członków
- Siedlisko - 5 członków
- Tuczępy - 23 członków
- Wólka Tuczępska - 12 członków
- Wolica Uchańska - 5 członków
- Żurawlów - 22 członków

Ochotnicza Straż Pożarna w gminie zrzesza około 300 członków, zabudowę OSP stanowią strażnice - remizy strażackie pełniące również funkcję świetlic wiejskich.
Stan techniczny dobry i średni. Powierzchnia terenu około 2 ha.

Ochotnicze Straże Pożarne na terenie gminy zorganizowane są w trzech typach jednostek pożarniczych - w zależności od wyposażenia technicznego:

1. jednostki typu „S" wyposażone w samochody gaśnicze:
Grabowiec, Góra Grabowiec, Ornatowice, Wolica Uchańska, Bereść, Tuczępy.

2. jednostki typu „M" wyposażone tylko w motopompy:
Cieszyn, Henrykówka, Majdan Tuczępski, Rogów, Skomorochy Duże, Skomorochy Małe, Siedlisko, Szystowice, Skibice, Wólka Tuczępska, Żurawlów.

3. KSRG - jednostka wchodząca w skład Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego: Grabowiec

3.3.10. KIERUNKI ROZWOJU USŁUG - UWARUNKOWANIA

W sferze zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy w usługi priorytetowymi zadaniami będą:

- zachować i zmodernizować obiekty istniejące,
- przystosować niewykorzystane obiekty - szczególnie usług rolniczych i likwidowanych usług oświaty (szkoły podstawowe), dla potrzeb społeczności lokalnej,
- uzupełnić sieć usług zgodnie z ustaleniami planu ogólnego gminy,
- rozwijać sieć handlową i usługową zgodnie z europejskimi tendencjami z pozyskaniem kapitału zagranicznego.

3.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

W celu określenia aktywności społecznej w gminie w analizowanym okresie 1994 - 1998 zastosowano wskaźnik podmiotów gospodarczych na 10 000 ludności.

Gmina Grabowiec w 1998 r. posiadała 109 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 3,3 % ilości podmiotów gospodarczych w gminach wiejskich i 2,6 % w powiecie zamojskim.

Wskaźnik podmiotów gospodarczych w 1998 r. na 10 000 ludności w gminie wynosił 213 i był niższy od wskaźnika powiatowego - powiat zamojski 366, gmin wiejskich powiatu zamojskiego 293 i województwa lubelskiego 543.

Jednakże w gminie następuje wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą co wskazuje na wzrost aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców gminy (tabela nr 1).

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WG SEKCJI (EKD)

Tabela nr 1

Lp.	Rok	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	Rybołóstwo, rybactwo	Górnictwo, kopalnictwo	Działalność produkcyjna	Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, składowanie, łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm	Administracja publiczna i obrona narodowa	Edukacja	Ochrona zdrowia i opieka socjalna	Pozostała działalność produkcyjna	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników
1.	REGON 1994	115	3	-	-	13	1	19	47	5	12	1	2	1	6	3	2	-
2.	1995 a	82	4			9	1	13	35	3	4	1	2	1	6	1	2	-
	b	64	2	-	-	8	-	13	32	3	4		1	-	-	1	-	-
3.	1996																	-
	a	98	5			7	1	12	49	4	4	2	3	1	6	1	3	
	b	78	3	-	-	7	-	12	44	3	4	1	2	-	-	1	1	-
4.	1997 a	107	7			7	1	11	55	3	4	2	3	1	6	3	4	-
	b	86	5	-	-	6	-	11	49	3	4	1	2	-	-	3	2	
5.	1998	109	7	-	-	8	1	10	55	4	4	3	3	2	5	3	4	-
WIEŚ		3320	200	-	-	476	3	376	1364	54	258	58	182	43	114	56	136	-
POWIAT ZAMOJSKI		4138	220	-	-	581	5	450	1696	108	294	69	241	50	131	102	191	-

a - ogółem
b - w tym osoby prowadzące działalność produkcyjną

3.5. BUDŻET GMINY

Reforma systemu budżetowego dokonana w Polsce w 1991r. zlikwidowała budżet terenowy, stanowiący do końca 1990r. integralną część budżetu państwa. W wyniku tej reformy wyłonione zostały budżety gmin jako odrębne budżety samorządów lokalnych. Każda gmina prowadzi gospodarkę finansową opracowaną na podstawie własnego budżetu uchwalonego przez radę gminy.

Przy opracowaniu studium badaniami objęto budżety gminy Grabowiec w latach 1990-1998 (tabela nr 1).

1. Rok 1998

- Dochody budżetu aminy

Łączne dochody budżetu gminy w 1998r. wynosiły 3 513,0 tys. zł i były
0 1,4 % wyższe w porównaniu z rokiem 1997.

Gmina posiadała wysoki wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - 31 % (powiat -18,9 %, województwo - 27,5 %)

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne gminy wynosiły 682,0 zł
1 były niższe od wskaźnika powiatowego - 795,0 zł i wojewódzkiego -932,0 zł.

- *Wydatki budżetu gminy*

Wysokość dochodów budżetu gminy zadecydowała o rozmiarach wydatków w 1998 r.
Nastąpił wzrost wydatków w latach 1990 - 1996 z 330,3 tys. zł do 4461,4 tys. zł oraz spadek w latach 1997 i 1998 - odpowiednio do 3594,6 tys. zł i 3555,0 tys. zł.

Wydatki budżetu gminy, w tym inwestycyjne na 1 mieszkańca od 1990 r. do 1996 r. wzrastały od 60,64 zł do 842,73 zł, w latach 1997 i 1998 wynosiły odpowiednio 691,54 zł i 690,0 zł.

Wskaźniki powiatowe i wojewódzkie w roku 1998 są korzystniejsze od wskaźników gminnych (tabela nr 1).

BUDŻETY GMINY

LP.	ROK	DOCHODY			WYDATKI		
		OGÓŁEM (tys. zł)	w tym: własne (tys. zł)	na 1 mieszkańca	OGÓŁEM (tys. zł)	w tym: wydatki inwestycyjne (tys. zł)	na 1 mieszkańca (zł)
1.	1990	394,0	183,9	71,94	330,3	107,0	60,64
2.	1991	422,4	222,3	77,98	362,0	117,0	66,82
3.	1992	515,4	241,2	96,05	566,8	139,0	105,64
4.	1993	738,2	376,0	136,15	710,1	140,4	130,97
5.	1994	919,6	394,3	170,82	932,0	167,9	173,13
6.	1995	1214,0	533,1	226,53	1181,2	180,3	220,41
7.	1996	4144,3	868,0	163,96	4461,4	2089,9	842,73
8.	1997	3465,0	1181,8	666,6	3594,6	869,3	691,54
9.	1998	3513,0	1056,0	682,0	3555,0	451,0	690,0
POWIAT ZAMOJSKI -1998		90126	17 030	795,0	92384	19 298	815,0
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE -1998		2 086 326	573 459	932,0	2125 021	399 898	948,0
POLSKA-1998		46119 400	15 432800	1193	47495100	10659 700	1228,0

4. SFERA PRODUKCYJNA

4.1. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY

4.1. 1. Rolnictwo
4.1.2. Przemysł, bazy, składy
4.1.3. Działaność gospodarcza

4.1. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY

4.1. 1. Rolnictwo

I. Diagnoza stanu istniejącego z określeniem preferencji rozwoju i jego zagrożeń (ograniczeń).

1. Diagnoza stanu z uwzględnieniem Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r.

II. Uwarunkowania rozwoju

4.1.2. Przemysł, bazy, składy

4.1.3. Działalność gospodarcza

4.1. 1. Rolnictwo

I. Diagnoza stanu istniejącego z określeniem preferencji rozwoju i jego zagrożeń (ograniczeń)

Struktura gospodarcza gminy Grabowiec jest zdecydowanie monofunkcyj-na, zdominowana przez rolnictwo, z którym związane jest ponad 90 % ogółu pracujących, co przesądza o słabości innych miejscowych źródeł rozwoju.

Podstawą działalności rolniczej są bardzo korzystne warunki naturalne, które pod względem wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej kwalifikują gminę na 8 miejscu na Zamojszczyźnie.
(wg oceny JUNG - Puławy wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi dla gminy 98,1 pkt, dla województwa lubelskiego 73,5 pkt, dla kraju 66,6 pkt.).

Zespół warunków naturalnych osiąga tu wysokie wartości, dominują gleby bardzo dobre i dobre - czarnoziemy i gleby brunatne, należące do najbardziej urodzajnych w kraju. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych od I do lila zajmują 81,1 % ogółu gruntów ornych, w tym kl. I - 6,3 %, w kl. II - 29,3 %, w kl. lila - 45,5 %. Część gleb podlega procesom erozyjnym, co obniża ich produkcyjność.

Największe powierzchnie gruntów ornych o najwyższych klasach bonitacyjnych od I do II posiadają wsie: Grabowiec, Grabowiec Góra, Henrykówka, Rogów.
Struktura użytkowania ziemi wskazuje na wybitnie rolniczy charakter gminy. Użytki rolne zajmują 85 % powierzchni ogólnej gminy. W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne 86 %, sady zajmują 1 %, łąki 11 %, pastwiska 2 %.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GMINIE OGÓŁEM (dane z 1998 roku)

Tabela nr

Pow. ogólna w ha	UŻYTKI ROLNE w ha					Lasy i grunty leśne w ha	Pozostałe grunty
	razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
12 888	10 941 **100 %**	9 448 86,4 %	107 **0,9%**	1 198 11 %	188 **1,7%**	1 239	708
100%	85%					9,6 %	5,4 %

Rolnictwo gminy charakteryzuje:

- zdecydowana przewaga użytków rolnych. We władaniu rolników indywidualnych znajduje się 88 % ogółu użytków rolnych. Wśród użytków rolnych grunty orne stanowią 87,7 %, sady 1 %, łąki 10,6 % i pastwiska 0,7 %.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTWACH ROLNYCH (dane z 1998 roku)

Tabela nr 2

Pow. ogólna w ha	UŻYTKI ROLNE w ha					Lasy i grunty leśne w ha	Pozostałe grunty
	razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
10 456	9 676 100%	8 494 87,7 %	92 1 %	1 021 10,6%	69 0,7 %	575	205
100%	92,5 %					5,5 %	2 %

Sektor państwowy reprezentowany przez: mienie komunalne, AWRSP, Skarb Państwa zajmuje 9,2 % ogółu użytków rolnych.

• zdecydowana przewaga gospodarstw małych i średnich.

W gminie znajduje się 1209 gospodarstw indywidualnych oraz 239 gospodarstw posiadających działki rolne o powierzchni do 1 ha (razem 1448 gospodastw). Gospodarstwa o areale od 1 do 7 ha stanowią 52 % ogółu, od 7 do 10 ha 23%.

GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE WG GRUP OBSZAROWYCH I POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH (dane z 1996 r.)

Tabela nr 3

Liczba gospodarstw indywidualnych	Grupy obszarowe i powierzchnia użytków rolnych w ha						
	1 - 2	2 - 5	5 - 7	7-10	10-15	15-20	20-50 i więcej
1 209	92	316	218	274	212	73	24
100%	8 %	26%	18%	23%	17%	6 %	2 %

W stosunku do 1988 roku liczba gospodarstw (łącznie z użytkującymi działki rolne do 1 ha) zwiększyła się o 192 gospodarstwa - postępowało dalsze rozdrobnienie gospodarstw, któremu sprzyjają istniejące przepisy, pozwalające dzielić gospodarstwa.

Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 7,7 ha UR i 8,2 ha gruntów ogółem (województwo lubelskie 6,1 ha UR, kraj 7,0 ha UR) i wzrosła na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia o 0,7 ha.

Wśród gospodarstw rolniczych ocenionych wg grup społeczno - ekonomicznych w gminie występują gospodarstwa:

- rolnicze 58,2 % ogółu
- rolniczo - pracownicze 1,4% ogółu
- pracownicze i pracowniczo - rolnicze 8,6 % ogółu
- emerytów i rencistów 22,5 % ogółu
- z pozarolniczą działalnością gospodarczą 1,2 % ogółu
- pozostałe 8,1% ogółu

Wśród gospodarstw indywidualnych 25 % prowadzi działalność wyłącznie lub głównie na potrzeby własne, 70 % prowadzi działalność głównie na rynek.

Według samooceny użytkowników gospodarstw rolnych (badano 65 % ogółu gospodarstw) tylko 23 % posiada perspektywy rozwojowe, do 29 % brak jednoznacznej opinii, a 48 % stanowią gospodarstwa nierozwojowe.

- wysokie zatrudnienie na 100 ha użytków rolnych, wynoszące w gminie 28 osób/100 ha UR - co daje w gminie łączne zatrudnienie w rolnictwie ok. 2990 osób, bezrobocie ukryte w kontekście zatrudnionych w rolnictwie wynosiło w 1996 r. 265 osób, tj. ok. 9 % zatrudnionych (w regionie zamojskim 27 osób, w kraju 21). Liczba zawodowo czynnych

w rolnictwie wynosi 2706 osób i wzrosła w okresie ostatniego dziesięciolecia o ok. 18 %. Dla 57 % zatrudnionych w tym dziale praca w gospodarstwie była głównym źródłem utrzymania, dla pozostałych 43 % dodatkowym (ok. 12 % utrzymywało się z pracy najemnej, 31 % z niezarobkowych źródeł, w tym renty i emerytury).

- występowanie niekorzystnego zjawiska starzenia się ludności rolniczej. 23 % ludności wiejskiej w gminie wkroczyło w wiek poprodukcyjny (prawie co czwarty mieszkaniec wsi). Gospodarstwa wg cech demograficznych domowników przedstawiają się następująco:

  - składające się wyłącznie z osób młodych 5,3 % ogółu gospodarstw
  - wyłącznie w wieku średnim 10,4 % ogółu gospodarstw
  - wyłącznie starszych 10,7% ogółu gospodarstw
  - prowadzone wyłącznie przez emerytów i rencistów 15,0% ogółu gospodarstw
  - bez dzieci i osób do 25 roku życia 43,0 % ogółu gospodarstw

- niskie przygotowanie zawodowe rolników. 64 % ogółu posiada wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe, w tym 52 % stanowią rolnicy z ukończonym wykształceniem podstawowym i 12 % z podstawowym nieukończonym.

- produkcja roślinna jako wiodący kierunek działalności. W produkcji roślinnej specjalizuje się 62 % gospodarstw, 35 % prowadzi produkcję mieszaną. W strukturze zasiewów dominują zboża - 74 % ogółu powierzchni zasiewów, w tym pszenica stanowiąca 71 % ogółu zasiewów zbóż.

STRUKTURA ZASIEWÓW ZBÓŻ (dane za 1999 r.)

Tabelanr 4

WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIERZCHNIA ZASIEWÓW w ha	UDZIAŁ PROCENTOWY %
Pow. zasiewów ogółem	7 542	100
zboże ogółem	5 585	74
w tym:		
- pszenica	3 950	52,4
- żyto	100	1,2
- jęczmień	735	10,0
- owies	100	1,2
- mieszanki zbóż	700	9,2
strączkowe jadalne	24	0,3
ziemniaki	600	8,0
buraki cukrowe	800	10,6
rzepak i rzepik	50	0,7
warzywa gruntowe	65	0,9
pozostałe	383	5,5

W produkcji roślinnej gmina osiąga niezbyt wysokie efekty wyrażające się wielkością osiąganych plonów, na co niewątpliwie wpływa spadek nawożenia i erodowanie gleb.

ŚREDNIE PLONY (q/ha) - dane za 1999 r.
Tabela nr 5

	GMINA GRABOWIEC		woj. lubelskie 1998 r.
	1985 r.	1999 r.	
pszenica	30,1	27,0	30,9
żyto	26,0	24,0^	24,0
jęczmień	33,0	26,0	29,1
owies	31,0	23,0	25,6
pszenżyto ozime		26,0	27,0
mieszanki zbóż		25,0	27,8
- ziemniaki	160	170	199
- rzepak i rzepik		17,0	19,2
- strączkowe jadalne		30	17,5
- buraki cukrowe		380	372
zboża ogółem	29,7	26,7	27,8

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE I ICH OBSADA W SZTUKACH PRZELICZENIOWYCH

Tabela nr 6

Lata	bydło ogółem		trzoda chlewna	owce	konie	kozy
		w tym krowy				
1996	3 966	1 584	5 380	233	371	36
1989	4 871	1 825	4 615	3 593	1 069	-
1985	5 305	2 176	4 339	3 775	1 532	-

OBSADA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH NA 100 ha UR (dane 1996 r.)

Tabela nr 7

Zwierzęta gospodarskie	OBSADA			woj. lubelskie 1996 r.
	1985 r.	1989 r.	1996 r.	
- bydło ogółem	50,8	47,7	40,9	36,1
w tym: krowy	20,9	17,9	16,4	
- trzoda chlewna	41,6	45,2	55,6	89,0
- owce	36,2	35,2	2,4	
- konie	14,7	10,4	3,8	
- kozy	-	-	0,4	

W produkcji zwierzęcej specjalizuje się jedynie 3 % ogółu gospodarstw. W analizowanym okresie w stosunku do 1985 r. nastąpił znaczny spadek ilości zwierząt gospodarskich: bydła o 25 %, krów o 27 %, owiec o 94 % i koni o 76 %. Natomiast obsada trzody chlewnej wzrosła o 24 %.

- surowcowy charakter produkcji rolnej.

Wyprodukowane surowce rolne wywożone i przetwarzane poza gminą z wyjątkiem ziemniaków, których część wykorzystywana jest przez gorzelnię w Szystowicach.

Zlokalizowany w sąsiedniej gminie Trzeszczany zakład przetwórstwa owocowo - warzywnego w Nieledwi ma wpływ na stopniowy wzrost powierzchni upraw warzywniczych oraz sadownictwa w gminie.

- wyposażenie w maszyny rolnicze.

Wyposażenie indywidualnych gospodarstw w sprzęt rolniczy wzrosło znacznie w ostatnich latach, przy czym stopień mechanizacji związany jest z wielkością gospodarstwa. Na jeden ciągnik przypada 11 ha UR (region zamojski 11,0, kraj 16,0).

WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW INDYWIDUALNYCH W MASZYNY

MASZYNY ROLNICZE	% GOSPODARSTW POSIADAJĄCYCH SPRZĘT
kombajny zbożowe	**6,9**
kombajny ziemniaczane	**4,5**
kombajny buraczane	**4,2**
silosokombajny	-
rozsiewacze nawozów	**19,4**
rozrzutniki obornika	**27,2**
kosiarki ciągnikowe	**16,9**
kopaczki do ziemniaków	**14,6**
sadzarki ziemniaków	**21,0**
prasy zbierające	**6,5**
opryskiwacze polowe	**36,0**
opryskiwacze sadownicze	**0,7**
dojarki bańkowe	**6,3**
dojarki rurociągowe	**0,2**
schładzarki do mleka	**2,6**
agregaty uprawowe	**3,4**

• wyposażenie w obiekty obsługi rolnictwa jest niewystarczające. Gminę obsługuje:

- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Grabowcu i jej filie w Bereściu, Grabowcu Górze, Skomorochach Dużych,
- Lecznica Weterynaryjna w Grabowcu,
- GS Grabowiec - obsługuje gminę w zakresie sprzedaży artykułów do produkcji rolnej oraz jest to teren lokalizacji punktów skupu: zwierząt, zbóż, warzyw,
- punkty skupu buraków cukrowych (Grabowiec Góra, Tuczępy),
- punkty skupu owoców (Grabowiec, Tuczępy)
- punkt skupu warzyw (Grabowiec)
- punkt skupu ziół (Grabowiec)
- punkt skupu ziemniaków (Szystowice - teren gorzelni)
- punkty skupu mleka (Grabowiec Góra, Bereść, Ornatowice, Holużno, Wolica Uchańska).

Sprzedaż artykułów do produkcji rolnej oraz magazyny znajdują się głównie w Grabowcu. Magazyny i place składowe poza Grabowcem znajdują się w: - Grabowcu Górze - magazyn PZZ i silosy zbożowe, skład materiałów budowlanych.

Główne problemy rolnictwa wynikające z oceny stanu istniejącego:

1. Konieczność ochrony wysokiej jakości gleb przed zmianą sposobu przeznaczenia na nierolniczą przy jednoczesnej potrzebie rozwoju działalności gospodarczej.

2. Deficyt wód powierzchniowych i ich wysoki stopień zanieczyszczenia przez zrzuty ścieków z nieskanalizowanych terenów wiejskich, spływy powierzchniowe z terenów użytkowanych rolniczo.

3. Wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych GZWP wynikający z budowy geologicznej procesów hydrogeologicznych.

4. Degradacja gleb lessowych, spowodowana głównie erozją wodną pogłębiana niewłaściwymi metodami gospodarowania.

5. Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, wskazujący na zaawansowany proces starzenia się mieszkańców wsi. Stanowi on jednocześnie szansę dalszego rozwoju z uwagi na możliwość wymiany pokoleń w rolnictwie - zastąpienie ludzi starych młodymi, lepiej wykształconymi, zdolnych do przekształceń swoich gospodarstw.

6. Niski stopień wykształcenia rolników.

7. Rozdrobnienie gospodarstw.

8. Ukryte bezrobocie agrarne i bardzo wysokie zatrudnienie w rolnictwie - pilna potrzeba tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem.

II. Uwarunkowania rozwoju

Czynniki sprzyjające rozwojowi:

- korzystna przestrzeń produkcyjna dla rolnictwa, wyróżniona w krajowych programach przestrzennych jako część obszaru o potencjalnych możliwościach wzrostu produkcji rolnej - wchodzi w skład krajowego zagłębia żywności,

- czyste środowisko naturalne o dużych predyspozycjach do ekologizacji rolnictwa,

- prywatna własność ziemi dająca możliwość szybkiego dostosowania się do gospodarki rynkowej,

- możliwość wprowadzenia produkcji specjalistycznej - sadownictwa, zielarstwa, upraw miododajnych (wykorzystanie warunków naturalnych i istniejących nadwyżek siły roboczej w rolnictwie),

- możliwość wykorzystania walorów wsi (Majdan Tuczępski, Czechówka, Szystowice, Dańczypol, Henryków, Siedlisko, Hołużne, Kolonia Białowo-dy, Szczelatyn) dla rozwoju funkcji agroturystyki opartej na bazie gospodarstw wiejskich jako dodatkowego źródła dochodów dla rolników,

- rezerwy siły roboczej, która może odejść do przemysłu przetwórczego i obsługi rolnictwa,

- istniejące stawy rybne - możliwość rozwoju gospodarki rybackiej.

Czynniki ograniczające rozwój:

- monofunkcyjna struktura gospodarcza, zdominowana przez rolnictwo o charakterze surowcowym, z czym wiąże się niska dochodowość mieszkańców,

- brak bazy przetwórczej dostosowanej do potencjalnych możliwości produkcji rolnej,

- defekty strukturalne rolnictwa - rozdrobnienie gospodarstw i przeludnienie ogromne z towarzyszącym mu ukrytym bezrobociem, utrudniające przejście do gospodarki rynkowej,

- bariera kapitałowa wiążąca się z niską opłacalnością produkcji rolnej, ograniczająca inwestowanie w rolnictwie, brak możliwości tworzenia w krótkim czasie alternatywnych miejsc pracy, co utrudnia prawidłową restrukturyzację gospodarki rolnej,

- bardzo wysokie zatrudnienie w rolnictwie,

- niskie kwalifikacje zawodowe rolników i związana z tym mała inicjatywa i obiektywność mieszkańców wsi,

- postępujący proces starzenia się mieszkańców wsi,

- niedoinwestowanie w zakresie obsługi rolnictwa,

- bariery ekologiczne:

  - podatność około 6 % gruntów ornych gminy na erozję, wymuszająca zmianę sposoby zagospodarowania obszarów erozyjnych,
  - niekorzystne warunki wodne pod względem jakości wód powierzchniowych,
  - możliwość łatwego skażenia GZWP ograniczająca chemizację rolnictwa i prowadzenia hodowli na skalę przemysłową
  - niewłaściwe warunki wodne w glebach - potrzeba wykonania zabiegów melioracyjnych na 799 ha użytków zielonych,
  - niedoinwestowanie w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej

II. 1. Diagnoza stanu z uwzględnieniem Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r.

Charakterystykę rolnictwa w gminie Grabowiec w oparciu o Powszechny Spis Rolny z 1996 r. przedstawiono wg poniższej problematyki w porównaniu z gminami wiejskimi powiatu zamojskiego:

1. Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych.
2. Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych wg wieku i płci.
3. Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego wg grup wieku i płci.
4. Ludność w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych wg źródeł utrzymania i płci.
5. Użytkownicy gospodarstw rolnych wg wieku i płci.
6. Gospodarstwa domowe z użytkowaniem gospodarstwa rolnego według źródeł utrzymania.
7. Liczba pracujących na 1 indywidualne gospodarstwo rolne.
8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej.

Wg Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r. „Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkowaniem gospodarstwa rolnego (działki rolnej)"
w Gminie Grabowiec przedstawia się następująco:

Tabela nr 1

	Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe użytkowników gospodarstw rolnych (działek rolnych)	Ludność w gospodarstwach domowych z użytkowaniem gospodarstwa rolnego (działki rolnej)				Przeciętna liczba osób w gospodarstwie
			razem	mężczyźni	kobiety	na 100 mężczyzn przypada kobiet	razem
1.	Gmina Grabowiec	1 446	4 855	2 435	2 420	99,4	3,36
2.	Gminy wiejskie	70 345	257 321	129 289	128 032	99,0	3,66

Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkowaniem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg wieku i płci”

Tabela nr 2

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	w wieku							
			0-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 lat i więcej
1.	Gmina Grabowiec o	4 855	1 054	268	572	585	611	492	299	974
	m	2 435	538	137	312	332	334	236	135	411
	k	2 420	516	131	260	253	277	256	164	563

o – ogółem
m – mężczyźni
k – kobiety

„Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg grup wieku i płci"

Tabela nr 3

Lp.	Wyszczególnienie		Ogółem	w wieku					
				przedprodukcyjnym	produkcyjnym			poprodukcyjnym	nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
					razem	mobilnym	niemobilnym		
1.	Gmina Grabowiec	0	4 855	1 207	2 510	1 582	928	1 138	93,4
		m	2 435	619	1 405	887	518	411	73,3
		k	2 420	588	1 105	695	410	727	119,0
2.	Gminy wiejskie	0	282 651	75 381	152 319	98 866	53 453	54 951	85,6
		m	142 069	38 742	84 344	54 079	30 265	18 983	68,4
		k	140 582	36 639	67 975	44 787	23 188	35 968	106,8

- wiek przedprodukcyjny - 0 -17 lat
- wiek produkcyjny - mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat
  w tym mobilny -18 - 44 lata
  niemobilny - mężczyźni 45 - 64 lata, kobiety 45 - 59 lat

- wiek poprodukcyjny - mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej

„LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH Z UŻYTKOWNIKIEM GOSPODARSTWA ROLNEGO (działki rolnej) WG ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA I PŁCI"

Tabela nr 4

Lp-	Wyszczególnienie	Ogółem	Utrzymujący sie *z* jednego źródła		Utrzymujący się z dwóch źródeł	Z liczb y ogółem utrzymujących się głównie lub wyłącznie					Utrzymywani
			razem	w tym *z* pracy w swoim gospoda rstwie rolnym		z pracy w swoim gospodar-stwie rolnym	z pracy poza swoim gospodarstwem rolnym		z niezarobkowych źródeł		
							razem	w tym na własny rachunek	razem	w tym z emerytury	
1.	0 Gmina	3 795	2178	1 466	1 617	1 535	340	43	1 620	993	285
	m Grabowiec	1 894	1 157	859	737	899	173	33	668	377	144
	k	1 901	1 021	607	880	636	167	10	952	616	141
2.	0 Gminy	216 755	107 697	68 313	109 058	76 038	34130	2 579	87 070	45 401	18182
	m wiejskie	108 289	54 682	37 170	53 607	41 524	19 488	1 795	37 403	17 401	8 938
	k	108 466	53 015	31 143	55 451	34 514	14 642	784	49 667	28 000	9 244

UŻYTKOWNICY GOSPODARSTW ROLNYCH (działek rolnych) WG WIEKU I PŁCI

Tabela nr 5

Lp-	Wyszczególnienie		Ogółem	w wieku					
				15-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 lat i więcej
1.	Gmina Grabowiec	0	1 446	142	289	337	255	110	313
		m	1 169	118	261	303	213	87	187
		k	277	24	28	34	42	23	126
2.	Gminy wiejskie	0	77 279	7 073	15 496	19 154	13 732	6 668	15 156
		m	56 941	5 498	12 341	15 207	10 600	4 730	8 565
		k	20 338	1 575	3 155	3 947	3 132	1 938	6 591

GOSPODARSTWA DOMOWE Z UŻYTKOWNIKIEM GOSPODARSTWA ROLNEGO (działki rolnej) WG ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA

Tabela nr 6

Lp-	Wyszczególnienie	Gospodarstwa ogółem	Utrzymujący się z jednego źródła		Utrzymujący się z dwóch źródeł	Utrzymujący się z trzech źródeł	Z liczby ogółem utrzymującech stę głównie lub wyłącznie				
			razem	w tym z pracy w swoim gospodarstwie rolnym			z pracy w swoim gospodarstwie rolnym	z pracy poza swoim gospodarstwem rolnym		z niezarobkowych źródeł	
								razem	w tym na własny rachunek	razem	w tym z emerytury
1.	Gmina Grabowiec	1 446	291	274	847	308	745	185	34	516	289
2.	Gminy wiejskie	77 279	10117	9 022	42176	24 986	33 977	15 978	1 527	27 285	15 144

LICZBA PRACUJĄCYCH NA 1 INDYWIDUALNE GOSPODARSTWO ROLNE (działkę rolna)

Działki rolne

Tabela nr 7

Lp-	Wyszczególnienie	Ogółem	Pracujący			
			wyłącznie w swoim gospodarstwie (działce)	głównie w gospodarstwie (działce) dodatkowo poza swoim gospodarstwem (działką)	wyłącznie poza swoim gospodarstwem (działką)	głównie poza swoim gospodarstwem (działką) a dodatkowo w swoim gospodarstwie (działce)
1.	**0** Gmina	1,24	1,04		0,04	0,16
	m Grabowiec	0,51	0,41	-	0,03	0,08
	k	0,73	0,63	-	0,01	0,08
2.	**0** Gminy	1,62	1,10	0,02	0,15	0,36
	m wiejskie	0,76	0,47	0,01	0,09	0,20
	k	0,86	0,63	0,01	0,06	0,16

Indywidualne gospodarstwa rolne

1.	O Gmina	2,46/0,76	2,22	0,03	0,03	0,19
	m Grabowiec	1,30/0,54	1,17	0,01	0,01	0,10
	k	1,16/0,22	1,04	0,01	0,02	0,09
2.	**0** Gminy	2,55/0,79	2,10	0,04	0,06	0,35
	m wiejskie	1,32/0,52	1,06	0,03	0,03	0,20
	k	1,23/0,27	1,04	0,01	0,02	0,15

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH Z UŻYTKOWNIKIEM INDYWIDUALNEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO (działki rolnej)

Tabela nr 8

	Wyszczególnienie	Ogółem	Pracujący							Bezrobotni	Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej
				w swoim gospodarstwie (działce)			poza swoim gospodarstwem (działką)					
			razem	razem	wyłącznie	głównie	razem	wyłącznie	głównie			
1.	**0** Gmina	3 381	2 971	2 706	2 675	31	267	38	227	12	398	88,2
	m Grabowiec	1 714	1 567	1 433	1 415	18	134	16	118	7	140	91,8
	k	1 667	1 404	1 273	1 260	13	131	22	109	5	258	84,5
2.	**0** Gminy	189 104	164 007	137 794	135 026	2 768	26 213	3 557	22 656	919	24178	87,2
	m wiejskie	95 015	84 865	69 896	67 983	1 913	14 969	1 988	12 981	483	9 667	89,8
	k	94 089	79142	67 898	67 043	855	11 244	1 569	9 675	436	14 511	84,6

4.1.2. PRZEMYSŁ, BAZY, SKŁADY

Działaność przemysłową na terenie gminy Grabowiec prowadzą drobne zakłady usługowo - przetwórcze przemysłu spożywczego i drzewnego oraz gorzelnia w Szystowicach:

Gorzelnia Szystowice
- zakład prywatny, powierzchnia działki 0,72 ha, zatrudnienie 3 osoby, zabudowa produkcyjna i mieszkaniowa - stan techniczny dobry (zakład nieczynny)[1].

Piekarnia w Grabowcu
- zakład prywatny na bazie GS, zatrudnienie 3 osoby, zabudowa w dobrym stanie technicznym.

Młyn elektryczny w Grabowcu
- zakład prywatny, powierzchnia działki 0,20 ha, zatrudnienie 2 osoby, stan techniczny dobry.

Tartak prywatny w Grabowcu Górze
- wstępna przeróbka drewna, powierzchnia działki 0,20 ha, zatrudnienie 2 osoby, stan techniczny średni.

Wytwórnia Wód Gazowanych w Grabowcu - zakład prywatny,
Rozlewnia Piwa
- zabudowa murowana w dobrym stanie technicznym o powierzchni 120 m^2, zatrudnienie 3 osoby.

Baza Gminnej Spółdzielni SCh w Grabowcu
- zabudowa magazynowa, biurowa, składy, powierzchnia terenu 3,16 ha, zatrudnienie 2 osoby, stan techniczny zabudowy średni. Baza „GS" w likwidacji.

[1] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 07 lutego 2014 r.

4.1.3. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.

Jednym z elementów charakteryzujących działalność gospodarczą gminy są średnie i małe przedsiębiorstwa. Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa GUS od 1994 r. objęte są one Europejską Klasyfikacją Działalności według Sekcji (EKD).

Dla potrzeb „Studium" w sferze gospodarczej objęto analizą i badaniami podmioty gospodarcze prowadzące działalność produkcyjną! usługową w latach 1994-1998:

	GMINA GRABOWIEC					POWIAT WIEŚ
	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1998 r.
- działalność produkcyjna	13	9	7	7	8	476
- handel i naprawy	47	35	49	55	55	376
- hotele i restauracje	5	3	4	3	4	54
- transport, składowanie, łączność	12	4	4	4	4	258

Liczba podmiotów gospodarczych, w tym zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (stanowią ok. 90 % ogółem zakładów) wskazuje na tendencję wzrostową od 47 w 1994 r., 35 w 1995 r. do 55 w 1998 r. (handel i naprawy). Jest to jednak dynamika wzrostu mniejsza jak w gminach wiejskich i powiecie zamojskim. (Tabela nr 1 pkt 3,4).

Pracujący w gminie Grabowiec w 1998 r. stanowili 2,4 % pracujących w powiecie zamojskim, w tym

w przemyśle i budownictwie -1,1 %
usługach rynkowych -1,8 %,
usługach nierynkowych - 3,8 %

Wskaźnik pracujących na 1000 ludności w gminie w 1998 roku wynosił 46,6 osoby i był niższy od wskaźnika dla powiatu zamojskiego (86,9 osoby), wojewódzkiego (455,2 osoby) i Polski (411,6 osoby).

Pracujący w sekcjach według Europejskiej Klasyfikacji Działalności w gminie przedstawiali się następująco (na tle powiatu zamojskiego, województwa lubelskiego i Polski):

LP,	Wyszczególnienie	Pracujący ogółem	w tym w sekcji EKD		
			przemysł i budownictwo	usługi rynkowe	usługi nierynkowe
1.	Gmina Grabowiec 1998 r.	238	***/31-13,0%**	49 - 20,6 %	149-62,6%
2.	POWIAT ZAMOJSKI 1997	9 946	3 025 - 30,4 %	2 752 - 27,7 %	3 864 - 38,9 %
3.	POWIAT ZAMOJSKI 1998	9 828	2 891 -29,4%	2 769-28,2%	3 874 - 39,4 %
4/[a]	WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE 1998-tys. osób	1 020,2	174,6-17,1 %	193,9-19,0%	140,9-13,8%
5/[a]	POLSKA 1998-tys. osób	15 921,1	4 588,6 - 28,8 %	4 616,4-29,0%	2 360,0-14,8%

- usługi rynkowe: handel, naprawy, usługi hoteli i restauracji, transportowe, magazynowe, łączności, pośrednictwo finansowe, usługi związane z nieruchomościami, działalnością gospodarczą usługi komunalne, socjalne i osobiste

- usługi nierynkowe: usługi w zakresie administracji, obrony narodowej, gwarantowanej prawnie opieki socjalnej, usługi w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

*/ 31 -13,0 % - pracujący wg sekcji w osobach - procent pracujących wg sekcji do ogółu pracujących

/[a] - stan wg faktycznego (stałego) miejsca pracy GUS - 1999 r.

Podstawą rozwoju gospodarczego gminy jest rolnictwo. Przemiany społeczno - gospodarcze zachodzące w ostatnim okresie nie spowodowały zasadniczych zmian w strukturze funkcjonalnej obszaru lecz potrzebę restrukturyzacji jakościowej tej dziedziny gospodarki i szukanie nowych zmian, np. związanych z przetwórstwem rolno - spożywczym, a także szeroko pojętymi usługami oraz szczególna promocją gminy w zakresie usług związanych z agroturystyką i eko-turystyką.

Lokalny potencjał rozwoju zależy od przedsiębiorczości prywatnej oraz publicznej mieszkańców.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

5.1. UKŁAD DROGOWY

5.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

5.3. ZAPLECZE TECHNICZNE

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

5.1. UKŁAD DROGOWY

Układ komunikacyjny gminy Grabowiec tworzą drogi o znaczeniu powiatowym oraz gminnym.
Połączenie obszaru gminy z siedzibą powiatu grodzkiego oraz z sąsiednimi gminami zapewniają n/w drogi relacji:

- Skierbieszów - Grabowiec - Hrubieszów Nr 48 200 o nawierzchni utwardzonej dł. 15,6 km (pow. 23,4 ha)
- Grabowiec - Uchanie Nr 48 310 o nawierzchni utwardzonej dł. 7,2 km (pow. 10,8 ha)
- Wojsławice - Grabowiec - Nr 48 301 o nawierzchni utwardzonej dł. 8,2 km (pow. 12,3 ha)
- Tuczępy - Szczelatyn (Wola Uchańska) Nr 48 302 o nawierzchni utwardzonej na dł. 8,2 km (pow. 12,3 ha)
- Grabowiec - Miączyn - Świdniki (gmina Miączyn) Nr 48 306 o nawierzchni utwardzonej dł. 4,2 km (pow. 6,5 ha)
- Ornatowice - Majdan - Skibice - $rogojówka Nr 48 318 o nawierzchni utwardzonej dł. 3,0 km (pow. 4,5 ha)
- Czechówka - Hotużno Nr 48 308 o nawierzchni utwardzonej na dł. 3,2 km, na pozostałym odcinku 2,7 km nawierzchnia gruntowa (pow. 8,8 ha)
- Skierbieszów - Tuczępy Nr 48 201 o nawierzchni utwardzonej na dł. 3,0 km, pozostały odcinek dł. 1,5 km nawierzchnia gruntowa (pow. 6,8 ha)
- Szczelatyn - Rogów - Świdniki Nr 48 304 o nawierzchni gruntowej dł. 2,8 km (pow. 4,2 ha)
- Wolica Uchańska - Majdan Żukowski (gmina Skierbieszów) Nr 48 308 o nawierzchni gruntowej dł. 3,5 km (pow. 5,2 ha)
- Majdan - Szystowice (gmina Trzeszczany) Nr 48 319 o nawierzchni częściowo utwardzonej na dł. 2,0 km, pozostały odcinek 0,5 km - nawierzchnia gruntowa (pow. 3,8 ha)
- Góra Grabowiec - Horyszów (gmina Miączyn) Nr 48 307 o nawierzchni gruntowej dł. 4,2 (pow. 6,3 ha).

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Grabowiec wynosi 69,55 km, długość odcinków nieutwardzonych -11,2 km, tj. 16,1 % ogólnej długości dróg powiatowych.
Gęstość sieci dróg powiatowych utwardzonych w gminie Grabowiec wynosi 45,21 km/100 km^2. Natomiast w powiecie zamojskim długość dróg powiatowych wynosi 764,7 km, w tym utwardzonych 671,46 km.
Wskaźnik gęstości dróg utwardzonych w powiecie zamojskim wynosi 35,87 km/100 km^2 i jest niższy niż w gminie Grabowiec.
Dla porównania gęstość dróg o nawierzchni utwardzonej w województwie lubelskim wynosi 48,30 km/100 km^2, a w Polsce - 64,80 m/100 km^2

Sieć uzupełniającą tworzą drogi gminne. Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Sieć tę tworzą drogi:

- Nr 48 13 001 - relacji od drogi powiatowej 48 304 - Żurawlów do drogi powiatowej 48 303 - długość drogi 1,5 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 0,7 km.
- Nr 48 13 002 - relacji od drogi powiatowej 48 319 - Kol. Szystowice - Henry-kówka - do drogi powiatowej 48 200 - długość odcinka 2,55 km, o nawierzchni utwardzonej.
- Nr 48 13 003 - relacji od drogi powiatowej 48 303 - Kol. Cieszyn - długość drogi 1,5 km - nieutwardzona.
- Nr 48 13 004 - relacji od drogi powiatowej 48 308 - Czechówka - Hołużno -długość drogi 2,2 km - nieutwardzona.
- Nr 48 13 005 - relacji od drogi powiatowej 48 301 - Ostków - do drogi powiatowej 48 308 - długość drogi 2,7 km.
- Nr 48 13 006 - relacji od drogi powiatowej 48 201 - Majdan Tuczępski - do drogi powiatowej 48 302 - długość drogi 2,30 km.
- Nr 48 13 007 - relacji od drogi powiatowej 48 301 do drogi gminnej 48 13 004 - długość drogi 2,3 km.
- Nr 48 13 008 - relacji od drogi powiatowej 48 301 - Grabowczyk - Kol. Orna-towice - do drogi gminnej 48 13 007 - długość drogi 3,2 km.
- Nr 48 13 009 - relacji Dańczypol - Kol. Szystowice - długość drogi 1,8 km.

Nr 48 13 010 - relacji od drogi powiatowej 48 200 - Grabowiec - Siedlisko - do drogi gminnej 48 13 013 - długość drogi 1,2 km.

- Nr 48 13 013 - relacji droga gminna 48 13 010 - Siedlisko - do drogi powiatowej 48 200 - długość drogi 2,0 km.
- Nr 48 13 014 - relacji Szeroka - do drogi gminnej 48 319 - długość drogi 0,85 km.
- Nr 48 13 015 - relacji droga powiatowa 48 306 - Kol. Rogów - droga powiatowa 48 304 - Żurawica - długość drogi 3,95 km.
- Nr 48 13 016 - relacji droga gminna 48 13 003 - Kol. Cieszyn - długość drogi 0,5 km.
- Nr 48 13 017 - relacji droga gminna 48 13 003 - Kol. Cieszyn, przez wieś, długość drogi 0,6 km.
- Nr 48 13 018 - relacji droga powiatowa 48 306 - Rogów - długość drogi 0,3 km.
- Nr 48 13 019 - relacji droga powiatowa 48 200 - Bronisławka - długość drogi 1,3 km - o nawierzchni utwardzonej.
- Nr 48 13 020 - relacji droga gminna 48 13 002 - przez wieś Henrykówka - długość drogi 0,25 km.
- Nr 48 13 021 - relacji droga powiatowa 48 201 - Majdan Tuczępski - długość drogi 2,0 km o nawierzchni utwardzonej.
- Nr 48 13 022 - relacji droga powiatowa 48 301 - ul. Wesoła - długość drogi 0,4 km o nawierzchni utwardzonej.
- Nr 48 13 023 - relacji droga powiatowa 48 200 - ul. Krynoczki - długość drogi 0,42 km o nawierzchni utwardzonej.
- Nr 48 13 024 - relacji droga powiatowa 48 200 - ul. Zielona - długość drogi 0,28 km o nawierzchni utwardzonej.
- Nr 48 13 025 - relacji droga powiatowa 48 200 - Góra Grabowiec przez wieś -długość drogi 0,4 km.
- Nr 48 13 026 - relacji droga powiatowa 48 306 - Góra Grabowiec - długość drogi 0,2 km o nawierzchni utwardzonej.
- Nr 48 13 027 - relacji Skomorochy - droga gminna 48 13 029 - długość drogi 0,4 km.
- Nr 48 13 029 - relacji droga powiatowa 48 302 - Skomorochy wieś - długość drogi 0,3 km.
- Nr 48 13 030 - relacji droga powiatowa 48 302 - Skomorochy Małe - przez wieś - długość drogi 0,87 km.

- Nr 48 13 031 - relacji Skomorochy Małe przez wieś do drogi gminnej 48 13 030 - długość drogi 0,6 km.
- Nr 48 13 032 - relacji droga powiatowa 48 200 - ul. Wojsławska - długość drogi 0,8 km - utwardzona.
- Nr 48 13 033 - Grabowiec ul. Kościelna - długość drogi 0,2 km utwardzona.
- Nr 48 13 034 - Grabowiec ul. Skierbieszowska - długość drogi 0,4 km utwardzona.
- Nr 48 13 035 - relacji Góra Grabowiec przez wieś - do drogi powiatowej 48 200 - długość drogi 0,2 km utwardzona.
- Nr 48 13 036 - relacji Góra Grabowiec przez wieś do drogi gminnej 48 13 035 - długość drogi 0,1 km.
- Nr 48 13 037 - relacji droga gminna 48 310 - Kol. Szystowice - długość drogi 1,0 km.

Łączna długość dróg gminnych wynosi 43,1 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 5,0 km, co stanowi 1,02 % długości dróg utwardzonych w powiecie zamojskim. Gęstość dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej wynosi 3,87 km/100 km^2.
W powiecie zamojskim długość utwardzonych dróg gminnych wynosi 487 km, co stanowi 9,2 % długości dróg w województwie lubelskim.

[Łączna długość użytków drogowych w granicach IV zmiany studium wynosi ok. 16 km, z czego jedynie znikoma część posiada nawierzchnię utwardzoną.][3]

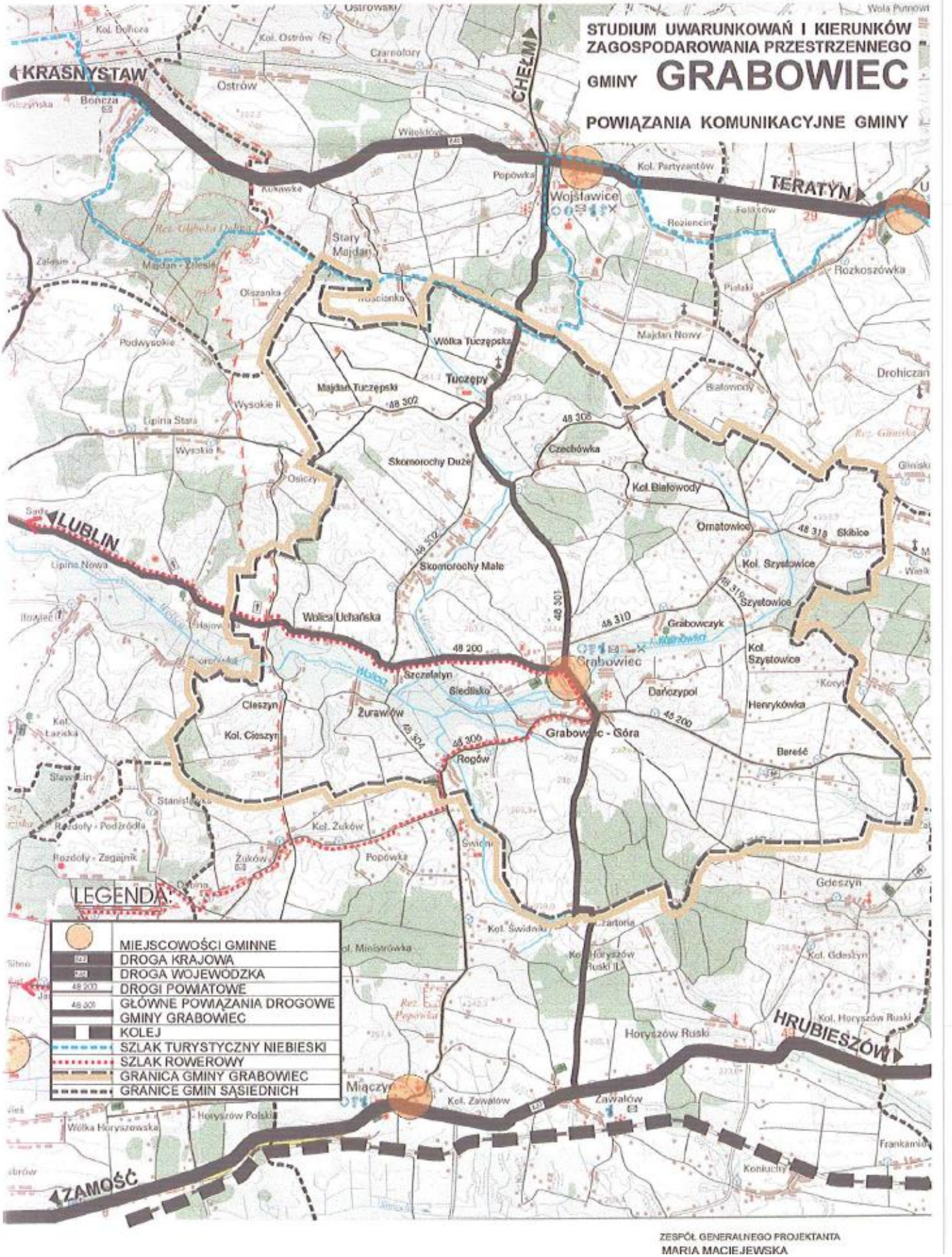
5.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Większość dróg utwardzonych pokrytych jest regularną siecią komunikacji zbiorowej.
W przystanki autobusowe wyposażonych jest 17 miejscowości tj. 70 % ogółu miejscowości gminy.
Częstotliwość kursowania autobusów dostosowana jest do potrzeb mieszkańców.

5.3. ZAPLECZE TECHNICZNE

Utrzymaniem dróg powiatowych na terenie gminy Grabowiec zajmuje się Zarząd Dróg Powiatowych w Zamościu.
W miejscowości Grabowiec funkcjonuje stacja paliw zlokalizowana na dawnej bazie.

[3] Tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec, przyjęty uchwałą nr LV/316/2023 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 czerwca 2023 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GRABOWIEC
POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE GMINY
KRASNYSTAW
CHEŁM
TERATYN
LUBLIN
HRUBIESZÓW
ZAMOŚĆ
Wojsławice
Grabowiec
Grabowiec - Góra
Mączyn
Skomorochy Duże
Skomorochy Małe
Wólka Uchańska
Tuczępy
Majdan Tuczępski
Wólka Tuczępska
Czechówka
Kol. Białowody
Ornatowice
Kol. Szystowice
Szystowice
Grabowczyk
Dańczypol
Henrykówka
Cieszyn
Kol. Cieszyn
Żurawlów
Rogów
Szczelatyn
Siedlisko
Bereść
Gdeszyn
Kol. Gdeszyn
Horyszów Ruski
Kol. Horyszów Ruski
Kol. Zawałów
Zawałów
Kol. Żuków
Żuków
Popówka
Kol. Świdniki
Kol. Partyzantów
Rozkoszówka
Majdan Nowy
Drohiczan
Białowody
Ostrów
Kol. Ostrów
Czarnołozy
Wielków
Kukawka
Stary Majdan
Majdan - Zalesie
Olszanka
Podwysokie
Wysokie II
Wysokie I
Lipina Stara
Lipina Nowa
Osiczy
Wola Uchańska
Hajowiec
Hajów
Kol. Łazówka
Sławacin
Stanisławka
Rozdoły - Podźródła
Rozdoły - Zagajnik
Dołhina
Wólka Horyszowska
Horyszów Polski
Kol. Ministrówka
Kol. Horyszów Ruski II
Frankanów
Konikuchy
Pisaki
Feliksów
Roziencin
Kol. Bończa
Bończa
Zalesie
Kol. Białowody
Glinisko
Sady
Ilowiec
Kol. Łazówka
Kol. Świdniki
Kol. Ministrówka
Kol. Horyszów Ruski II
Kol. Zawałów
Kol. Szystowice
Kol. Białowody
LEGENDA:
MIEJSCOWOŚCI GMINNE
DROGA KRAJOWA
DROGA WOJEWÓDZKA
DROGI POWIATOWE
GŁÓWNE POWIĄZANIA DROGOWE GMINY GRABOWIEC
KOLEJ
SZLAK TURYSTYCZNY NIEBIESKI
SZLAK ROWEROWY
GRANICA GMINY GRABOWIEC
GRANICE GMIN SĄSIEDNICH
ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA

6. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1. ZIELEŃ, CMENTARZE

6.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

6.3. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

6.4. GOSPODARKA ODPADAMI

6.5. CIEPŁOWNICTWO

6.6. GAZOWNICTWO

6.7. ELEKTROENERGETYKA

6.8. TELEKOMUNIKACJA

6.1. ZIELEŃ, CMENTARZE

Zieleń na terenie gminy stanowią lasy, zieleń śródpolna, parki podworskie i cmentarza.

6.1.1. Lasy i zadrzewienia (stan z 31 maja 1998 r.) stanowiły około 9,7 % ogólnej powierzchni terenu gminy, tj.ok.1250 ha (Urząd Statystyczny Lublin 1999, woj. lubelskie w 1998 r.).

Należą one do Nadleśnictwa Strzelce obręb Hrubieszów.
Lesistość gminy jest mała, rodzajowo są to lasy grabowo - dębowe, brzozowe na siedliskach lasowych świeżych i mieszanych.
We wschodniej części gminy istnieje plantacja modrzewia.
Zieleń śródpolna występująca dość rzadko stanowi ważny element w malowniczym krajobrazie gminy.

6.1.2. Najwcześniejsze zespoły zieleni w gminie do zachowania, to parki podworskie, objęte ochroną konserwatorską:

- Hołużno, park podworski, pow. 3,16 ha
- Ornartowice, zespół podworski - dwór z początku XX w., budynki gospodarcze, park podworski, pow. 7,0 ha
- Siedliska, zespół podworski - dwór z XIX w., spichlerz, kuźnia, park podworski, pow. 15,0 ha
- Skomorochy Duże, zespół podworski - dwór z kaplicą z XX w., park podworski, pow. 9,0 ha
- Szystowice, zespół dworski z XIX w. - park zabytkowy ze stawem, pow. 4,0 ha
- Dańczypol, park podworski, pow. 4,95 ha
- Grabowczyk, park podworski, pow. 9,0 ha
- Szerokce k/Szystowic, dawny folwark z drzewostanem parkowym, obecnie gajówka, pow. 0,50 ha
- Tuczępy, dawny folwark „Ostków" z drzewostanem parkowym, pow. ok. 14,90 ha

6.1.3. Cmentarze

Cenne okazy drzew o urozmaiconym starodrzewiu występują również na cmentarzach. Cmentarze na terenie gminy Grabowiec położone są w następujących miejscowościach:

- cmentarze czynne:

1. Grabowiec - cmentarz administrowany przez Parafię p.w. św. Mikołaja o pow. 3,80 ha,
2. Tuczępy - cmentarz administrowany przez Parafię p.w. św. Anny o pow. 0,54 ha,

- cmentarze nieczynne, zamknięte:

1. Bereść - cmentarz z I wojny światowej, wojenny, pow. 0,24 ha,

   cmentarz prawosławny „stary", pow. 0,20 ha, (d. grekokatolicki)

   cmentarz prawosławny (we wsi), pow. 0,17 ha,
2. Grabowiec - cmentarz żydowski „stary", pow. 1,0 ha,

   cmentarz żydowski „nowy", pow. 1,3 ha, (m. Bronisławka)
3. Wolica Uchańska - cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej, pow. 0,07 ha.

Występujące na terenie gminy cmentarze podlegają ochronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W studium należy przewidzieć:

- tereny zieleni, w tym zieleń związaną z obiektami sakralnymi i cmentarze istniejące (czynne i zamknięte) - do zachowania,
- powiększenie istniejącego cmentarza parafialnego w Grabowcu o powierzchnię około 1,20 ha.

6.2. ZAOPATRZENIE W WODE

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy Grabowiec, jak również różnego rodzaju instytucji bądź zakładów usługowo-produkcyjnych odbywa się ze studni lokalnych poprzez zorganizowany system tzw. wodociągu wiejskiego lub ujęcia własne. Na obszarze gminy znajdują się dwa wodociągi grupowe:

• Wodociąg w Wólce Tuczępskiej obejmuje swoim zasięgiem Tuczępy, Wólkę Tuczępską oraz Popławy w gminie Wojsławice.

- Ujęcie wody składa się z jednej studni wierconej o zatwierdzonych zasobach w kat. „B", Q - 15 m^3/h i głębokości 80 m.
Układ wodociągu dwustopniowy.
Hydrofor 10001 - szt. 1
Zbiornik wyrównawczy V - 50 m3 - szt. 1
Długość sieci wodociągowej - 1.942 m

Zapotrzebowanie wody wynosi: Qśrd - 130,0 m^3 / d G maxd -167,8 m^3 / d Qmaxh - 5,4 m^3 / h

Z wodociągu powyższego mają możliwość korzystania wszyscy mieszkańcy wyżej wymienionych miejscowości (około 500 osób). Zasoby wodne ujęcia, jak również urządzenia stacji wodociągowej zapewniają pełne pokrycie potrzeb w wodę dla celów komunalnych, hodowlanych i przeciwpożarowych.
Strefa bezpośrednia ujęcia w istniejących granicach (ogrodzenie) terenu ujęcia.
Dla ustanowienia strefy pośredniej należy opracować dokumentację geotechniczną

• Wodociąg grupowy w Grabowcu, który swoim zasięgiem obejmuje Grabowiec i Górę Grabowiec.

- Ujęcie wody składa się z jednej studni wierconej o głębokości 80 m i wydajności 15,0 m^3 /h (dane w oparciu o zatwierdzone zasoby w kat. „B" - decyzja PWRN w Lublinie Wydział Geodezji z dnia 11.04.1967 r. Nr GL-H-423-11/67).
Stacja wodociągowa w Grabowcu znajduje się przy ulicy Koziej. Układ wodociągu dwustopniowy.

Ponadto na trasie wodociągu jest przepompownia do Góry Grabowiec.

Zapotrzebowanie wody wynosi:

Qśrd - 673,0 m ^{3}/d Q
maxd - 740,0 m ^{3}/d Q
maxh - 30,0 m ^{3}/h

Z wodociągu korzysta około 1590 osób.
Długość sieci wodociągowej 2310 m.
Obecnie prowadzi się budowę nowego ujęcia wody w Górze Grabowiec.
Zrealizowana jest jedna studnia wiercona o głębokości 100 m. Docelowo przewiduje się budowę drugiej studni głębinowej - jako zabezpieczenie awaryjne.
Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. „B" wynoszą Q = 30 m^3/h. Ujęcie to ze względu na usytuowanie zbiorników wyrównawczych na wzniesieniu zaprojektowano jako jednostopniowe.

Bilans wody:

Q śrd - 539,6 m ^{3}/d Q
maxd - 693,7 m ^{3}/d Q
maxh - 56,2 m ^{3}/h

Zbiorniki wyrównawcze żelbetowe szt. 2 o pojemności V=2150 m^3 w tym 100 m^3 zapasu wody pożarowej.

Strefa ochrony bezpośredniej - 10 m, na terenie stacji wodociągowej (w ogrodzeniu).

Zgodnie z dokumentacją hydrogeologiczną ustalenie zasobów w kat. „B" - nie jest wymagane opracowanie strefy pośredniej.

Obydwa wymienione wyżej ujęcia wody w Grabowcu i Górze Grabowiec połączone zostaną w jedną sieć, a ujęcie w Grabowcu przy ul. Koziej stanowić będzie ujęcie awaryjne.

Ponadto na terenie gminy Grabowiec, wsie: Ornatowice, Kol.Szystowice i Ski-bice posiadają sieci wodociągowe, które połączone są w układ wodociągu Drogojówka na terenie gminy Trzeszczany.

Oprócz ujęć wód głębinowych dla potrzeb wodociągów grupowych na terenie gminy Grabowiec działają dwa ujęcia wód głębinowych: przy szkole i piekarni w Grabowcu.

Ujęcia te pokrywają potrzeby tych jednostek.

6.3. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Obszar gminy Grabowiec nie posiada obecnie zorganizowanego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych.
Ścieki sanitarne groma dzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do gminnej oczyszczalni ścieków w Skierbieszowie.

Ogólnie należy stwierdzić, że stan sanitarny jest niezadowalający, pogarsza go fakt, że we wsiach gdzie znajduje się sieć wodociągowa powstają ścieki sanitarne, które niejednokrotnie są nieoczyszczane i odprowadzane do rowów melioracyjnych i cieków wodnych.

Wody opadowe odprowadzane są powierzchniowo do rowów i cieków wodnych.

WODOCĄGI I KANALIZACJA

WYSZCZEGÓLNIENIE	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Sieć w km wodociaqowa kanalizacyjna	15,2	16,0	16,0	24,1	23,1	23,1	23,1	23,1
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych wodociaaowe kanalizacyjne	410	417	417	521	644	644	651	652
Zdroje uliczne	28	28	28	55	5	5	4	11
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domo-wych wdm^3 na 1 mieszkańca	76,4 13,9	70,9 13,1	70,9 13,2	84,3 15,5	77.7 14,4	75,0 14,0	72,1 13,6	70,6 13,5
Zużycie wody z wodociągów na wsi (dawne woj. zamojskie) wdm^3 na 1 mieszkańca	4856.4 13,9	4946.5 14,3	4771,7 13,8	5228,3 15,1	4917.4 18,6	4610,7 13,6	5060.9 15,0	5033.0 15,0
Zużycie wody z wodociągów w woj. zamojskim na 1 mieszkańca	22,9	23,5	23,2	24,3	23,4	22,2	22,8	22,2
Zużycie wody z wodociągów w kraju na 1 mieszkańca	68,8	67,2	60,0	67,0	60,7	56,2	52,6	49,7

Dane: WUS - Zamość

GOSPODARSTWA ROLNE WG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA ZAOPATRZENIA W WODĘ, ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW I USUWANIA NIECZYSTOŚCI STAŁYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba gospodarstw	Gospodarstwa indywidualne
WODOCIĄG		
sieciowy - bez podłączenia do gospodarstw	54	34
- z podłączeniem	506	390
zagrodowy podłączony do studni - głębinowej	248	239
- gospodarczej	126	119
dowożenie wody	65	51
z tego 0,5 km	27	20
0,5-1,0 km	36	29
2,5 km	2	2
ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW SANITARNYCH		
odprowadzenie ścieków do dołu gnilnego		
- z oczyszczeniem własnym lub wywożeniem do oczyszczalni	41	38
- bez oczyszczania i wywpzu	549	478
bez szamba	73	61
brak kanalizacji	672	547
WYWOŻENIE NIECZYSTOŚCI STAŁYCH		
na zorganizowane wysypisko	645	548
zagospodarowanie we własnym zakresie	690	576

Dane: Spis rolny 1996

6.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Grabowiec posiada wysypisko stałych odpadów komunalnych. Wysypisko zlokalizowane jest w sołectwie Grabowiec.

Powierzchnia terenu - 0,49 ha
Rezerwa terenu do rozbudowy docelowej -1,70 ha
Rok założenia-1999

Wysypisko to zrealizowane zostało zgodnie z zasadami i wymogami ochrony środowiska i inspekcji sanitarnej, w oparciu o pozwolenie na budowę. Decyzja pozwolenia na budowę I-go etapu UANB 7351-1-4-132/97 z dnia 1999.09.01.

Obecna powierzchnia zabezpiecza potrzeby gminy.

1.	Kubatura niecki wysypiska	V	-	9232,00 m^3
2.	Powierzchnia geomembrany	P	-	1800 m^2
3.	Pojemność wysypiska sektor A	V1	-	19387,00 m^3
4.	Chłonność wysypiska	V1	-	19387,00 m^3
5.	Ilość odpadów	V	-	19405,00 m^3
6.	Okres eksploatacji 1998 -2010	rok		

PROJEKTOWANA ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH NA OBSZARZE GMINY GRABOWIEC

Lp.	Lata	Liczba mieszkańców	Wskaźnik nagr. ob].	Ciężar objęt.	Wskaźnik nagr. wag.	Ilość odpadów		
			nf/M/rok	ko/nr*	kg/M/rok		t/lata	mulata
1.	1998-2000	5400	0,5	330	165	13 500	4 455	6 364
2.	2001 -2005	5600	0,5	320	160	14 000	4 480	6 399
3.	2006-2010	5800	0,6	310	186	15 000	5 374	6 642
4.	2011 -2015	6200	0,6	300	180	18 600	5 580	7 971
								27 376

Plan realizacyjny uzgodniony przez Inspektora Sanitarnego w Hrubieszowie oraz Wydział Ochrony Środowiska U.W. w Zamościu

6.5. CIEPŁOWNICTWO

W miejscowości gminnej w Grabowcu zrealizowana została kotłownia ekologiczna opalana słomą.

Wydajność - 800 kW

Powierzchnia terenu - około 0,5 ha

Długość sieci ciepłowniczej - 0,8 km

Powierzchnia ogrzewanych pomieszczeń - 5.145 m^2

Rok oddania do użytku - październik 1996

Ciepło dostarczane jest do budynków użyteczności publicznej tj. Urzędu Gminy, Banku Spółdzielczego, szkoły, internatów, pawilonu handlowego, gminnego ośrodka zdrowia, hydroforni oraz zakładu komunalnego. Istnieje możliwość dostarczania ciepła dla potrzeb centralnego ogrzewania również dla innych odbiorców.

Mieszkańcy gminy pokrywają potrzeby ciepła z lokalnych źródeł ciepła.

Na terenie gminy Grabowiec działa Gminny Zakład Komunalny, który ma siedzibę w Grabowcu przy ul. Koziej. Zajmuje się on konserwacją i rozbudową wodociągów oraz kotłowni cieplnej.

6.6. GAZOWNICTWO

Na terenie gminy Grabowiec brak jest źródeł wytwarzania gazu, jak również nie ma sieci gazowych.

6.7. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie gminy Grabowiec nie ma generatorów pracujących na sieć (oddających energię elektryczną do krajowego systemu elektro - energetycznego). Gmina jest jedynie odbiorcą energii elektrycznej. Na terenie gminy znajdują się jedynie linie elektroenergetyczne 15 kV (nie ma linii 110 kV ani 30 kV).

Zasilanie gminy w energię elektryczną zapewnia napowietrzna sieć średniego napięcia 15kV. Odbiorcy energii elektrycznej z terenu gminy zasilani są z sieci napowietrznej 15 kV niżej wymienionymi liniami. Istniejący układ sieci średniego napięcia zapewnia wielostronne zasilanie podstawowe i rezerwowe głównych ciągów liniowych (tzw. linii magistralnych) z kilku Głównych Punktów Zasilających.

Lp.	Ze stacji transformatorowo - rozdzielczej „GPZ"	Nazwa linii 15 kV	z kierunku
1.	30/15kV Wojsławice	Skierbieszów	NW północno - zachodniego
2.	30/15kVWojsławice	Grabowiec	N północnego
3.	30/15kVWojsławice	Bereść	NE północno-wschodniego
4.	110/30/15kV Hrubieszów	Grabowiec	E wschodniego
5.	110/30/15kV Hrubieszów	Horyszów	SE południowo - wschodniego
6.	110/15kV Zamość	Grabowiec	NW północno - zachodniego
7.	110/15kV Zamość	Miączyn	S południowego
8.	110/15kV Zamość Majdan	Skierbieszów	W zachodniego

Istniejący układ sieci 15 kV umożliwia współpracę GPZ-ów w celu uzyskania wyższej pewności zasilania odbiorców. Do sieci tej przyłączone są stacje transformatorowe 15/04kV.

Łączna długość linii średniego napięcia	Liczba stacji transformatorowych 15/04kV
ok. 53 km	66

Stosownie do zapotrzebowania wynikającego z charakteru projektowanego zagospodarowania przewiduje się konieczność sieciowych inwestycji w zakresie sieci 15kV. Będą to w większości przypadków inwestycje z grupy tzw. „odtworzeniowych", które mają na celu poprawę stanu technicznego urządzeń.

Przewiduje się również dostosowanie mocy transformatorów w istniejących stacjach transformatorowych 15/04kV do aktualnego obciążenia. Plan przewiduje też modernizację sieci niskiego napięcia. W sieciach tych przewiduje się stosowanie linii napowietrznych z przewodami izolowanymi.

Obsługę odbiorców energii elektrycznej z terenu gminy zapewnia Posterunek Energetyczny w Grabowcu tel. (0-84) 651 24 38, podległy Rejonowej Dyspozycji Mocy w Hrubieszowie tel. (0-83) 826 73 lub 991 (Zamojska Korporacja Energetyczna SA).

W grudniu 1999 r. ekipa tego Posterunku uzyskała w konkursie organizowanym przez ZKE SA trzecie miejsce spośród 40 w całej Korporacji. W tym corocznym konkursie podstawowym kryterium oceny jest jakość obsługi klientów. Zajęcie tego punktowanego miejsca oznacza dobrą obsługę mieszkańców gminy przez służby energetyczne.

Projektując zabudowę w pobliżu napowietrznych linii elektroenergetycznych należy uwzględnić ustalenia wynikające z obowiązujących uzgodnień (z Rejonowym Zakładem Energetycznym w Hrubieszowie ul. Kolejowa 41, 22-500 Hrubieszów, tel. 0-83 826 73, 826 74 fax) w zakresie bezkolizyjności.

W myśl art. 18 ustawy „Prawo Energetyczne" z dnia 10. IV. 1997 r. planowanie, organizacja i finansowanie oświetlenia publicznego na terenie gminy należy do zadań własnych gminy. Wynika stąd potrzeba ujednolicenia zasad inwestowania w tego typu zadania oraz przewidywania wydatków na eksploatację i konserwację urządzeń oświetlenia dróg.

6.8. TELEKOMUNIKACJA

W zakresie świadczenia usług telekomunikacyjnych na terenie gminy znajdują się sieci telekomunikacyjne tzw. tradycyjne (kable miedziane), linie kablowe światłowodowe oraz radiowe łącza telekomunikacyjne. Liczba abonentów telefonii przewodowej charakteryzuje stan podstawowych usług telekomunikacyjnych. Wielkość wskaźników liczby Abonentów na 1000 mieszkańców w gminie Grabowiec wynosił w 1998 r. 60,0 (więcej informacji - w zestawieniu tabelarycznym). Budowa telefonicznych linii rozdzielczych oraz sieci abonenckiej przyczynia się w znacznym stopniu do poprawy wskaźników oceniających gminę pod względem jakości usług telekomunikacyjnych.

Proces rozbudowy urządzeń telekomunikacyjnych na terenie gminy trwa nadal, przez co należy spodziewać się coraz lepszych wyników, lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców.

Telekomunikacja Polska S. A. za pomocą automatycznej centrali telefonicznej w Grabowcu wykonuje usługi połączeń telefonicznych w ruchu automatycznym. Rozbudowa abonenckiej sieci telefonicznej umożliwia przyłączenie nowych abonentów do automatycznych central telefonicznych.

Przewidując dalszy rozwój usług łączności należy dążyć do zapewnienia większej liczbie mieszkańców dostępu do urządzeń łączności przewodowej. Za pożądany standard uznaje się poziom jeden abonent na jedno gospodarstwo.

Rozbudowa abonenckiej sieci telefonicznej umożliwia przyłączenie nowych abonentów do automatycznych central telefonicznych. W związku z uruchomieniem na przełomie lat 1999 i 2000 automatycznej centrali telefonicznej nastąpiła zasadnicza zmiana w numerach abonentów. Powstała też (przez większą pojemność centrali) możliwośćprzyłączania w najbliższej przyszłości abonentów nowych.

Przy składzie buraków w pobliżu miejscowości Dańczypol zlokalizowane są dwa maszty przeznaczone do celów łączności. Większy (około 100 m wysokości) został wybudowany na potrzeby telefonii komórkowej (m.in. GSM). Drugi (około 40 m wysokości) pracuje w tzw. sieci „trunkingowej" Zamojskiej Korporacji Energetycznej S.A. Zapewnia łączność telefoniczną i zdalne sterowanie (z Hrubieszowa) punktów odłącznikowych średniego napięcia.

W zakresie usług łączności (m.in. w wyniku powstania konkurencji różnych operatorów) należy spodziewać się coraz lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców.

Na terenie całego kraju obserwuje się ostatnio rozwój łączności komórkowej, której sieć coraz bardziej jest konkurencyjna względem dotychczas jedynej łączności tradycyjnej.

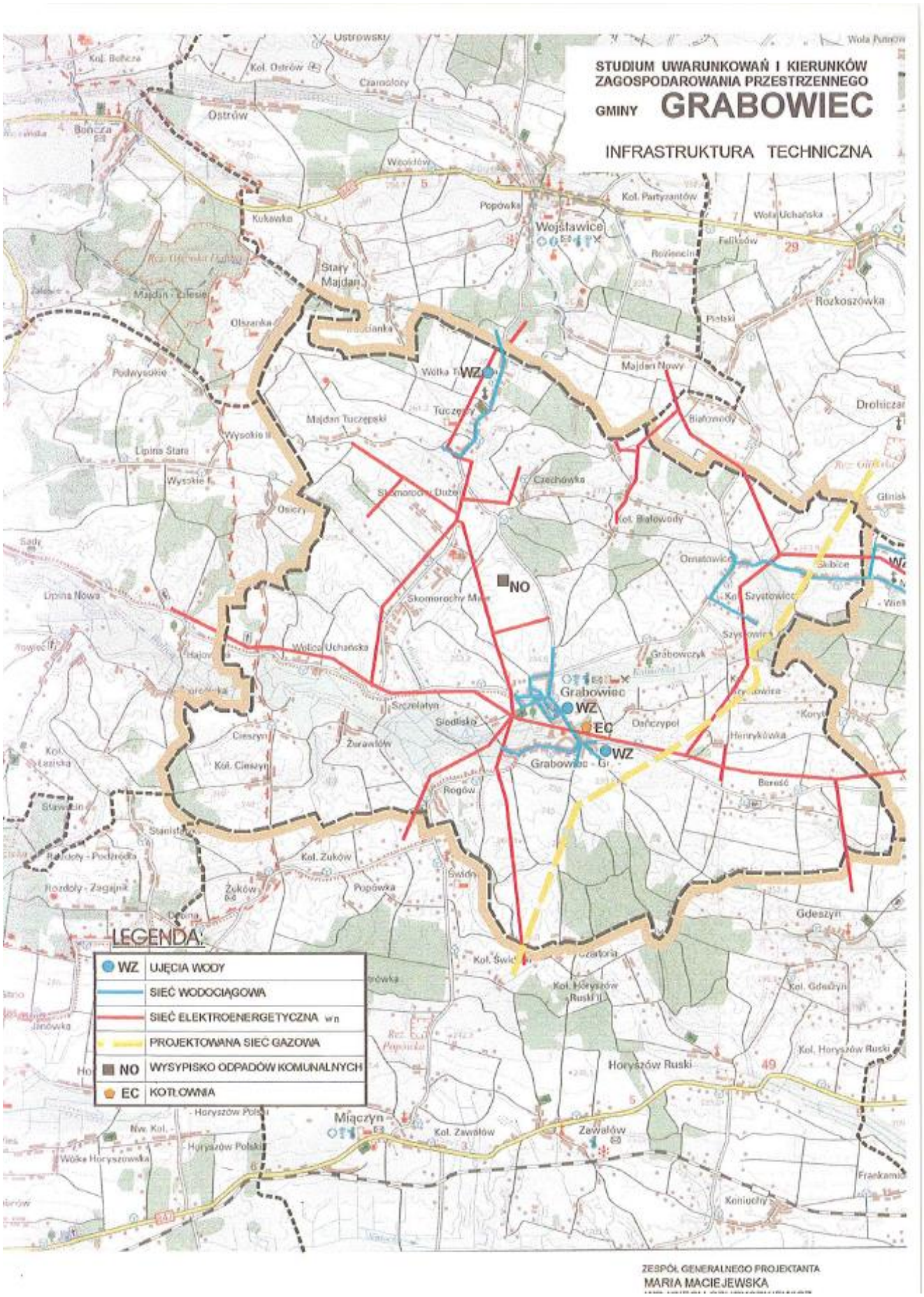
Mimo, że jest to rozwiązanie droższe, posiada też wiele zalet w postaci lekkich przenośnych urządzeń oraz bardzo krótkiego czasu oczekiwania na uzyskanie abonamentu. W założeniach telefonia komórkowa powinna być uzupełnieniem telefonii tradycyjnej, dlatego nie należy spodziewać się, że wyprze ona telefonię tradycyjną Za pomocą automatycznej centrali telefonicznej w Grabowcu wykonuje usługi połączeń telefonicznych w ruchu automatycznym.

Opracowania planów miejscowych zagospodarowania z terenu gminy należy uzgadniać w zakresie bezkolizyjności z telekomunikacyjnymi kablami TKD, np. na posiedzeniach Zakładu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej w Starostwie Powiatowym w Hrubieszowie.

PLACÓWKI POCZTOWE I USŁUG TELEKOMUNIKACYJNYCH

LP.	**WYSZCZEGÓLNIENIE** ROK	PLACÓWKI POCZTOWO TELEKOMUNIKACYJNE		ABONENCI TELEFONICZNI	
		w liczbach bezwzględnych	**wskaźnik Mieszkańców na 1 placówkę**	**w liczbach bezwzględnych**	**wskaźnik na 1000 Mieszkańców**
1.	1990	2	2700	196	35,8
2.	1991	2	2700	-	**X**
3.	1992	2	2700	235	43,1
4.	1993	2	2700	237	**41,1**
5.	1994	2	2700	246	45,6
6.	1995	2	2700	259	48,6
7.	1996	3	1800	299	56,7
8.	1997	3	1700	305	58,7
9.	1998	3	1700	307	60,0
POWIAT ZAMOJSKI -1998		39	2,9	13 255	117,2
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE - 1998		670	3,3	431 049	192,5
POLSKA -1998		**X**	**X**	**X**	219,4

x – brak danych

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GRABOWIEC
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
LEGENDA:
WZ UJĘCIA WODY
SIEĆ WODOCIĄGOWA
SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA wn
PROJEKTOWANA SIEĆ GAZOWA
NO WYSYPISKO ODPADÓW KOMUNALNYCH
EC KOTŁOWNIA
ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA

7. DIAGNOZA

- **podstawowe uwarunkowania,**
- **szanse,**
- **zagrożenia,**
- **polityka rozwoju**

7.1. PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA

7.2. SZANSE ROZWOJU

7.3. ZAGROŻENIA

7.4. POLITYKA ROZWOJU

7. DIAGNOZA

- **podstawowe uwarunkowania,**
- **szanse,**
- **zagrożenia,**
- **polityka rozwoju**

Na podstawie analizy materiałów dotyczących różnych sfer stanu istniejącego Gminy Grabowiec sformułowano ustalenia dotyczące:

- uwarunkowań
- szans
- zagrożeń

związanych z gospodarką gminy oraz określenie głównych elementów rozwoju.

7.1. PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA

1. Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej stanowiącej bazę nowoczesnego, wydajnego rolnictwa a także znakomitą podstawę do produkcji zdrowej żywności.

2. Duże walory krajobrazowe. Piękna, urozmaicona rzeźba terenu Działów Grabowieckich, charakterystyczny układ pól, ciekawe krajobrazowo jary i debry o znacznej nieraz głębokości, doliny rzeczek i lasy. Ciekawe osadnictwo i zabytki kultury.

3. Oddalenie od głównych tras komunikacyjnych stwarzające z jednej strony ograniczenie w postaci bezpośrednich korzyści związanych z obsługą tych tras, a z drugiej strony tworzące „niszę ekologiczną" o niezaprzeczalnych walorach turystyczno - rekreacyjnych.

4. Dużym ograniczeniem i uwarunkowaniem są stosunki demograficzne w gminie. Wieś się wyludnia (ujemne saldo przyrostu naturalnego i migracji). Pozostają osoby starsze mniej ruchliwe i innowacyjne, a także słabiej wykształcone.

7.2. SZANSE ROZWOJU

W aktualnej sytuacji gospodarczej trudno zaproponować szansę szybkiego rozwoju.
W perspektywie długookresowej walory wymienione w Podstawowych uwarunkowaniach stwarzają możliwości rozwoju w następujących dziedzinach:

1. Rolnictwo, w tym produkcja zdrowej żywności.

2. Przemysł rolno - spożywczy, drobny, dający produkcję półproduktów w dziale roślin i wysokiej jakości produktów w dziale hodowli.
   Wymaga to samoorganizacji rolników dla tworzenia zorganizowanej produkcji wstępnego przerobu i magazynowania (z wykorzystaniem istniejącej bazy magazynowej).

3. Obsługa turystyczno - rekreacyjna związana z bliskością międzynarodowej trasy Zamość - Hrubieszów - Zosin i trasami Chełm - Wojsławice - Teratyn -Hrubieszów.

4. Znakomite warunki do tworzenia gospodarstw agroturystycznych także dla osób korzystających z w/w tras.

7.3. ZAGROŻENIA

Podstawowe zagrożenie dla gminy stanowi dalsze utrzymywanie się negatywnych zjawisk demograficznych, a głównie ujemnego salda migracji i ujemnego salda przyrostu naturalnego.

Związane z tymi zjawiskami jest stosunkowo słabe wykształcenie. Stanowi to poważną przeszkodę w realizacji omawianych szans rozwoju, a także przezwyciężenie aktualnej recesji.

Zagrożeniem dla wykorzystania walorów naturalnych gminy jest: brak sieci kanalizacyjnych, brak gminnej oczyszczalni ścieków.

Degradacja tak cennych terenów może uniemożliwić lub ograniczyć szanse rozwoju gminy.

7.4. POLITYKA ROZWOJU

1. Najważniejszym celem polityki krótkoterminowej jest wstrzymanie odpływu ludności poprzez organizację miejsc pracy, szkolenie m.in. w dziedzinie agroturystyki, produkcji zdrowej żywności.

2. W dalszej kolejności należy zmierzać do samoorganizacji rolników w dziedzinach: skupu płodów rolnych, ich magazynowania i ewentualnego wstępnego przetwórstwa.

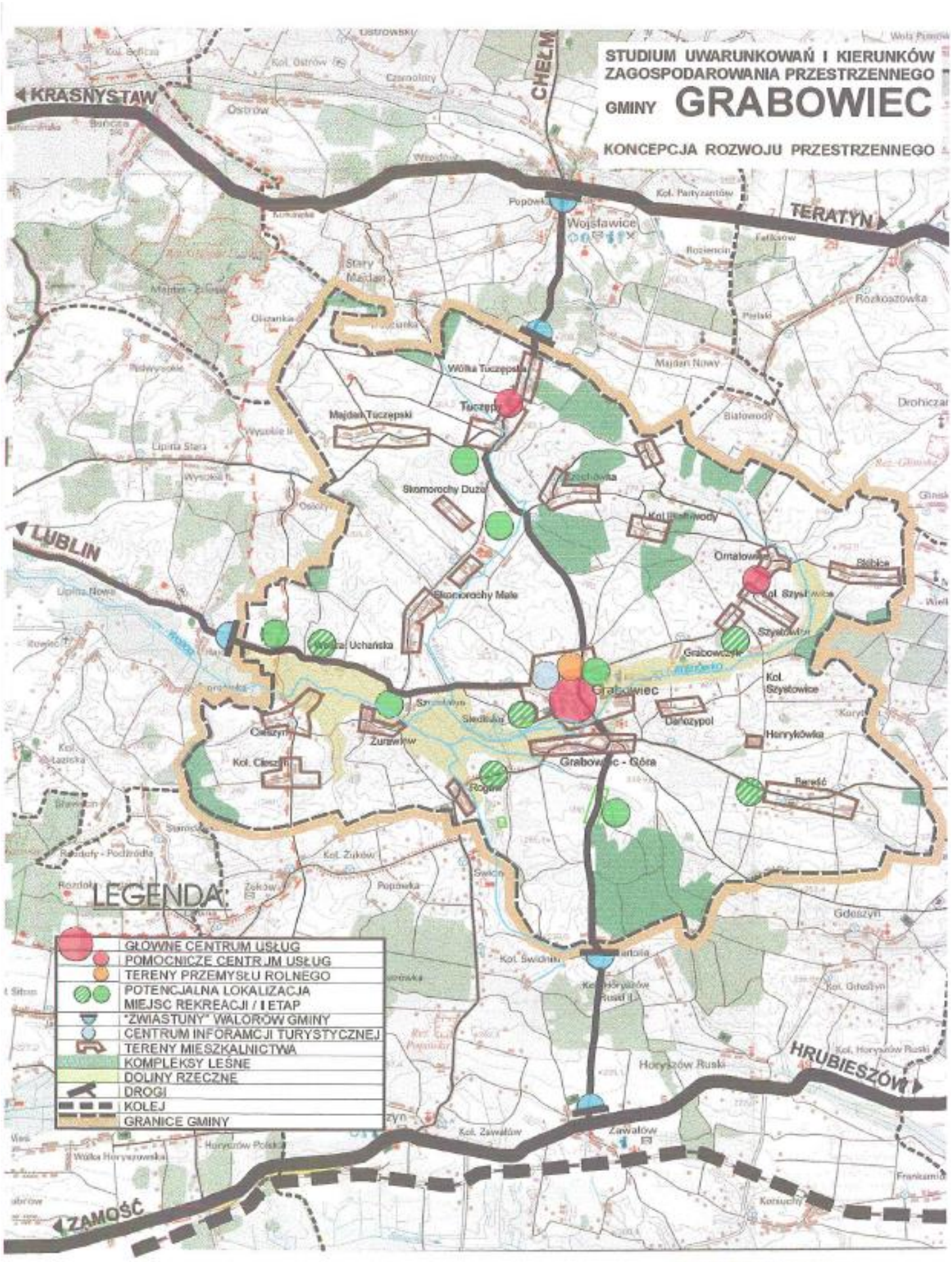
3. Wzmocnienie ośrodka gminnego i ośrodków wspomagających (Tuczępy, Szystowice) poprzez tworzenie odpowiednio zorganizowanych centrów kulturalno - usługowych i szkoleniowych.

4. Organizacja obsługi turystyki i rekreacji poprzez stworzenie centrum informacyjnego w Grabowcu, map turystycznych przy wjazdach do gminy.

5. Podjęcie starań dla poprawy warunków jazdy na podstawowych trasach przechodzących przez obszar gminy:

   - północ - południe, modernizacja drogi Wojsławice - Grabowiec i budowa trasy Grabowiec - Zawałów do drogi Hruszów - Zosin
   - modernizacja trasy wschód - zachód Grabowiec - Lublin, wymaga to: starań o środki powiatowe i ewentualny udział środków własnych na drogę Wojsławice - Grabowiec i Grabowiec - Lublin oraz środków własnych na budowę drogi Grabowiec - Zawałów (do trasy Hrubieszów - Zosin). Obie te trasy winny być modernizowane i budowane w porozumieniu z gminami sąsiednimi (Wojsławice, Miączyn).

6. Odpowiednia promocja gminy w powiecie, województwie i na forum krajowym jako ośrodka o zdrowym i przyjaznym środowisku, pięknym krajobrazie i zdrowej żywności.

ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA
WOJCIECH CZURYSZKIEWICZ
MARIA TALMA

GMINA GRABOWIEC - STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

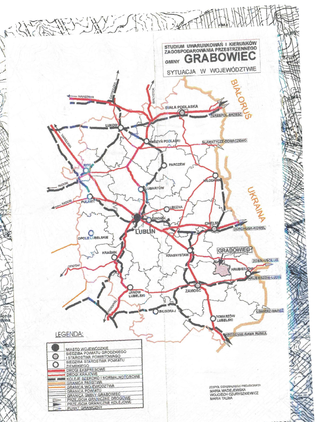
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2 0 2 4 6 8 10 km

N W E S

Załącznik nr 3
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

SKALA 1:10 000

LEGENDA

I. GRANICE OBSZARÓW, STREF
- granica gminy Grabowiec
- granice gmin
- granice sołectw
- granice stref sanitarnych cmentarzy

II. OBSZARY OBJĘTE LUB WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE
- Skierbieszowski park krajobrazowy
- otulina Skierbieszowskiego parku krajobrazowego
- Grabowiecko-Strzelecki obszar chronionego krajobrazu
- rezerwaty przyrody
- pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej
- węzeł ekologiczny krajowy K- 22
- korytarze ekologiczne dla fauny i flory
- obszary zagrożenia wód podziemnych
- lasy (lasy glebochronne) do lesnictwa
- leśniczówki
- cmentarze Zcz-zamknięte, Zcc-czynne, Zcp-projektowane
- cieki wodne
- stawy i zbiorniki wodne istniejące (projektowane zbiorniki retencyjne, wielofunkcyjne)
- złoża torfów
- obszary postulowane do objęcia ochroną wyłączone z zabudowania kubaturowego
  - obszary zalewowe
  - obszary dolinne
  - rynny spływu chłodnego powietrza i wód opadowych
  - obszary o silnej i bardzo silnej erozji

ŚRODOWISKO KULTUROWE
- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW
  - obiekty architektury
  - założenia parkowe
  - cmentarze, miejsca pamięci
  - stanowiska archeologiczne
- OBIEKTY OBJĘTE EWIDENCJĄ ZABYTKÓW
  - obiekty architektury
  - założenia parkowe
  - cmentarze, miejsca pamięci
  - stanowiska archeologiczne
- miejscowości z częściowo zachowanym układem urbanistycznym i elementami architektury regionalnej
- POSTULOWANA OCHRONA KRAJOBRAZU
  - otwarcia widokowe
  - punkty widokowe

III. OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, W TYM WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY
BONITACJA GLEBOWA
- gleby I-IIIklasy
- gleby IV-V klasy
- łąki
- gleby pochodzenia organicznego
- obszary skoncentrowanej obsługi gospodarki rolnej
- ośrodki obsługi, bazy
- zabudowa zagrodowa istniejąca /projektowana
- obszary wymagające scaleń

IV OBSZARY ZABUDOWANE
- mieszkalnictwo, usługi
- usługi na wydzielonych działkach
  - administracja
  - edukacja
  - kultura
  - zdrowie i opieka socjalna
  - handel, gastronomia, rzemiosło
  - łączność
  - sport, turystyka
  - usługi inne
- tereny przemysłowo składowe

IV OBSZARY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ - KIERUNKI ROZWOJU GMINY
- tereny potencjalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej
- tereny potencjalnego rozwoju funkcji przemysłowej
- główny ośrodek administracyjno-usługowy
- ośrodki pomocnicze
- ośrodki podstawowe
- miejsca wypoczynku i rekreacji indywidualnej i zbiorowej

TERENY U1-U6 POMAGAJĄCA LOKALIZACJA OBIEKTÓW KONCENTRACJI USŁUG I MIESZKALNICTWA

TERENY POTENCJALNEJ AGLOMERATYWNEJ LOKALIZACJI ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ

V. OBSZARY DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO JEST OBOWIĄZKOWE
- obszary dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania

VII. KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
- główne powiązania drogowe o znaczeniu powiatowym
- drogi powiatowe
- drogi gminne
- ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne
- tereny urządzeń ujęć i uzdatniania wody
- tereny urządzeń oczyszczania ścieków
- tereny urządzeń składowania odpadów stałych
- kolejowe
- stacja gazowa redukcyjno-pomiarowa I stopnia
- strefa gazociągu wysokoprężnego
- linie elektroenergetyczne 15kV
- stacje transformatorowe 15/0,4kV
- stacja przekaźnikowa - sieci telekomunikacyjnej
- stacja przekaźnikowa GSM

Zespół autorski
STUDIUM PROJEKTANCI:
mgr inż.arch. Maria Miszkiewicz upr.urb. 7311/81
inż. Wojciech Czerwiński-owicz upr. urb. 7411/88
mgr inż.arch. Marcin Szima upr.urb. 12703/93
PROJEKTANCI:
mgr inż.arch. Michał Michalczuk
mgr inż. Krzysztof Banasiak
inż. Adam Depa
mgr inż. Tomasz Rosłan
WSPÓŁPRACA TECHNICZNA:
tech. inż. Włodzimierz Jędrzejczyk

Legenda dla IV zmiany Studium

Granica obszarów objętych IV zmianą studium

Kierunki zagospodarowania:
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - MN3
- Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej - MU3
- Tereny zabudowy zagrodowej - MR3
- Tereny zabudowy usługowej - U3
- Tereny potencjalnego rozwoju funkcji przemysłowej - P,S,IU3
- Tereny lokalizacji obiektów produkcyjnych - farmy fotowoltaiczne lub biogazownie - PE3
- Tereny dróg gminnych - KD3
- Tereny infrastruktury technicznej - wodociągowej - IW3
- Tereny wód powierzchniowych - W3
- Tereny gospodarki rolnej i rybackiej - RPO3
- Tereny lasów i dolesień - RL3
- Tereny cmentarzy, miejsc pamięci - Zcz3
- Tereny zieleni urządzonej - ZP3
- Teren zieleni naturalnej - ZN3

Pozostałe oznaczenia:
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Granica specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Wolicy
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- Zabytek nieruchomy wpisany do WEZ
- Stanowisko archeologiczne wpisane do WEZ
- Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW

Legenda dla III zmiany Studium

Granica obszarów objętych III zmianą studium

Kierunki zagospodarowania:
- Tereny zabudowy zagrodowej - MR2
- Tereny gospodarki rolnej i rybackiej - RPO2
- Tereny lasów - RL2
- Teren wód powierzchniowych - W2
- Obiekty łączności publicznej
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią

Zmiana nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego; Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

ELEMENTY ZMIANY STUDIUM PRZYJĘTEJ UCHWAŁĄ NR XXXVI/302/2014 RADY GMINY GRABOWIEC Z DNIA 7 LUTEGO 2014 r.

OZNACZENIA:

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

ZMIANY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW OBJĘTYCH NA CELE INNE NIŻ ROLNICZE I LEŚNE

USYTUOWANIE TERENÓW

INNE OZNACZENIA:

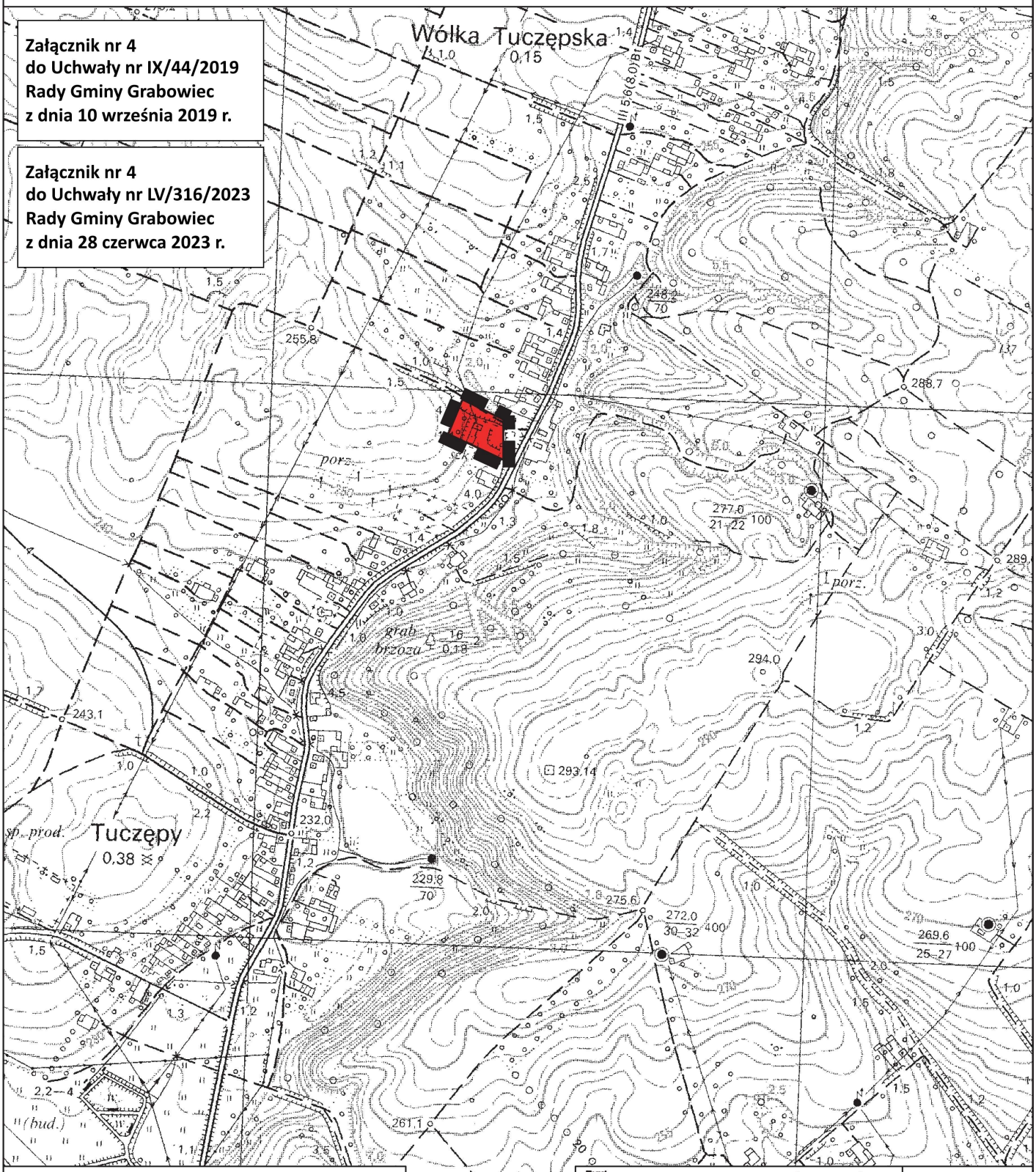
Opracowanie wykonane w ramach umowy o dzieło nr 2/2023 z dnia 10.01.2023 r. zawartej pomiędzy Gminą Grabowiec a Wojewódzkim Biurem Projektowym Sp. z o.o. w Lublinie

Załącznik nr 4 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

teren usług oświaty

INNE OZNACZENIA:

granica zmiany studium

Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"	WYKONAWCA BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa UL. KICKIEGO 28/10 tel. (022) 870-42-62
Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA	
Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC	Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant: mgr inż. Anna Bereś członek OIU w Warszawie - WA 355	Skala 1:10 000
mgr inż. arch. Anna Olkowska - Mańdzik członek OIU w Warszawie - WA 355	
Zespół: mgr inż. Ilona Mańdzik, mgr inż. Rafał Mańdzik, inż. Łukasz Pindyk	Data 2014
Współpraca: mgr inż. Magdalena Brzezińska, mgr inż. Magdalena Ślusarz	

Załącznik nr 5 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

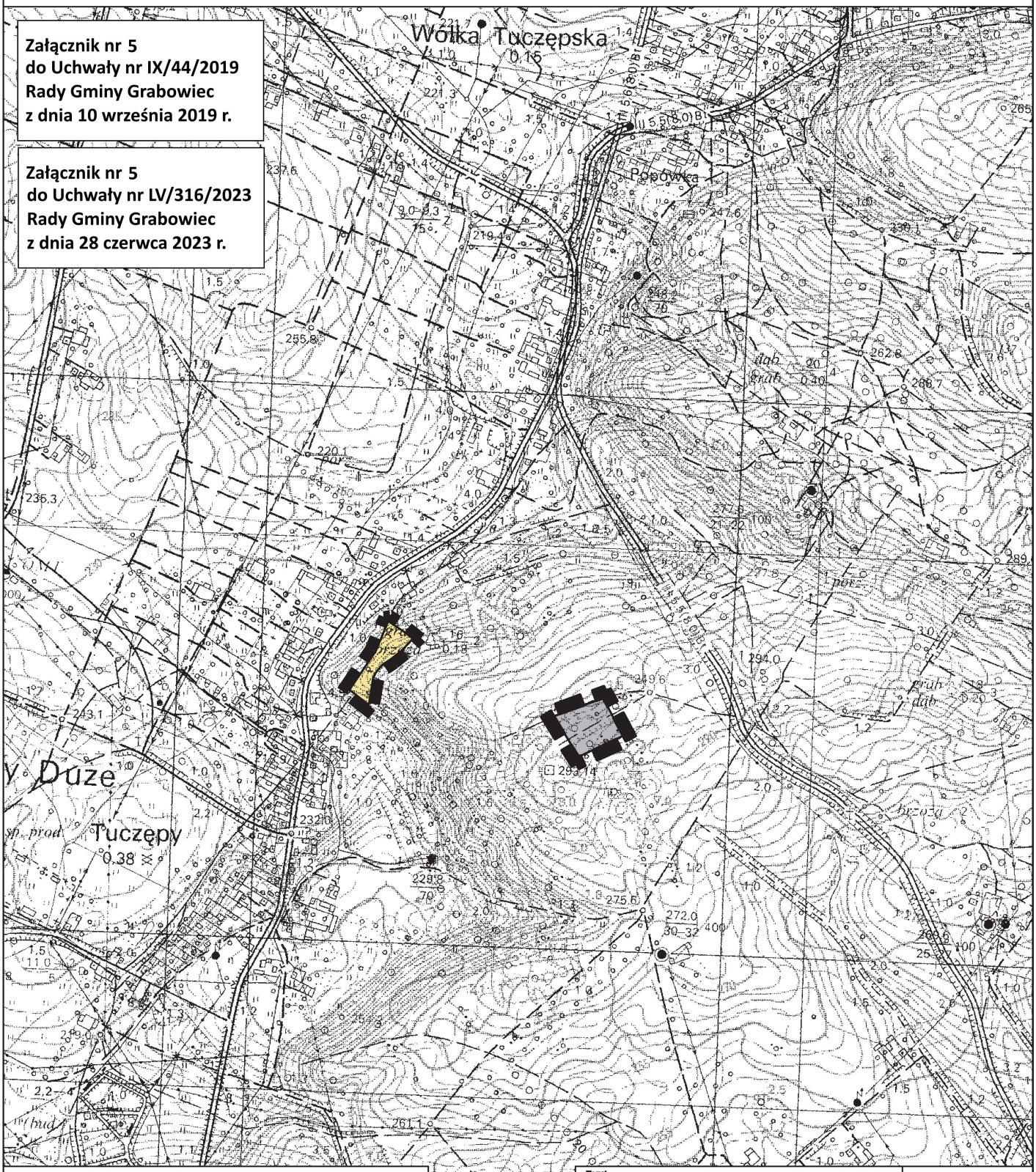
SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 5
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 5
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

tereny rolnicze

teren składowiska odpadów

INNE OZNACZENIA:

granica zmiany studium

Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"

Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA

Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC

Główny projektant: mgr inż. Anna Bereś, członek OIU w Warszawie - WA 355

mgr inż. arch. Anna Olkowska - Mańdzik, członek OIU w Warszawie - WA 355

Zespół: mgr inż. Ilona Mańdzik; mgr inż. Rafał Mańdzik; inż. Łukasz Pindyk

Współpraca: mgr inż. Magdalena Śmoczyńska; mgr inż. Magdalena Słodka

WYKONAWCA
BUDPLAN SP. Z O.O.
04-360 Warszawa
UL. KICKIEGO 28/10
tel. (022) 870-42-62

Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski

Skala: 1:10 000

Data: 2014

Załącznik nr 6 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

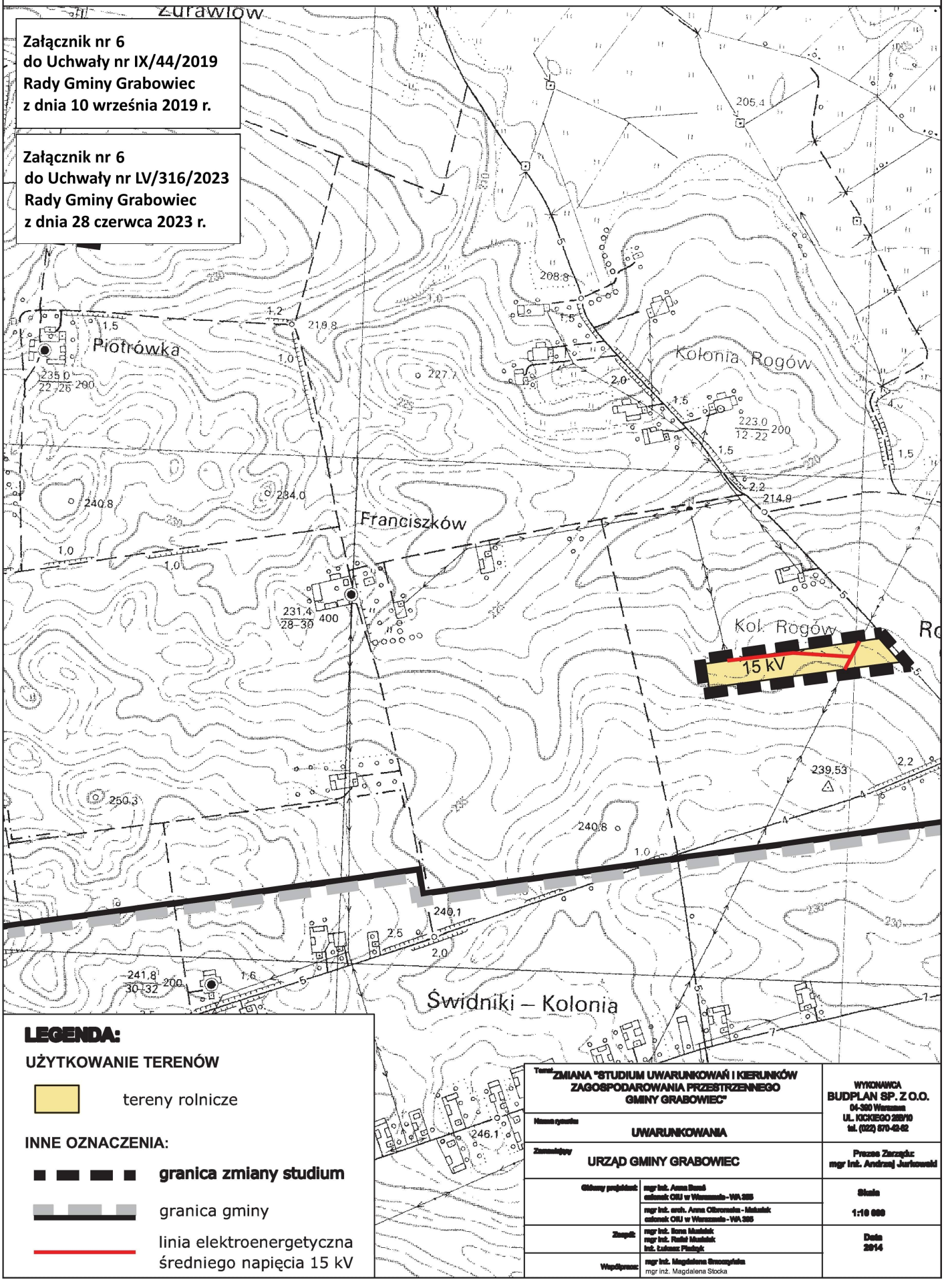
SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 6
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 6
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

tereny rolnicze

INNE OZNACZENIA:

granica zmiany studium

granica gminy

linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV

Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"		WYKONAWCA BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa UL. KICKIEGO 28/10 tel. (022) 870-42-62
Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA		
Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC		Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant:	mgr inż. Anna Rusé uprawnienia OIU w Warszawie - WA.395 mgr inż. arch. Anna Olimowska - Mańdzik uprawnienia OIU w Warszawie - WA.395	Skala 1:10 000
Zespół:	mgr inż. Ilona Mańdzik mgr inż. Rafał Mańdzik inż. Łukasz Pindyk	Data 2014
Współpraca:	mgr inż. Magdalena Śmoczyńska mgr inż. Magdalena Stocka	

Załącznik nr 7 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

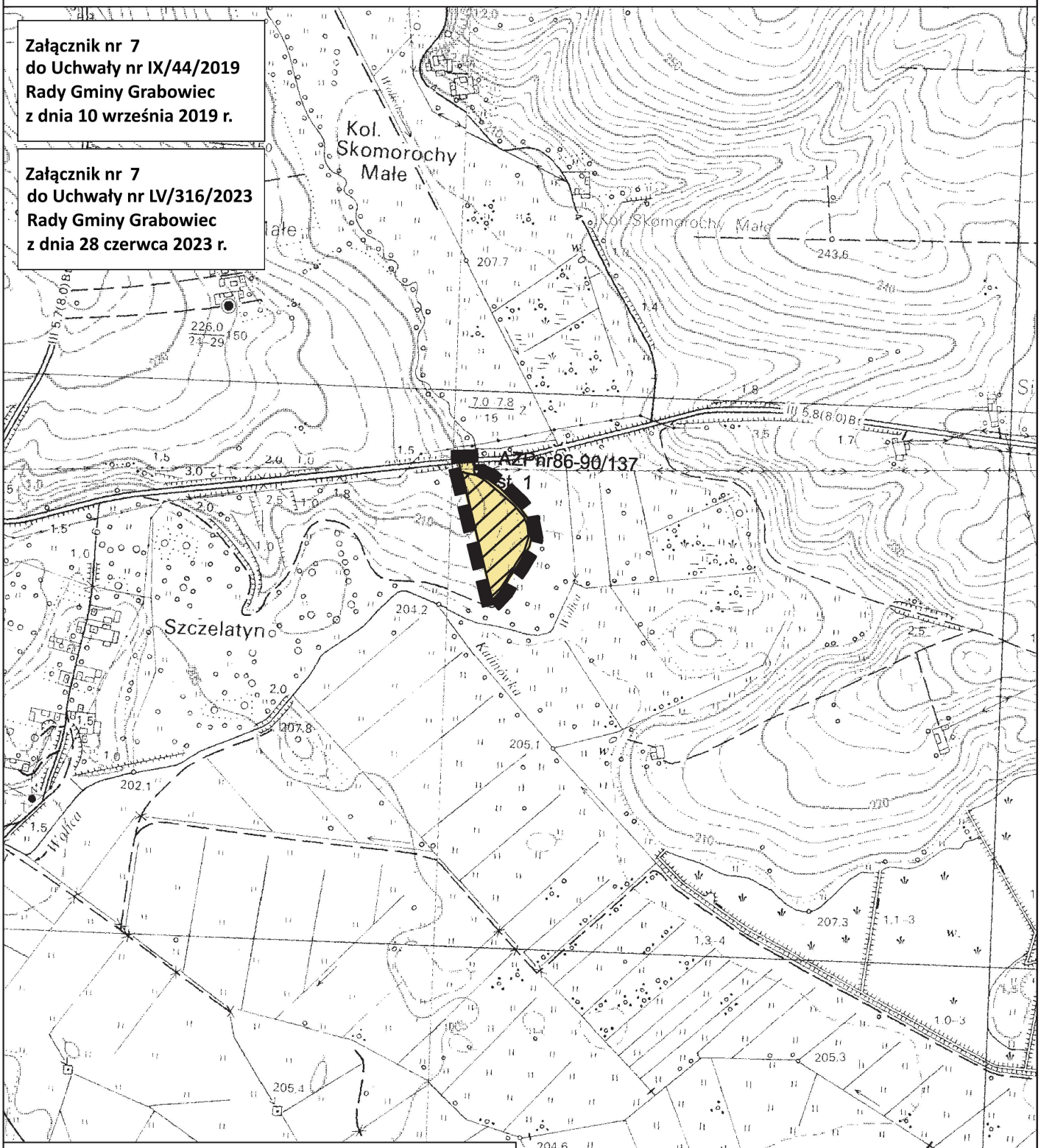
SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 7
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 7
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

tereny rolnicze

INNE OZNACZENIA:

granica zmiany studium

AZP nr 87-91/99 — stanowisko archeologiczne wraz z numerem stanowiska

Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"		WYKONAWCA BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa UL. KICKIEGO 28/10 tel. (022) 870-42-62
Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA		
Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC		Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant:	mgr inż. Anna Bereś członek OIU w Warszawie - WA 355 mgr inż. arch. Anna Olimowska - Mańdzik członek OIU w Warszawie - WA 395	Skala 1:10 000
Zespół:	mgr inż. Ilona Mańdzik mgr inż. Rafał Mańdzik inż. Łukasz Pindyk	Data 2014
Współpraca:	mgr inż. Magdalena Śmuszyńska mgr inż. Magdalena Słocka	

Załącznik nr 8 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

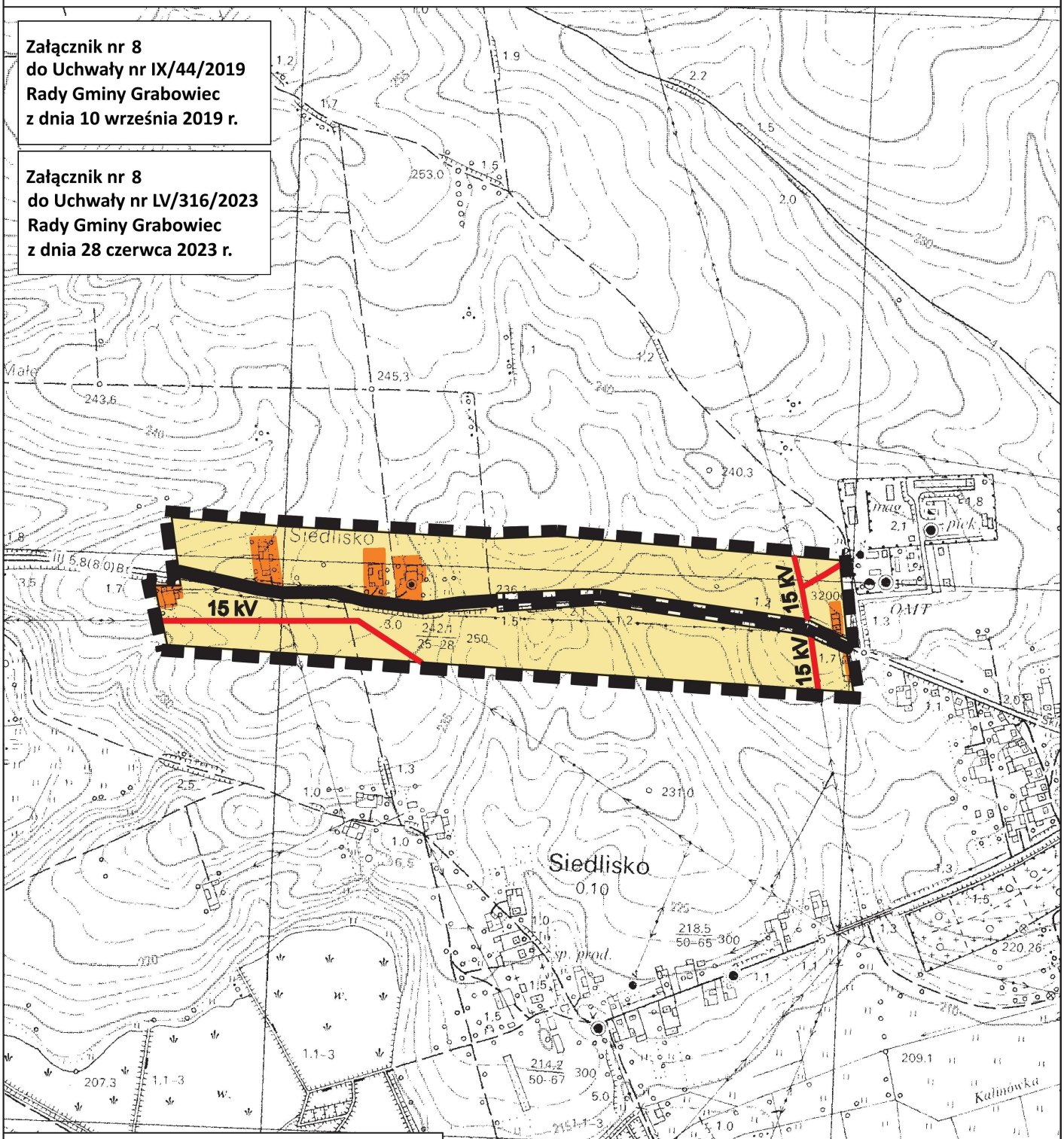
SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 8
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 8
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

- tereny rolnicze
- tereny zabudowy zagrodowej

INNE OZNACZENIA:

- granica zmiany studium
- droga powiatowa
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV

Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"	WYKONAWCA BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa UL. KICKIEGO 2B/10 tel. (022) 870-42-62
Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA	
Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC	Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant: mgr inż. Anna Buraś, członek OIU w Warszawie - WA.395; mgr inż. arch. Anna Olkowska - Mańdzik, członek OIU w Warszawie - WA.395	Skala 1:10 000
Zespół: mgr inż. Ilona Mańdzik, mgr inż. Rafał Mańdzik, inż. Łukasz Pindyk	Data 2014
Współpraca: mgr inż. Magdalena Śmoczyńska, mgr inż. Magdalena Słodka	

Załącznik nr 9 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

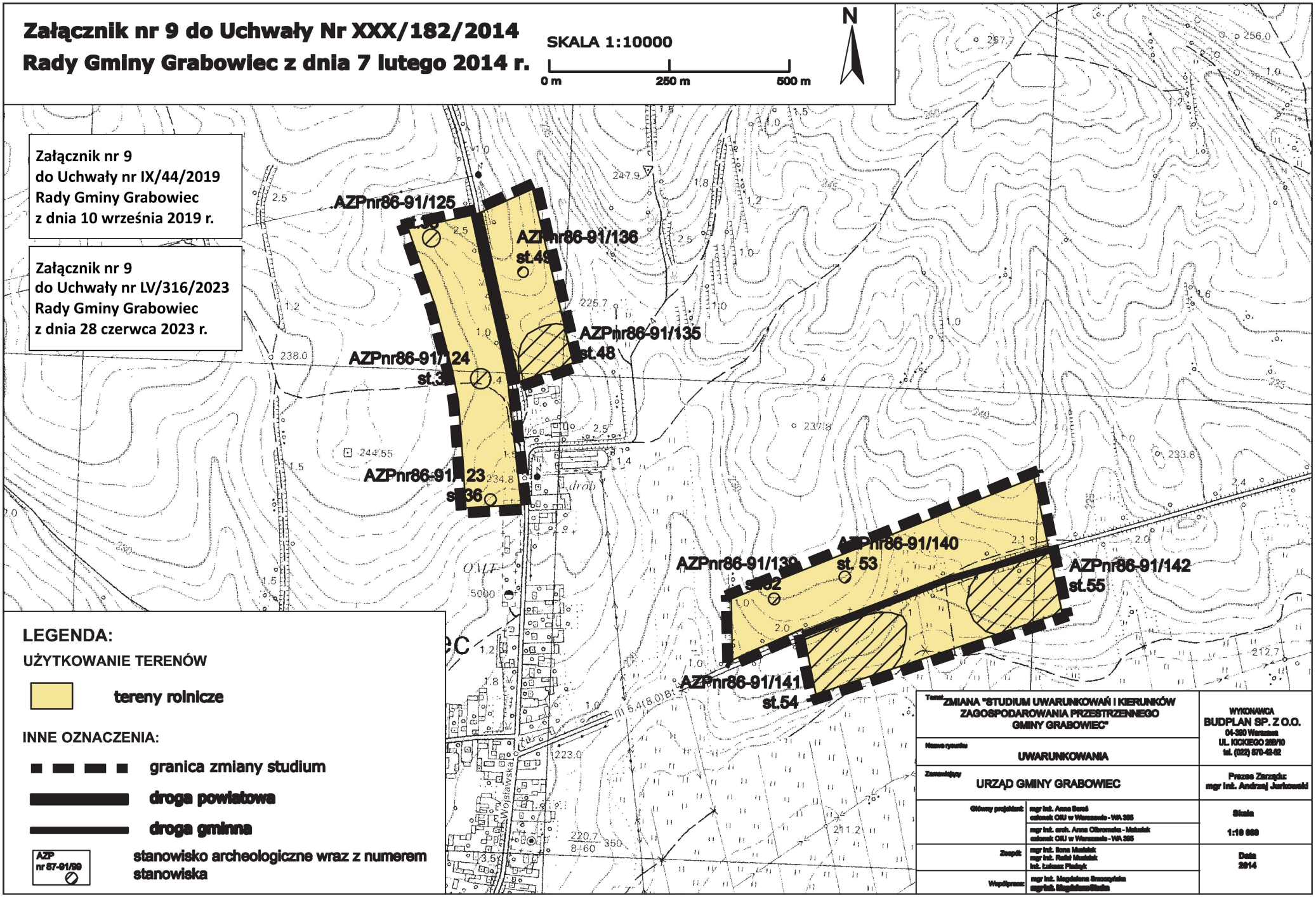
SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 9
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 9
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

tereny rolnicze

INNE OZNACZENIA:

granica zmiany studium

droga powiatowa

droga gminna

AZP nr 87-91/89 — stanowisko archeologiczne wraz z numerem stanowiska

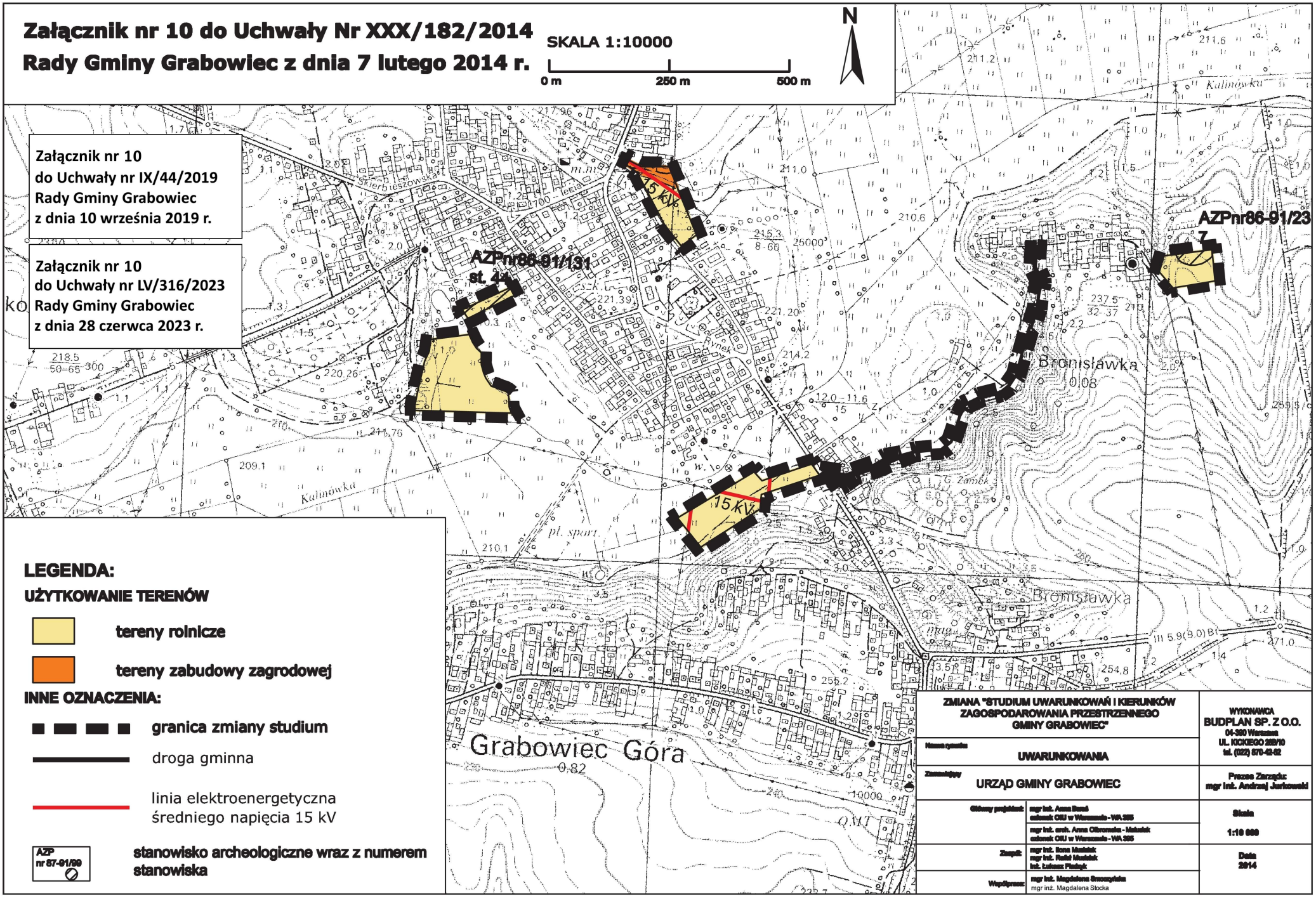
Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"	WYKONAWCA: BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa UL. KICKIEGO 28/10 tel. (022) 670-42-62
Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA	
Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC	Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant: mgr inż. Anna Sosnowska, członek OIU w Warszawie - WA 395; mgr inż. arch. Anna Olbromska - Maksiak, członek OIU w Warszawie - WA 395	Skala: 1:10 000
Zespół: mgr inż. Ilona Maksiak, mgr inż. Rafał Maksiak, inż. Łukasz Płatek	Data: 2014
Współpraca: mgr inż. Magdalena Szczepańska, mgr inż. Magdalena Siwka	

Załącznik nr 10 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

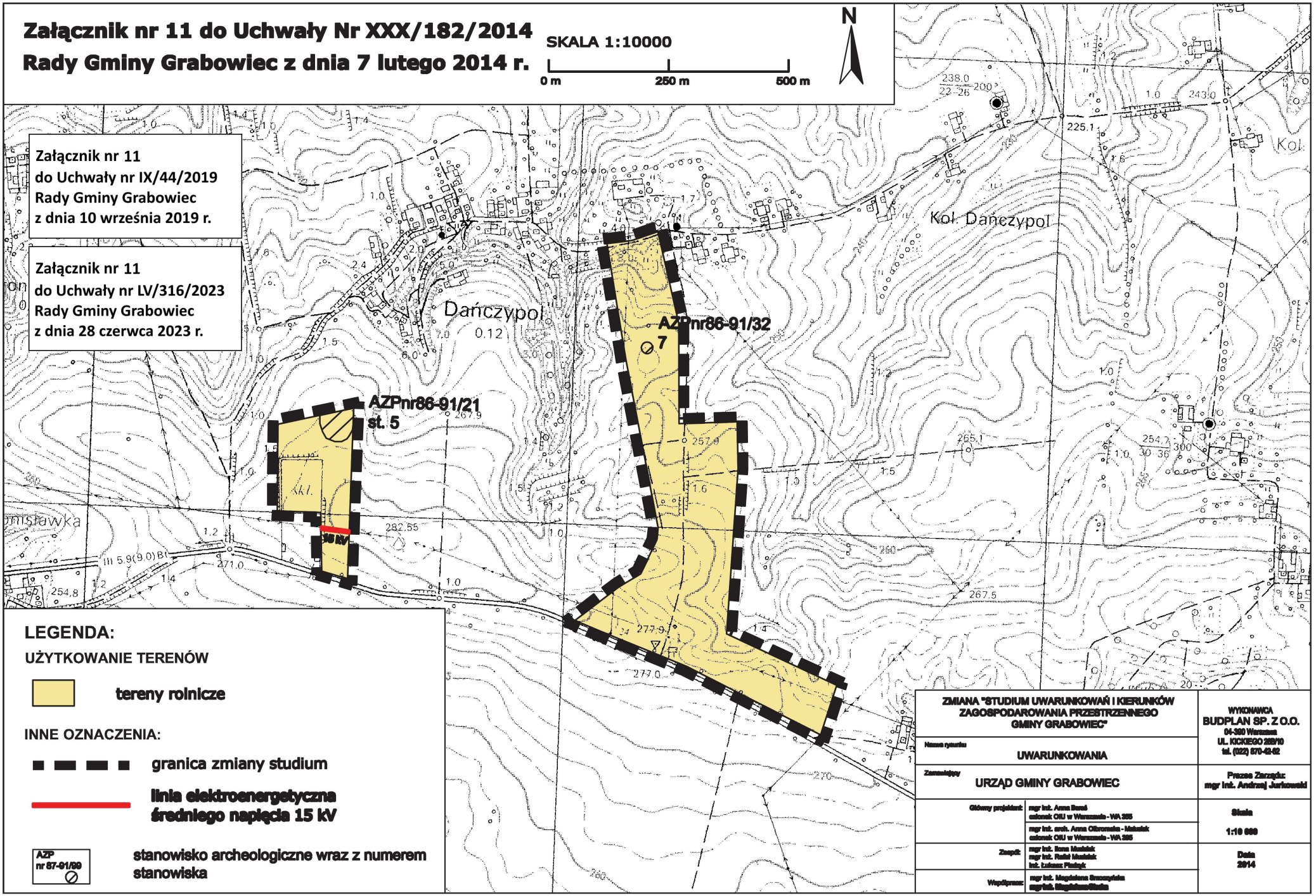
ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"		WYKONAWCA BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa UL. KICKIEGO 28/10 tel. (022) 870-42-62
Nazwa rysunku	UWARUNKOWANIA	
Zamawiający	URZĄD GMINY GRABOWIEC	Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant	mgr inż. Anna Banaś członek OIU w Warszawie - WA 395 mgr inż. arch. Anna Olkowska - Maksiak członek OIU w Warszawie - WA 395	Skala 1:10 000
Zespół:	mgr inż. Ilona Maksiak mgr inż. Rafał Maksiak inż. Łukasz Płatek	Data 2014
Współpraca:	mgr inż. Magdalena Szczepańska mgr inż. Magdalena Stocka	

Załącznik nr 11 do Uchwały Nr XXX/182/2014 Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 12 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

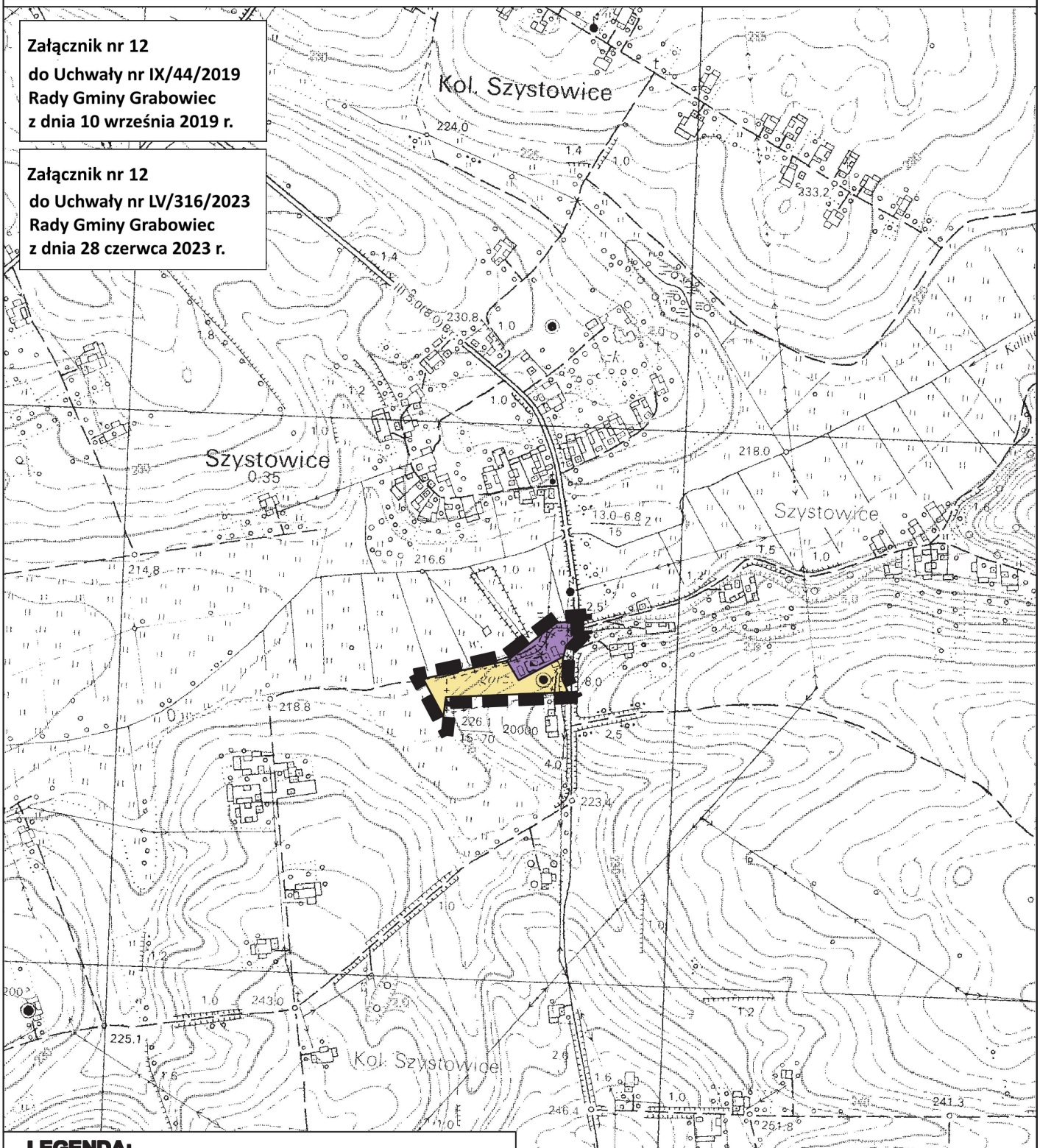
SKALA 1:10000

0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 12
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 12
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

- tereny rolnicze
- tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów

INNE OZNACZENIA:

- granica zmiany studium
- droga gminna

Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"		WYKONAWCA BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa UL. KICKIEGO 28/10 tel. (022) 870-42-62
Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA		
Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC		Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant:	mgr inż. Anna Bereś członek OIU w Warszawie - WA 355	Skala 1:10 000
	mgr inż. arch. Anna Olkowska - Mańdzik członek OIU w Warszawie - WA 355	
Zespół:	mgr inż. Ilona Mańdzik mgr inż. Rafał Mańdzik inż. Łukasz Pindyk	Data 2014
Współpraca:	mgr inż. Magdalena Brzozyńska mgr inż. Magdalena Ślusarz	

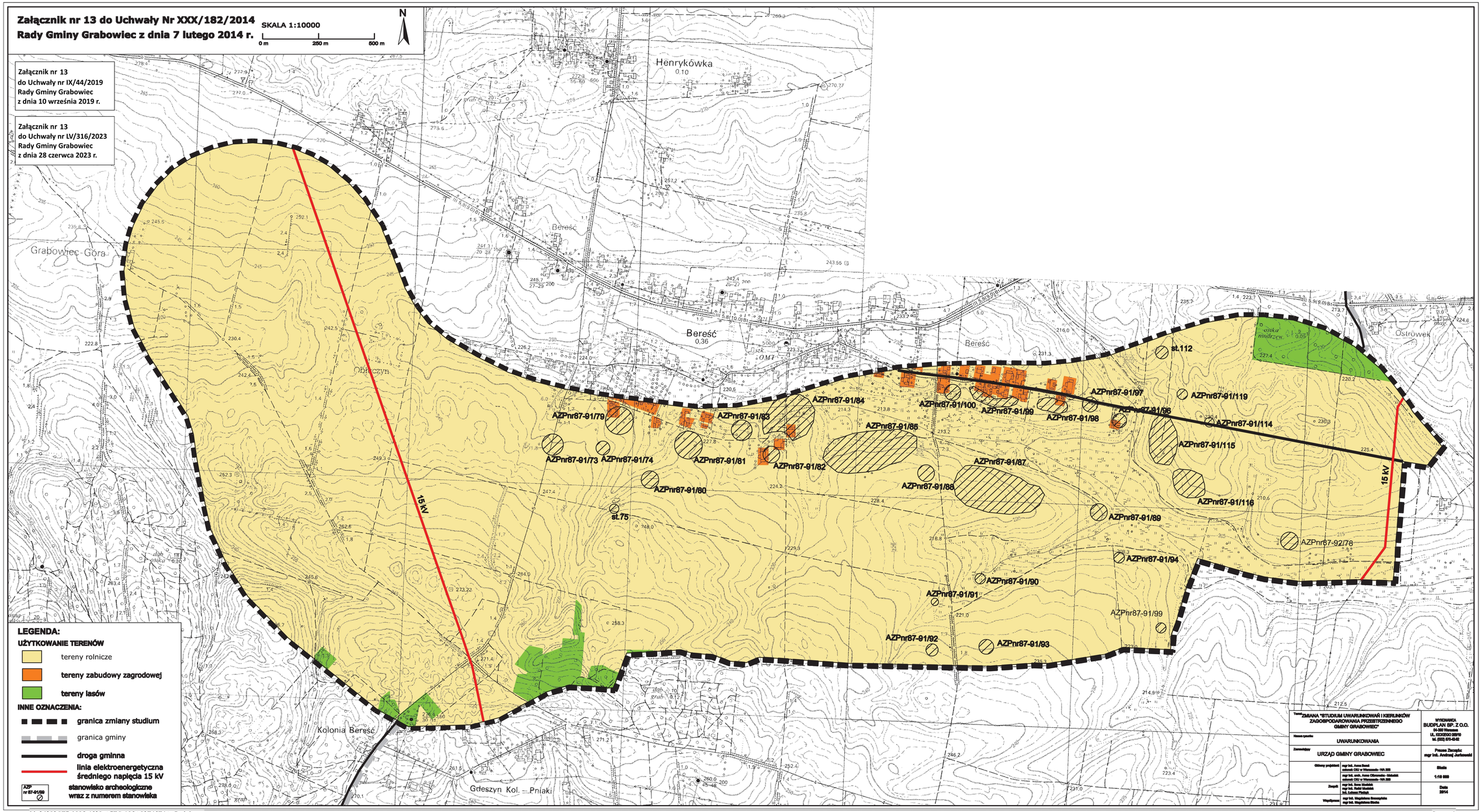
Załącznik nr 13 do Uchwały Nr XXX/182/2014
Rady Gminy Grabowiec z dnia 7 lutego 2014 r.

SKALA 1:10000
0 m 250 m 500 m

N

Załącznik nr 13
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 13
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

LEGENDA:

UŻYTKOWANIE TERENÓW

- tereny rolnicze
- tereny zabudowy zagrodowej
- tereny lasów

INNE OZNACZENIA:

- granica zmiany studium
- granica gminy
- droga gminna
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV
- AZP nr 87-91/89 — stanowisko archeologiczne wraz z numerem stanowiska

Temat: ZMIANA "STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRABOWIEC"		WYKONAWCA: BUDPLAN SP. Z O.O. 04-360 Warszawa ul. KOCZESKO 23/219 tel. (022) 870-03-63
Nazwa rysunku: UWARUNKOWANIA		
Zamawiający: URZĄD GMINY GRABOWIEC		Prezes Zarządu: mgr inż. Andrzej Jurkowski
Główny projektant:	mgr inż. Anna Brand architekt: OIU w Warszawie - WA 555 mgr inż. arch. Anna Olbromska - Idziak architekt: OIU w Warszawie - WA 555	Skala: 1:10 000
Zespół:	mgr inż. Rena Idziak mgr inż. Rafał Idziak Inż. Łukasz Pietryk	Data: 2014
Współpraca:	mgr inż. Magdalena Szczepańska mgr inż. Magdalena Sitnik	

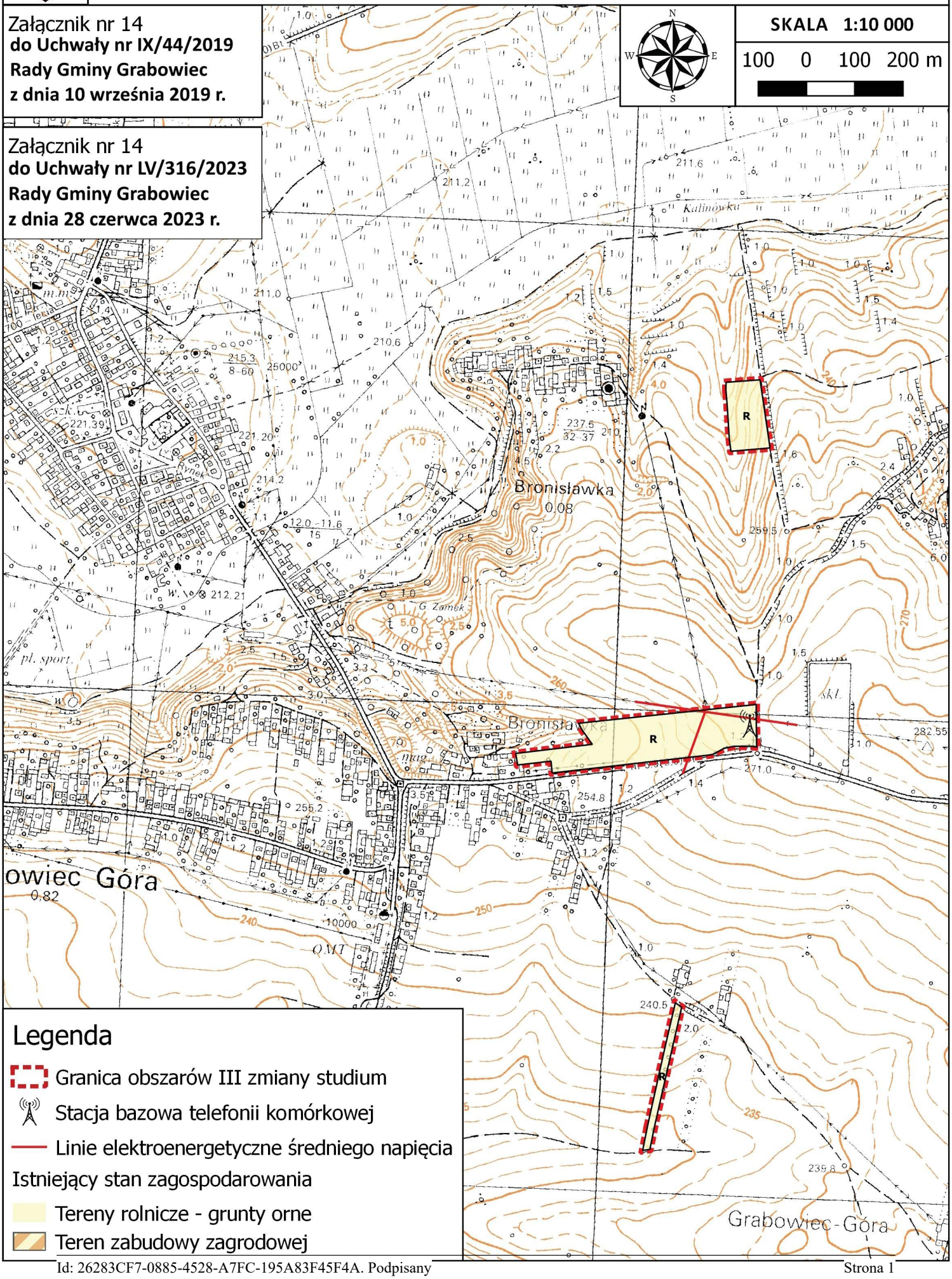
GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
UWARUNKOWANIA

Załącznik nr 14
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 14
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

SKALA 1:10 000

100 0 100 200 m

Legenda

- Granica obszarów III zmiany studium
- Stacja bazowa telefonii komórkowej
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia

Istniejący stan zagospodarowania

- Tereny rolnicze - grunty orne
- Teren zabudowy zagrodowej

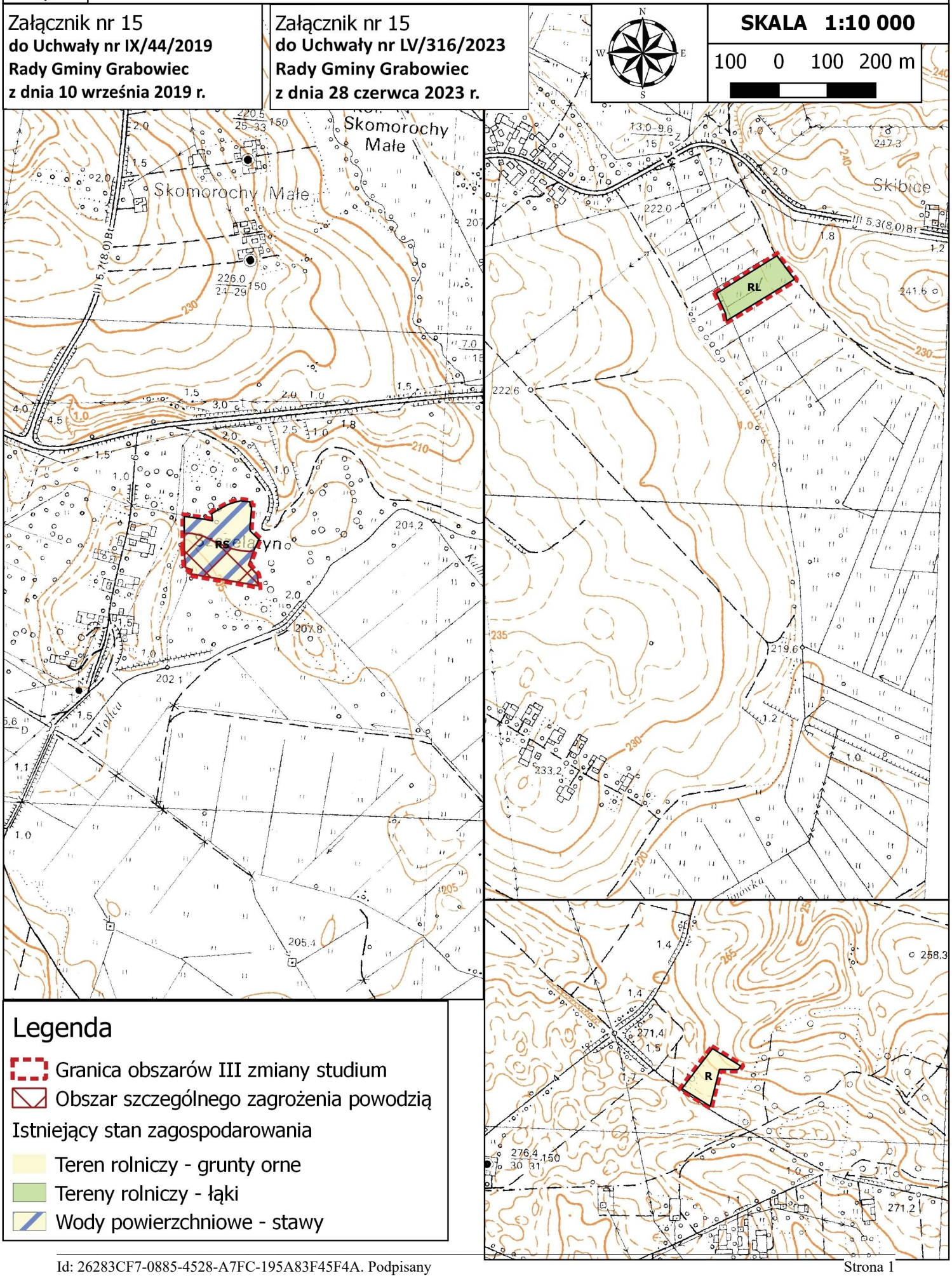
GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
UWARUNKOWANIA

Załącznik nr 15
do Uchwały nr IX/44/2019
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 10 września 2019 r.

Załącznik nr 15
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

SKALA 1:10 000

100 0 100 200 m

Legenda

- Granica obszarów III zmiany studium
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią

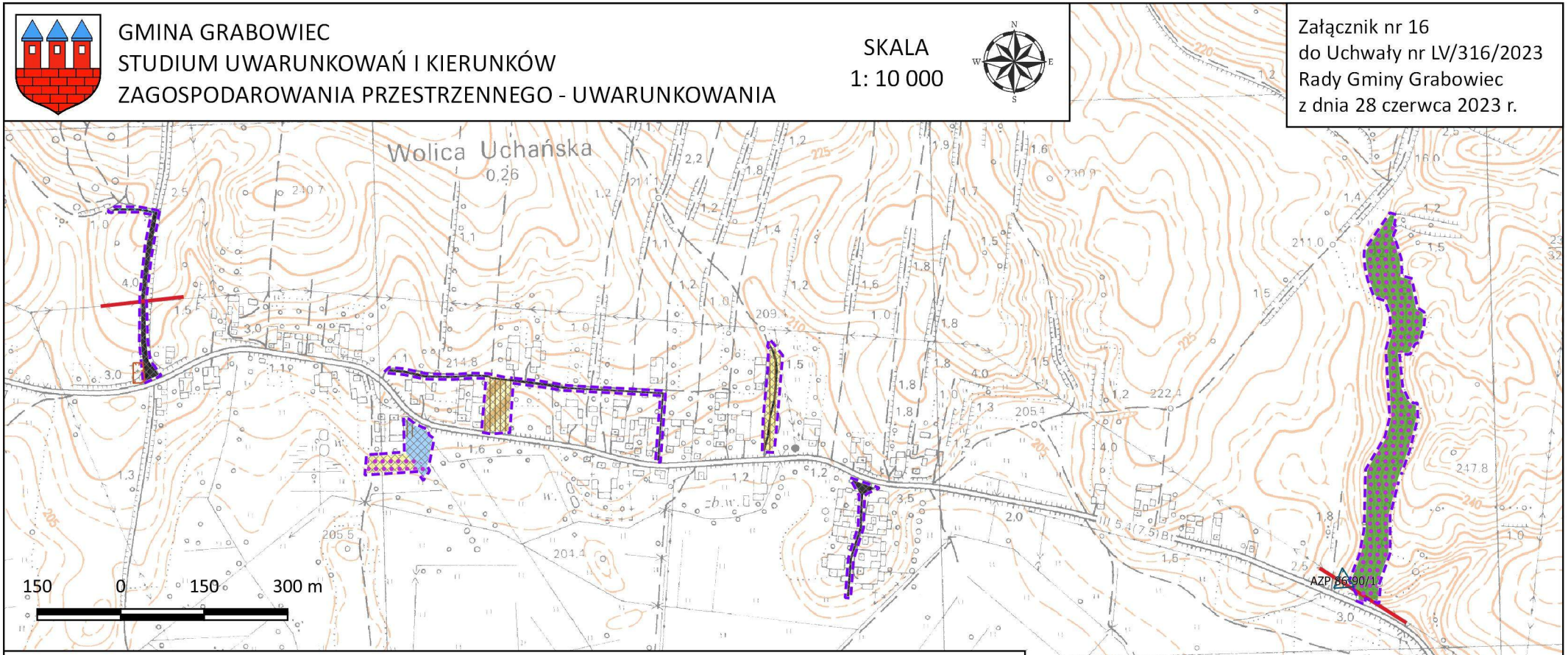
Istniejący stan zagospodarowania

- Teren rolniczy - grunty orne
- Tereny rolniczy - łąki
- Wody powierzchniowe - stawy

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 16
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Grunty chronione (klas I-III)
- Skierbieszowski Park Krajobrazowy
- Skierbieszowski Park Krajobrazowy - otulina
- Obszar Natura 2000 Dolina Wolicy
- Zabytek nieruchomy wpisany do rejestru zabytków
- Stanowisko archeologiczne wpisane do WEZ

Istniejący stan zagospodarowania

- droga
- teren zabudowy zagrodowej
- tereny rolnicze - grunty pod stawami
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego; Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 17
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Skomorochy Duże

Siedlisko

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Grunty chronione (klas I-III)
- Główne cieki
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią scenariusz Q=1% (raz na 100 lat)
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią scenariusz Q=10% (raz na 10 lat)

Istniejący stan zagospodarowania

- droga
- teren zabudowy zagrodowej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

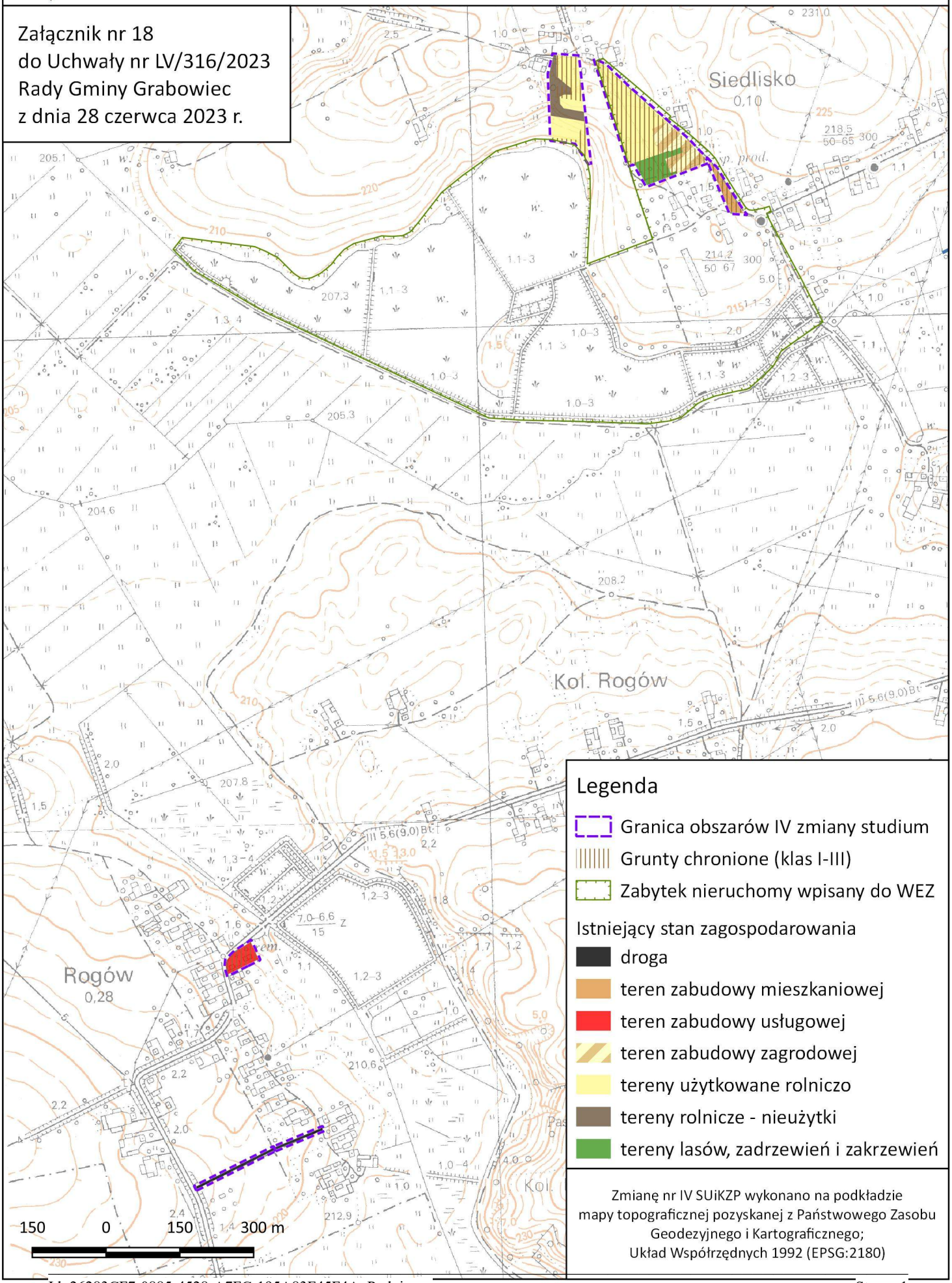
Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie
mapy topograficznej pozyskanej
z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

150 0 150 300 m

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 18
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Grunty chronione (klas I-III)
- Zabytek nieruchomy wpisany do WEZ

Istniejący stan zagospodarowania

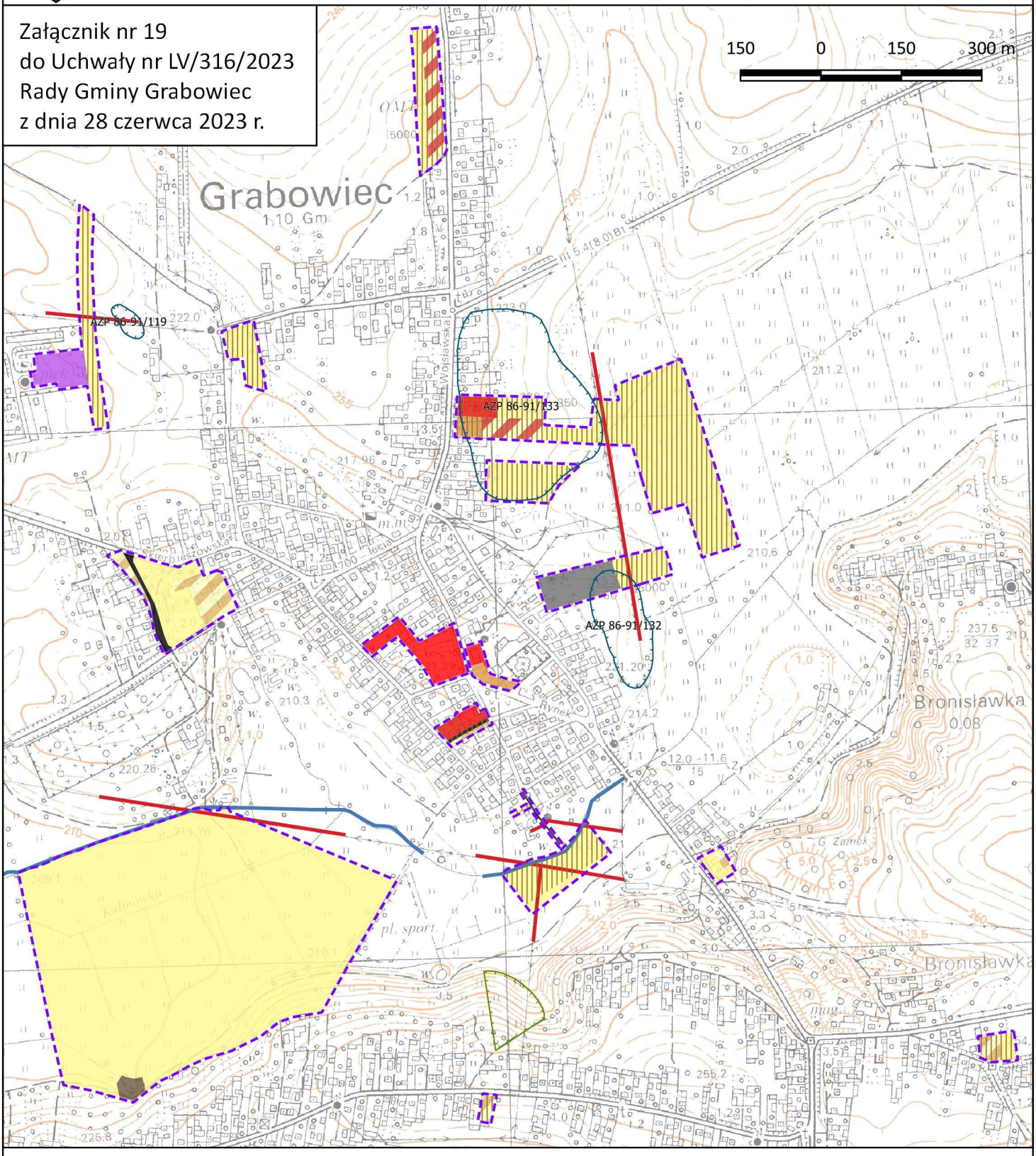
- droga
- teren zabudowy mieszkaniowej
- teren zabudowy usługowej
- teren zabudowy zagrodowej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny rolnicze - nieużytki
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 19
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Grunty chronione (klas I-III)
- Główne cieki
- Zabytek nieruchomy (WEZ)
- Stanowisko archeologiczne (WEZ)

Istniejący stan zagospodarowania

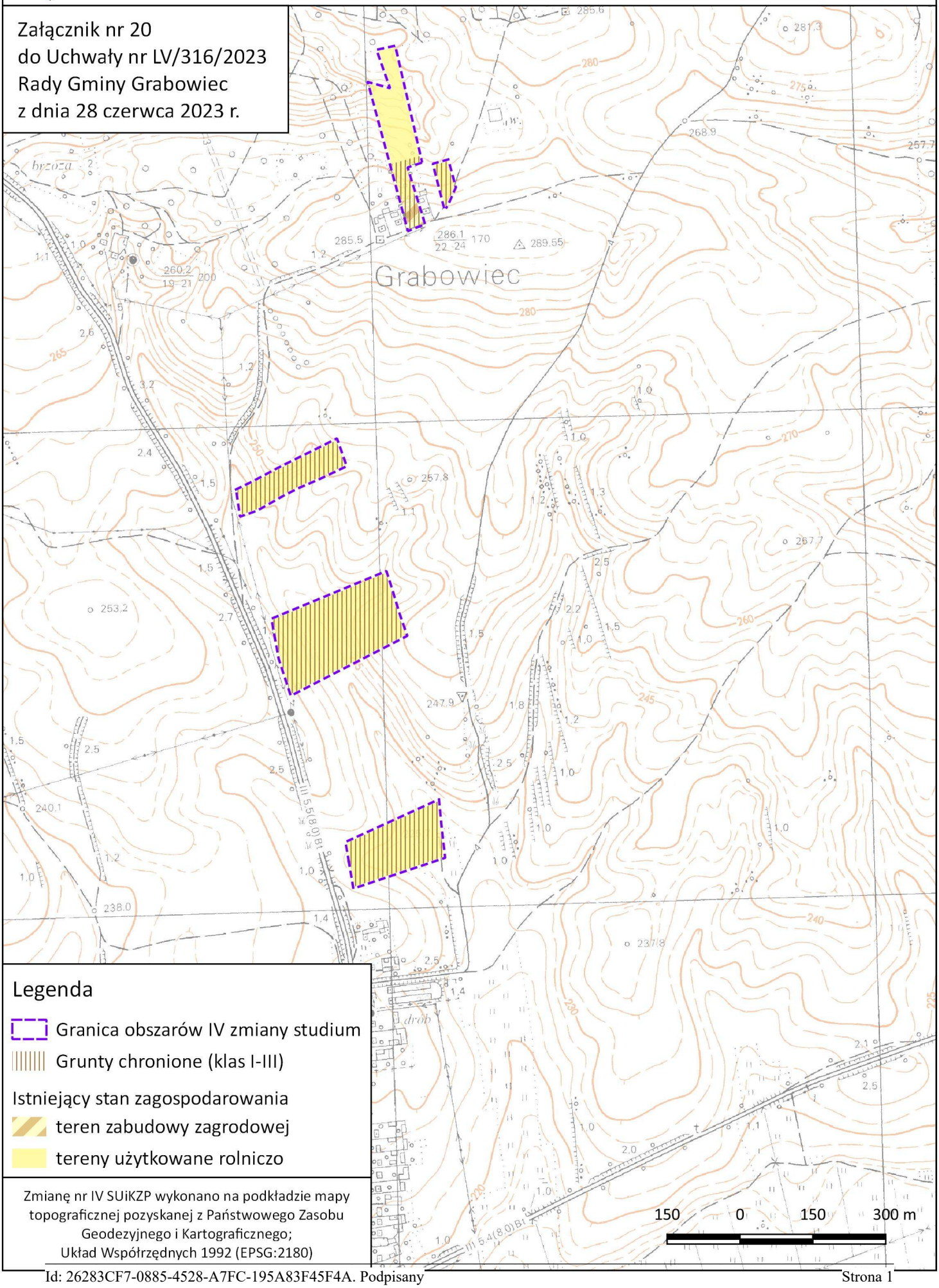
- droga
- teren zabudowy mieszkaniowej
- teren zabudowy zagrodowej
- teren zabudowy usługowej
- teren infrastruktury technicznej
- teren zabudowy produkcyjnej
- teren zabudowy produkcji rolnej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny rolnicze - nieużytki

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego; Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 20
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Grunty chronione (klas I-III)

Istniejący stan zagospodarowania

- teren zabudowy zagrodowej
- tereny użytkowane rolniczo

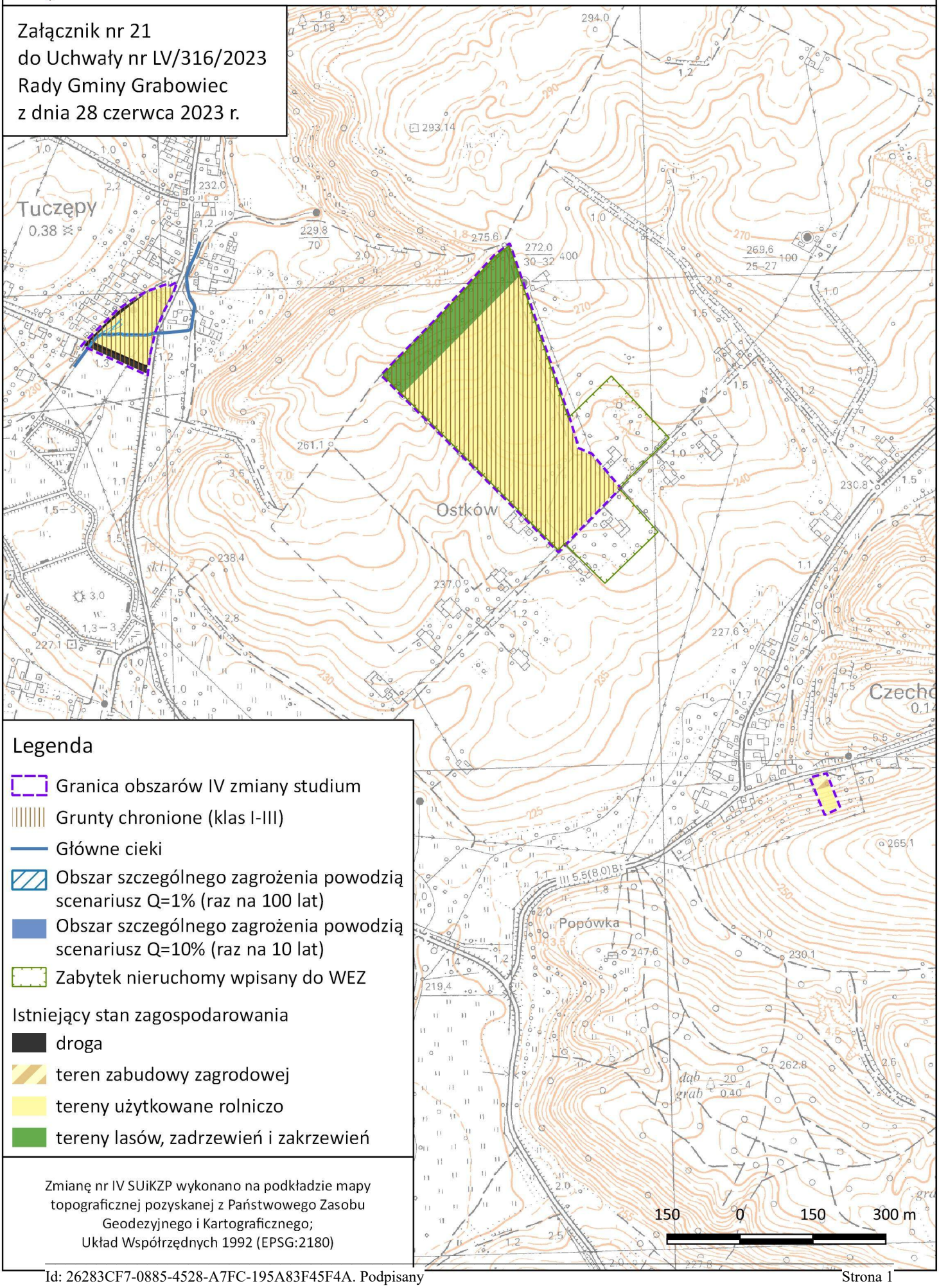
Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

150 0 150 300 m

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 21
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Grunty chronione (klas I-III)
- Główne cieki
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią scenariusz Q=1% (raz na 100 lat)
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią scenariusz Q=10% (raz na 10 lat)
- Zabytek nieruchomy wpisany do WEZ

Istniejący stan zagospodarowania

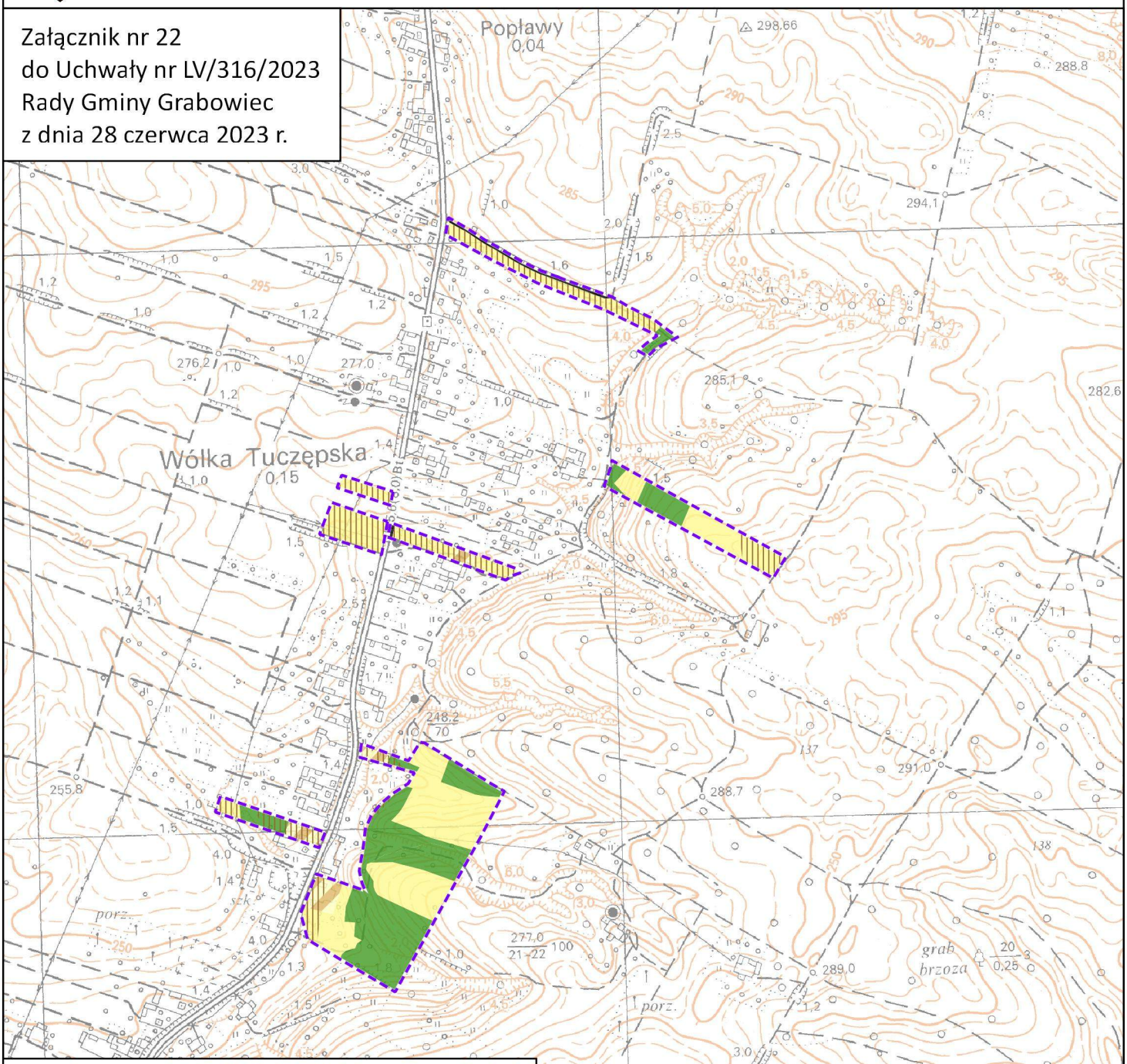
- droga
- teren zabudowy zagrodowej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 22
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Grunty chronione (klas I-III)

Istniejący stan zagospodarowania

- droga
- teren zabudowy zagrodowej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

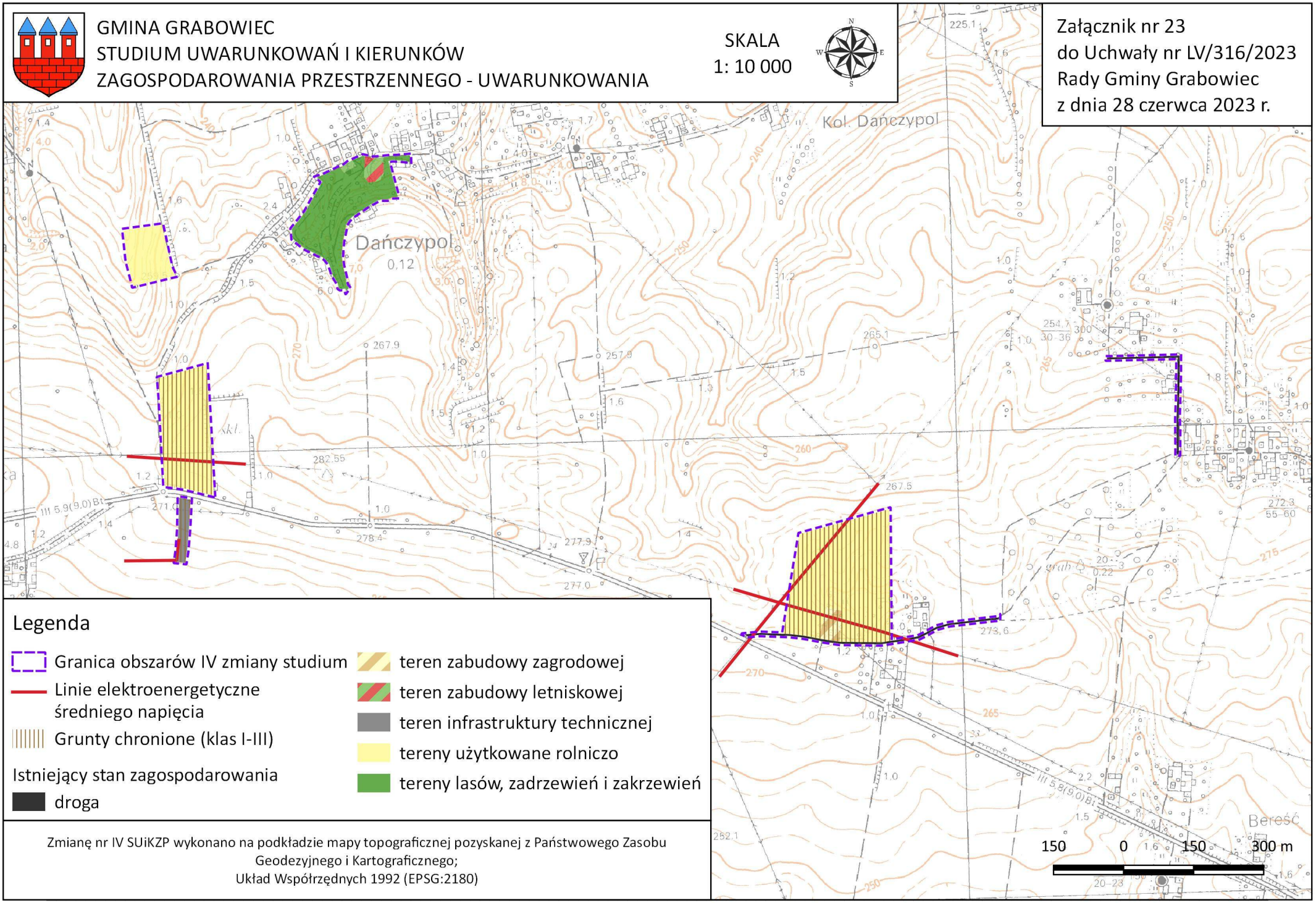
Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

150 0 150 300 m

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 23
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Grunty chronione (klas I-III)

Istniejący stan zagospodarowania

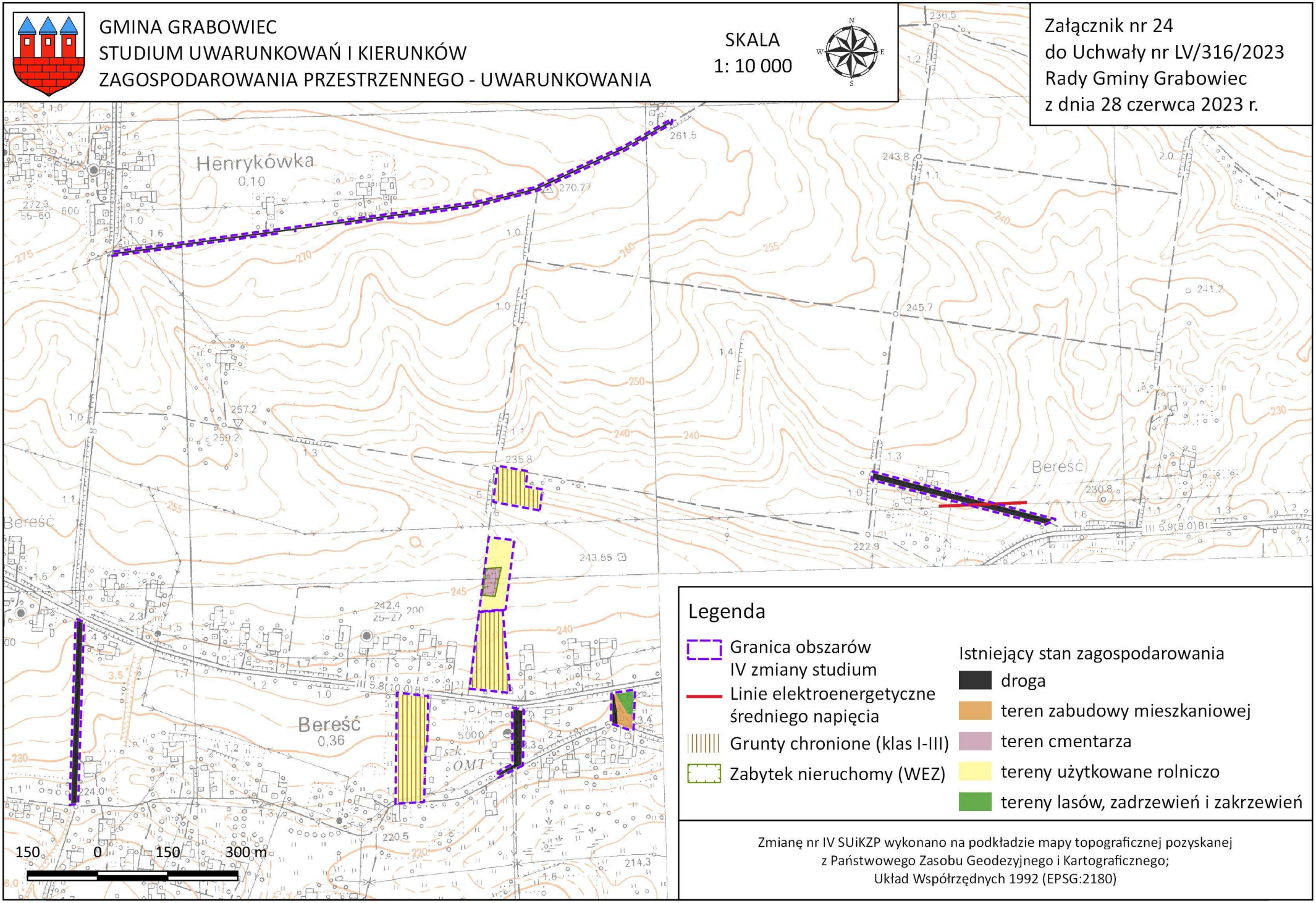
- droga
- teren zabudowy zagrodowej
- teren zabudowy letniskowej
- teren infrastruktury technicznej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 24
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Grunty chronione (klas I-III)
- Zabytek nieruchomy (WEZ)

Istniejący stan zagospodarowania

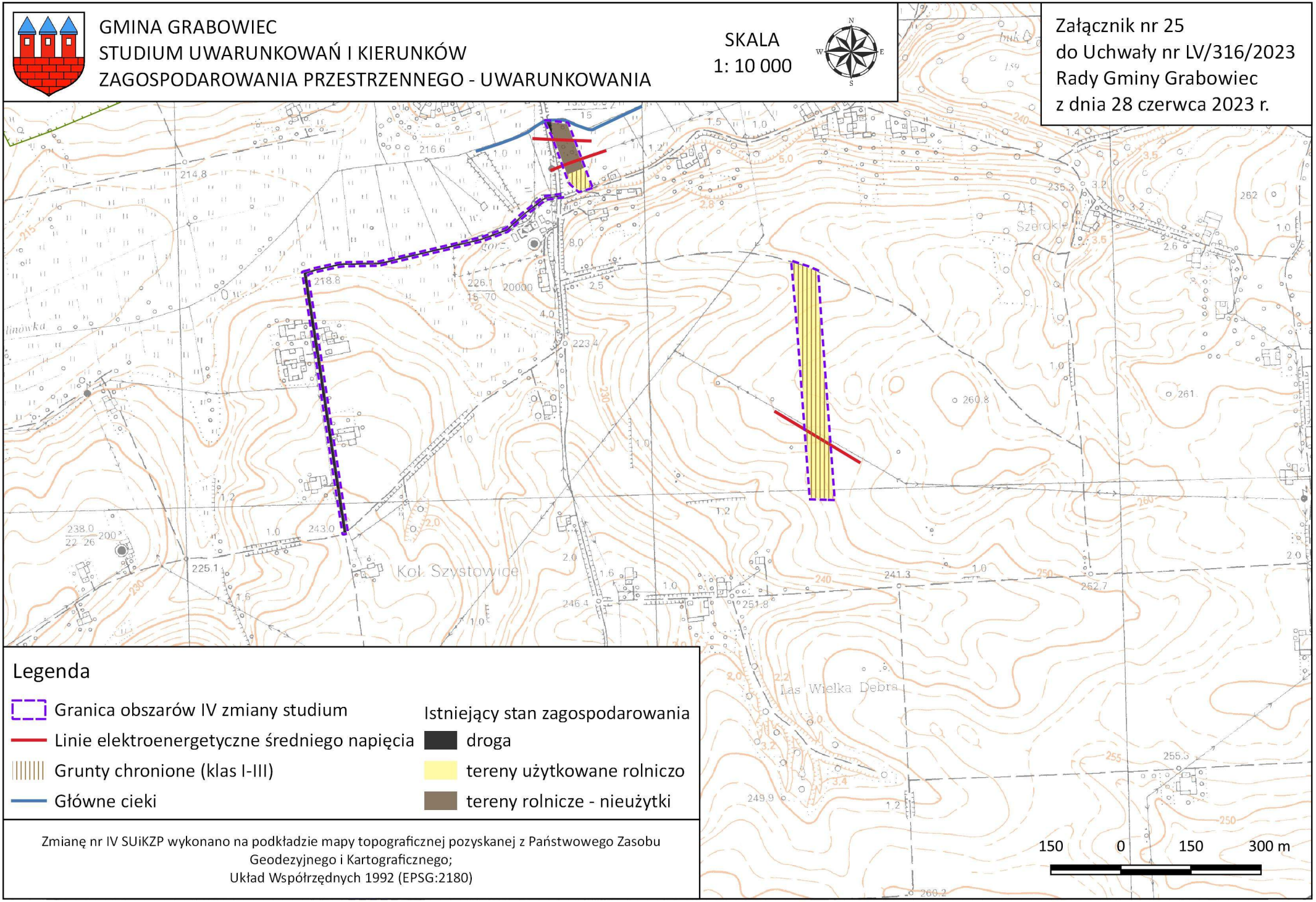
- droga
- teren zabudowy mieszkaniowej
- teren cmentarza
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego; Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 25
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Grunty chronione (klas I-III)
- Główne cieki

Istniejący stan zagospodarowania

- droga
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny rolnicze - nieużytki

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

GMINA GRABOWIEC
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - UWARUNKOWANIA

SKALA
1: 10 000

Załącznik nr 26
do Uchwały nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Legenda

- Granica obszarów IV zmiany studium
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia
- Grunty chronione (klas I-III)
- Główne cieki
- Zabytek nieruchomy wpisany do WEZ

Istniejący stan zagospodarowania

- droga
- teren zabudowy zagrodowej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny rolnicze - grunty pod stawami
- tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień

Zmianę nr IV SUiKZP wykonano na podkładzie
mapy topograficznej pozyskanej z Państwowego Zasobu
Geodezyjnego i Kartograficznego;
Układ Współrzędnych 1992 (EPSG:2180)

Ornatowice
Ornatowice – Kol.
Kol. Grabowczyk
Kol. Szystowice
Szystowice

150 0 150 300 m

Załącznik nr 27

do Uchwały Nr LV/316/2023
Rady Gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych uwag wniesionych do projektu IV zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Projekt IV zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 5 maja 2023 r. do 29 maja 2023 r. Dnia 19 maja 2023 r. odbyła się dyskusja publiczna nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie IV zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W wyznaczonym terminie składania uwag - do dnia 20 czerwca 2023 r. nie wpłynęła żadna uwaga do projektu IV zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabowiec i prognozy oddziaływania na środowisko.

Załącznik Nr 28 do uchwały Nr LV/316/2023

Rady Gminy Grabowiec

z dnia 28 czerwca 2023 r.

Zalacznik28.xml

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę

UZASADNIENIE

do Uchwały nr LV/316/2023 Rady gminy Grabowiec
z dnia 28 czerwca 2023 r.
w sprawie uchwalenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec

Projekt IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec został sporządzony w następstwie Uchwały nr XL/214/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec, zmienionej Uchwałą nr XLII/230/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 lipca 2022 r.

Zmiana studium wynikająca z ww. uchwał nazwana IV zmianą studium, dotyczy zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz aktualizacji dotychczasowego przeznaczenia terenów. Zmiana ta obejmuje 77 obszarów wskazanych na rysunkach studium, które zlokalizowane są w miejscowościach:

- Bronisławka – 3 obszary o powierzchni ok. 3,13 ha,
- Bereść – 10 obszarów o powierzchni ok. 5,63 ha,
- Czechówka – 1 obszar o powierzchni ok. 0,22 ha,
- Dańczypol – 3 obszary o powierzchni ok. 9,21 ha,
- Grabowczyk – 4 obszary o powierzchni ok. 0,91 ha,
- Grabowiec – 19 obszarów o powierzchni ok. 36,14 ha,
- Góra Grabowiec – 4 obszary o powierzchni ok. 26,04 ha,
- Henrykówka – 1 obszar o powierzchni ok. 0,15 ha,
- Ornatowice – 2 obszary o powierzchni ok. 5,55 ha,
- Rogów – 3 obszary o powierzchni ok. 0,36 ha,
- Siedlisko – 2 obszary o powierzchni ok. 3,5 ha,
- Skomorochy Duże – 3 obszary o powierzchni ok. 1,52 ha,
- Skomorochy Małe – 1 obszar o powierzchni ok. 0,49 ha,
- Szystowice – 6 obszarów o powierzchni ok. 4,68 ha,
- Tuczępy – 2 obszary o powierzchni ok. 14,49 ha,
- Wolica Uchańska – 6 obszarów o powierzchni ok. 5,01 ha,
- Wólka Tuczępska – 7 obszarów o powierzchni ok. 10,22 ha,
- Żurawlów – 1 obszar o powierzchni ok. 0,54 ha.

Zmiana ustaleń wprowadzonych IV zmianą studium dotyczy:

- wskazania terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowości Bronisławka,
- wskazania terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej w miejscowościach Bronisławka, Wólka Tuczępska,
- wskazania terenów zabudowy zagrodowej w miejscowościach Wolica Uchańska, Żurawlów, Siedlisko, Grabowiec, Grabowczyk, Dańczypol, Wólka Tuczępska,
- wskazania terenów zabudowy usługowej w miejscowościach Rogów, Góra Grabowiec, Grabowiec, Dańczypol, Czechówka, Bereść,
- wskazania terenów zabudowy obiektów przemysłowych, składów, budownictwa, usług w miejscowościach Grabowiec i Bereść,
- wskazania terenów zabudowy obiektów produkcyjnych (farmy fotowoltaiczne lub biogazownie) w miejscowościach Grabowiec, Góra Grabowiec, Bronisławka, Dańczypol, Wólka Tuczępska,

- wskazania terenów obsługi gospodarki rolnej i rybackiej w miejscowości Bereść, Szystowice i Góra Grabowiec,
- wskazania terenów wód powierzchniowych w miejscowościach Szystowice, Tuczępy oraz Ornatowice, z dopuszczeniem zbiorników retencyjnych,
- wskazania terenów dróg gminnych w miejscowościach Wolica Uchańska, Skomorochy Małe, Skomorochy Duże, Rogów, Grabowiec, Tuczępy, Wólka Tuczępska, Grabowczyk, Ornatowice, Szystowice, Henrykówka, Bereść, Dańczypol,
- wskazania terenów infrastruktury technicznej – wodociągowej w miejscowości Góra Grabowiec,
- wskazania terenów cmentarzy, miejsc pamięci w miejscowości Bereść,
- wskazania terenów lasów i dolesień w miejscowościach Wólka Tuczępska, Dańczypol, Grabowiec,
- wskazania terenów zieleni urządzonej w miejscowości Tuczępy,
- wskazania terenu zieleni naturalnej w miejscowości Wolica Uchańska.

Formułując ustalenia przedmiotowej zmiany studium wzięto pod uwagę przeprowadzoną ocenę stanu istniejącego zagospodarowania, rozpoznane uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz wnioski do zmiany studium.

W związku z powyższym przedmiotowe obszary otrzymują nowe preferowane przeznaczenie oznaczone symbolem literowo-cyfrowym:

- tereny MN3 o powierzchni ok. 0,29 ha,
- tereny MU3 o powierzchni ok. 1,82 ha,
- tereny MR3 o powierzchni ok. 11,18 ha,
- tereny U3 o powierzchni ok. 8,89 ha,
- tereny P,S,B,U3 o powierzchni ok. 4,93 ha,
- tereny PE3 o powierzchni ok. 41,1 ha,
- tereny RPO3 o powierzchni ok. 22,8 ha,
- tereny W3 o powierzchni ok. 7,18 ha,
- tereny KD3 o powierzchni ok. 10,32 ha,
- tereny IW3 o powierzchni ok. 0,31 ha,
- tereny Zcz3 o powierzchni ok. 0,18 ha,
- tereny RL3 o powierzchni ok. 3,20 ha,
- tereny ZP3 o powierzchni ok. 12,98 ha,
- teren ZN3 o powierzchni ok. 3 ha.

IV Zmiana studium została sporządzona z zachowaniem wymogów proceduralnych określonych w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r., poz. 977) wraz z uzyskaniem wszystkich niezbędnych, wymaganych prawem uzgodnień formalnych.

Zgodnie z art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., po podjęciu przez Radę Gminy Grabowiec uchwały nr XL/214/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grabowiec, zmienionej Uchwałą nr XLII/230/2022 Rady Gminy Grabowiec z dnia 28 lipca 2022 r., dotrzymano toku formalnego poprzez:

- ogłoszenie w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium, określając formę, miejsce i termin składania wniosków,
- zawiadomienie na piśmie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do zmiany studium instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania zmiany studium,

- uzyskanie uzgodnienia zakresu prognozy oddziaływania na środowisko,
- opracowanie tekstu i rysunków zmiany studium,
- uzyskanie od Gminnej Komisji Urbanistyczno–Architektonicznej opinii o sporządzanej zmianie studium,
- wystąpienie o opinie dotyczące rozwiązań przyjętych w zmianie studium zgodnie z art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- dokonanie uzgodnień projektu zmiany studium zgodnie z art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, otrzymano odmowę uzgodnienia od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Projekt zmiany studium skorygowano, po czym dokonano niezbędnych uzgodnień,
- wprowadzenie zmian wynikających z uzyskanych opinii i dokonanych uzgodnień,
- ogłoszenie o wyłożeniu projektu zmiany studium do publicznego wglądu i wyłożenie projektu do publicznego wglądu w terminie od 5 maja 2023 r. do 29 maja 2023 r. i zorganizowanie dyskusji publicznej nad przyjętymi w projekcie zmiany studium rozwiązaniami w dniu 19 maja 2023 r.,
- wyznaczenie w ogłoszeniu terminu, w którym osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wnosić uwagi dotyczące zmiany studium - do 20 czerwca 2023 r. W wyznaczonym terminie do projektu zmiany studium nie wpłynęła żadna uwaga,
- przedstawienie Radzie Gminy Grabowiec projekt zmiany studium do uchwalenia.

Wprowadzone przeznaczenie terenów jest zgodne z wnioskami właścicieli gruntów objętych niniejszą zmianą studium a także wnioskami Gminy Grabowiec. Zmiana Studium wprowadza dodatkowo uszczegółowienie ustaleń dla poszczególnych terenów, które będą stanowiły wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zmiana Studium wynika z konieczności uściślenia polityki przestrzennej gminy i dostosowania jej do realnych potrzeb i możliwości rozwoju przestrzennego gminy oraz społeczności lokalnej.

Projekt IV zmiany studium został opracowany zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. IV zmiana studium została opracowania w formie jednolitej, nawiązując do struktury dotychczasowego dokumentu studium oraz jego zmian.

Przyjęte w projekcie IV zmiany studium rozwiązania mają na celu pogodzenie w sposób optymalny wniosków właścicieli gruntów dotyczących zagospodarowania terenów i występujące uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Projekt IV zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego umożliwi Radzie Gminy przystąpienie do opracowania zmiany planów miejscowych. Opracowanie wspomnianych planów miejscowych będzie naturalną konsekwencją wynikającą z uchwalenia zmiany studium, bowiem przedmiotowa zmiana studium nadaje nowe kierunki rozwoju dla obszarów objętych zmianą.

Zmiana studium zgodna jest z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego oraz umożliwia rozwój obszarów objętych zmianą przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju i spełnieniu wymogów obowiązujących przepisów.